แนววินิจฉัย ก.ค.ศ.

เกี่ยวกับ

การตีความปัญหาข้อกฎหมาย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงาน ก.ค.ศ.
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ก.ค.ศ. เป็นองค์กรกลางที่มีอำนาจและหน้าที่ประการหนึ่งในการวินิจฉัยตีความปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนพิจารณาการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. จึงเป็นข้อยุติในระดับหนึ่งในการดำเนินงานและปทัสถานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผูกพันให้หน่วยงานการศึกษาและส่วนราชการที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามแนววินิจฉัย หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมมติของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ แล้วนำมาจัดระบบอย่างเป็นหมวดหมู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นคู่มือในการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง และรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และระบบคุณธรรม

สำนักงาน ก.ค.ศ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนววินิจฉัย ก.ค.ศ. เกี่ยวกับการตีความปัญหาข้อกฎหมาย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในส่วนราชการ กศจ. สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

สำนักงาน ก.ค.ศ.

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	กรณีศึกษา	หน้า
แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)		**๑**
การดำเนินการและการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา.....		
- การลาออกของอนุกรรมการ	๑ – ๒	๒
- อำนาจในการเรียกประชุม	๓	๙
- การนับวาระการดำรงตำแหน่ง	๔	๑๒
เรื่องคุณสมบัติทั่วไปของผู้ซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.....		
- กรณีเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	๕ – ๗	๑๔
- กรณีเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	๘	๑๙
- กรณีเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ	๙ – ๑๐	๒๑
- กรณีเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับเอกสาร	๑๑	๒๔
การคัดเลือกและคุณสมบัติของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา.....		
- การแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา	๑๒	๒๖
- การนับประสบการณ์ด้านการสนับสนุนการศึกษาของอนุกรรมการผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่น	๑๓	๒๙
- กรณีอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. ถูกฟ้องคดีอาญาและถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง	๑๔	๓๑
- กรณีอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. ถูกกรมสอบสวนคดีพิเศษอายัดบัญชีทรัพย์สิน	๑๕	๓๓
- กรณีอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. ดำรงตำแหน่งติดต่อกัน ๒ วาระ	๑๖ – ๑๗	๓๕
- กรณีอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการวิทยาลัย	๑๘	๔๐
การดำเนินการทางวินัย.....		
- การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติม	๑๙	๔๔
- การเข้าถึงสำนวนการสอบสวนของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา	๒๐	๔๕
- การสั่งลงโทษในกรณีที่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยได้ถูกลงโทษปลดออกจากราชการในกรณีอื่นไปแล้ว	๒๑	๔๗
- กรณีผู้ถูกดำเนินการทางวินัยถูกศาลสั่งเป็นคนสาบสูญ	๒๒	๔๙

การจ่ายเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ.....

- การจ่ายเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูที่ได้รับคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการ ๒๓ ๕๐
- การรับย้ายโดยให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ ๒๔ ๕๓
- การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ๒๕ ๕๕
- การเลื่อนวิทยฐานะผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญา ๒๖ ๕๗
- การเลื่อนวิทยฐานะข้าราชการครูที่ถูกฟ้องคดีอาญา ๒๗ ๖๐
- การเลื่อนวิทยฐานะข้าราชการครูที่ถึงแก่กรรมหลังส่งคำขอประเมิน ๒๘ ๖๒
- การขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ กรณีผู้ยื่นคำขอย้ายสังกัดระหว่างการประเมิน ๒๙ ๖๓

การสั่งให้กลับเข้ารับราชการ.....

- กรณีมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งปลดออกจากราชการ ๓๐ ๖๕
- กรณีถูกพักราชการเพราะตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาและถูกคุมขังเกิน ๑๕ วัน ๓๑ ๖๘
- กรณีศาลมีคำสั่งยกเลิกการเป็นบุคคลล้มละลาย ๓๒ ๗๐
- กรณีสิ้นสุดการลาออกไปดำรงตำแหน่งตามมติคณะรัฐมนตรี ๓๓ ๗๒
- กรณีมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขาธิการคุรุสภา ๓๔ ๗๕

การสรรหา การย้ายและแต่งตั้ง และการเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.....

- สภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ๓๕ ๗๘
- อำนาจในการออกคำสั่งย้ายและแต่งตั้งของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ๓๖ ๘๐
- การยกเลิกคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ๓๗ ๘๓
- คุณสมบัติผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ๓๘ ๘๕

การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ พ.ศ. ๒๕๕๐.....

- กรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลว่าผู้ถูกดำเนินการทางวินัยกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหลังจากที่บุคคลดังกล่าวได้รับการล้างมลทินแล้ว ๓๙ – ๔๐ ๘๗

ปัญหาข้อกฎหมายเรื่องอื่น ๆ .....

- การต่ออายุราชการข้าราชการครูในสถาบันพลศึกษาที่เกษียณอายุ ๔๐ ๙๔
- การลาไปศาลตามหมายเรียก ๔๒ ๙๖
- การสอบแข่งขันครูผู้ช่วยของข้าราชการท้องถิ่นและข้าราชการอื่น ๔๓ ๙๗
- การดำเนินการทางวินัยและการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูโดยมิชอบ ๔๔ – ๔๕ ๙๘

แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์การร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ๑๐๓

คำสั่งย้ายและแต่งตั้ง หรือคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา.....

- การพิจารณาลงคะแนนโดยทางลับของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ๑ – ๒ ๑๐๔
- การพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกันหรือขนาดใกล้เคียงกันกับขนาดของโรงเรียนที่จะรับย้าย ๓ – ๔ ๑๐๘
- ความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย ๕ – ๖ ๑๑๓
- การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพเพิ่มเติมนอกจากหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ๗ ๑๑๖
- การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ๘ ๑๑๘
- การย้ายผู้บริหารสถานศึกษากรณีย้ายต่อเนื่อง ๙ ๑๒๑
- การย้ายผู้บริหารสถานศึกษากรณีโรงเรียนถูกยุบเลิก ๑๐ ๑๒๓
- ผลกรณีผู้บริหารสถานศึกษาขอสละสิทธิจากบัญชีผู้ผ่านการคัดเลือกหรือกรณีบัญชีสิ้นผล ๑๑ – ๑๒ ๑๒๕
- การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย ๑๓ ๑๒๙
- การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษา ๑๔ ๑๓๐

คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน.....

- การนำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ๑๕ – ๑๘ ๑๓๒
- การใช้แบบประเมินอื่นนอกเหนือจากแบบประเมินที่ ก.ค.ศ. กำหนด ๑๙ ๑๔๒
- การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีข้าราชการขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ๒๐ ๑๔๓
- การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีข้าราชการมีจำนวนครั้งและวันลาเกินกำหนด ๒๑ ๑๔๕
- การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีข้าราชการถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา ๒๒ ๑๔๗
- องค์ประกอบของคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๒๓ ๑๕๐

คำร้องทุกข์ของบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒).....

- การเลื่อนและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ๒๔ ๑๕๒
- การประกาศคัดเลือกบุคคลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง และเพื่อย้ายและแต่งตั้ง ๒๕ – ๒๖ ๑๕๕
- การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในกรณีที่มีการยกเลิกคำสั่งแต่งตั้ง ๒๗ ๑๕๙
- การย้ายและแต่งตั้งโดยเปลี่ยนตำแหน่งสายงาน จากผู้สอนในหน่วยงานการศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ๒๘ ๑๖๑

กรณีไม่รับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณาและกรณีมีมติให้ยุติการดำเนินการ.....

- ร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. หรือมติ อ.ก.ค.ศ. (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ๒๙ – ๓๒ ๑๖๔
- ร้องทุกข์เกินกำหนดระยะเวลาร้องทุกข์ ๓๓ – ๓๔ ๑๖๙
- เหตุแห่งทุกข์หมดสิ้นแล้ว ๓๕ – ๓๗ ๑๗๒
- ผู้ร้องทุกข์ไม่ใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ๓๘ – ๓๙ ๑๗๗
- เรื่องที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีสิทธิร้องทุกข์ ๔๐ ๑๘๑
- ผู้ร้องทุกข์ลาออกจากราชการ ๔๑ ๑๘๒

คำร้องทุกข์เรื่องอื่น ๆ .....

- คำสั่งย้ายผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ๔๒ ๑๘๔
- คำสั่งเรื่องการแบ่งงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๔๓ ๑๘๕
- การขอขยายระยะเวลาร้องทุกข์ ๔๔ ๑๘๗

แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) **๑๙๐**

ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง.....

- กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนฯ (มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง) ๑ – ๒ ๑๙๑
- กรณีกล่นแกล้งกล่าวหาผู้อื่นโดยปราศจากความจริง (มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง) ๓ ๑๙๘
- กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว (มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง) : ทารุณกรรมเด็กในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ๔ ๒๐๓

ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง.....

- กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (มาตรา ๘๔ วรรคสาม) ๕ – ๖ ๒๐๙

- กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๘๗ วรรคสอง) ๗ – ๑๐ ๒๑๕
- กรณีหาประโยชน์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนเพื่อให้ได้รับแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๙๐ วรรคสอง) ๑๑ ๒๓๑
- กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (มาตรา ๙๔ วรรคสอง) : เล่นการพนัน ๑๒ ๒๓๖
- กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (มาตรา ๙๔ วรรคสอง) : ฉ้อโกง ๑๓ ๒๔๕
- กรณีเสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด (มาตรา ๙๔ วรรคสาม) ๑๔ ๒๔๗
- กรณีล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา (มาตรา ๙๔ วรรคสาม) ๑๕ – ๑๗ ๒๔๙

การตรวจสอบปัญหาข้อกฎหมาย.....

- กรณีไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาหรือแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานโดยไม่ชอบ ๑๘ – ๒๑ ๒๖๓
- กรณีคณะกรรมการสอบสวนมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ๒๒ – ๒๓ ๒๘๔
- กรณีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๒๔ ๒๙๐
- กรณียุติการพิจารณาเนื่องจากคำสั่งลงโทษถูกเพิกถอน ๒๕ ๒๙๖

การพิจารณาคำร้องทุกข์เกี่ยวกับคำสั่งพักราชการ

- ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการ ๒๖ ๒๙๘

แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)

กรณีศึกษาที่ ๑

อนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าอนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ย่อมสามารถขอลาออกจากตำแหน่งได้ เนื่องจากการลาออกเป็นสิทธิเฉพาะตัว โดยให้มีผลนับแต่วันที่กำหนดในหนังสือลาออก ภายหลังจากที่มีการลาออกแล้ว หากอนุกรรมการที่เหลืออยู่ยังมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่หลักเกณฑ์กำหนด ก็สามารถที่จะดำเนินการประชุมต่อไปได้ โดยที่ประชุมสามารถเลือกอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่ประธานในการประชุมแทนประธานอนุกรรมการที่ลาออกไป แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแทนตำแหน่งที่ว่างได้ เพราะมิใช่เป็นการว่างลงก่อนครบวาระ

ข้อเท็จจริง อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๕ ราย ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามวาระไปแล้ว แต่ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป ได้ขอลาออกจากการเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงขอหารือดังนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะต้องเสนอหนังสือลาออกของอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำหน้าที่ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาให้ผู้ใดอนุมัติ หรือไม่ อย่างไร และการลาออกจะมีผลตั้งแต่เมื่อใด

๒. กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากการลาออกของอนุกรรมการจะมีผลหรือไม่ เมื่อใด และเลขานุการจะสามารถเชิญ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ยังอยู่ในตำแหน่งมาประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกประธานแทนผู้ที่ลาออกได้หรือไม่ หาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีผู้ดำรงตำแหน่งเหลืออยู่เพียง ๕ คน จะสามารถดำเนินการประชุมได้หรือไม่ อย่างไร

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะสามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างได้ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง การยื่นหนังสือลาออกของ ๑) นาย อ. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่น ๆ ๒) นาย ร. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายหรือด้านการเงิน การคลัง ๓) นาย ป. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ๔) นาย ส. อนุกรรมการผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่น และ ๕) นาง ล. อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครู ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่จนครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว แต่ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าอนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่นั้น ยื่นหนังสือลาออกจากตำแหน่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะมีผลเป็นการลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวหรือไม่ และหากมีผลเป็นการลาออกจากตำแหน่งจะมีผลตั้งแต่เมื่อใด

ในกรณีดังกล่าว หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๓ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “อนุกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้ง...” และวรรคสี่ กำหนดว่า “เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้อนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าอนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่” ข้อ ๑๙ กำหนดว่า “นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อนุกรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา...” ซึ่งเมื่อหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวกำหนดให้อนุกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป ดังนั้น เมื่ออนุกรรมการดังกล่าวมีความประสงค์ขอลาออกจากตำแหน่งก็ย่อมสามารถยื่นหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ข้อ ๑๙ (๒) กอปรกับการลาออกจากตำแหน่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้นั้น ส่วนประเด็นว่าการลาออกจากตำแหน่งของอนุกรรมการทั้ง ๕ ราย จะมีผลตั้งแต่เมื่อใดนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า การลาออกจากตำแหน่งย่อมมีผลนับแต่วันที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือลาออกต่อประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี และเนื่องจากกรณีนี้หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ข้อ ๑๙ (๒) ใช้แต่เพียงคำว่า “ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา” จึงเป็นกรณีที่ถือเอาจากเจตนาของผู้ลาออกเป็นสำคัญ หาได้ต้องมีการอนุมัติจากบุคคลใดไม่

ประเด็นที่สอง หาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีจำนวนเหลือ ๕ ราย จะดำเนินการประชุมต่อไปได้หรือไม่ อย่างไร และเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะสามารถเชิญอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มาประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวแทนผู้ที่ลาออกจากตำแหน่งได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การประชุม ก.ค.ศ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม” มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้มีคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”... ซึ่งประกอบด้วย (๑) ประธานอนุกรรมการซึ่งอนุกรรมการเลือกกันเองจากผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) ในการนี้ให้ถือว่าอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) มีจำนวนเท่าที่มีอยู่ (๒) อนุกรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสองคน ได้แก่ ผู้แทน ก.ค.ศ. และผู้แทนคุรุสภา (๓) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย และด้านการเงินการคลังด้านละหนึ่งคน (๔) อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วแต่กรณีจำนวนสามคน ประกอบด้วยผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

จำนวนหนึ่งคน ผู้แทนข้าราชการครูจำนวนหนึ่งคน และผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวนหนึ่งคน” และมาตรา ๒๑ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ” มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “การประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาให้นำความในมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” จากพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหลักของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จะต้องประกอบด้วย ๑. อนุกรรมการโดยตำแหน่ง ๒. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๓. อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และ ๔. อนุกรรมการและเลขานุการ ส่วนประธานอนุกรรมการนั้นมิใช่องค์ประกอบหลัก เนื่องจากเป็นกรณีให้อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) เลือกกันเอง ดังนั้น หากองค์ประกอบดังกล่าวยังมีอยู่ครบ มิได้ขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไป และการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ก็สามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษายังมีอนุกรรมการเหลืออยู่ ๕ ราย คือ ๑. นาย ส. อนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. ๒. นาย อ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา ซึ่งเป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ๓. นาย บ. ซึ่งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ๔. นาย ส. ซึ่งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๔) และ ๕. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง จึงเป็นกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษายังมีองค์ประกอบอยู่ครบ กอปรกับอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีจำนวนเหลืออยู่ ๕ ราย ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด (๑๐ ราย) จึงเป็นองค์ประชุมที่สามารถดำเนินการประชุมต่อไปได้ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่วนกรณีประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา นั้น จะเห็นได้ว่า ยังมีนาย บ. ซึ่งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สามารถทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

ประเด็นที่สาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะสามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างได้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๑ วรรคสี่ บัญญัติว่า “คุณสมบัติอื่น หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด” และ ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งข้อ ๓ วรรคหนึ่ง

กำหนดว่า “อนุกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้ง...” วรรคสอง กำหนดว่า “ถ้าอนุกรรมการว่างลงก่อนครบตามวาระ ให้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวัน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการผู้นั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการที่จะมาแทนก็ได้...” ข้อ๒๑ กำหนดว่า “กรณีที่อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้มาตามหลักเกณฑ์และวิธีการนี้ว่างลงก่อนครบวาระ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้กำหนด วัน เวลารับสมัครคัดเลือกหรือเลือกตั้ง และวัน เวลาคัดเลือกหรือเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี แทนสำนักงาน ก.ค.ศ. และดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการนี้”

จากหลักเกณฑ์และวิธีการที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่างได้สำหรับกรณีที่ตำแหน่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาว่างลงก่อนครบวาระ ๔ ปี เท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงที่พิจารณาเป็นการว่างลงภายหลังครบวาระ ๔ ปี ไปแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงไม่สามารถที่จะกำหนดวัน เวลารับสมัครคัดเลือกหรือเลือกตั้ง และวัน เวลาคัดเลือกหรือเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ได้

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒

การลาออกของผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีผลสมบูรณ์ตั้งแต่วันที่มีการยื่นหนังสือลาออกต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการลาออกยึดถือเอาความประสงค์ของผู้แสดงเจตนาเป็นสำคัญ เมื่อการลาออกมีผลสมบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นผลให้พ้นจากตำแหน่งประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ตั้งแต่วันที่แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสือลาออก และเพื่อให้การประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินต่อไปได้ ที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ชอบที่จะปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ ประกอบมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยการให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม แต่ทั้งนี้ จะต้องเร่งดำเนินการคัดเลือกประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาคนเดิมซึ่งลาออกจากตำแหน่งโดยเร็วที่สุด

ข้อเท็จจริง นาย ก. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายและเป็นประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ได้ขอลาออกจากตำแหน่ง โดยได้แสดงความประสงค์ในหนังสือว่า ต้องการลาออกตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ประทับตราลงรับหนังสือลาออกในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ทราบหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จึงขอหารือ ดังนี้

๑. การลาออกจะมีผลให้นาย ก. พ้นจากตำแหน่งประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเมื่อใดและมีผลให้พ้นจากตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายหรือไม่ หากพ้นจากตำแหน่งจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด

๒. ในกรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความจำเป็นจะต้องจัดการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีการพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมที่สำคัญเร่งด่วน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะสามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ประเด็นที่หนึ่ง ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” และคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา” สำหรับแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานอนุกรรมการซึ่งอนุกรรมการเลือกกันเองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม (๓) ...

(๓) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย และด้านการเงิน การคลัง ด้านละหนึ่งคน

ทั้งนี้ ในเรื่องคุณสมบัติอื่น หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่ง ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ในข้อ ๑๙ ของหลักเกณฑ์ดังกล่าว กำหนดให้นอกจากอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว ยังอาจพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นได้อีก และในข้อ ๑๙ (๒) กำหนดให้อาจพ้นจากตำแหน่งด้วยการลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

ในกรณีดังกล่าวนาย ก. เป็นประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้น การลาออกจึงจะต้องยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

จากข้อเท็จจริง นาย ก. ได้แสดงความประสงค์ลงในหนังสือว่าต้องการลาออกจากการเป็นประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป แม้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ประทับตราลงรับหนังสือลาออกฉบับดังกล่าว ในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ทราบหนังสือลาออกในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อ ๑๙ (๒) กำหนดให้พ้นจากตำแหน่งหากมีการลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ถือเอาการยื่นเป็นกระบวนการอันเป็นสาระสำคัญที่จะทำให้การลาออกมีผลสมบูรณ์ โดยไม่จำต้องได้รับการอนุมัติจากประธานหรือเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ในกรณีนี้จึงต้องถือว่าการลาออกมีผลสมบูรณ์ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แต่การลาออกนั้นยึดถือเอาความประสงค์ของผู้แสดงเจตนาเป็นสำคัญ เมื่อการลาออกมีผลสมบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นผลให้นาย ก. พ้นจากตำแหน่งประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาและตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตั้งแต่วันที่ได้แสดงความประสงค์ไว้ในหนังสือลาออก คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

๒. ประเด็นที่สอง เห็นว่า เพื่อให้การประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการต่อไปได้ ที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ชอบที่จะปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ ประกอบมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม แต่ทั้งนี้ จะต้องเร่ง

ดำเนินการคัดเลือกประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาคนเดิมซึ่งลาออกจากตำแหน่งโดยเร็วที่สุด

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๓

อำนาจการเรียกประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นอำนาจของประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการประชุมประชุมโดยที่ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่เห็นชอบให้มีการประชุมในวันดังกล่าว ถือเป็นการเรียกประชุมโดยผู้ไม่มีอำนาจ ทำให้การประชุมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลหรือมติของที่ประชุมที่เกิดจากการประชุมดังกล่าว ย่อมไม่มีผลใช้บังคับได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ได้มีมติเป็นหลักการไว้ว่า “ให้มีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง ทุกสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เว้นแต่มีข้อราชการเร่งด่วนหรือในวันที่เหมาะสมตามที่เลขานุการฯ เห็นสมควร” ซึ่งต่อมาในการกำหนดวันประชุม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ เป็นผู้กำหนดวัน เวลาการประชุม และแจ้งให้ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาทราบเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้กำหนดให้มีการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ ในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ (สัปดาห์แรกของเดือน) เมื่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้รับหนังสือเชิญประชุมได้แจ้งฝ่ายเลขานุการทางโทรศัพท์เพื่อขอให้เลื่อนการประชุมไปเป็นวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ (สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน) เนื่องจากมีภารกิจต้องเดินทางไปประชุมต่างประเทศ แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังคงจัดให้มีการประชุมในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอหารือว่า การเรียกประชุมของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรณีดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ประเด็นที่หนึ่ง มติที่ประชุม อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓ ที่มีมติเป็นหลักการว่า “ให้มีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง ทุกสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เว้นแต่มีข้อราชการเร่งด่วนหรือในวันที่เหมาะสมตามที่เลขานุการฯ เห็นสมควร” ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไว้ว่า ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บัญญัติว่า การประชุม ก.ค.ศ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓ ได้ดำเนินการประชุมโดยประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม มีองค์ประชุม

ครบถ้วน และดำเนินการประชุมถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว มติที่ประชุมในการประชุมดังกล่าวที่ว่า “ให้มีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง ทุกสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เว้นแต่มีข้อราชการเร่งด่วนหรือในวันที่เหมาะสมตามที่เลขานุการฯ เห็นสมควร” จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. ประเด็นที่หารือว่า ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจการเรียกประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษานั้น เห็นว่า มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไว้ว่า ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บัญญัติว่า การประชุม ก.ค.ศ. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๖ บัญญัติไว้เพียงเรื่ององค์ประชุม การทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม การมีส่วนได้เสียของกรรมการ และการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมเท่านั้น โดยไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจในการเรียกประชุมไว้ ซึ่งมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกรณีนี้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ได้กำหนดเรื่องอำนาจในการเรียกประชุมไว้ จึงต้องนำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับกรณีการประชุมของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา โดยมาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้การนัดประชุมจะต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่ในกรณีที่กรรมการได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้วก็อาจทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้ และมาตรา ๘๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้ จึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายให้ประธานกรรมการเป็นผู้มีอำนาจในการเรียกประชุม ดังนั้น กรณีตามข้อหารือนี้ ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นผู้มีอำนาจในการเรียกประชุม อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งหากไม่มีความจำเป็นหรือไม่มีการให้นัดประชุมในวันอื่นโดยประธาน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา เลขานุการก็อาจออกหนังสือเชิญประชุมในสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน ตามที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาได้เคยมีมติไว้แล้วได้ แต่ในกรณีตามข้อหารือนี้เมื่อปรากฏว่าประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดให้มีการเรียกประชุมในวันอื่น คือ วันที่

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ แล้ว การประชุมในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ ตามที่เลขานุการได้แจ้งนัดและจัดให้มีการประชุมขึ้น จึงไม่ใช่การเรียกประชุมโดยประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และไม่ใช่การประชุมโดยชอบ

๓. ประเด็นที่หารือว่าการดำเนินการประชุมและมติที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยไม่จัดประชุมตามที่ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอให้เลื่อนการประชุม ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่สองแล้วว่าประธาน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเรียกประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในกรณีนี้เมื่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอให้เลื่อนการประชุมจากวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ เป็นวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ จึงถือว่าประธาน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้อำนาจเรียกประชุมโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะเลขานุการ จัดให้มีการประชุมขึ้นในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นการจัดการประชุมโดยผู้ไม่มีอำนาจในการเรียกประชุมตามกฎหมาย การประชุมดังกล่าวจึงเป็นการประชุมที่ไม่ชอบ ผลหรือมติของที่ประชุมที่เกิดจากการประชุมดังกล่าวย่อมไม่มีผลใช้บังคับได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๔

การนับวาระการดำรงตำแหน่งของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้งเป็นต้นไป จนครบกำหนด ๔ ปี

ข้อเท็จจริง ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น. เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ และประกาศแต่งตั้ง อนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ห. เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๗ จึงขอหารือว่า วาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้งสอง จะครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อใด

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการตั้งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา น. และอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ห. เป็นกรณีที่เริ่มดำเนินการตามการกำหนดคุณสมบัติอื่น หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่การดำเนินการเกิดปัญหาฟ้องร้องเป็นคดีปกครอง ไม่อาจประกาศตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ จนกระทั่งมีการประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ยกเลิกการกำหนดคุณสมบัติอื่น หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยตามข้อ ๒ ของการกำหนดคุณสมบัติอื่น หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า “อนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้...” และตามข้อ ๓ ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็กำหนดว่า “อนุกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้...”เช่นกัน

โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า อนุกรรมการจะมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้ง ดังนั้น การนับวาระการอยู่ในตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ.ประกาศแต่งตั้งเป็นต้นไปจนครบกำหนด ๔ ปี

ดังนั้น ประเด็นที่หนึ่ง ตามข้อหารือกรณีวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น. เมื่อตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น. ฉบับลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้กำหนดเวลาเริ่มต้นการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น. ไว้ว่า ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นต้นไป การนับวาระการอยู่ในตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น. จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จนครบกำหนด ๔ ปี ในการนี้จึงจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ประเด็นที่สองตามข้อหารือกรณีวาระการดำรงตำแหน่งของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ห. เมื่อตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ห. ฉบับลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๗ ได้กำหนดเวลาเริ่มต้นการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ห. ไว้ว่า ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป การนับวาระการอยู่ในตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ห. จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไปจนครบกำหนด ๔ ปี ในการนี้ จึงจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๕

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เคยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๒ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ ๒ ปี โดยขณะกระทำมีอายุ ๒๔ ปี บรรลุนิติภาวะแล้ว ทั้งยังเป็นผู้สอบแข่งขันได้และอยู่ระหว่างขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันในตำแหน่งครูผู้ช่วย จึงเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ขาดคุณสมบัติทั่วไปที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาง ส. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย เคยมีกรณีต้องคำพิพากษาคดีอาญา ข้อหาลักทรัพย์ เป็นทรัพย์สินต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๗ รายการ เป็นเงินจำนวน ๑,๒๘๒ บาท โดยขณะเกิดเหตุนาง ส. มีอายุ ๒๔ ปี เป็นผู้สอบแข่งขันได้และขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันในตำแหน่งครูผู้ช่วย ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก ๔ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ เดือน ปรับ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ ๒ ปี ให้คุมความประพฤติจำเลย ๑ ปี คดีถึงที่สุด จึงขอหารือว่า นาง ส. จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) และมาตรา ๓๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่หนึ่ง การจะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้นั้นจะต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หมายถึงถูกจำคุกจริง ๆ มิใช่กรณีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา ๓๐ (๑๐) เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของบุคคลในการประกอบอาชีพ จึงต้องตีความถ้อยคำอย่างเคร่งครัด ดังนั้น การที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกนาง ส. ๒ ปี ปรับ ๒,๐๐๐ บาท โดยโทษจำคุกรอการลงโทษไว้ ๒ ปี จึงต้องถือว่านาง ส. มิได้ถูกจำคุกจริง และไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ (๑๐)

ประเด็นที่สอง การจะเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติกรรมในแต่ละกรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยคำนึงถึงเกียรติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบกับความรังเกียจของสังคมเป็นหลัก เพราะครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงย่อมต้องมีมาตรฐานทางด้านความประพฤติที่เหนือกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น ทั้งยังต้องวางตนเป็นแบบอย่างในการรักษาเกียรติคุณ ชื่อเสียง ให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้เรียน ชุมชน และสังคมอีกด้วย การที่นาง ส. ลักทรัพย์สินต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๗ รายการเป็นเงินจำนวน ๑,๒๘๒ บาท โดยขณะเกิดเหตุนาง ส. มีอายุ ๒๔ ปี เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ ทั้งยังเป็นผู้สอบแข่งขันได้และขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันในตำแหน่ง ครูผู้ช่วย กลุ่มวิชาเอกคณิตศาสตร์ ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา นาง ส. จึงควรมีความรู้สึกผิดชอบ ชั่วดี แต่กลับลงมือลักทรัพย์ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาจนนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาล และมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่านาง ส. กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวย่อมเป็นที่รังเกียจแก่สังคมและวิญญูชนทั่วไป ไม่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพครูที่จะต้องเป็นแบบอย่างอันดีของสังคมและเยาวชนของชาติ เพราะผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นครู

ไม่ใช่มีหน้าที่เฉพาะสอนหนังสือหรือจัดการศึกษาเท่านั้น แต่มีหน้าที่จัดการศึกษาอบรมให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีและที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่เป็นครู จึงต้องเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่รับผิดชอบต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น นาง ส. จึงเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ขาดคุณสมบัติการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ รายนาย ฐ. ส่วนในรายที่ไม่ขาดคุณสมบัตินั้นมักเป็นกรณีที่กระทำผิดในขณะยังเป็นผู้เยาว์ ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะ วัยวุฒิ และคุณวุฒิน้อย ยังไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีเท่าที่ควร ไม่รู้จักการยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่ตนได้กระทำไป ซึ่งวิญญูชนทั่วไปย่อมเข้าใจได้ว่า ทำไปด้วยความอยากมีอยากได้ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งหาใช่กรณีนี้ไม่ เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ รายนาย พ.

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

กรณีศึกษาที่ ๖

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย มีกรณีเคยถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด ในขณะที่มีอายุไม่เกิน ๑๔ ปี ในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานและพยายามลักทรัพย์ ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ตักเตือนและปล่อยตัวไป ถือว่าไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย พ. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย เคยมีกรณีต้องคำพิพากษาคดีอาญา ข้อหาร่วมกันบุกรุกเคหสถานและพยายามลักทรัพย์ในเคหสถาน โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลและทรัพย์ แต่ขณะกระทำผิด นาย พ. อายุไม่เกิน ๑๔ ปี ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ตักเตือนแล้วปล่อยตัวไป จึงขอหารือว่า นาย พ. จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้นาย พ. จะได้ถูกฟ้องคดีอาญาในข้อหาร่วมกันบุกรุกเคหสถานและพยายามลักทรัพย์ และศาลได้พิจารณาเห็นว่านาย พ. มีความผิดในข้อหาบุกรุกเคหสถานและพยายามลักทรัพย์ก็ตาม แต่ขณะกระทำความผิดนาย พ. มีอายุไม่เกิน ๑๔ ปี จึงได้ตักเตือนและปล่อยตัวไป ดังนั้น การที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ตักเตือนและให้ปล่อยตัวไป ย่อมแสดงให้เห็นว่า การที่นาย พ. กระทำความผิดดังกล่าวในขณะที่ยังคงเป็นผู้เยาว์ มีอายุเพียง ๑๓ ปีเศษ ซึ่งเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะ วัยวุฒิและคุณวุฒิน้อย ยังไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเท่าที่ควร ไม่รู้จักการยับยั้งชั่งใจในสิ่งที่ตนได้กระทำไป ซึ่งในการกระทำของเด็กวัยนี้วิญญูชนคนทั่วไปต่างเข้าใจและยอมรับได้ว่ามักทำไปด้วยความคึกคะนอง อยากมีอยากได้ โดยยังไม่มีความสำนึกตระหนักรู้จักผิดชอบชั่วดีเท่าที่ควร จึงทำให้เห็นว่าการกระทำของนาย พ. ในขณะนั้น ย่อมกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และย่อมจะไม่ทราบและรู้เท่าทันได้ว่าการกระทำของตนนั้นอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตในอนาคตอย่างไรบ้าง ดังนั้น เมื่อเป็นการกระทำในขณะที่นาย พ. ยังเป็นผู้เยาว์มีอายุเพียง ๑๓ ปีเศษ จึงยังไม่ถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่ร้ายแรงถึงขนาดบกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู อันกระทบต่อความเชื่อถือและเกียรติของข้าราชการครูหรือเป็นที่รังเกียจแก่สังคมและวิญญูชนทั่วไป ที่จะทำให้เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่อย่างใด นาย พ. จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๗

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย มีกรณีเคยถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษจำคุกและปรับ โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ส่งนางสาว ษ. ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วย ไปพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อตรวจสอบประวัติยังสถานีตำรวจผลปรากฏว่า นางสาว ษ. มีประวัติเคยถูกดำเนินคดีอาญาข้อหาลักทรัพย์ และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษจำคุกและปรับ โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ จึงขอหารือว่า นางสาว ษ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ประเด็นที่หนึ่ง นางสาว ษ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า “ต้องไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ” ซึ่งคำว่า “ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก...” หมายความว่าได้รับโทษจำคุกจริง ไม่ใช่กรณีถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอการลงโทษไว้ กอปรกับกรณีของนางสาว ษ. ได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกฎหมายให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้นและล่วงพ้นเวลาที่ถูกศาลพิพากษาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดเป็นเวลาถึง ๑๐ ปี ๙ เดือนแล้ว กรณีของนางสาว ษ. ศาลให้รอการลงโทษไม่ได้ต้องโทษจำคุกจริง กอปรกับได้รับการล้างมลทินแล้ว จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

๒. ประเด็นที่สอง นางสาว ษ. เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีอันเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ เห็นว่า กรณีที่จะถือว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีต้องเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียถึงขั้นที่เมื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้ว จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ดี การกระทำความผิดที่จะถือว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี เช่น การกระทำความผิดทางเพศโดยมีความสัมพันธ์ทางเพศ หรือข่มขืนกระทำชำเราผู้เรียน หรือภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้อื่น หรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่าเป็นที่รังเกียจของสังคมและวิญญูชนทั่วไป เป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของ

ความเป็นข้าราชการครูอย่างร้ายแรง ผิดศีลธรรมอันดีที่จำต้องยึดถือปฏิบัติเป็นผู้ขาดจิตสำนึกที่ดี ไม่เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

กรณีของนางสาว ษ. มิใช่ความผิดทางเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการดังกล่าว หากแต่เป็นคดีอาญาข้อหาลักทรัพย์ ซึ่งถูกศาลแขวงพิพากษาลงโทษจำคุก ๒ เดือน และปรับ ๒,๐๐๐ บาท และให้รอการลงโทษไว้ไม่ได้รับโทษจำคุกจริง ซึ่งเป็นความผิดเล็กน้อย อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง การที่ศาลแขวงให้รอการลงโทษนางสาว ษ. ย่อมแสดงได้ว่าพฤติการณ์แห่งคดีมิใช่เป็นการกระทำความผิดถึงขั้นร้ายแรงและมีเหตุอันควรปรานี ซึ่งคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว และเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในอดีตตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ ก่อนที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีผลใช้บังคับ และนางสาว ษ. ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกฎหมายให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาพฤติกรรมของนางสาว ษ. ภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด จากการตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากรปรากฏว่านางสาว ษ. มิได้กระทำความผิดอาญาอื่นใดซ้ำอีก อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนผู้บังคับบัญชาของนางสาว ษ. ได้รับรองความประพฤติของนางสาว ษ. ในปัจจุบันว่า เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเคร่งครัด และไม่เคยกระทำความผิดทางวินัยในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการครู ถือได้ว่านางสาว ษ. เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ตามความรู้ความสามารถ บทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นบทกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของบุคคล จึงควรตีความโดยเคร่งครัด เห็นว่านางสาว ษ. ไม่ขาดคุณสมบัติในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู เพราะเหตุเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๘

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเคยกระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท ๕ (พืชกระท่อม) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานขายยาแผนปัจจุบันที่เป็นยาอันตราย โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแต่ให้รอการลงโทษ ไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย อ. ตำแหน่งครูผู้ช่วย มีประวัติเคยกระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท ๕ (พืชกระท่อม) ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานขายยาแผนปัจจุบันโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๔ เดือน ปรับ ๙,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอหารือว่า นาย อ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๐ (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

ประเด็นหนึ่งหารือว่า นาย อ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป กรณีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) หรือไม่ เห็นว่า กระท่อมเป็นยาเสพติดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษเบากว่ายาเสพติดประเภทอื่น ส่วนยาแก้ไอเป็นยาแผนปัจจุบันซึ่งเป็นยาอันตรายมิใช่ยาเสพติด และไม่ใช่ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งโทษที่นาย อ. ได้รับตามคำพิพากษาเป็นอัตราโทษเบา ประกอบกับขณะเกิดเหตุนาย อ. ยังมีสถานภาพเป็นนักศึกษา อีกทั้งจนถึงปัจจุบันไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย อ. มีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสียอื่นอันจะกระทบต่อความเชื่อถือและเกียรติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือเป็นที่รังเกียจของสังคม หรือมีการกระทำผิดในลักษณะเช่นนี้อีกแต่อย่างใด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเทียบเคียงตามแนววินิจฉัย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ ซึ่งได้พิจารณากรณีผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วย แล้วต่อมาตรวจสอบพบว่ามีประวัติเคยถูกดำเนินคดีข้อหามีเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง จำนวน ๕ เม็ด ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๖ เดือน ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ซึ่งที่ประชุมมีมติสรุปได้ว่า การมีเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง จำนวน ๕ เม็ด ตามกฎหมายถือว่าเป็นผู้เสพ เมื่อได้พ้นจากสภาพการเป็นผู้ติดยาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐจะปฏิเสธไม่รับเข้าทำงานเพราะเหตุที่เคยเป็นผู้เสพยาเสพติดมิได้ และแนววินิจฉัย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งได้พิจารณาในกรณีผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วย ซึ่งมีประวัติเคยถูกดำเนินคดีข้อหามีเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง จำนวน ๑๐ เม็ด ศาลวินิจฉัยว่าถือเป็นเพียง

ผู้เสพเท่านั้น และพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณามีมติในแนวทางเดียวกันสรุปได้ว่า ผู้นั้นได้พ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดแล้ว ให้ถือว่าเป็นผู้มีโอกาสในการทำงาน จะปฏิเสธไม่รับเข้ารับราชการโดยอ้างเหตุว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี จนเป็นที่รังเกียจของสังคม อันจะเป็นเหตุให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการรับราชการครู ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มิได้ ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๒๐๘ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่ต้องการให้โอกาสผู้ที่พ้นจากการเป็นผู้ใช้หรือเสพยาเสพติดเข้าทำงาน เพื่อจะได้ใช้ความรู้ ความสามารถที่มีพัฒนาตนเอง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป จึงเห็นว่า แม้ความผิดที่นาย อ. ถูกศาลพิพากษาลงโทษจะมิได้ถือว่าเป็นผู้เสพ แต่โทษที่นาย อ. ได้รับนั้นมีอัตราโทษเบากว่าโทษที่ครูผู้ช่วยตามแนวเทียบเคียงทั้งสองรายได้รับ จึงสมควรให้ได้รับโอกาสเข้ารับราชการเพื่อใช้ความรู้ความสามารถที่มีพัฒนาตนเอง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เช่นเดียวกับกรณีของผู้ที่พ้นจากการเป็นผู้ใช้หรือเสพยาเสพติด จึงเห็นว่าพฤติการณ์ของนาย อ. ยังไม่ถึงขั้นเสื่อมเสียร้ายแรงจนเป็นที่รังเกียจของสังคม หรือวิญญูชนทั่วไปในอันที่จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ประเด็นที่สองหารือว่า นาย อ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป กรณีเป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) หรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) ที่กำหนดว่า “ต้องไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก...” นั้น หมายความว่า ได้รับโทษจำคุกจริง ไม่ใช่กรณีถูกศาลพิพากษาลงโทษให้จำคุกแต่ศาลรอการลงโทษไว้ กรณีของนาย อ. เคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ มิได้ต้องโทษจำคุกจริง จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีเป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ตามมาตรา ๓๐ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยเช่นกัน

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๙

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เคยกระทำความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี และพรากเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเพื่อการอนาจาร ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๔ ปี ๖ เดือน ปรับ ๑๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ ๓ ปี พฤติการณ์เป็นที่รังเกียจของสังคม จึงเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ขาดคุณสมบัติทั่วไปที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย ศ. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครูผู้ช่วย เคยต้องหาคดีอาญาในเรื่องข่มขืนกระทำชำเราและพรากผู้เยาว์ โดยช่วงปลายเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ นาย ศ. ได้นัดพบกับเด็กหญิง ธ. เพื่อรับตัวไปที่บ้านเพื่อนของตนและมีเพศสัมพันธ์กัน ผลการตรวจร่างกายพบว่าเด็กหญิง ธ. มีรอยฉีกขาดที่เยื่อพรหมจารีย์ มีน้ำอสุจิในช่องคลอด และนาย ศ. ให้การรับสารภาพ ศาลจังหวัดพิพากษาลงโทษจำคุกนาย ศ. จำเลย ๔ ปี ในความผิดฐานกระทำชำเราเด็ก และจำคุก ๕ ปี ในความผิดฐานพรากผู้เยาว์ เป็นการกระทำหลายกรรมต่างกัน ให้เรียงกระทงลงโทษ รวมโทษจำคุก ๙ ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๔ ปี ๖ เดือน ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ให้ลงโทษปรับอีกสถานหนึ่ง โดยในความผิดฐานกระทำชำเรา ปรับ ๑๕,๐๐๐ บาท และฐานพรากผู้เยาว์ ปรับ ๑๕,๐๐๐ บาท รวม ๓๐,๐๐๐ บาท ลดโทษกึ่งหนึ่งคงปรับ ๑๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกรอ การลงโทษไว้ ๓ ปี และให้คุมความประพฤติจำเลย ๑ ปี ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยื่นฎีกา คดีถึงที่สุด จึงขอหารือว่า นาย ศ. จะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ถึงแม้พฤติกรรมของนาย ศ. และเด็กหญิง ธ. จะเชื่อได้ว่า บุคคลทั้งสองรักใคร่ชอบพอกันอย่างคู่รัก แต่ข้อเท็จจริงก็ปรากฏในคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ว่าเด็กหญิง ธ. เคยเป็นศิษย์ของนาย ศ. ทั้งนาย ศ. เองก็มีภรรยาอยู่แล้ว จึงเห็นว่าบุคคลที่จะประกอบวิชาชีพเป็นข้าราชการครูนั้นต้องเพียบพร้อมทั้งความรู้ดี ความประพฤติดี เป็นผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรม และมีความภูมิใจในอาชีพครูเป็นฐานในการครองตน ต้องสร้างศรัทธา ความเชื่อถือ และความเลื่อมใสให้เกิดมีขึ้นในสังคมไทย เนื่องจากสังคมไทยให้ความคาดหวังต่อครูสูง ดังนั้น ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครู ก็ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการดูหมิ่น เหยียดหยามในเกียรติของอาชีพครู ต้องครองตนให้อยู่ในศีลธรรมอันดีทั้งกับศิษย์และเพื่อนร่วมวิชาชีพ เมื่อพิจารณาพฤติการณ์และการกระทำของนาย ศ. แล้วเห็นว่า การพรากเด็กหญิงซึ่งเคยเป็นศิษย์ของตนไปกระทำชำเรา ทั้งที่ตนก็มีภรรยาอยู่แล้ว แม้เด็กจะให้ความยินยอมเพราะมีความรักใคร่ชอบพอกันหรือไม่ก็ตาม ย่อมเป็นที่รังเกียจของสังคมและกระทบต่อเกียรติศักดิ์แห่งการเป็นข้าราชครู ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ดังกล่าวของนาย ศ. ถือเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติทั่วไปที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕)

กรณีศึกษาที่ ๑๐

ผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยถูกตรวจสอบประวัติ อาชญากรรมพบว่า เมื่อครั้งศึกษาในระดับ ปวช. เคยกระทำความผิดฐานอนาจารและถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๑,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย ท. ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ๑ ปี และปรับ ๒,๐๐๐ บาท ฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี โดยนาย ท. ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๑,๐๐๐ บาท อีกทั้งยังไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เห็นควรให้โอกาสกลับตนเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด ๒ ปี จึงขอหารือว่า นาย ท. ขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๐ (๗) กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาว่าจะต้องไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการจะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีนั้น จะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งการกระทำหรือเคยกระทำในอดีตว่าเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียถึงขั้นที่เมื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้ว จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ด้วยดีหรือไม่ หากพฤติการณ์เป็นการกระทำที่เสื่อมเสียถึงขั้นที่เมื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้ว จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ด้วยดี ก็จะถือว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และต้องถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ท. เมื่อครั้งยังไม่ได้บรรจุเข้ารับราชการ ได้เล่นสาดน้ำสงกรานต์และปะแป้งผู้เสียหายจนถูกแจ้งความดำเนินคดี ข้อหากระทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี และศาลพิพากษาจำคุก ๑ ปี และปรับ ๒,๐๐๐ บาท ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๑,๐๐๐ บาท ไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน เห็นควรให้โอกาสกลับตนเป็นพลเมืองดี โทษจำคุกให้รอไว้มีกำหนด ๒ ปี จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นได้ว่า การกระทำของนาย ท. ได้กระทำไปด้วยความคึกคะนองตามวัยในการเล่นสาดน้ำสงกรานต์โดยไม่ได้นึกถึงว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากในขณะนั้นนาย ท. เพิ่งจะศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในวันเทศกาลสงกรานต์ มิใช่เป็นช่วงเวลาปกติ ประกอบกับภายหลังจากที่ศาลให้โอกาสกลับตน

เป็นพลเมืองดีจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ไม่ปรากฏว่านาย ท. ได้มีพฤติกรรมเช่นนั้นอีกแต่อย่างใด พฤติการณ์ยังไม่ถึงกับเสื่อมเสียถึงขั้นที่เมื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วจะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยดีได้ จึงสามารถรับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อไปได้ ดังนั้น นาย ท. จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๑

การที่นางสาว ส. สมัครสอบครูผู้ช่วยโดยแนบเอกสารเพิ่มเติมที่จัดทำขึ้นเอง เพื่อแสดงให้เห็นและตรวจสอบได้โดยชัดเจนว่าตนเป็นผู้มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามประกาศรับสมัครสอบ โดยเอกสารที่จัดทำขึ้นไม่ตรงกับคำอธิบายรายวิชาของมหาวิทยาลัยฯ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อความตอนใดในเอกสารที่นางสาว ส. จัดทำขึ้นยืนยันว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยฯ จากพฤติกรรมจึงไม่ถือว่านางสาว ส. มีเจตนาทุจริตและไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีประกาศ เรื่อง รับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครั้งที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยในประกาศดังกล่าว ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบแข่งขันตลอดจนเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ มีคุณวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาตรีสาขาอื่น ที่ ก.ค.ศ. รับรองและกำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งคุณวุฒิดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจอนุมัติปริญญาตรีให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาภายในวันเปิดรับสมัครสอบแข่งขัน คือวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้สมัครสอบในตำแหน่งที่ระบุ เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งในกลุ่มวิชาใด จะต้องสำเร็จการศึกษาที่ระบุว่าวิชานั้นเป็นทางสาขาหรือวิชาเอกตามรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มวิชา/สาขา/วิชาเอก/และจำนวนตำแหน่งที่เปิดรับสมัครสอบแข่งขันแนบท้ายประกาศนี้

๓.๓ ผู้สมัครสอบจะต้องรับผิดชอบในการตรวจสอบและรับรองตนเองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามประกาศรับสมัครสอบ โดยผู้สมัครสอบต้องกรอกรายละเอียดต่าง ๆ ในใบสมัครสอบให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริง ในกรณีที่มีความผิดพลาดอันเนื่องมาจากผู้สมัครสอบ หรือตรวจพบว่าเอกสารหรือหลักฐานซึ่งผู้สมัครสอบนำมายื่นไม่ตรงหรือไม่เป็นไปตามประกาศรับสมัครสอบ ให้ถือว่าผู้สมัครสอบเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครสอบครั้งนี้ ...

๖.๔ ให้ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สมัครสอบแข่งขันในการตรวจสอบวุฒิการศึกษาที่เป็นคุณวุฒิที่ ก.ค.ศ. รับรอง และกำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งสำหรับตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกอบการยื่นสมัครสอบแข่งขัน หากผู้สมัครสอบแข่งขันยื่นวุฒิการศึกษาที่เป็นคุณวุฒิที่ ก.ค.ศ. ไม่รับรองและกำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งครูผู้ช่วย ให้ถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบแข่งขันในครั้งนี้

๑๕.๒ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ มีคุณวุฒิ ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่ประกาศสอบแข่งขัน หากตรวจพบภายหลังว่าผู้สอบแข่งขันได้รายใด มีคุณสมบัติไม่ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง หรือขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือตามประกาศรับสมัคร จะไม่ได้รับการพิจารณาบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือถ้าเป็นผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งแล้ว จะยกเลิกคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง นับแต่วันที่ตรวจพบ โดยไม่มีเงื่อนไขและจะเรียกร้องสิทธิ์ใดๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น

ฯลฯ”

นางสาว ส. สมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย วิชาเอกบรรณารักษ์ โดยใช้คุณวุฒิ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกสารสนเทศทั่วไป แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยฯ ในการสมัครสอบแข่งขัน โดยได้แนบเอกสารเพิ่มเติมเป็นคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ (วิชาเอก

สารสนเทศทั่วไป) ของมหาวิทยาลัยฯ มีรายละเอียดโครงสร้างรายวิชาที่ศึกษาและคำอธิบายชุดวิชาซึ่งระบุว่า วิชาเอกสารสนเทศทั่วไป มีรายวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด ๘ วิชา จำนวน ๔๘ หน่วยกิต เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติพิจารณาแล้ว จึงให้นางสาว ส. เป็นผู้มีคุณสมบัติในการสอบแข่งขัน และนางสาว ส. สอบได้ ลำดับที่ ๔ สาขาวิชาเอกบรรณารักษ์

ต่อมามีผู้ร้องเรียนว่านางสาว ส. รับรองเอกสารรายวิชาเท็จ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้ขอให้มหาวิทยาลัยฯ ตรวจสอบคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรดังกล่าว ต่อมามหาวิทยาลัยฯ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๒๒.๐๕ (๐๔)/๕๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ แจ้งว่า “ตรวจสอบแล้วพบว่าคำอธิบายชุดวิชาดังกล่าวไม่ตรงกับมหาวิทยาลัยฯ แต่ใกล้เคียงกัน” โดยได้ส่งคำอธิบายรายวิชาของมหาวิทยาลัยฯ และแจ้งว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดังกล่าวเป็นผู้มีคุณวุฒิในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีหน่วยกิตที่สอบผ่านเกิน ๓๐ หน่วยกิต จึงขอหารือว่า นางสาว ส. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้คำอธิบายรายวิชาที่นางสาว ส. นำมายื่นประกอบการสมัครสอบจะไม่ตรงกับคำอธิบายรายวิชาที่มหาวิทยาลัยฯ ตอบมาตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๒๒.๐๕ (๐๔)/๕๕๕๗ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ แต่มหาวิทยาลัยฯ ก็แจ้งว่าใกล้เคียงกัน และรับรองว่าผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศ (วิชาเอกสารสนเทศทั่วไป) เป็นผู้มีคุณวุฒิในสาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ มีหน่วยกิตสอบผ่านเกิน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบกับคำอธิบายรายวิชาที่นางสาว ส. นำมายื่นเป็นเอกสารที่นางสาว ส. ทำขึ้นเอง โดยมิได้มีข้อความตอนใดในเอกสารที่ปรากฏว่านางสาว ส. ทำขึ้นในนามหรือยืนยันว่าเป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยฯ แต่อย่างใด ในการนี้จึงรับฟังได้ว่า เอกสารฉบับดังกล่าวเป็นเอกสารที่นางสาว ส. ได้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นและตรวจสอบได้โดยชัดเจนว่าตนเป็นผู้มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามประกาศรับสมัครสอบ ซึ่งเป็นการพยายามปกป้องรักษาสิทธิประโยชน์ของตนในการวินิจฉัยตรวจสอบคุณสมบัติซึ่งตนมีอยู่แล้วโดยชอบ เนื่องจากเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ (วิชาเอกสารสนเทศทั่วไป) เป็นผู้มีคุณวุฒิในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ที่มีหน่วยกิตที่สอบผ่านเกิน ๓๐ หน่วยกิต มิให้ต้องถูกตัดสิทธิ์ในการสอบอันเนื่องมาจากความคลาดเคลื่อนในการแจงนับจำนวนหน่วยกิตที่สอบผ่านในสาขาวิชาเอกที่ตนสมัคร จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำของนางสาว ส. ขาดเจตนาทุจริตในอันที่จะแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นการทุจริต และไม่ถือว่านางสาว ส. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการคัดเลือกอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา โดยขณะนั้นมิได้มีคำสั่งให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวรับผิดชอบงานด้านการบริหารงานบุคคล จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ต่อมาภายหลังจะได้มีคำสั่งมอบหมายให้บุคคลดังกล่าวรับผิดชอบงานด้านการบริหารงานบุคคล ก็ไม่อาจถือว่าเป็นการให้สัตยาบันได้

ข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งมอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการให้ นาย ศ. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มบริหารงานบุคคล และมอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการให้นาย ก. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มอำนวยการ โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ต่อมาเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ นาย ศ. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานบุคคล ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตอื่น และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่ได้มอบหมายและมอบอำนาจให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนใดหรือบุคคลใด ๆ มาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานบุคคล ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีประกาศแต่งตั้งนาย ก. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีคำสั่งมอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๗ และมอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการ การสั่งการการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้รองผู้อำนวยการปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้นาย ก. มีอำนาจรับผิดชอบ กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่มอำนวยการและกลุ่มบริหารงานบุคคล

จึงขอหารือว่าประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่แต่งตั้งนาย ก. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๔ กำหนด “ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้บริหารราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่

การศึกษา” ซึ่งเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ศ. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้รับผิดชอบการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มบริหารงานบุคคล ได้รับการย้ายและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตอื่น ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ยังไม่ได้มีคำสั่งมอบหมายให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนใด หรือบุคคลใด ๆ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มบริหารงานบุคคลแทน นาย ศ. ดังนั้น งานในหน้าที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มบริหารงานบุคคล จึงอยู่ในความผิดชอบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๒๔ แม้ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะได้มอบหมายหรือมีคำสั่งหลายคำสั่งให้นาย ก. และบุคคลอื่น เป็นผู้ตรวจรับการจ้าง เป็นคณะกรรมการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นคณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันฯ เป็นคณะกรรมการจัดหาตำราในการสอบแข่งขันฯ กรณีก็เป็นการมอบหมายให้นาย ก. และบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายในแต่ละครั้งเท่านั้น มิได้มีคำสั่งใดที่มีลักษณะเป็นการมอบหมายให้รับผิดชอบงานกลุ่มบริหารงานบุคคล จึงถือได้ว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมิได้มอบหมายให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนใดหรือบุคคลใด ๆ รับผิดชอบปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานบุคคล

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑ (๒) กำหนดว่า “ในเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการคัดเลือกอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่รับผิดชอบด้านการบริหารงานบุคคล เป็นกรรมการและเลขานุการ...” จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์มีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้ที่มีประสบการณ์และรับผิดชอบงานด้านการบริหารบุคคลในขณะนั้นมารับผิดชอบในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งนาย ก. ซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ดูแลงานกลุ่มบริหารงานบุคคลมาเป็นกรรมการและเลขานุการตามประกาศคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นการตั้งบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ส่งผลให้ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ มอบหมายงานและมอบอำนาจการบริหารราชการ การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมอบหมายให้นาย ก. รับผิดชอบงานกลุ่มบริหารงานบุคคล จะถือเป็นการให้สัตยาบันประกาศดังกล่าว ทำให้ประกาศดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

เห็นว่า ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ได้แต่งตั้งนายก. ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดมาเป็นกรรมการและเลขานุการ จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีคำสั่งมอบหมายให้นาย ก. รับผิดชอบดูแลงานกลุ่มบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก็ไม่อาจเป็นการรับรองหรือแก้ไข

ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้กลับกลายมาเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมายได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันศุกร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๓

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่สามารถนำประสบการณ์ก่อนเป็นศึกษานิเทศก์ที่ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้สอน มานับรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ตามข้อ ๘ (๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้

ข้อเท็จจริง นาย ก. ก่อนเป็นศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการนิเทศการสอนของกลุ่มโรงเรียน ร่วมจัดประชุมพัฒนางานด้านวิชาการ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียน เป็นวิทยากร คณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษา จึงขอหารือว่านาย ก. จะนำประสบการณ์ในตำแหน่งดังกล่าวมานับรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี ตามข้อ ๘ (๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ที่จะเข้ามาเป็นอนุกรรมการผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่นนั้น นอกจากจะต้องดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาแล้ว ยังต้องมีประสบการณ์ด้านสนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปีด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะทำให้ได้ผู้ที่มีความรอบรู้ มีข้อมูล ทราบถึงสภาพการทำงาน สภาพปัญหา ความจำเป็น และบริบทแวดล้อมในการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีประสิทธิภาพประสิทธิผล สำหรับประสบการณ์ด้านสนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา ที่กำหนดไว้ตามข้อ ๘ (๒) นั้น ย่อมหมายถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและหรือในขณะดำรงตำแหน่งซึ่งมีลักษณะงานตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. ในหน่วยงานการศึกษา มิใช่ประสบการณ์ในลักษณะงานของตำแหน่งประเภทอื่น หรือในขณะที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่นซึ่งมิใช่หน่วยงานการศึกษา ทั้งนี้ หากสามารถนำประสบการณ์ของตำแหน่งประเภทอื่น เช่น ตำแหน่งซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอน ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือตำแหน่งในหน่วยงานหรือส่วนราชการอื่น ซึ่งมิใช่เป็นหน่วยงานการศึกษามานับรวมได้ ก็จะเกิดกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น แม้เพียงวันเดียว แต่เคยมีประสบการณ์เป็นข้าราชการครูหรือตำแหน่งอื่นที่มิใช่บุคลากร

ทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. มาก่อน นำประสบการณ์อื่นมานับรวมได้ ส่งผลให้ได้ผู้แทนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในด้านการสนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา ตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการฯ ข้อ ๘ (๒) เข้ามาเป็นผู้แทนของกลุ่มบุคลากรทางการศึกษาอื่น อันขัดกับเจตนารมณ์ของการได้มาซึ่งผู้แทนในกลุ่มดังกล่าว

นาย ก. ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ เป็นตำแหน่งซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอน มิใช่ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะงานตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. ที่ปฏิบัติงานประจำ แม้จะได้ปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้ร่วมจัดประชุมพัฒนางานด้านงานวิชาการ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียน เป็นคณะกรรมการนิเทศการสอนของกลุ่มโรงเรียน เป็นวิทยากร คณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินการของสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดก็ตาม ก็มิใช่เป็นประสบการณ์สนับสนุนการศึกษา ในลักษณะงานของตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. โดยตรง แต่ประการใด จึงไม่อาจนำประสบการณ์ดังกล่าวมานับรวมเป็นประสบการณ์ด้านสนับสนุนการศึกษา ตามข้อ ๘ (๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ซึ่งเรื่องหารือในลักษณะเช่นนี้ ก.ค.ศ. ได้เคยมีแนววินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่นใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ในตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ว่าไม่สามารถนับระยะเวลาในขณะดำรงตำแหน่งครู/อาจารย์ เข้ารวมกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น เพื่อพิจารณาประสบการณ์ด้านการสนับสนุนการศึกษาได้

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๔

อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ถูกศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุก คดียังไม่ถึงที่สุด และถูกสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง รวมถึงถูกสั่งพักราชการ ยังถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติและต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่การเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเท็จจริง นาย จ. ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายบริหารสถานศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ถูกฟ้องคดีอาญาข้อหายักยอก ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ขณะเป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยศาลมีคำพิพากษาจำคุก ๒ ปี แต่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์คำพิพากษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงด้วยข้อกล่าวหาเดียวกันกับคดีอาญา รวมทั้งถูกสั่งพักราชการด้วยเหตุถูกฟ้องคดีอาญาและถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าว จึงขอหารือว่า กรณีดังกล่าวจะเป็นเหตุให้นาย จ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม สำหรับการเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาและต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๗ (๓) ได้ระบุว่า อนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ “เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในเรื่องความซื่อสัตย์ ความยุติธรรมและไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ การประกอบอาชีพ และไม่เคยกระทำความผิดจนได้รับโทษทางวินัยจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศ” แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าในกรณีดังกล่าว ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาว่า นาย จ. มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๓๕๓ ประกอบมาตรา ๘๓ ลงโทษจำคุกคนละ ๒ ปีก็ตาม แต่เมื่อปัจจุบันนาย จ. ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่การดำเนินคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด ยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่านาย จ. จะเป็นผู้บริสุทธิ์หรือเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อหาดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร สำหรับกรณีที่นาย จ. ถูกสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงก็เช่นเดียวกัน เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการทางวินัยยังไม่แล้วเสร็จและยังไม่ถูกลงโทษทางวินัย ข้อเท็จจริงจึงยังไม่อาจฟังได้ว่านาย จ. ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาและไม่อาจสรุปได้ว่านาย จ. เป็นผู้มีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบอาชีพแล้วหรือไม่ พฤติการณ์ดังกล่าวจึงยังถือไม่ได้ว่านาย จ. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว และกรณีการที่นาย จ. ถูกสั่งพักราชการ ผู้นั้นก็ยังคงมีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ถูกสั่งพักราชการ ตามนัยมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และตำแหน่งดังกล่าวไม่ถือเป็นอัตราว่าง ฉะนั้น คำสั่งพักราชการดังกล่าว จึงไม่เป็นเหตุทำให้นาย จ. พ้นจากตำแหน่งอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายบริหารสถานศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแต่อย่างใด นาย จ. จึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไปได้ ไม่มีเหตุให้หยุดปฏิบัติหน้าที่การเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๕

การถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ไม่ทำให้บุคคลนั้นขาดคุณสมบัติการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากผู้ที่จะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕ (๓) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นและมีคำสั่งลงโทษแล้ว หรือการดำเนินคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

ข้อเท็จจริง นาง ป. ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาสังกัดสถานศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๘ ลงวันที่๑๖ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค้าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อ ๑ (๒) สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง นาง ป. จึงพ้นจากตำแหน่งกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงขอหารือว่า นาง ป. จะขาดคุณสมบัติการเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าว ระบุเหตุผลเพียงว่าเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงให้คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (คตร.) ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตรวจสอบความถูกต้องและโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารการเงิน ทรัพย์สิน และผลประโยชน์อื่นใดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุรุสภาและคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ในคุรุสภา ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการระบุความผิดของบุคคลดังกล่าวแต่อย่างไร ดังนั้น นาง ป. จึงไม่ใช่ผู้ขาดคุณสมบัติการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เนื่องจากผู้ที่จะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕ (๓) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นและมีคำสั่งลงโทษแล้ว หรือการดำเนินคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จึงจะสามารถสรุปได้ว่านาง ป. เป็นผู้มีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพที่จะทำให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การอยู่ระหว่างถูกดำเนินการทางวินัยและการถูกกรมสอบสวนคดีพิเศษอายัดบัญชีเงินฝากและมูลค่าหุ้น ไม่ทำให้บุคคลนั้นขาดคุณสมบัติการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากผู้ที่จะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕ (๓) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นและมีคำสั่งลงโทษแล้ว หรือการดำเนินคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

ข้อเท็จจริง นาย ท. ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูร่วมกันนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนในการดำเนินธุรกิจสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการทางวินัย ยังไม่ได้มีคำสั่งลงโทษนาย ท. แต่อย่างใด จึงขอหารือว่า นาย ท. จะขาดคุณสมบัติการเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือไม่

นาย ม. ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามิใช่เป็นผู้ถูกดำเนินการทางวินัยตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการทางวินัยนาย ม. แต่อย่างใด และถึงแม้กรมสอบสวนคดีพิเศษจะมีหนังสือถึงผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูให้ดำเนินการอายัดยอดบัญชีเงินฝากคงเหลือทุกบัญชีและมูลค่าหุ้นของนาย ม. แต่ยังไม่มีคำสั่งลงโทษทางวินัยนาย ม. ในกรณีใด ๆ จึงขอหารือว่า นาย ม. จะขาดคุณสมบัติเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ทั้งนาย ท. และนาย ม. ไม่ใช่ผู้ขาดคุณสมบัติในการเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ที่จะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕ (๓) ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นและมีคำสั่งลงโทษแล้ว หรือการดำเนินคดีอาญามีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จึงจะสามารถสรุปได้ว่านาย ท. และนาย ม. เป็นผู้มีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพที่จะทำให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๖

การที่บุคคลใดสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ประกาศให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติเข้ารับการคัดเลือก บุคคลดังกล่าวย่อมไม่ใช่ผู้ที่ถูกกระทบสิทธิจากประกาศอันจะสามารถยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ตามกระบวนการในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

การห้ามอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระนั้น กฎหมายเจตนาห้ามเฉพาะกรณีที่เป็นเขตพื้นที่การศึกษาเดิมเท่านั้น หากอนุกรรมการนั้นย้ายไปดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น แม้จะได้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วสองวาระก็สามารถได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้อีก

ข้อเท็จจริง นาย น. สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ประกาศรายชื่อผู้มีคุณสมบัติเข้ารับการคัดเลือก จำนวน ๔ ราย ได้แก่ (๑) นาย พ. (๒) นาย ช. (๓) นาย น. (๔) นาย ส. ซึ่งนาย พ. ได้รับการคัดเลือกตามประกาศ ก.ค.ศ. ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ต่อมา นาย น. ยื่นหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ต่อเลขาธิการ ก.ค.ศ. ขอให้พิจารณาใหม่ ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยอ้างว่าเป็นคู่กรณีที่แท้จริงในกระบวนการพิจารณาทางปกครองตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญที่จะเป็นประโยชน์แก่นาย น. ในฐานะคู่กรณีตามมาตรา ๕๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากนาย ช. เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และยังอ้างว่านาย พ. เป็นผู้มีประวัติเคยดำรงตำแหน่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอื่นและเขตพื้นที่การศึกษานี้มาก่อน อันเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวฯ จึงขอหารือว่าจะขอให้พิจารณาใหม่ได้หรือไม่อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่หนึ่ง นาย น. สามารถยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เกี่ยวกับประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ต่อเลขาธิการ ก.ค.ศ. ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า การขอให้พิจารณาใหม่เป็นประเภทหนึ่งของกระบวนการเยียวยาในฝ่ายปกครองที่คู่กรณีผู้รับคำสั่งได้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นคนละขั้นตอนกับการอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๙ ถึงมาตรา ๕๓ ซึ่งตามมาตรา ๕ บัญญัติว่า “คู่กรณี” หมายความว่า

ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองและผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง และตามมาตรา ๕๔ บัญญัติว่า “เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้ ... (๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี” ดังนั้น การยื่นคำขอพิจารณาใหม่นั้น จะต้องปรากฏว่าคู่กรณีถูกกระทบสิทธิจากการพิจารณาทางปกครอง และยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองให้เพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งทางปกครองที่พ้นระยะเวลาอุทธรณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิในการขอทบทวนกระบวนพิจารณาที่เสร็จสิ้นไปแล้วบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงใหม่ และคู่กรณีต้องมีการยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่โดยถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย แต่ปรากฏว่า ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้ประกาศรายชื่อนาย น. เป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงไม่อาจถือว่านาย น. เป็นคู่กรณีที่ถูกกระทบสิทธิจากประกาศดังกล่าว และเจ้าหน้าที่ที่ออกประกาศฉบับดังกล่าวนั้นเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มิใช่เลขาธิการ ก.ค.ศ. จึงไม่อาจยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ ต่อเลขาธิการ ก.ค.ศ. ได้ เป็นกรณีที่ไม่อาจรับคำขอของนาย น. ไว้พิจารณา เนื่องจากไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

แต่อย่างไรก็ตาม คำขอของนาย น. มีลักษณะเป็นการร้องเรียนคุณสมบัติของนาย ช. และนาย พ. ว่าเป็นผู้ไม่มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ตามประกาศดังกล่าว ซึ่งในรายของนาย ช. นั้น มิได้รับการคัดเลือกเป็นอนุกรรมการ จึงไม่จำต้องพิจารณาคุณสมบัติของนาย ช.

ประเด็นที่สองต้องพิจารณาต่อไปว่า นาย พ. เป็นผู้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระอันมีลักษณะต้องห้ามตาม ข้อ ๓ แห่งหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

เห็นว่า ตาม ข้อ ๓ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว กำหนดห้ามมิให้อนุกรรมการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระ ซึ่งการกำหนดเช่นนั้นมีเจตนารมณ์ไม่ประสงค์ให้อนุกรรมการดำรงตำแหน่งนานเกินไปจนเกิดการผูกขาดอำนาจในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นการสร้างอิทธิพลและเกิดการบริหารงานโดยกรรมการกลุ่มเดิม ดังนั้น หากเมื่อบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นแล้ว จึงไม่อาจเป็นการผูกขาดอำนาจและสร้างอิทธิพลในเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ได้แต่อย่างใด ดังนั้น การห้ามอนุกรรมการดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระนั้น ห้ามเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่การศึกษาเดิมเท่านั้น หากอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาย้ายไปดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น แม้จะได้ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาติดต่อกันมาแล้วสองวาระ ก็สามารถได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้อีก เมื่อนาย พ. เคยเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอื่น

และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษา ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแห่งนี้ จึงมิใช่อนุกรรมการในเขตพื้นที่การศึกษาเดิม ดังนั้น นาย พ. ไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓ แห่งหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว (เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๑๗

อนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือลาออกก่อนครบวาระ ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วหนึ่งวาระ และหากได้ดำรงตำแหน่งใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษานั้นติดต่อกันมาแล้วสองวาระ ย่อมไม่มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวได้อีก ตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อเท็จจริง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หารือเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งครบกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ และจะต้องมีการเตรียมการเลือกตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใหม่ โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ฯลฯ กำหนดว่า “อนุกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันที่ ก.ค.ศ. ประกาศแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้” จึงขอหารือดังนี้

๑. ประเด็นเกี่ยวกับวาระการสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้ ดังนี้

๑.๑ วาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มาดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างลงก่อนครบวาระ จะถือว่าเป็นหนึ่งสมัยหรือไม่ เนื่องจากเป็นการมาดำรงตำแหน่งแทนอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่พึ่งแยกสังกัดเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาครั้งแรก

๑.๒ เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งสมัยที่ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาคนเดิมได้รับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมัยที่ ๒ หากวาระการดำรงตำแหน่งสมัยที่ ๒ ครบวาระลงแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวจะมีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งอีกวาระได้หรือไม่

๒. ประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของนาย ว. ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา วาระที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ

และวาระที่ ๒ ได้รับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓ และอยู่ในตำแหน่งจนถึงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากได้ลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากลาออกจากราชการ ภายหลังได้ขอกลับเข้ารับราชการและรับราชการจนถึงปัจจุบัน ถือว่าบุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา สองวาระติดต่อกันหรือไม่ และมีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตามวาระ ไม่ว่าดำรงตำแหน่งจนครบวาระหรือออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ถือได้ว่าดำรงตำแหน่งมาแล้วหนึ่งวาระ และเมื่อบุคคลนั้นได้ดำรงตำแหน่งกรรมการในสมัยวาระที่หนึ่งต่อเนื่องมาถึงสมัยวาระที่สอง โดยที่ในสมัยวาระที่หนึ่งหรือสมัยวาระที่สองจะดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระก็ตาม ต้องนับเป็นหนึ่งวาระ เมื่อรวมกับอีกสมัยวาระหนึ่งแล้วจึงเป็นการดำรงตำแหน่งมาสองวาระ ส่วนกรณีของบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการแทนบุคคลอื่น บุคคลนั้นย่อมจะอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งได้เพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน ตามนัย ข้อ ๓ วรรคสอง ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และย่อมต้องนับวาระการดำรงตำแหน่งของบุคคลที่มาแทนเป็นหนึ่งวาระ ทั้งนี้ เทียบเคียงตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๕๐๙/๒๕๕๔ ดังนั้น

๑. ประเด็นที่หนึ่ง จึงต้องนับวาระการดำรงตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มาแทนตำแหน่งที่ว่างลงก่อนครบวาระเป็นหนึ่งสมัย และเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งสมัยที่ ๑ ผู้บริหารสถานศึกษาคนเดิมได้รับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมัยที่ ๒ ย่อมเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันมาแล้วสองวาระ ผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวจึงไม่มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้งอีกวาระเป็นสมัยที่ ๓ ได้

๒. ประเด็นที่สอง กรณีนาย ว. แม้ในวาระที่ ๒ นาย ว. จะดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระก็ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วหนึ่งวาระ เมื่อรวมกับวาระที่ ๑ จึงเป็นการดำรงตำแหน่งอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ติดต่อกันมาแล้วสองวาระ จึงไม่มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้อีก

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๑๘

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการวิทยาลัย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการเข้าสู่ตำแหน่งตามวาระ โดยไม่ขาดจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเดิมในตำแหน่งครูและมีสถานภาพ สิทธิหน้าที่ เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งครู จึงมีสถานภาพเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครู ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้งและมีคุณสมบัติเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครู ในการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม

ข้อเท็จจริง นาย จ. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คัดค้านหรืออุทธรณ์ผลการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม ในประเด็นคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครู โดยมีรายละเอียดประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ประกาศสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สำหรับในกลุ่มของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม ต้องเลือกตั้งให้ได้ผู้แทนข้าราชการครูในกลุ่มนี้ให้เหลือเพียง ๑ คน ตามที่กฎหมายกำหนดในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

๒. ผลการเลือกตั้งในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ผู้มีคะแนนเลือกตั้งสูงสุดในแต่ละสังกัดมีดังนี้

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ นาย จ. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ
- วิทยาลัยชุมชน สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แก่ นาย ย. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
- โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้แก่ นาย อ. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ได้แก่ นาย ร. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

๓. สำนักงาน ก.ค.ศ. ดำเนินการจัดการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูในกลุ่มดังกล่าวให้เหลือเพียง ๑ คน ตามที่กฎหมายกำหนด ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งปรากฏผลว่า ได้นาย ร. สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครู

๔. ต่อมานาย จ. ทำหนังสือคัดค้านคุณสมบัติการเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครูของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคะแนนสูงสุดจากหน่วยงานทั้ง ๓ แห่งข้างต้น ในประเด็นการดำรงตำแหน่งปัจจุบันเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มิใช่ตำแหน่งครูในหน่วยงานการศึกษา ดังนี้

(๑) นาย อ. สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬา ตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียนกีฬาเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตามกฎหมายเฉพาะสังกัดได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

(๒) นาย ย. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน ตามโครงสร้างการบริหารวิทยาลัยชุมชน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๗ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญารูปแบบวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะสังกัดได้บัญญัติเพื่อกำหนดไว้ให้เป็นตำแหน่ง “ผู้บริหารสถานศึกษา”

(๓) นาย ร. สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ตามโครงสร้างการบริหารวิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นตำแหน่ง “ผู้บริหารสถานศึกษา” ตามกฎหมายเฉพาะสังกัดได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น การดำเนินการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม ดังกล่าวจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในประเด็นคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้ง

จึงหารือว่าบุคคลทั้ง ๓ ราย ดังกล่าวมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครู หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๑ กำหนดคุณสมบัติของผู้แทนข้าราชการครู ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และไม่เคยถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมาก่อน

(๒) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนในวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการหรือเทียบเท่าหรือมีประสบการณ์การสอนเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

(๓) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในเรื่องความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบอาชีพ

และตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๕ (๓) และวรรคสอง กำหนดว่า

“(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สถาบันการพลศึกษาในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูหรือครูผู้ช่วยในสังกัดดังกล่าว

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกตั้ง ตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี”

สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศสำนักงาน ก.ค.ศ. เรื่อง การเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน ก.ค.ศ. ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้เข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม ทั้ง ๔ สังกัด ในกลุ่มนี้ ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติในตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการ และอื่น ๆ ตามที่กฎหมาย และกฎ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งได้พิจารณาจากหลักฐานในหนังสือแจ้งผลการเลือกตั้งและยืนยันสถานภาพคุณสมบัติ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบ แล้วเห็นว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้ง ๔ ราย ข้างต้น เป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดทุกประการ จึงดำเนินการเลือกตั้งกรรมการผู้แทนข้าราชการครูในกลุ่มนี้ให้เหลือเพียง ๑ คน ตามที่กฎหมายกำหนด ในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งปรากฏผลผู้ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นาย ร.

สำหรับประเด็นเรื่องการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้ง ๓ ราย ที่นาย จ. คัดค้านว่า เป็นตำแหน่ง “ผู้บริหารสถานศึกษา” ตามโครงสร้างการบริหารของกฎหมายเฉพาะของทั้ง ๓ สังกัด ที่บังคับใช้อยู่นั้น

เห็นว่า การบริหารจัดการศึกษาของข้าราชการใน ๓ สังกัด จะมีกฎหมายเฉพาะของส่วนราชการนั้น ๆ กำหนดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา และกำหนดเรื่องการบริหารงานบุคคลไว้ เช่น ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่นาย ร. สังกัดอยู่ตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ กำหนดให้สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของสถาบันตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น ตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของวิทยาลัย และมีกระบวนการสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง ตามข้อบังคับสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ว่าด้วยการสรรหาผู้อำนวยการวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ โดยบุคคลที่ได้รับการสรรหาให้เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย เมื่อทำหน้าที่ครบ ๔ ปี ก็จะกลับมาดำรงตำแหน่งเดิม และในขณะที่ทำหน้าที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยบุคคลนั้นยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประจำด้วย และรับเงินเดือนในตำแหน่งเลขที่เดิม การมีและเลื่อนวิทยฐานะจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกับข้าราชการครู ส่วนเงินที่ได้ในตำแหน่งผู้บริหารจะเป็นไปตาม

กฎหมายของสถาบันอุดมศึกษา แต่เมื่อรับเงินประจำตำแหน่งแล้วก็จะต้องงดรับเงินวิทยฐานะ ซึ่งกฎหมายสถาบันการพลศึกษาและวิทยาลัยชุมชน ก็กำหนดหลักการในลักษณะเช่นเดียวกัน

ดังนั้น เมื่อบุคคลทั้ง ๓ ราย ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยหรือรองผู้อำนวยการวิทยาลัย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการเข้าสู่ตำแหน่งตามวาระโดยไม่ขาดจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเดิมในตำแหน่งครู และมีสถานภาพ สิทธิ หน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งครู บุคคลทั้ง ๓ รายดังกล่าว จึงมีสถานภาพเป็นผู้ดำรงตำแหน่งครู ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้งและมีคุณสมบัติเป็นกรรมการผู้แทนข้าราชการครู

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๑๙

กรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีมติให้คณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อกล่าวหาเดิม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนมากขึ้น คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมด้วย

ข้อเท็จจริง นาย จ. ถูกผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้ว โดยได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) และให้โอกาสนาย จ. ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า พฤติการณ์ของนาย จ. เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นสมควรลงโทษปลดออกจากราชการ จึงนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้ว มีมติให้คณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมในประเด็นตามข้อกล่าวหาบางประเด็นให้ข้อเท็จจริงชัดเจนมากขึ้น จึงขอหารือว่าคณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการสอบสวนเป็นการพิจารณาทางปกครอง เป็นการเตรียมการหรือดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง หากคำสั่งทางปกครองอาจกระทบสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๔ วรรคสอง ข้อ ๔๒ และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ แม้ว่าการสอบสวนแต่เดิมคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาแล้ว และการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นการสอบสวนตามข้อกล่าวหาเดิม แต่พยานหลักฐานที่สอบสวนใหม่หลังจากแจ้ง สว. ๓ แล้ว เป็นพยานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติม กระบวนการสอบสวนจะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเช่นเดียวกับการสอบสวนปกติ ตามหลักในมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่ ประกอบกับมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีที่ อ. ๒๑๐/๒๕๕๒ และคำพิพากษาศาลปกครองเชียงใหม่ คดีหมายเลขดำที่ ๑๘๔/๒๕๕๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๔๑๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ วางหลักไว้ชัดเจนแล้วว่าพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมจะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และศาลยังพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษที่ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าพยานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยสรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ยกข้อเท็จจริงขึ้นโต้แย้ง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ก.ค.ศ. และตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองเชียงใหม่ดังกล่าว

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๐

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์คณะที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยโดยตรง จำเป็นต้องมีข้อเท็จจริงที่อยู่ในสำนวนการสอบสวนอย่างครบถ้วน โดยไม่จำต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ หรือปกปิดชื่อ ที่อยู่ของผู้ร้องเรียน พยานหรือผู้ให้ถ้อยคำในสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอหารือว่า การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมิใช่ผู้บังคับบัญชาตามสายงานของระบบราชการ ไม่มีอำนาจเข้าครอบครองหรือเข้าถึงเอกสารลับของทางราชการบางประเภท แต่ได้มีมติ “ให้ถ่ายสำเนาเอกสารสำนวนการสอบสวนทุกหน้าทุกแผ่นเป็นชุดให้ครบกับจำนวนคณะอนุกรรมการทุกคน” เพื่อประกอบการพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง รายนาย ศ. ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จึงขอหารือ ดังนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจักต้องปฏิบัติตามหรือไม่

๒. หากต้องปฏิบัติตาม จักต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ร้องเรียน พยานหรือผู้ให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองก่อนหรือไม่

๓. หากต้องปฏิบัติตาม ต้องปกปิดชื่อ ที่อยู่ของผู้ร้องเรียน พยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองก่อนหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๓ (๔) ได้ให้อำนาจ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาในการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินการทางวินัยไว้แล้ว ซึ่งการดำเนินการทางวินัย หมายถึงกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในการออกคำสั่งลงโทษ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีลำดับก่อนหลังต่อเนื่องกัน อันได้แก่การตั้งเรื่องกล่าวหา การสืบสวนสอบสวน การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษและการสั่งลงโทษ โดยในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษนั้น อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาก็จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ เป็นความผิดกรณีใดตามมาตราใดและควรจะลงโทษในสถานใด ซึ่งจะสามารถกระทำการตามอำนาจหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้ก็ต่อเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่มีการกล่าวหาโดยกระจ่างชัดเพียงพอ โดยข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาวินิจฉัยนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนนั่นเอง

ฉะนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการใน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้บริหารราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานราชการที่เป็นอำนาจและหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาและตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง และมาตรา ๒๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงต้องมีหน้าที่จัดเตรียมข้อเท็จจริงในเรื่องที่จะเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาให้ครบถ้วนเพียงพอเพื่อให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณามีมติได้อย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริง เพราะผลการพิจารณานั้นจะผูกพัน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาให้รับผิดชอบโดยตรง ไม่ได้ผูกพัน

เจ้าหน้าที่ และเมื่อได้พิจารณามีมติประการใดแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมตินั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อไป

ดังนั้น เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ได้ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า “ที่ประชุมได้อ่านสำนวนการสอบสวนแล้วปรากฏว่า เอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดเตรียมไว้ให้ไม่ครบถ้วนเพียงพอ จึงมีมติให้สำนักงานถ่ายสำเนาเอกสารสำนวนการสอบสวนทุกหน้าทุกแผ่นเป็นชุดให้ครบกับจำนวนคณะอนุกรรมการทุกคน เพื่อประกอบการพิจารณา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา จะต้องดำเนินการตามความเห็นของที่ประชุมดังกล่าว

ส่วนในประเด็นที่หารือว่า จะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือหรือจะต้องปกปิดที่อยู่ของผู้ร้องเรียน พยานผู้ให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองก่อนที่จะให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาหรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัยโดยตรงตามที่กฎหมายกำหนด ในการพิจารณาอนุกรรมการจึงต้องได้รู้ถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน และต้องรู้ว่าพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำแต่ละคนเป็นใคร และได้ให้การอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานต่าง ๆ และเพื่อจะได้ตรวจสอบว่าพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นมีความเกี่ยวข้องหรือเป็นหรือเคยเป็นคู่กรณีหรือเป็นปฏิปักษ์กับผู้ถูกกล่าวหามาก่อนหรือไม่ เพราะหากเป็นคู่กรณีหรือเป็นปฏิปักษ์กับผู้ถูกกล่าวหามาก่อน บุคคลนั้นอาจให้ถ้อยคำใส่ร้ายหรือให้การเกินความจริงในทางเสียหายหรือปรักปรำผู้ถูกกล่าวหา จึงอาจทำให้เสียความเป็นธรรมในการพิจารณาได้ ฉะนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนการดำเนินการทางวินัยอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนเพียงพอต่อการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะพิจารณามีมติเป็นประการหนึ่งประการใดได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาจะได้ออกคำสั่งทางปกครองอันจะมีผลกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหาต่อไป ดังนั้น กระบวนการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจึงไม่จำต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือหรือจะต้องปกปิดที่อยู่ของผู้ร้องเรียน พยานหรือผู้ให้ถ้อยคำแต่อย่างใด อีกทั้งยังไม่มีกฎหมายห้ามผู้มีอำนาจพิจารณาการดำเนินการทางวินัยเข้าถึงข้อมูลในสำนวนการสอบสวน กฎหมายเพียงแต่มีความประสงค์ที่จะคุ้มครองผู้ร้องเรียน พยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาในเรื่องการดำเนินการทางวินัยโดยตรงเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี ในเรื่องการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยนั้นจะต้องพิจารณาเป็นเรื่องลับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาก็จะต้องรักษาความลับของการพิจารณานั้นด้วย โดยไม่นำไปเปิดเผยกับบุคคลภายนอก เพื่อป้องกันมิให้รั่วไหลไปยังบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณาได้รับรู้ และเป็นการคุ้มครองบุคคลที่ร้องเรียน หรือเป็นพยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำอีกทางหนึ่งด้วย และหากมีบุคคลใดต้องการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวก็ให้ผู้บังคับบัญชาเปิดเผยข้อมูลนั้นด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และเพื่อเป็นการป้องกันความลับของการพิจารณาไม่ให้รั่วไหลอีกทางหนึ่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะที่เป็นกรรมการและเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อาจกำหนดมาตรการเพื่อที่จะรักษาความลับของการสอบสวนหรือการพิจารณาไว้ เช่น แจกเอกสารให้อนุกรรมการในห้องประชุม และห้ามนำเอกสารดังกล่าวออกจากห้องประชุม เมื่อมีการพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๑

นาย ต. ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน และถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ต่อมานาย ต. ถูกสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีกสำนวนหนึ่ง และถูกสั่งลงโทษปลดออกจากราชการไปก่อนภายหลัง ก.ค.ศ. พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยกรณีที่ถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ แล้วมีมติให้เพิ่มโทษจากโทษภาคทัณฑ์เป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น กรณีนี้ถือว่า นาย ต. เป็นผู้ออกจากราชการไปแล้ว จึงไม่อาจเพิ่มโทษได้ ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งงดโทษนาย ต. ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย ต. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีไม่เข้าร่วมอบรมปฏิบัติธรรมตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แต่ได้ทำเรื่องเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ แล้วรายงานการดำเนินการทางวินัยมายัง ก.ค.ศ. ต่อมานาย ต. ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอีกสำนวนหนึ่ง และถูกสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ต่อมา ก.ค.ศ. พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัย กรณีไม่เข้าร่วมอบรมผู้ปฏิบัติธรรมตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา แต่ได้ทำเรื่องเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเข้าอบรม แล้วมีมติให้เพิ่มโทษจากโทษภาคทัณฑ์เป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น จึงขอหารือว่าผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งเพิ่มโทษนาย ต. หลังจากที่นาย ต. ถูกลงโทษปลดออกจากราชการในอีกสำนวนหนึ่งไปแล้ว ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐๒ บัญญัติว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการหรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๕ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่ผลการสอบสวนหรือพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ให้สั่งงดโทษ” บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ก่อนออกจากราชการต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังไม่ได้ออกจากราชการ แต่หากผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ก็ให้งดโทษ เนื่องจากการสั่งลงโทษจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อผู้นั้นยังคงมีสภาพเป็นข้าราชการอยู่ ดังนั้น ขณะที่ ก.ค.ศ.

มีมติเพิ่มโทษนาย ต. จากโทษภาคทัณฑ์เป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น นั้น นาย ต. ได้ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอีกสำนวนหนึ่งไปก่อนแล้ว นาย ต. จึงไม่มีสภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงไม่อาจเพิ่มโทษนาย ต. ตามมติ ก.ค.ศ. ได้ ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งงดโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น นาย ต. ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕)

กรณีศึกษาที่ ๒๒

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ขณะการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ข้าราชการดังกล่าวถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลสาบสูญ ย่อมถือว่าข้าราชการผู้นั้นถึงแก่ความตายตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งยุติการดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง นาย ณ. ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) และถูกสั่งพักราชการ ต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้นาย ณ. เป็นคนสาบสูญ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ ระหว่างการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ จึงขอหารือว่าคณะกรรมการสอบสวนสามารถดำเนินการสอบสวนต่อไปหรือต้องยุติการสอบสวนตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัยและลงโทษแก่ข้าราชการครูผู้ใดได้ ผู้นั้นจะต้องมีสถานะเป็นข้าราชการและกระทำผิดวินัยตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้ามหรือข้อปฏิบัตินั้น และกรณีข้าราชการครูผู้ใดออกจากราชการไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ต่อเมื่อมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนออกจากราชการ เว้นแต่จะออกจากราชการเพราะตาย ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดว่า“ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๕ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่ผลการสอบสวนหรือพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ให้สั่งงดโทษ”

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่านาย ณ. ถูกศาลจังหวัดสั่งให้เป็นคนสาบสูญ ต้องถือว่านาย ณ. ถึงแก่ความตายแล้วตั้งแต่วันที่ศาลจังหวัดมีคำสั่ง นาย ณ. จึงต้องพ้นสภาพเป็นข้าราชการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐๗ ที่กำหนดว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ เมื่อ (๑) ตาย...” จึงต้องถือว่านาย ณ. ได้ออกจากราชการเพราะตาย เมื่อนาย ณ. ออกจากราชการเพราะตาย ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจจึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยต่อไปได้

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

กรณีศึกษาที่ ๒๓

การจ่ายเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ครูผู้ช่วยที่มีคำสั่งให้ออกจากราชการไปแล้ว แต่ต่อมา ก.ค.ศ. พิจารณาคำร้องทุกข์และมีมติให้กลับเข้ารับราชการนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องจ่ายเงินเดือนให้แก่ผู้นั้นเต็มตามพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ.๒๕๐๒ ส่วนช่วงที่ออกจากราชการไป ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามข้อ ๖ (๑) และ (๘) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหลังผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการนั้น หากมีระยะเวลาปฏิบัติราชการไม่ถึง ๖ เดือน ผู้นั้นก็ไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน

ข้อเท็จจริง นาง ด. ตำแหน่งครูผู้ช่วย ถูกสั่งให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยเหตุเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นผู้กระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ ต่อมานาง ด. ได้ร้องทุกข์คำสั่งให้ออกจากราชการต่อ ก.ค.ศ. ซึ่ง ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังขึ้นในปัญหาข้อกฎหมาย จึงมีมติให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งให้ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้ร้องทุกข์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินกระบวนการใหม่ โดยให้ผู้ร้องทุกข์ได้มีโอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน หากพบว่ามีพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอฟังได้ว่ามีการทุจริตในการสอบคัดเลือกจริง ให้ดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป เมื่อโรงเรียนสั่งให้นาง ด. กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วย จึงขอหารือดังนี้

๑. ช่วงระยะเวลาที่ไม่ได้มาปฏิบัติราชการ เนื่องจากมีคำสั่งให้ออกจากราชการไปนั้น จะต้องจ่ายเงินให้นาง ด. หรือไม่ อย่างไร และ

๒. ช่วงระยะเวลาที่ออกจากราชการไปนั้น ทุก ๖ เดือน จะมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน กรณีนี้จะต้องดำเนินการอย่างไรให้กับนาง ด.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ช่วงระยะเวลาที่นาง ด. ไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการเนื่องจากมีคำสั่งให้ออกจากราชการไปนั้น จะต้องจ่ายเงินให้นาง ด. หรือไม่ อย่างไร พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๔ ได้กำหนดให้นำมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับกับกรณีการสั่งให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ร้องทุกข์กลับเข้ารับราชการ โดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม กำหนดในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ... ก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดระยะเวลาระหว่างที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการและวรรคสี่ ได้กำหนดว่า เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน หรือเงินช่วยเหลืออย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้พระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๑ กำหนดให้การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการให้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ และพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๗

ทั้งนี้ การจ่ายเงินเดือนระหว่างพักราชการให้แก่ข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ ตามนัยมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) หรือกรณีไม่จ่ายให้ตาม (๓) ข้างต้น จะต้องเป็นกรณีที่ถึงที่สุดแล้ว (ตามนัยหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ สร ๐๕๐๓/๓๐๐๖๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๒) สำหรับกรณีที่มีการร้องทุกข์จึงกระทำได้ก็ต่อเมื่อการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ถึงที่สุดโดย ก.ค.ศ. แล้ว

ดังนั้น เมื่อ ก.ค.ศ. พิจารณาคำร้องทุกข์ของนาง ด. แล้วมีมติให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งให้ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้ร้องทุกข์กลับเข้ารับราชการ และผู้บังคับบัญชาได้สั่งให้ผู้ร้องทุกข์กลับเข้ารับราชการแล้ว แม้ ก.ค.ศ. จะมีมติให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องก็ตาม ซึ่งเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการต่อไป กรณีนี้จึงถือเป็นที่สุด โดยถือได้ว่าผู้ร้องทุกข์มิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ผู้มีอำนาจจึงต้องพิจารณาจ่ายเงินเดือนระหว่างถูกสั่งให้ออกจากราชการให้แก่นาง ด. โดยจ่ายเงินเดือนเต็มตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ พ.ศ. ๒๕๐๒

ประเด็นที่สอง ช่วงระยะเวลาที่ออกจากราชการไปนั้น ทุก ๖ เดือน จะมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน กรณีนี้จะต้องดำเนินการอย่างไรให้กับนาง ด. เห็นว่า กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักการให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีงบประมาณละ ๒ ครั้ง และให้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ ครึ่งปีแรก ในวันที่ ๑ เมษายน ของปีงบประมาณที่ได้เลื่อน และครั้งที่ ๒ ครึ่งปีหลัง วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีงบประมาณถัดไป โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานครั้งที่ ๑ ครึ่งปีแรก ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม และครั้งที่ ๒ ครึ่งปีหลัง ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน และตามกฎ ก.ค.ศ. ข้อ ๖ กำหนดว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครึ่งขั้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (๑) ในครึ่งปีที่แล้วมามีผลการปฏิบัติงาน... และ (๘) ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องมีเวลาปฏิบัติราชการหกเดือน... ซึ่งกรณีตามข้อหารือผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้นาง ด. ออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งอยู่ในรอบการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ ครึ่งปีหลัง ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ (รอบการประเมินวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖) เมื่อปรากฏว่านาง ด. มีระยะเวลาการปฏิบัติราชการในรอบดังกล่าวเพียง ๔ เดือน (๑ เมษายน ๒๕๕๖ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖) ไม่ถึง ๖ เดือน จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะมีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

สำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบต่อมา ครั้งที่ ๑ ครึ่งปีแรก ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ (รอบการประเมินวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ – วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗) นาง ด. อยู่ระหว่างถูกสั่งให้ออกจากราชการ มิได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่อย่างใด จึงไม่มีผลการปฏิบัติงานในรอบดังกล่าวที่จะมีสิทธิเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามข้อ ๖ (๑) และ (๘) ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว

ส่วนในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ในครั้งที่ ๒ ครึ่งปีหลัง ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เมื่อผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้นาง ด. กลับเข้ารับราชการในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ซึ่งอยู่ในรอบการประเมิน ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ นาง ด. มีระยะเวลาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๑๘ สิงหาคม – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ เพียงหนึ่งเดือนครึ่งไม่ถึง ๖ เดือน จึงไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบดังกล่าวเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ตามข้อ ๑๖ ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว กำหนดว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ครึ่งขั้น ตามข้อ ๖ เนื่องจากขาดคุณสมบัติเกี่ยวกับระยะเวลาการปฏิบัติราชการ แต่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนให้โดยมีเหตุผลเป็นกรณีพิเศษ ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาอนุมัติให้เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นการเฉพาะรายได้ และข้อ ๑๗ กำหนดว่าข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ตามกฎ ก.ค.ศ. นี้ แต่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิจารณาเห็นสมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนให้โดยมีเหตุผลเป็นกรณีพิเศษ ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน เสนอ ก.ค.ศ. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นการเฉพาะราย ดังนั้น หากผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่นาง ด. โดยมีเหตุผลเป็นกรณีพิเศษ ก็อาจเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติเป็นการเฉพาะรายได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๔

การรับย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น เมื่อขณะอยู่ในสังกัดเดิม ข้าราชการคนดังกล่าวได้รับเงินเดือนในอัตราที่สูงกว่าขั้นสูงของอันดับ คศ.๔ ที่จะรับย้าย กรณีจึงสามารถดำเนินการให้ได้รับเงินเดือนในอัตราใกล้เคียงที่สูงกว่าได้ตามข้อ ๔ ของ กฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำหรือสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อเท็จจริง การย้าย นาย ส. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อไปบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสังกัดเดิม โดยปัจจุบันรับเงินเดือนในอัตรา ๗๐,๓๖๐ บาท ซึ่งสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ คศ. ๔ ที่จะรับย้าย จึงขอหารือว่า จะสามารถให้ได้รับเงินเดือนในอัตราใกล้เคียงที่สูงกว่าได้หรือไม่อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ กำหนดว่า อัตราเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน กำหนดว่าผู้ใดจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด วิทยฐานะใด จะได้รับเงินเดือนอย่างใด ตามมาตรา ๓๑ ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยให้ได้รับเงินเดือนในขั้นต่ำของอันดับ ในกรณีที่จะให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำหรือสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ซึ่งกรณีตามข้อหารือ ปัจจุบันนาย ส. รับเงินเดือนในอัตรา ๗๐,๓๖๐ บาท (อัตราเงินเดือน ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘) สูงกว่าขั้นสูงของอันดับ คศ. ๔ และเมื่อครั้งก่อนที่นาย ส. จะโอนเป็นข้าราชการพลเรือน เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้รับเงินเดือนในอันดับ คศ.๔ อาศัยรับเงินเดือนในอันดับ คศ. ๕ ขั้น ๖๙,๘๑๐ บาท โดยหลังจากโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง) ได้รับเงินเดือนในขั้น ๖๓,๙๖๐ บาท จนกระทั่งปัจจุบันรับเงินเดือนในขั้น ๗๐,๓๖๐ บาท ซึ่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำ หรือสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔ ได้กำหนดในกรณีการเปลี่ยนตำแหน่ง ย้ายหรือโอนมาเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถ้าอัตราเงินเดือนที่ได้รับไม่มีกำหนดไว้ในบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้ได้รับในอัตราใกล้เคียงที่สูงกว่า เมื่อนาย ส. โอนมาเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่ขั้น ๗๐,๓๖๐ บาท สูงกว่าขั้นสูงของอันดับ คศ. ๔ (๖๙,๐๔๐ บาท) จึงเป็นกรณีไม่มีกำหนดไว้ในบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา หากจะพิจารณาว่าก่อนที่นาย ส. โอนไปเป็นข้าราชการพลเรือน ได้ปรับลดเงินมาแล้วครั้งหนึ่งจากขั้น ๖๙,๘๑๐ บาท เป็นขั้น ๖๓,๙๖๐ บาท และเมื่อจะย้ายกลับมาเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นตำแหน่งเดิมที่นาย ส. ดำรงตำแหน่งอยู่ที่รับเงินเดือนในอันดับ คศ. ๔ และให้อาศัยเบิกในอันดับ ค.ศ. ๕ อยู่เดิมแล้ว จะให้คงสิทธิเดิมโดยได้รับเงินเดือนในอัตราใกล้เคียงที่สูงกว่าขั้น ๗๐,๓๖๐ โดยอาศัยเบิกในอันดับ คศ.๕ ขั้น ๗๐,๙๓๐ ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบข้อ ๔ แห่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นต่ำหรือสูงกว่าขั้นสูงของอันดับ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๕

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ ข้อ ๓ ที่กำหนดการเลื่อนเงินเดือนกรณีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุงว่าจำนวนเวลามาสายไม่เกิน ๙๐ นาที ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับข้าราชการครูในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการกำหนดจำนวนครั้งที่มาสาย เพื่อใช้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริง ๑) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ โดยกำหนดให้การเลื่อนเงินเดือน กรณีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุงว่ามาสายไม่เกิน ๙๐ นาที ๒) ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) นาง ว. มาทำงานสายเป็นเวลา ๔๑๐ นาที ๓) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ โดยให้ดำเนินการตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และ มติ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยชุมชนไว้ โดยให้นำประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยชุมชนด้วย แต่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้โดยเฉพาะ ๔) อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนได้พิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยชุมชน แล้วมีมติให้ข้าราชการครูไม่ได้รับการเลื่อนเงินเดือน เนื่องจากมีเวลามาปฏิบัติงานสายเกินเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด จำนวน ๑ ราย และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอหารือว่า สามารถนำประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ ข้อ ๓ ดังกล่าว มาใช้บังคับ นาง ว. ซึ่งเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้หรือไม่ หากไม่สามารถนำประกาศดังกล่าวมาใช้บังคับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยใช้หลักเกณฑ์ใด หรือกำหนดจำนวนครั้งที่มาสาย เพื่อใช้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของ นาง ว. ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครึ่งขั้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ ... (๗) ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่ลาหรือมาทำงานสายเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการมิได้กำหนดจำนวนครั้งที่มาสายเพื่อใช้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่วนประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ นั้นออกเพื่อใช้กับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเท่านั้น มิได้กำหนดให้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาด้วยแต่อย่างใด ประกอบกับตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ (๗) นั้น วางหลักให้หัวหน้าส่วนราชการกำหนด “จำนวนครั้ง” ไม่ใช่จำนวนเวลาที่มาสาย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงไม่สามารถนำประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดังกล่าว ที่กำหนดการเลื่อนเงินเดือนกรณีผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุงว่า จำนวนเวลามาสายไม่เกิน ๙๐ นาที มาใช้บังคับกับข้าราชการครูในวิทยาลัยชุมชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้

ในประเด็นที่หารือว่า หากไม่สามารถนำประกาศดังกล่าวมาใช้กับกรณีปัญหาได้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของนาง ว. อย่างไรนั้น เห็นว่า เลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ คือ กำหนดจำนวนครั้งที่มาสาย เพื่อใช้ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถูกต้องต่อไป

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๖

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการ ได้รับอนุมัติให้เลื่อนวิทยฐานะเป็นรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ แต่ก่อนหน้านั้นมีคำพิพากษาศาลแขวงว่าได้กระทำความผิดทางอาญา มาตรา ๓๙๑ ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ โดยให้รอการกำหนดโทษไว้ ๑ ปี และมีกรณีถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่เป็นธรรม สามารถเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษได้ เนื่องจากตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะมิได้ห้ามประเมินและแต่งตั้งผู้ที่ต้องคำพิพากษาของศาลในความผิดลหุโทษและอยู่ระหว่างรอการกำหนดโทษ ดังนั้น หากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดก็ย่อมมีสิทธิได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะได้

ข้อเท็จจริง นางสาว ศ. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการ ซึ่งได้ยื่นแบบขอรับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ ก่อนหน้านั้นศาลแขวงได้มีคำพิพากษาคดีลหุโทษ พิพากษาว่า นางสาว ศ. มีความผิดฐานใช้กำลังประทุษร้ายทำร้ายร่างกายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ พิพากษาให้รอการกำหนดโทษไว้ ๑ ปี และได้ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่เป็นธรรม ต่อมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้มีมติอนุมัติให้นางสาว ศ. เลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ขอหารือว่า จะสามารถเลื่อนนางสาว ศ. เป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๗/ว ๓ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ข้อ ๑.๑ ซึ่งกำหนดว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้ารับการพัฒนาต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในการเสนอขอรับการประเมินให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และข้อ ๑.๒ ซึ่งกำหนดว่า ผลการพัฒนาให้นำไปใช้ในการแต่งตั้งให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษได้ภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นสำเร็จหลักสูตรการพัฒนา เห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะดังกล่าว ผู้ขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ต้องผ่านการประเมิน ๓ ด้าน คือ ด้านที่ ๑ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยพิจารณาจากข้อมูลของบุคคลและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารหลักฐาน ดังนี้ ส่วน ที่ ๑ ประวัติการรับราชการ (ก.พ.๗) ส่วนที่ ๒ คำรับรองของผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนที่ ๓ เอกสารหลักฐานที่แสดงการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านที่ ๒ ด้านความรู้ความสามารถ พิจารณาจากการพัฒนางานในหน้าที่และการพัฒนาตนเอง ดังนี้ ส่วนที่ ๑ การเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา พิจารณาจากการวางแผนพัฒนาการศึกษา การจัดโครงสร้างการบริหารกิจการสถานศึกษา การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมการบริหารการศึกษา ส่วนที่ ๒ การพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา พิจารณาจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ผลการทดสอบความรู้จากหน่วยงาน

หรือสถาบันทางวิชาการที่ ก.ค.ศ. ให้การรับรอง การประมวลความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพ และการนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ การประเมินด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒ ให้คณะกรรมการประเมินจากเอกสารหลักฐานรวมทั้งการปฏิบัติงานจริง ณ สถานศึกษา ด้านที่ ๓ ด้านผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ผลการพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา พิจารณาจากผลการพัฒนาที่เกิดกับผู้เรียน ครู สถานศึกษา และชุมชนหรือท้องถิ่น โดยคำนึงถึงปริมาณ คุณภาพ และสภาพของงานด้วย และอาจพิจารณาจากการปฏิบัติงานจริงด้วยก็ได้ ส่วนที่ ๒ ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นรายงานการศึกษา ค้นคว้า หรือผลการวิจัยหรือผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ รายการ ทั้งนี้ การประเมินผลงานทางวิชาการให้พิจารณาจากผลงานทางวิชาการที่ผู้ขอรับการประเมินเสนอและอาจให้ผู้ขอรับการประเมินนำเสนอและตอบข้อซักถามด้วยก็ได้ ซึ่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะดังกล่าว มิได้ห้ามประเมินและแต่งตั้งผู้ที่ต้องคำพิพากษาของศาลในความผิดลหุโทษและอยู่ระหว่างรอการกำหนดโทษ ดังนั้น หากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวและผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดก็ย่อมมีสิทธิได้รับการประเมินและได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะได้

ส่วนในกรณีผู้ขอรับการประเมินถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่เป็นธรรมนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะนำเหตุร้องเรียนกรณีนี้มาเป็นข้ออ้างในการดำเนินการใดให้กระทบต่อสิทธิของผู้ขอรับการประเมิน ดังนั้น เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ก็ย่อมมีสิทธิได้รับการประเมินและได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะได้เช่นกัน

ส่วนประเด็นว่าจะสามารถแต่งตั้งให้นางสาว ศ. เลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษได้ตั้งแต่เมื่อใดนั้น เห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ข้อ ๕ กำหนดว่า การพิจารณาอนุมัติผลการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้อนุมัติ มีผลไม่ก่อนวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับคำขอและเอกสารครบถ้วน และตามข้อ ๖ กำหนดว่า ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จะต้องผ่านการพัฒนาก่อนแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ข้อ ๑.๒ กำหนดว่า ผลการพัฒนาให้นำไปใช้ในการแต่งตั้งให้มีและเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษได้ ภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นสำเร็จหลักสูตรการพัฒนา จากข้อเท็จจริง นางสาว ศ. ได้ยื่นคำขอรับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ และต่อมาเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มีมติอนุมัติให้นางสาว ศ. เลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ หากนางสาว ศ. เป็นผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดอยู่ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ก็สามารถสั่งให้นางสาว ศ. เลื่อนเป็นวิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษได้ ไม่ก่อนวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาได้รับคำขอและเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นผู้ผ่านการพัฒนาก่อนแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๗

ข้าราชการครูถูกฟ้องคดีอาญาต่อศาลและศาลมีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณา ต่อมาข้าราชการครูผู้นั้นได้ยื่นเสนอขอรับการประเมินให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ หากผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สามารถสั่งให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการได้

ข้อเท็จจริง นางสาว ต. ถูกนาง ส. ฟ้องต่อศาลจังหวัดเป็นคดีอาญา ในความผิดต่อเจ้าพนักงาน และความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม โดยศาลจังหวัดมีคำสั่งประทับรับฟ้องไว้พิจารณา เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อมานางสาว ต. ได้ยื่นเสนอขอรับการประเมินให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ โดยคณะกรรมการประเมินได้พิจารณาผลการประเมินทั้ง ๓ ด้าน ให้นางสาว น. ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีมติอนุมัติผลการประเมินให้นางสาว ต. มีวิทยฐานะครูชำนาญการ จึงขอหารือว่าผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ จะสามารถสั่งให้นางสาว ต. มีวิทยฐานะดังกล่าวได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นางสาว ต. ถูกฟ้องเป็นคดีอาญา โดยศาลจังหวัดพิพากษาจำคุก ๙ ปี และต่อมาศาลอุทธรณ์ ภาค ๕ พิพากษาแก้โทษจำคุกเป็น ๓ ปี และปรับ ๙,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการดำเนินการทางวินัยกับนางสาว ต. จากกรณีเดียวกันนี้ และคณะกรรมการประเมินได้พิจารณาผลการประเมินทั้ง ๓ ด้านแล้วให้นางสาว ต. ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๔ ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๑๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งมิได้ห้ามประเมินผู้อยู่ระหว่างถูกฟ้องคดีอาญาและมิได้ห้ามแต่งตั้งผู้ที่ผ่านการประเมินแล้ว แต่อยู่ระหว่างถูกฟ้องคดีอาญาให้มีวิทยฐานะแต่อย่างใด ดังนั้น แม้ว่านางสาว ต. จะยื่นคำขอรับการประเมินให้มีวิทยฐานะ ครูชำนาญการในระหว่างที่ถูกฟ้องคดีอาญาก็ยังถือว่านางสาว ต. เป็นข้าราชการครูผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะมีวิทยฐานะครูชำนาญการได้ และเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีมติอนุมัติผลการประเมินแล้ว ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ จึงสามารถสั่งให้นางสาว ต. มีวิทยฐานะครูชำนาญการได้ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เรื่อง หารือการแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างถูกฟ้องคดีอาญาให้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ

ส่วนประเด็นว่า ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ จะสามารถสั่งให้นางสาว ต. มีวิทยฐานะครูชำนาญการได้เมื่อใดนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามข้อ ๖ ของหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะกำหนดว่า การพิจารณาอนุมัติผลการประเมินเพื่อให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้อนุมัติมีผลไม่ก่อนวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับคำขอและเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ จากข้อเท็จจริง นางสาว ต. ได้ยื่นคำขอรับการประเมินให้มีวิทยฐานะครูชำนาญการ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ดังนั้น ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ จึงสามารถสั่งให้นางสาว น. มีวิทยฐานะ

ครูชำนาญการได้ ไม่ก่อนวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับคำขอและเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๒๘

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานและผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ส่งถึงสำนักงาน ก.ค.ศ. ก่อนที่จะข้าราชการครูผู้นั้นจะถึงแก่กรรม และ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเฉพาะกิจได้ประเมินเอกสารหลักฐานที่ได้ดำเนินการไว้ก่อนแล้ว สามารถประเมินได้และผลการประเมินนั้นชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจเกี่ยวกับการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ประเมินผู้มีผลงานดีเด่นที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ฯ โดยจะประเมินด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านผลการปฏิบัติงานของ นาย ว. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ยื่นคำขอไว้แล้วต่อมาถึงแก่กรรม จึงขอหารือว่า การประเมินและผลการประเมินที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจฯ ได้ประเมินจากเอกสารหลักฐานที่นาย ว. ได้ดำเนินการไว้ก่อนแล้ว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ส่งคำขอของนาย ว. ถึงสำนักงาน ก.ค.ศ. เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๔ และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจเพื่อพิจารณากลั่นกรองตรวจสอบ และวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ได้รับการคัดเลือก และพิจารณาคำร้องคัดค้าน มีมติเห็นชอบให้นาย ว. เป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการประเมินฯ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ นาย ว. ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน ซึ่งนาย ว. ยังไม่ได้รับการประเมินด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ และด้านที่ ๓ ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ต่อมาในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจฯ สาขาสังคมศึกษา (คณะที่ ๒) ไปประเมินด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ และด้านที่ ๓ ส่วนที่ ๑ ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ประเมินจากเอกสารหลักฐาน โดยมีนาย บ. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาราชการแทนผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา และนาง ส. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ร่วมกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มาร่วมชี้แจงและตอบคำถามกับคณะอนุกรรมการฯ สำหรับด้านที่ ๓ ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอในการพัฒนางานนั้น นาย ว. ได้ดำเนินการพัฒนางานตามข้อเสนอภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจฯ พิจารณาแล้ว มีมติเห็นควรอนุมัติ และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ พิจารณาแล้วมีมติอนุมัติ ทั้งนี้ไม่ก่อนวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งผลการปฏิบัติงานและผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ดังกล่าว เป็นผลงานเฉพาะตัวของ นาย ว. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ส่งถึงสำนักงาน ก.ค.ศ. ก่อนที่นาย ว. จะถึงแก่กรรม และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจฯ ได้ประเมินจากเอกสารหลักฐานที่นาย ว. ได้ดำเนินการไว้ก่อนแล้ว ที่ประชุมจึงเห็นว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจฯ จึงสามารถประเมินได้ และผลการประเมินนั้นชอบด้วยกฎหมาย

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๒๙

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษได้โอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแล้ว การประเมินตามกระบวนการในลำดับถัดไปตลอดจนการบรรจุและแต่งตั้งย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อเท็จจริง นาง ท. ยื่นคำขอรับการประเมินเพื่อขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และได้ผ่านการประเมินผลงานด้านที่ ๑ ด้านที่ ๒ แล้ว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งรับโอนนาง ท. แต่นาง ท. ยังช่วยปฏิบัติราชการอยู่ที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิม โดยในระหว่างที่ช่วยปฏิบัติราชการอยู่นั้น นาง ท. ได้ส่งผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงขอหารือว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถรับผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) ดังกล่าว ไว้เพื่อดำเนินการประเมินต่อไปจนเสร็จกระบวนการได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ที่ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๒๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๘ มิได้มีการกำหนดการดำเนินการกรณีข้าราชการที่ขอรับการประเมินเพื่อมีหรือเลื่อนวิทยฐานะโอนย้ายเปลี่ยนแปลงสังกัดระหว่างที่กระบวนการประเมินยังไม่เสร็จสิ้นเอาไว้ แต่เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า นาง ท. ได้ยื่นคำขอมีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ หลังจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการประเมินในด้านที่ ๑ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านที่ ๒ ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีการประเมินและแจ้งผลการประเมินทั้งสองด้าน ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นเวลาที่ นาง ท. ยังคงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวอยู่ การดำเนินการในส่วนนี้จึงเป็นไปโดยชอบแล้ว

สำหรับกระบวนการประเมินในลำดับต่อมานั้น เมื่อปรากฏว่านาง ท. ได้โอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ แล้ว เช่นนี้อำนาจการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมิได้อยู่ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา ๕๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของส่วนราชการที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยอนุมัติ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. มอบหมาย ดังนั้น การสั่งให้ นาง ท. มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จึงเป็นอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการยื่นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) นาง ท. จึงต้องยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นต้นสังกัดปัจจุบัน เพื่อดำเนินการประเมินต่อจนแล้วเสร็จ

ในกรณีนี้เมื่อนาง ท. ได้ยื่นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นต้นสังกัดเดิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีหน้าที่ต้องรวบรวมคำขอ ผลการประเมิน

ในด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒ ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นต้นสังกัดใหม่เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ถึงแม้ฟังได้ว่านาง ท. ยื่นผลงานดังกล่าวต่อผู้ไม่มีอำนาจประเมิน แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในขณะที่ยื่นนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมิได้รวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาดำเนินการต่อไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงสามารถรับผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) ของนาง ท. ไว้ เพื่อส่งต่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพร้อมเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้

สำหรับการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ด้านที่ ๓) ของนาง ท. ไว้ แล้วดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อประเมินผลงานและดำเนินการในลำดับถัดมาจนกระทั่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีมติอนุมัติผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ด้านที่ ๓) กรณีจึงถือเป็นการดำเนินการโดยไม่มีอำนาจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต้องรวบรวมผลงานของนาง ท. ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจัดส่งให้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (เทียบเคียงแนววินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๙๓/๒๕๔๗)

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๐

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถูกสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ต่อมา ก.ค.ศ. มีมติให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการและสั่งให้กลับเข้ารับราชการเพื่อดำเนินการทางวินัยใหม่ ให้ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย โดยมีคำสั่งให้ย้อนหลังไปถึงวันที่ถูกสั่งปลดออกจากราชการ เป็นการออกคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องให้คำสั่งมีผลเป็นปัจจุบัน ส่วนการเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือนและเงินช่วยเหลืออย่างอื่น ยังไม่สามารถเบิกจ่ายได้จนกว่าการดำเนินการทางวินัยจะสิ้นสุด และการออกคำสั่งพักราชการเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ที่ปรากฏเป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อเท็จจริง นาย ส. โต้แย้งการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ที่มีมติให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดนาย ส. ออกจากราชการ และสั่งให้นาย ส. กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่นาย ส. ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป

จึงขอหารือว่า ประเด็นที่หนึ่ง การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งให้ นาย ส. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยสั่งย้อนหลังไปถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่นาย ส. ถูกสั่งปลดออกจากราชการ เป็นการออกคำสั่งโดยถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากลับเข้ารับราชการ จำเป็นต้องมีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง และต้องมีการเข้ารับตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ราชการจริง จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งที่ไม่อาจสั่งให้เข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นการย้อนหลังได้โดยสภาพ การออกคำสั่งจึงต้องให้มีผลเป็นปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ดี ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ในกรณีที่ผลการพิจารณาจะต้องสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการ เสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ ตามมาตรา ๑๒๔ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งนี้ โดยเป็นผลที่บัญญัติไว้โดยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งให้นาย ส. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยสั่งย้อนหลังไปถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่นาย ส. ถูกสั่งปลดออกจากราชการ นั้น จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ถูกต้อง เมื่อภายหลังข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งเดิม จากข้อความว่า “ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป” เป็น “ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป” จึงเป็นการแก้ไขคำสั่งให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงแล้ว

ประเด็นที่สอง เมื่อมีคำสั่งให้นาย ส. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว การเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลืออย่างอื่นให้แก่นาย ส. จะสามารถเบิกจ่ายโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่สั่งปลดออกจากราชการได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชกฤษฎีกาการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะในมาตรา

๑๖ วรรคสอง กำหนดให้ข้าราชการที่มิได้มาปฏิบัติราชการในกรณีอื่น นอกเหนือจากกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือหนีราชการ จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือไม่ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือตามที่อธิบดีกรมบัญชีกลางเห็นสมควรแล้วแต่กรณี ซึ่งอธิบดีกรมบัญชีกลางได้ออกระเบียบกรมบัญชีกลาง ข้อ ๓ กำหนดให้ข้าราชการผู้ออกจากราชการโดยคำสั่งลงโทษทางวินัย หรือคำสั่งให้ออกจากราชการแล้วต่อมาได้มีการยกเลิก เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามคำพิพากษาของศาล หรือคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิจารณาตามกฎหมายให้กลับเข้ารับราชการ ให้จ่ายเงินเดือนให้ผู้นั้นในระหว่างที่มิได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งนั้น ดังนี้

(๑) กรณีที่มิได้กระทำความผิด หรือกรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการที่มิใช่คำสั่งลงโทษทางวินัย ให้จ่ายเต็มจำนวนของเงินเดือนที่มีสิทธิได้รับ

(๒) กรณีได้กระทำความผิด ให้จ่ายได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินเดือนที่มีสิทธิได้รับตามที่รัฐมนตรีกำหนด

ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการจะได้รับเงินเดือนในช่วงระยะเวลาดังกล่าวขึ้นอยู่กับผลการพิจารณาดำเนินการทางวินัยอันถึงที่สุดแล้วว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดหรือไม่เป็นสำคัญ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวจึงจะพิจารณาเบิกจ่ายได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๓ (๑) หรือ (๒) ของระเบียบกรมบัญชีกลางดังกล่าวแล้วแต่กรณี ดังนั้น แม้ว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดนาย ส. ออกจากราชการ และมีคำสั่งให้นาย ส. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ก็ตาม แต่ก็ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่นาย ส. ใหม่ในข้อกล่าวหาเดิม ย่อมถือว่าการดำเนินการทางวินัยแก่นาย ส. ในกรณีนี้ยังไม่ถึงที่สุดว่านาย ส. ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่อย่างไร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงยังไม่อาจเบิกจ่ายเงินดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๓ (๑) หรือ (๒) ของระเบียบกรมบัญชีกลางดังกล่าวได้

ประเด็นที่สาม การสั่งให้นาย ส. พักราชการ เนื่องจากถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งพักราชการเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น และย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนเวลาหรือโดยเหตุอื่น ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง ประกอบกับกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้วเห็นว่า เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอาจสั่งให้ผู้นั้นพักราชการได้ เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓ (๑) – (๔) แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ที่ปรากฏเป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีไป เมื่อนาย ส. มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกแต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และพิจารณาเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจ และถ้าให้นาย ส. คงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ ตามข้อ ๓ (๑) หรือจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น ตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ย่อมมีอำนาจสั่งให้นาย ส. พักราชการได้ การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ใช้อำนาจสั่งพักราชการนาย ส. ในการดำเนินการทางวินัยครั้งก่อนที่ถูกเพิกถอนไปนั้น มิได้หมายความว่าไม่มีอำนาจหรือไม่มีเหตุในการออกคำสั่ง แต่เป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจซึ่งเป็นคนละเรื่องคนละประเด็น ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจสั่งให้นาย ส. พักราชการได้ และคำสั่งพักราชการนั้น ย่อมมีผลบังคับตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลโดยประการอื่น

ประเด็นที่สี่ นาย ส. ได้โต้แย้งว่า มติของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ที่พิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของตนนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่จำต้องปฏิบัติตาม แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่ามติดังกล่าวสอดคล้องกับคำวินิจฉัยตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงต้องปฏิบัติตามและได้ปฏิบัติตามมติ การดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดังกล่าวนั้น เป็นการถูกต้องแล้วหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มติดังกล่าวสอดคล้องกับคำวินิจฉัยตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงต้องปฏิบัติตามมติดังกล่าว การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป นั้น มติดังกล่าวจึงต้องผูกพันผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ที่มีหน้าที่ต้องสั่งหรือปฏิบัติไปตามนั้น ซึ่งผู้บังคับบัญชาดังกล่าวไม่อาจโต้แย้ง คัดค้าน หรือขอให้พิจารณาทบทวนมติดังกล่าวได้อีกแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการจำกัดสิทธิผู้อุทธรณ์ หากเห็นว่ามติดังกล่าวเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ย่อมมีสิทธิฟ้องโต้แย้งคัดค้านเป็นคดีปกครองต่อไปได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๑

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกสั่งพักราชการด้วยเหตุถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน และต้องหาว่ากระทำผิดอาญาในเรื่องมีความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจ โดยอยู่ระหว่างถูกควบคุมหรือขัง ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการไม่อาจใช้ดุลพินิจให้กลับเข้ารับราชการก่อนการสอบสวนทางอาญาเสร็จสิ้นได้

ข้อเท็จจริง นาย น. ถูกสั่งพักราชการตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเนื่องจากถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนและต้องหาว่ากระทำผิดอาญาในเรื่องเกี่ยวกับมีความประพฤติ หรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจและอยู่ระหว่างถูกควบคุมหรือขัง โดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญาและได้ถูกควบคุมขังเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน ต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ยกฟ้องนาย น. แต่คดีอาญายังไม่ถึงที่สุด เนื่องจากอยู่ระหว่างรอฟังผลคำพิพากษาศาลฎีกา จึงขอหารือว่า จะถือได้หรือไม่ว่านาย น. ไม่มีพฤติกรรมตามข้อกล่าวหาอันเป็นเงื่อนไขให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการ สั่งให้นาย น. เข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการพิจารณาสอบสวนเสร็จสิ้น

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการ และการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๔ กำหนดว่า

“ข้อ ๔ การสั่งพักราชการตามข้อ ๓ ให้พักตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณา เว้นแต่กรณีที่ผู้ถูกสั่งพักราชการเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ร้องทุกข์คำสั่งพักราชการ และผู้มีอำนาจพิจารณาเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังขึ้น และสมควรให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้น เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้ถูกสั่งพักราชการไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณา และไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อไป หรือเนื่องจากการดำเนินการทางวินัยได้ล่วงพ้นหนึ่งปีนับแต่วันพักราชการยังไม่แล้วเสร็จ และผู้ถูกสั่งพักราชการไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นได้”

สำหรับกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดเหตุในการสั่งพักราชการไว้ในข้อ ๓ ดังนี้

“ข้อ ๓ เมื่อข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจตามข้อ ๒ จะสั่งให้ผู้นั้นพักราชการได้ต่อเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจ และผู้ที่ถูกฟ้องนั้นพนักงานอัยการมิได้รับเป็นทนายแก้ต่างให้ และผู้มีอำนาจตามข้อ ๒ พิจารณาเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการ อาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ

(๒) ผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น

(๓) ผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษาและได้ถูกควบคุม ขัง หรือต้องจำคุก เป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวันแล้ว

(๔) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวน หรือผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงภายหลังที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น และผู้มีอำนาจตามข้อ ๒ พิจารณาเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุด ได้ความประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่าการกระทำความผิดอาญาของผู้นั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

การสั่งพักราชการนั้นให้สั่งพักตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณา คำว่า “สอบสวนพิจารณา” หมายถึง การสอบสวนพิจารณาในเรื่องที่ถูกสอบสวนทางวินัย และหมายความรวมถึงการพิจารณาคดีอาญาของศาลด้วย ส่วนคำว่า “ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว” หมายถึง ผู้ถูกสั่งพักราชการไม่มีพฤติการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณา และไม่มีพฤติการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในการสอบสวนพิจารณาในเรื่องที่ถูกสอบสวนทางวินัย โดยหากปรากฏว่ามีเหตุในข้อ ๔ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนพิจารณาเสร็จสิ้นได้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวใช้เฉพาะผู้ถูกสั่งพักราชการเนื่องจากถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีถูกสั่งพักราชการเนื่องจากเหตุอื่นด้วย ทั้งนี้ เพราะเหตุยกเว้นดังกล่าวบัญญัติเพื่อคุ้มครองผู้ถูกสั่งพักราชการมิให้ถูกกลั่นแกล้งจากการเพิกเฉยไม่ยอมดำเนินการทางวินัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

สำหรับการสั่งพักราชการนาย น. เนื่องจากถูกตั้งกรรมการสอบสวนและต้องหาว่ากระทำผิดอาญาในเรื่องเกี่ยวกับมีความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจ และอยู่ระหว่างถูกควบคุมหรือขัง โดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญาและได้ถูกควบคุมขังเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน มิได้ถูกพักราชการด้วยสาเหตุถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัย ดังนั้น แม้การดำเนินการทางวินัยนาย น. ล่วงพ้นหนึ่งปี แต่นาย น. ถูกพักราชการด้วยสาเหตุอื่นด้วย ผู้สั่งพักราชการจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นาย น. กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ก่อนผลการสอบสวนพิจารณาทางอาญาจะเสร็จสิ้นได้ นายน. จึงต้องถูกพักราชการตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณาคดีอาญา

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันศุกร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๒

ข้าราชการครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ซึ่งถูกสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการได้ แม้จะมีบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ตำแหน่งครูผู้ช่วย รอการบรรจุและแต่งตั้งอยู่

ข้อเท็จจริง นาง ป. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย จึงถูกสั่งให้ออกจากราชการ ด้วยเหตุขาดคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อมาศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย นาง ป. ประสงค์ขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ แต่เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สังกัดเดิม) มีบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ตำแหน่งครูผู้ช่วย รอการบรรจุและแต่งตั้งอยู่ ขอหารือว่าจะสามารถบรรจุและแต่งตั้งนาง ป. กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ออกจากราชการไปแล้วสมัครขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ ที่ระบุว่า “ต้องไม่มีบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ผู้สอบคัดเลือกได้ หรือผู้ได้รับการคัดเลือกในตำแหน่งนั้นขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้ง...” หมายความเฉพาะการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งครูผู้ช่วย ไม่รวมถึงตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ที่นาง ป. ประสงค์จะบรรจุขอกลับเข้ารับราชการ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๘ ก. ได้กำหนดว่า“ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้ (๑) ครูผู้ช่วย (๒) ครู...” ซึ่งเป็นกรณีที่ได้ระบุตำแหน่งครูผู้ช่วยและตำแหน่งครูแยกต่างหากจากกันโดยชัดแจ้ง และตามมาตรา ๔๕ กำหนดว่า “การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้สำหรับตำแหน่งนั้น...” ซึ่งก็คือเมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งครูผู้ช่วยรอการบรรจุและแต่งตั้งอยู่ การบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ก็หมายถึง ตำแหน่งครูผู้ช่วย หาใช่รวมถึงตำแหน่งครูแต่อย่างใด ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ข้อ ๕ ก็มิได้ใช้คำว่าผู้สอบแข่งขันได้เท่านั้น เพราะมีทั้งคำว่าผู้สอบคัดเลือกได้ หรือผู้ได้รับการคัดเลือก จึงทำให้เห็นว่าการสอบแข่งขันเป็นเพียงวิธีการหนึ่งเท่านั้น และแม้ปัจจุบันผู้ประสงค์ที่จะบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งครูจะมีเพียงการสอบแข่งขันเข้ามาดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วยก่อน แต่ก็ใช่ว่าต่อไปภายหน้าจะไม่มีการสอบแข่งขันสอบคัดเลือก หรือการคัดเลือก เข้ามาดำรงตำแหน่งครู เพราะกฎหมายเปิดช่องให้กระทำได้ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๕๐ ก็ได้กำหนดว่า

“ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถดำเนินการสอบแข่งขันได้ หรือการสอบแข่งขันอาจทำให้ไม่ได้บุคคลต้องตามประสงค์ของทางราชการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอาจคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยวิธีอื่นได้... ” จึงทำให้เห็นชัดเจนว่า การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากการสอบแข่งขันแล้วย่อมกระทำโดยการคัดเลือกได้ และเรื่องของตำแหน่งครูที่ว่างลงนั้นก็มิใช่กรณีที่ตำแหน่งนั้นจะถูกปรับปรุงตำแหน่งลงมาเป็นตำแหน่งที่จะใช้สำหรับบรรจุครูผู้ช่วยทันที เพราะจะต้องนำเข้าที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาอนุมัติก่อน และตราบใดที่ยังไม่มีการอนุมัติปรับปรุงตำแหน่งลงมาเพื่อใช้สำหรับการบรรจุครูผู้ช่วย ตำแหน่งดังกล่าวที่ว่างลงย่อมยังเป็นตำแหน่งครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชอบที่จะบรรจุ นาง ป. ลงตำแหน่งที่ว่างได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว หัวข้อหลักเกณฑ์ ข้อ ๖ โดยสามารถบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานเดิมหรือสายงานอื่นที่ไม่สูงกว่าเดิม วิทยฐานะเท่าที่เคยได้รับอยู่เดิม และรับเงินเดือนอันดับและขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิมก่อนออกจากราชการ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าตำแหน่งที่นาง ป. ประสงค์จะขอกลับเข้ารับราชการคือตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มิได้มีการขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งไว้ หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสงค์ที่จะบรรจุและแต่งตั้งนาง ป. กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งดังกล่าว ก็ไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ออกจากราชการไปแล้วสมัครขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ หัวข้อหลักเกณฑ์ ข้อ ๕ แต่อย่างไรก็ดี จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ข้ออื่น ๆ ประกอบด้วยว่าต้องห้ามหรือไม่ หากไม่ต้องห้ามและเป็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็สามารถบรรจุและแต่งตั้งนาง ป. กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ต่อไปได้

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๕๕ วันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕)

กรณีศึกษาที่ ๓๓

การที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาได้ลาออกจากราชการไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา อันเป็นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และภายหลังเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาแล้ว ได้ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการ ผู้มีอำนาจในการแก้ไขคำสั่งลาออกจากราชการ และการสั่งบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ หมายถึง ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อย่างไรก็ดี การสั่งให้กลับเข้ารับราชการย่อมมีผลไม่ก่อนวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

ข้อเท็จจริง นาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ลาออกจากราชการ เพื่อไปดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งให้นาย ส ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลาไม่เกินสี่ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ อนุญาตให้นาย ส. ลาออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ เพื่อไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา จึงขอหารือดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การสั่งให้ข้าราชการไปทำการโดยนับเวลาเหมือนเต็มเวลาราชการ หากมีระยะเวลาเกิน ๑ ปี ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมายสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ โดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมาย หมายถึง ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช่หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเมื่อครบกำหนดระยะเวลาสั่งให้ข้าราชการไปทำการใด ๆ เกิน ๑ ปี ตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมายสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ และให้ถือเป็นการออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมายย่อมหมายถึง ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้น ๆ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งไว้ ตามมาตรา ๕๓ โดยการบรรจุและแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นไปตาม (๓) ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้น ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมาย ย่อมหมายถึงผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แต่อย่างไรก็ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้หารือว่าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมาย หมายถึง ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะมีอำนาจในการแก้ไขคำสั่งลาออก และการสั่งบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการด้วยหรือไม่นั้น เห็นว่า ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามกฎหมายของนาย ส. ย่อมหมายถึงผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ตามมาตรา ๕๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีอำนาจในการแก้ไข

คำสั่งลาออก ซึ่งปรากฏว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ แก้ไขคำสั่งเป็นการให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาโดยนับเวลาเหมือนเต็มเวลาราชการแล้ว ประกอบกับตามหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุผู้ไปรับราชการทหาร และผู้ไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเข้ารับราชการ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ที่นำมาใช้บังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยอนุโลมในขณะนั้น ข้อ ๒.๓ กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๒ สั่งบรรจุผู้นั้นกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญด้วย สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงหมายถึง ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ความเข้าใจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงถูกต้องแล้ว

ประเด็นที่สอง เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้นาย ส. ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา โดยนับเวลาเหมือนเต็มเวลาราชการ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ หลังจากพ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว จะสั่งให้นาย ส. กลับเข้ารับราชการในวันใด ระหว่างวันถัดจากวันสิ้นสุดการปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา คือวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ หรือวันที่ได้รับแจ้งการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คือวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ก่อนสิ้นสุดการปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ นาย ส. จะได้มีหนังสือยืนยันและรายงานตัวขอกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ในขณะนั้นยังไม่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาโดยนับเวลาเหมือนเต็มเวลาราชการ จึงยังไม่สามารถกลับเข้ารับราชการได้ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้นาย ส. ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภา ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ และนาย ส. ได้ยื่นหนังสือขอกลับเข้ารับราชการอีกครั้ง ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นการขอกลับเข้ารับราชการหลังจากที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ แล้ว ตามมาตรา ๔ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ถือเป็นการออกจากราชการเพื่อปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี การขอกลับเข้ารับราชการจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบรรจุผู้ไปรับราชการทหารและผู้ไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเข้ารับราชการ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ที่นำมาใช้บังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยอนุโลม ซึ่งตามหลักเกณฑ์กำหนดให้ยื่นคำขอล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ก่อนวันสิ้นสุดกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ไปปฏิบัติงานดังกล่าว เมื่อตามข้อเท็จจริงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้นาย ส. ไปปฏิบัติงานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ แม้จะปรากฏว่านาย ส ได้ยื่นหนังสือยืนยันการกลับเข้ารับราชการในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ อีกครั้งหนึ่ง กรณีก็ไม่สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ ประกอบกับกรณีนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยแล้วว่า การรายงานตัวขอกลับเข้ารับราชการของนาย ส. เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อได้รับการแจ้งการอนุมัติจากรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ การกลับเข้ารับราชการของ

นาย ส. จึงมีผลได้ไม่ก่อนวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๗ พิจารณาอนุมัติแต่งตั้งให้นาย ส. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ แต่ยังไม่มีคำสั่งให้นาย ส. กลับเข้ารับราชการ อีกทั้งนาย ส. ได้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคุรุสภาอีกครั้งตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ แล้ว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีแนววินิจฉัยว่า โดยปกติการออกคำสั่งทางปกครองต้องให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่งเป็นต้นไป หากจะให้มีผลย้อนหลังก็อาจกระทำได้ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และไม่เสียสิทธิหรือไม่รอนสิทธิผู้รับคำสั่งทางปกครอง เช่น การเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ที่ได้รับการกำหนดตำแหน่งเดิมเป็นชั้นหรือระดับสูงขึ้นย้อนหลัง ดังนั้น วันสั่งให้นาย ส. กลับเข้ารับราชการ จึงต้องพิจารณาให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่นาย ส. รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการจริง ทั้งนี้ ไม่ก่อนวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๔

ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการคุรุสภา เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ.๒๕๕๐ ต่อมาถูกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภามีหนังสือเลิกจ้าง เกิดจากการที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้แก่คุรุสภาได้เต็มเวลาเท่านั้น ไม่ได้เป็นการให้ออก หรือไล่ออกแต่อย่างใด แต่โดยที่เป็นกรณีถูกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้หยุดปฏิบัติหน้าที่และเนื่องจากปรากฏแนวทางดำเนินการตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๔/๔๐๒๑ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกคำสั่งหัวหน้า คสช. ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในประเด็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งว่า “เนื่องจากผลของคำสั่งหัวหน้า คสช. เป็นไปเพื่อให้ผู้ที่ถูกสั่งหยุดให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอำนาจในทางบริหารการแต่งตั้งโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านี้ไปดำรงตำแหน่งอื่นก็ต้องขออนุญาตต่อหัวหน้า คสช. ด้วยว่าสมควรหรือไม่ ...” ด้วยเหตุผลดังกล่าวหากจะให้กลับเข้ารับราชการ ก็เป็นการสมควรที่ต้องขออนุญาตต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเช่นเดียวกัน

ข้อเท็จจริง นาย อ. เดิมดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ไปปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการคุรุสภา และต่อมาถูกหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจึงมีหนังสือบอกเลิกจ้างการทำหน้าที่เลขาธิการคุรุสภา นาย อ. จึงยื่นหนังสือขอกลับเข้ารับราชการ จึงขอหารือว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะรับนาย อ. กลับเข้ารับราชการได้หรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นแรก การที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้นาย อ. ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งเลขาธิการคุรุสภา ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๘ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในขณะที่นาย อ. มีอายุเกินห้าสิบสองปีบริบูรณ์ ซึ่งมีคุณสมบัติด้านอายุไม่เป็นไปตามมาตรา ๗ (๒) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้นาย อ. ไปปฏิบัติงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเรื่องมาให้อนุมัติ และต่อมาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งให้นาย อ. ออกจากจากราชการเพื่อไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ ย่อมมีหน้าที่ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยต้องตรวจสอบข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงก่อนที่จะใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือใช้ดุลพินิจประการใด ๆ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้นาย อ. ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งเลขาธิการคุรุสภาเป็นเวลา ๔ ปี นับตั้งแต่

วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอขออนุมัติ ย่อมถือได้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยปริยาย ดังนั้นจึงเห็นว่าการที่นาย อ. ได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการ ซึ่งนับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ประเด็นต่อมา การที่นาย อ. ยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการด้วยเหตุหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาบอกเลิกจ้าง จะถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบในการขอกลับเข้ารับราชการ หรือไม่ อย่างไร เห็นว่า การบอกเลิกการจ้างไปยังนาย อ. เนื่องจากคณะกรรมการคุรุสภาเห็นว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘ เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ให้เลขาธิการคุรุสภาหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีกำหนด ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีผลในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำรวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งหรือการกระทำหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด ทั้งนี้ การหยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเลขาธิการคุรุสภาส่งผลต่อการปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลงจ้าง เลขาธิการคุรุสภาที่กำหนดว่าลูกจ้างต้องปฏิบัติงานเต็มเวลาให้แก่คุรุสภา ดังนั้น การที่เลขาธิการคุรุสภาไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยผลของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ทำให้โดยสภาพเลขาธิการคุรุสภาไม่อาจปฏิบัติงานเต็มเวลาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อตกลงการจ้างได้เช่นกัน คณะกรรมการคุรุสภาจึงมีมติให้บอกเลิกการจ้าง นาย อ. ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาการบอกเลิกการจ้างนาย อ. เกิดจากการที่นาย อ. ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้แก่คุรุสภาได้เต็มเวลาเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกแต่อย่างใด เมื่อหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ออกจากราชการไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๒/ว ๑๐ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ กำหนดคุณสมบัติของผู้ประสงค์ขอกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ในหลักเกณฑ์ ข้อ ๒ ว่าต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ ๒.๑ เป็นผู้มีคุณสมบัติทั่วไป ตามมาตรา ๓๐ และมีคุณสมับัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรฐานตำแหน่งและหรือมาตรฐานวิทยฐานะที่จะบรรจุและแต่งตั้ง และ ๒.๒ ในระหว่างไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรีมีประวัติและผลการปฏิบัติงานที่ดีโดยไม่มีความเสียหาย โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม แม้นาย อ. มีคุณสมบัติเป็นไปตาม ข้อ ๒ ของหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว แต่เนื่องจากปรากฏแนวทางดำเนินการตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๑.๔/๔๐๒๑ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่องการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แจ้งให้ทราบถึงผลการประชุมการบริหารงานบุคคลภาครัฐในส่วนของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่ถูกคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และที่ ๑๙/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้ข้อสรุปในประเด็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งว่า “เนื่องจากผลของคำสั่งหัวหน้า คสช. เป็นไปเพื่อให้ผู้ที่ถูกสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอำนาจในทางบริหาร การแต่งตั้งโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านี้ไปดำรงตำแหน่งอื่น ก็ต้องขออนุญาตต่อหัวหน้า คสช. ด้วย ว่าสมควรหรือไม่ ...” ดังนั้น แม้นาย อ. เลขาธิการคุรุสภา ซึ่งถูกสั่งหยุดปฏิบัติหน้าที่จะมิใช่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าว และการสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะมิได้ให้เหตุผลว่าสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐหลายรายอยู่ระหว่างการถูกตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มูลกรณีเป็นเรื่องกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ทำให้เสียหายแก่ทางราชการหรือทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน แม้ผลการตรวจสอบยังไม่อาจสรุปความผิดได้ชัดเจนถึงขั้นชี้มูลความผิด แต่บางเรื่องมีการกระทำเป็นขบวนการการตรวจสอบจึงใช้เวลานาน และบางเรื่องไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ดังที่หน่วยงานตรวจสอบดังกล่าวได้แจ้งให้ คสช. และรัฐบาล ทราบมาเป็นลำดับ แต่โดยที่ ข้อ ๗ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๘ กำหนดว่า “ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (คตร.) ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตรวจสอบความถูกต้องและโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารการเงินทรัพย์สิน และผลประโยชน์อื่นใดของคุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และองค์การค้าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินโครงการที่สำคัญภายใต้การดำเนินงานของบุคคล ตามข้อ ๑ และข้อ ๕ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติทราบโดยเร็ว” ซึ่งก็ให้มี คตร. ตรวจสอบความถูกต้องและโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารการเงินทรัพย์สินและผลประโยชน์อื่นใดของคุรุสภารวมทั้งตรวจสอบการดำเนินโครงการที่สำคัญภายใต้การดำเนินงานของเลขาธิการคุรุสภา จึงเห็นว่าหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะรับนาย อ. กลับเข้ารับราชการ ก็เป็นกรณีที่สมควรต้องขออนุญาตต่อหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยเช่นกัน

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘)

เรื่องที่ ๓๕

การพิจารณาการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีบุคคลที่เป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายด้วย หากอนุกรรมการคนดังกล่าวได้ขออนุญาตออกจากห้องประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือไม่ได้ขออนุญาตออกจากห้องประชุมในชั้นการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมพิจารณาในชั้นของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย การพิจารณาทั้งสองกรณีย่อมไม่ถือว่าเป็นการพิจารณาซ้ำซ้อน กรณีดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย หลักเกณฑ์ และวิธีการย้ายที่ ก.ค.ศ. กำหนด และกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองแล้ว

ข้อเท็จจริง ในการพิจารณาการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ๔ ท่าน ได้แก่ ๑. นาย ม. ๒. นาย พ. ๓. นาย ก. และ ๔. นาย ธ. ที่รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย โดยนาย ม. และนาย ธ. อนุกรรมการได้ขออนุญาตออกจากห้องประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เพราะได้พิจารณาในชั้นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมาแล้ว ส่วนนาย พ. และนาย ก. ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย จึงไม่ได้ออกจากห้องประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ขอหารือว่ากรณีเป็นการดำเนินการพิจารณาย้ายที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ถึงแม้การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔) ข้อ ๘.๑ ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้งจากบุคคลที่เป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไว้แล้ว แต่ในส่วนของการเข้าร่วมพิจารณาทางปกครองนั้น ที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก็ได้พิจารณามีมติว่า การที่อนุกรรมการพิจารณาการย้ายเป็นทั้งอนุกรรมการในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายและอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และเข้าร่วมในการพิจารณาทั้งสองชั้น เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งสำนักงาน ก.ค.ศ. ยังได้ออกหนังสือเวียน กรณีอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา แล้วมาเข้าร่วมพิจารณาในฐานะอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอีกนั้น เป็นการไม่ชอบ (ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/ว ๒๒ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖) ซึ่งจากข้อเท็จจริงตามกรณีปัญหานั้น การพิจารณาการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีอนุกรรมการทั้ง ๔ ท่าน ได้รับแต่งตั้งมีชื่อเป็นทั้งกรรมการกลั่นกรองการย้ายและอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา โดยนาย ม. และนาย ธ. อนุกรรมการขออนุญาตออกจากห้องประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากเห็นว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เพราะได้พิจารณาในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมาแล้ว ส่วนนาย พ. และนาย ก. ไม่ได้เข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย จึงไม่ได้ออกจากห้องประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงไม่ถือว่าเป็นการพิจารณาซ้ำซ้อน ฉะนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย โดยให้บุคคลที่เป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายด้วย เป็นการชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์การย้ายฯ ที่ ก.ค.ศ.

กำหนดแล้ว ส่วนในการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ข้อเท็จจริงก็รับฟังได้ว่าไม่มีกรรมการกลั่นกรองการย้ายที่เคยเข้าร่วมพิจารณาในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมาแล้วมาเข้าร่วมพิจารณาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอีกแต่อย่างใด การดำเนินการจึงชอบตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองแล้ว

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๘ วันจันทร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๖

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะเกษียณอายุราชการในปีนั้น หรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับคำสั่งย้ายและแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเดิมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแห่งใหม่ สามารถแต่งตั้งข้าราชการล่วงหน้าได้ หากเป็นกรณีที่กฎหมายให้เป็นอำนาจของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาในการพิจารณามีมติ ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ต้องสั่งและปฏิบัติตามมติเท่านั้น

ข้อเท็จจริง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเกษียณอายุราชการในปีนั้น หรือได้รับคำสั่งย้ายและแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเดิมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแห่งใหม่ ขอหารือว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในกรณีดังกล่าวจะพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการล่วงหน้าทุกตำแหน่ง ทุกสายงาน ได้หรือไม่อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติในการแต่งตั้งข้าราชการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันว่า “ผู้มีอำนาจแต่งตั้งซึ่งทราบอยู่แล้วว่าตนจะต้องพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ราชการไปไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ไม่สมควรออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนไว้ล่วงหน้า โดยให้คำสั่งมีผลใช้บังคับเมื่อผู้ออกคำสั่งได้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่นั้นแล้ว ควรรอไว้ให้เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคนใหม่ที่จะมาดำรงตำแหน่งแทนเป็นผู้ดำเนินการ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๓ ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๒๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๓ ให้ถือปฏิบัติตามมติเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๒/ว ๔๘ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ในกรณีที่ว่า “การออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งที่ยังไม่ว่างในขณะที่ออกคำสั่ง โดยให้คำสั่งมีผลใช้บังคับเมื่อตำแหน่งดังกล่าวว่างลงแล้วนั้น สมควรให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่จำเป็นต้องแต่งตั้งข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งในต่างจังหวัด ในต่างประเทศ หรือเป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนผู้ที่จะต้องพ้นจากราชการไปเพราะเกษียณอายุราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ หรือกรณีอื่นที่มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์แก่ราชการจริง ๆ เช่น กรณีแต่งตั้งล่วงหน้าแทนผู้ที่ขอลาออกจากราชการสำหรับตำแหน่งที่จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้ การแต่งตั้งล่วงหน้าดังกล่าวให้กระทำได้ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นแก่ราชการโดยให้ออกคำสั่งล่วงหน้าได้ไม่เกิน ๒ เดือน หากมีความจำเป็นเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการจำต้องออกคำสั่งล่วงหน้าเกินกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้ขออนุมัติต่อผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปก่อน” จะเห็นว่าได้ว่ามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีเจตนารมณ์ เพื่อป้องกันการออกคำสั่งแต่งตั้งล่วงหน้าเพื่อช่วยพวกพ้องของตนซึ่งจะกระทบต่อขวัญและกำลังใจของข้าราชการทั่วไป และกรณีเช่นนี้เมื่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งคนใหม่เข้ามาดำรงตำแหน่งแทนคนเดิม ก็อาจมีการยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายแก่ข้าราชการในส่วนราชการนั้น นอกจากนี้หากพิจารณาในแง่ของมารยาททางการบริหารแล้ว ก็ไม่พึงออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการไว้ล่วงหน้าโดยให้คำสั่งมีผลใช้บังคับเมื่อตนพ้นจาก

ตำแหน่งหน้าที่นั้นไปแล้ว เพราะตนไม่สามารถอยู่เพื่อรับผิดชอบผลที่จะเกิดจากคำสั่งนั้นได้ จึงควรรอไว้ให้เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือผู้บังคับบัญชาคนใหม่ที่จะมาดำรงตำแหน่งแทนเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเกี่ยวกับกรณีการบรรจุและแต่งตั้ง การให้มีและเลื่อนวิทยฐานะ การย้าย การโอน จะต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี อาทิมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (๓) กำหนดการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา ๓๘ ข. (๕) ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการ ตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และตำแหน่งซึ่งมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง โดยอนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา, มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันกำหนดเรื่องการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษาอื่นภายในส่วนราชการ หรือภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษาต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้าย แล้วแต่กรณี... และเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งบรรจุและแต่งตั้งต่อไป

การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือเรื่องอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา การดำเนินการดังกล่าว จะต้องมีการประชุมพิจารณาตัดสินใจร่วมกันของอนุกรรมการผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเพียงอนุกรรมการและเลขานุการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ไม่มีอำนาจโดยลำพังที่จะสั่งการในเรื่องดังกล่าวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่จัดลำดับความเหมาะสมเบื้องต้นเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติและให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้นั้นต่อไป โดยคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเพียงสมาชิกของคณะกรรมการ การแสดงเจตนาของคณะกรรมการจะต้องได้ประชุมร่วมกันและออกเสียงลงมติโดยถือเอาเสียงข้างมาก เป็นการแสดงเจตนาของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีอำนาจตัดสินใจหรือแสดงเจตนาให้คำแนะนำได้โดยลำพัง การเสนอรายชื่อบุคคลผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการย้ายหรือแต่งตั้งใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นการเสนอในฐานะประธานคณะกรรมการกลั่นกรอง และเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติเป็นประการใด กฎหมายก็ได้กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องสั่งและปฏิบัติไปตามมตินั้น จึงถือเป็นอำนาจผูกพันที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องออกคำสั่ง และปฏิบัติไปตามมตินั้น ๆ ไม่สามารถใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ หรือตัดสินใจ

ออกคำสั่งหรือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้ อีกทั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังกำหนดให้ผู้ประสงค์ขอย้ายยื่นคำร้องขอย้ายได้ในระหว่างวันที่ ๑-๑๕ สิงหาคม และให้ดำเนินการย้ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ของปีเดียวกัน ซึ่งเป็นช่วงระหว่างใกล้สิ้นปีงบประมาณที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์จะเกษียณอายุราชการ จึงต้องรีบเร่งรัดดำเนินการให้ทันภายในกำหนดเวลา หากให้ถือเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งจะต้องพ้นจากตำแหน่งไปไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตามไม่อาจดำเนินการได้ การพิจารณาย้ายก็จะสะดุดหยุดลงและระยะเวลาการดำเนินการที่เหลือก็จะไม่เพียงพอทำให้โรงเรียนที่มีตำแหน่งว่างต้องขาดอัตรากำลังเป็นระยะเวลานาน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

ดังนั้น จึงเห็นว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะเกษียณอายุราชการในปีนั้นหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับคำสั่งย้ายและแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเดิมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแห่งใหม่ จะสามารถพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการล่วงหน้าทุกตำแหน่ง ทุกสายงาน ได้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับว่ากรณีนั้น ๆ เป็นอำนาจดุลพินิจของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกฎหมายโดยแท้ หรือเป็นอำนาจผูกพันที่กฎหมายกำหนดให้ต้องสั่งหรือปฏิบัติไปตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งถือเป็นอำนาจคู่ที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถสั่งและปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้ หากเป็นกรณีที่ต้องใช้อำนาจคู่ การออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้เป็นการล่วงหน้าโดยให้คำสั่งมีผลใช้บังคับเมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ราชการเนื่องจากเกษียณอายุ หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ย่อมไม่ขัดกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๓ ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๕/ว๑๒๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๓ ตามแนววินิจฉัยของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๓๗

การเรียกเงินคืนจากการยกเลิกคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับไปดำรงตำแหน่งเดิมโดยพลัน แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้ว หรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งนั้น เงินเดือนและผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้ว จึงไม่ต้องเรียกนำส่งคืนแก่ทางราชการ

ข้อเท็จจริง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งนาง ว. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕ ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ว ต่อมา ก.ค.ศ. ได้มีมติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายกเลิกคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้งตามคุณวุฒิของบุคคลและระดับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งไม่ครบ ๖ ปี ไม่อาจเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ว ได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งดังกล่าว พร้อมเรียกให้นาง ว. ส่งคืนเงินที่เบิกเกินไป ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นเงินจำนวน ๑๗๒,๔๖๗.๔๙ บาท นาง ว. ได้โต้แย้งสิทธิว่า เป็นเงินเดือนและผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้ว ตามนัยมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ต้องนำส่งคืนแก่ทางราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงหารือว่า การเรียกเงินคืนในกรณีดังกล่าวจะสามารถกระทำได้หรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดได้รับการแต่งตั้งให้เลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนวิทยฐานะ โดยไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานตำแหน่งหรือมาตรฐานวิทยฐานะหรือไม่ผ่านกระบวนการเลื่อนตำแหน่งหรือกระบวนการเลื่อนวิทยฐานะตามกฎหมาย หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด หรือผู้สั่งสั่งไม่ถูกต้องหรือไม่มีอำนาจสั่ง ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งให้ผู้นั้นกลับไปดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะเดิมโดยพลัน ในกรณีเช่นนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้วหรือมีสิทธิจะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนวิทยฐานะนั้น เว้นแต่ ก.ค.ศ. จะอนุมัติให้เลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนวิทยฐานะในกรณีนั้นเป็นพิเศษเฉพาะราย

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ว. ได้รับการเลื่อนจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ว ต่อมา ก.ค.ศ. ได้มีมติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายกเลิกคำสั่งที่ให้ นาง ว. ได้รับการเลื่อนตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้งตามวุฒิของบุคคลและระดับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งไม่ครบ ๖ ปี ไม่อาจเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ว ได้ เป็นผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องยกเลิกคำสั่งที่แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ว โดยให้นาง ว. กลับไปดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕ ตามเดิม

โดยที่ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้เคยวินิจฉัย

ในประเด็นลักษณะเดียวกันนี้ไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ในกรณีของนาง ช. ซึ่งขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการเลื่อนเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ว และต่อมาได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๘ ว ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ด้วยเหตุที่ ก.พ. ยังมิได้เห็นชอบและอนุมัติให้ปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งให้เป็นระดับที่สูงขึ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ว สำนักงาน ก.ค.ศ. จึงมีหนังสือแจ้งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ยกเลิกคำสั่งที่เลื่อนและแต่งตั้งให้นาง ช. ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ว เป็นผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องยกเลิกคำสั่งที่แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๘ ว โดยให้นาง ช. กลับไปดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ตามเดิม กรณีเป็นไปตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับไปดำรงตำแหน่งเดิมโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ การรับเงินเดือน หรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้ว หรือมีสิทธิที่จะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งนั้น ดังนั้นเงินเดือนและผลประโยชน์อื่น ได้แก่ เงินค่าเช่าบ้านและเงินค่าตอบแทนรายเดือนที่นาง ช. ได้รับไปแล้ว จึงไม่ต้องนำส่งคืนแก่ทางราชการ

กรณีนาง ว. ข้อเท็จจริงเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับแนวคำวินิจฉัยของ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งดังกล่าว จึงสามารถนำแนวคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวมาใช้เป็นบรรทัดฐานได้ กรณีของนาง ว. จึงเป็นไปตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ผู้สั่งให้เลื่อนและแต่งตั้งสั่งไปโดยไม่ถูกต้อง ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ จึงต้องสั่งให้นาง ว. กลับไปดำรงตำแหน่งเดิมโดยพลัน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่นาง ว. ได้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ การรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับไปแล้วหรือมีสิทธิที่จะได้รับจากทางราชการในระหว่างที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งนั้น ดังนั้น เงินเดือนและผลประโยชน์อื่น เช่น เงินค่าเช่าบ้าน เงินค่าตอบแทนรายเดือน ที่นาง ว. ได้รับไปแล้ว จึงไม่ต้องนำส่งคืนแก่ทางราชการ

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๓๘

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะสมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ไม่สามารถใช้หนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยคุรุสภาเป็นหลักฐานประกอบการสมัครแทนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นผู้มีคุณสมบัติและสิทธิเข้ารับการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งได้ แม้ตามหนังสือรับรองสิทธิดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครประกอบวิชาชีพได้เสมือนเป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ แต่เมื่อหนังสือมีอายุใช้ได้เพียง ๖๐ วัน นับแต่วันออกให้ใช้ และหากปรากฏว่าผู้สมัครเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือมิได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่คุรุสภารับรอง หนังสือรับรองสิทธินี้เป็นอันยกเลิก การที่ผู้สมัครได้รับหนังสือรับรองสิทธิดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นการให้ผู้สมัครประกอบวิชาชีพได้ชั่วคราว จะมีผลโดยสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพเท่านั้น

ข้อเท็จจริง ในวันสมัครสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นาย ย. ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มีเพียงหนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยคุรุสภาเป็นหลักฐานประกอบการสมัคร และจากการได้ตรวจสอบเอกสารสำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของ นาย ย. ออกให้ ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ใช้ได้จนถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ให้ย้อนหลังไปถึงวันที่ขอขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คือ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงขอหารือว่า นาย ย. จะใช้หนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยคุรุสภาเป็นหลักฐานประกอบการรับสมัครได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมติคณะกรรมการคุรุสภา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่มีมติเรื่องการใช้หนังสือรับรองสิทธิในการสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครู ซึ่งมีมติให้ยืนยันกับสำนักงาน ก.ค.ศ. ว่าผู้ถือหนังสือรับรองสิทธิเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้เช่นเดียวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้น ไม่มีผลให้สามารถใช้หนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยคุรุสภาเป็นหลักฐานการสมัครเพื่อให้เป็นผู้มีคุณสมบัติและมีสิทธิเข้ารับการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้แต่อย่างใด เนื่องจากไม่สอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่งของรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ ก.ค.ศ.กำหนด และไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๖/ว๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ และตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ประกาศรับสมัครสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กล่าวคือนาย ย. และผู้สมัครเข้ารับการสรรหาฯ รายอื่น ๆ อีกจำนวน ๔๖ ราย ไม่สามารถใช้หนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยคุรุสภาเป็นหลักฐานประกอบการสมัครเพื่อให้

เป็นผู้มีคุณสมบัติและมีสิทธิเข้ารับการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังนั้น นาย ย. จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเข้ารับการสรรหา ซึ่งตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ และตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (เพิ่มเติม) ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้ระบุไว้ชัดเจนในหมายเหตุว่า กรณี ก.ค.ศ. ไม่อนุมัติให้ใช้หนังสือรับรองสิทธิที่ออกโดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นหลักฐานแทนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ให้ถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งดังกล่าว และจะเรียกร้องสิทธิใด ๆ ไม่ได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๓๙

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ถูกดำเนินการทางวินัยแล้วผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัย หรือสั่งให้ยุติเรื่องหรืองดโทษ ก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งอยู่ในเงื่อนไขที่ได้รับการล้างมลทิน โดยมีผลทำให้ไม่อาจดำเนินการเพิ่มโทษหรือดำเนินการทางวินัยในมูลกรณีเดียวกันได้อีกต่อไป ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ แม้ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรงก็ตาม ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้อีกต่อไป

ข้อเท็จจริง นาย ค. ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ในเรื่องทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เบียดบังเงินที่ได้รับบริจาคไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยผลการดำเนินการทางวินัย ไม่พบว่ามีการทุจริต คณะกรรมการสืบสวนเสนอยุติเรื่อง โดยให้ว่ากล่าวตักเตือนแทน

กรมสามัญศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง สมควรลงโทษภาคทัณฑ์ แต่เนื่องจากได้เกษียณอายุราชการแล้วจึงได้สั่งงดโทษ และนำเรื่องดังกล่าวเสนอ อ.ก.ค.ศ. กรมสามัญศึกษา เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ เรื่องทางวินัยจึงยุติ ต่อมามีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ หลังจากนั้นในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของนาย ค. แล้วมีมติว่า การกระทำของนาย ค. มีมูลกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง จึงขอส่งเรื่องมาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่นาย ค. ในฐานความผิดดังกล่าว ตามนัยมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอหารือว่า ผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณาโทษวินัยอย่างร้ายแรง นาย ค. ตามสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้หรือไม่ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องนำเรื่องนี้เสนอองค์คณะใด เป็นผู้พิจารณาโทษ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “บรรดาผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สั่งยุติเรื่องหรืองดโทษก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัย

ในกรณีนั้น ๆ ต่อไป” จากบทบัญญัติมาตรา ๖ เห็นว่า มีบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ ๒ กลุ่ม คือ ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จะไม่ถูกพิจารณาในทางที่จะเปลี่ยนแปลงคำสั่งจากให้ออกจากราชการเป็นโทษทางวินัย และผู้ถูกดำเนินการทางวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สั่งยุติเรื่องหรืองดโทษก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จะไม่ถูกพิจารณาดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ อีกต่อไป ซึ่งเห็นว่าพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ดังกล่าวเป็นกฎหมายพิเศษที่มีผลยกเว้นให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจในกรณีปกติไม่มีอำนาจดำเนินการทางวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายอื่นใด รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่ได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ หรือผู้ได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๖ ซึ่งกรณีของนาย ค. นั้น ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแล้วได้สั่งยุติเรื่องก่อนที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ นาย ค. จึงได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ ฉบับดังกล่าว โดยมีผลทำให้ไม่อาจดำเนินการเพิ่มโทษหรือดำเนินการทางวินัยในมูลกรณีเดียวกันได้อีกต่อไป ดังนั้น แม้ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า นาย ค. กระทำความผิดวินัยร้ายแรงก็ตาม ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่อาจดำเนินการทางวินัยนาย ค. ต่อไปได้อีก

กรณีเทียบเคียงแนววินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ คณะที่ ๒ และคณะที่ ๑๑) (เรื่องเสร็จที่ ๒๓๔/๒๕๕๒) เรื่อง ขอให้ทบทวนปัญหาการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ พิจารณาทบทวนปัญหาข้อหารือแล้วเห็นว่า การที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งได้รับโทษหรือทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็ได้บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยหรือผู้ที่บังคับบัญชาได้สั่งให้ยุติเรื่องหรืองดโทษไปแล้ว โดยให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยนั้น ย่อมมีความหมายว่าพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ มีความประสงค์ที่จะให้ลบล้างมลทินการถูกลงโทษทางวินัย หรือการดำเนินการทางวินัยที่ยุติแล้วให้มีผลเป็นที่สุด โดยไม่อาจหยิบยกการถูกลงโทษดำเนินการทางวินัยจากมูลเหตุเดียวกันนั้นได้อีก ไม่ว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นจะเป็นการกระทำโดยกฎหมายใด ถ้าอยู่ในเงื่อนไขตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมได้รับผลจากการล้างมลทินเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาตามข้อหารืออาจมีกรณีข้อเท็จจริงแตกต่างกันเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัย จึงเห็นควรพิจารณาเป็นแต่ละกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัย หรือสั่งให้ยุติเรื่องหรืองดโทษ ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรงภายหลังจากที่พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ กรณีนี้เห็นว่า ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยอยู่ในเงื่อนไขที่ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ ซึ่งมีผลทำให้

ไม่อาจดำเนินการเพิ่มโทษหรือดำเนินการทางวินัยในมูลกรณีเดียวกันได้อีกต่อไป ดังนั้น ภายหลังจากที่ผู้นั้นได้รับผลจากการล้างมลทินแล้ว แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากระทำความผิดวินัยร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ตาม ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้อีกต่อไป

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงไม่สามารถพิจารณาโทษวินัยอย่างร้ายแรงนาย ค. ตามสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้อีกต่อไป ส่วนประเด็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องนำเรื่องนี้เสนอองค์คณะใดเป็นผู้พิจารณาโทษจึงไม่จำต้องวินิจฉัย

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๔๐

ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ก่อนพระราชบัญญัติล้างมลทินใช้บังคับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกลงโทษทางวินัยจึงได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว แม้ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรงก็ตาม

ข้อเท็จจริง ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ตำแหน่งผู้อำนวยการ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่อง

- ได้ร่วมกับนาย ช. นาย ส. และนาย ท. เบิกเงินโครงการอาหารกลางวันเพื่อสุขภาพนักเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๔๖ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ จำนวน ๖๔,๐๐๐ บาท และโครงการอาหารกลางวันบัตรทอง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่เบิกไป จำนวน ๗๒,๐๐๐ บาท แล้วไม่จัดทำโครงการอาหารกลางวัน กลับนำเงินไปเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและพวก

- ได้ทำเรื่องขอรับเงินบริจาคให้กับครอบครัวของนาย ว. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เนื่องจากบ้านของนักเรียนถูกเพลิงไหม้ทั้งหมด และบิดาเสียชีวิตในกองเพลิง เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เมื่อได้รับเงินช่วยเหลือ จำนวน ๑๕๒,๖๐๘ บาท ได้มอบเงินให้กับนาง ค. มารดาของนาย ว. เป็นจำนวน ๔๒,๐๐๐ บาท ส่วนเงินที่เหลือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

- โรงเรียนได้จัดทำโครงการเลี้ยงไก่ไข่โดยได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ เกิดโรคระบาดไข้หวัดนกทำให้ไก่ตายทั้งหมด ได้รับเงินชดเชยจากทางราชการ เป็นเงินจำนวน ๕๖,๐๐๐ บาท ไม่นำเงินจำนวนดังกล่าวเข้าบัญชีการเงินของโรงเรียน และไม่ปรากฏหลักฐานว่านำไปใช้จ่ายอย่างไร

- ได้เก็บเงินจากร้านค้าโรงเรียน เงินที่ได้จากการขายกล้าไม้ และผักหวาน แจ้งว่านำไปจัดทำหลังคาโรงอาหาร ปลูกสร้างทางเชื่อมอาคารเรียน และปรับปรุงห้องสภานักเรียน แต่ไม่มีหลักฐานการรับจ่ายในบัญชีการเงินโรงเรียน

นาย ช. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่อง ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันร่วมกับนาย ส. นาย พ. และนาย ค. เบิกเงินโครงการอาหารกลางวัน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ เป็นจำนวนเงิน ๖๔,๐๐๐ บาท และเงินโครงการอาหารกลางวันบัตรทอง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินที่เบิกไป จำนวน ๗๒,๐๐๐ บาท แล้วไม่ได้จัดทำโครงการอาหารกลางวัน กลับนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวและพวก

นาย ศ. ตำแหน่งครู ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่อง ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันนักเรียนร่วมกับนาย ย. นาย พ. และนาย ค. ร่วมกันเบิกเงินอาหารกลางวัน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ เป็นเงินจำนวน ๖๔,๐๐๐ บาท และโครงการอาหารกลางวันบัตรทอง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๗๒,๐๐๐ บาท แล้วไม่จัดทำโครงการอาหาร กลับนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวและพวก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงโทษปลดนาย ป. ออกจากราชการตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น นาย ส. และนาย ย. ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

ต่อมามีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับ และสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๐๔๓๖ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่า ก.ค.ศ. พิจารณากรณีของนาย ป. กับพวก อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฉบับดังกล่าว

หลังจากนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีกล่าวหานาย ป. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน กับพวก กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพิ่มเติม แล้วมีมติ ดังนี้

- กรณีกล่าวหาว่า ทุจริตเงินค่าเช่าร้านจำหน่ายอาหาร ระหว่างปี ๒๕๔๓-๒๕๔๘

การกระทำของนาย ป. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง และมีมูลความผิดทางอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด เบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ หรือเจ้าของทรัพย์นั้น และฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑

- กรณีกล่าวหาว่า ทุจริตเงินชดเชยไก่ที่ตายเนื่องจากโรคไข้หวัดนกระบาด เมื่อต้นปี ๒๕๔๗

การกระทำของนาย ป. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็น

เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๑

- กรณีกล่าวหาว่า ทุจริตเงินโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒/๒๕๔๖

การกระทำของนาย ป. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงและฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ หรือเจ้าของทรัพย์นั้น และฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๐

การกระทำของนาย ช. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ นายพ. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๓ และนาย ศ. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๔ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ และมีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ หรือเจ้าของทรัพย์นั้น และฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการรับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑), (๔) ประกอบมาตรา ๙๐

จึงส่งเรื่องมาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยกับนาย ป. นาย ช. นาย พ. และนาย ศ. ตามนัยมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และต่อมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิจารณาแล้วมีมติให้ไล่นาย ป. นาย ช. และนาย ศ. ออกจากราชการ ตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงขอหารือว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถพิจารณาโทษวินัยอย่างร้ายแรง นาย ป. และพวก ตามสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งได้รับโทษหรือทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย โดยไม่อาจหยิบยกการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นขึ้นพิจารณาดำเนินการใหม่เพื่อลงโทษทางวินัยหรือดำเนินการทางวินัยจากมูลเดียวกันนั้นได้อีก ไม่ว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นจะเป็นการกระทำโดยกฎหมายใด ซึ่งกรณีของนาย ป.และพวก นั้น ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ก่อนที่พระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ ใช้บังคับ นาย ป.และพวก จึงได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ ฉบับดังกล่าว แม้ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่านาย ป.และพวก กระทำความผิดวินัยร้ายแรงก็ตาม แต่ก็เป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ เมื่อการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว เป็นการชี้มูลในมูลกรณีเดียวกับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยนาย ป.และพวกไปแล้ว ก็มีผลทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ไม่อาจหยิบยกการถูกลงโทษทางวินัยหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นขึ้นพิจารณาดำเนินการใหม่เพื่อลงโทษทางวินัยหรือดำเนินการทางวินัยจากมูลเดียวกันนั้นได้อีกต่อไป ดังนั้น ภายหลังจากที่นาย ป. และพวก ได้รับผลจากการล้างมลทินแล้ว แม้ว่าต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติว่านาย ป. และพวก กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในมูลกรณีเดียวกันก็ตาม ผู้บังคับบัญชาก็ไม่อาจดำเนินการทางวินัยนาย ป. และพวก ซึ่งได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทิน ฯ แล้วต่อไปได้อีกแต่อย่างใด

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๔๑

สถาบันการพลศึกษาไม่อาจนำบทบัญญัติเรื่องการต่อเวลาราชการของผู้เกษียณอายุราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลมให้คณาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการต่ออายุราชการให้ถึง ๖๕ ปี ได้แต่อย่างใด

ข้อเท็จจริง สถาบันการพลศึกษาประสงค์จะต่อเวลาราชการแก่คณาจารย์ที่เกษียณอายุราชการซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อให้ปฏิบัติงานด้านการสอนหรือวิจัยได้ถึงอายุ ๖๕ ปี จึงขอหารือว่า สถาบันการพลศึกษาจะสามารถเทียบเคียงการต่อเวลาของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้ในกรณีดังกล่าวได้หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๕ กำหนดให้การบริหารงานบุคคลของสถาบันการพลศึกษาเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๐ วรรคสองบัญญัติว่า “การกำหนดตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม” และตามมาตรา ๕๓ (๖) แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าววางหลักว่า “การบรรจุและแต่งตั้งตำแหน่งอาจารย์ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และตำแหน่งศาสตราจารย์ ตามมาตรา ๓๘ ก. (๓) ถึง (๖) ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่แทน ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง แล้วแต่กรณี เว้นแต่ ก.ค.ศ. จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และจะพ้นจากราชการในสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ หากสถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสอนหรือวิจัย และมีความประสงค์ที่จะให้ผู้นั้นรับราชการอยู่ต่อไป สถาบันอุดมศึกษาอาจจะพิจารณาให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ได้”

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วเห็นว่า

ตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ครอบคลุมทั้งระบบ เช่น คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บททั่วไป การกำหนดตำแหน่ง วิทยฐานะ และการให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง การบรรจุและแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ฯลฯ ไว้แล้ว เพียงแต่ในมาตรา ๔๐ วรรคสอง ได้บัญญัติในเรื่องการกำหนดระดับตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อันได้แก่ ตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ไว้ว่า “การกำหนดระดับตำแหน่ง และการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งหมายถึง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เฉพาะในเรื่องการกำหนดระดับตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเท่านั้น ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่มิได้ระบุไว้ก็ยังคงต้องใช้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ส่วนบทบัญญัติในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นเรื่องของการต่อเวลาราชการข้าราชการที่จะเกษียณอายุราชการ ไม่ใช่เรื่องของการกำหนดระดับตำแหน่งและให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ตามที่มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติไว้ ประกอบกับไม่มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามาตราอื่นใดกำหนดให้นำบทบัญญัติเรื่องการต่ออายุราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแต่อย่างใด

แม้ว่าตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๕ จะกำหนดว่าให้สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของสถาบันตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่ตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ก็ไม่ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้เป็นอย่างอื่น ในขณะที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๐๗ วรรคสาม บัญญัติไว้ชัดเจนว่า “การต่อเวลาราชการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องออกจากราชการ ตาม (๒) รับราชการต่อไปจะกระทำมิได้” ซึ่งการต่อเวลาราชการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการตาม (๒) นั่นก็คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ดังนั้น สถาบันการพลศึกษาจึงไม่อาจให้คณาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการต่ออายุราชการให้ถึง ๖๕ ปีได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๔๒

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญาข้อหายักยอก ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการในสหกรณ์ออมทรัพย์ เมื่อมีกรณีต้องเดินทางไปศาลตามหมายเรียกของศาล จะต้องยื่นขออนุญาตลากิจต่อผู้บังคับบัญชาและไม่ถือว่าเป็นการไปปฏิบัติราชการ

ข้อเท็จจริง นาง ก. ข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ถูกนาย พ. ฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญาข้อหาร่วมกันยักยอก ร่วมกันปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอมต่อศาลจังหวัด อันเนื่องจากการกระทำในฐานะเป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และศาลได้มีหมายเรียกให้ นาง ก. ไปให้การแก้ข้อกล่าวหาและสืบพยาน จึงขอหารือว่า กรณีที่นาง ก. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกฟ้องเป็นจำเลยสืบเนื่องจากการกระทำในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และต้องไปศาลตามหมายเรียกของศาลนั้น นาง ก. จะต้องลากิจ หรือถือว่าเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ อย่างไร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลยุติธรรม แม้ว่ากรณีเป็นการฟ้องคดีอันสืบเนื่องจากการกระทำในขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูก็ตาม แต่เมื่อเป็นการฟ้องคดีอาญาในความผิดฐานร่วมกันยักยอก ร่วมกันปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม ซึ่งเป็นการดำเนินคดีส่วนตัว เมื่อศาลมีหมายเรียกให้จำเลยไปให้การแก้ข้อกล่าวหาต่อศาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำต้องลากิจส่วนตัวต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุมัติ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการโดยส่วนรวมโดยตรง และไม่ถือว่าเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปศาลที่ให้ถือว่าเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๒๖ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว ๕๖ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะกรณีเดินทางไปศาลเพื่อเป็นพยานตามหมายเรียกศาล กรณีที่ส่วนราชการหรือพนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือจำเลย และได้อ้างข้าราชการเป็นพยาน กรณีดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการโดยส่วนรวมโดยตรง และไม่ถือว่าเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๔๓

พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการอื่นซึ่งประสงค์จะสอบแข่งขันในตำแหน่งครูผู้ช่วย ต้องได้รับอนุญาตโดยไม่มีเงื่อนไขจากผู้บังคับบัญชาทั้งในขั้นตอนการสมัครสอบและขั้นตอนการโอนเมื่อสอบแข่งขันได้ หากบุคคลนั้นได้รับอนุญาตให้สมัครสอบจากผู้บังคับบัญชาสังกัดเดิม แต่ต่อมาโอนย้ายไปสังกัดใหม่ ผู้ที่จะอนุญาตเรื่องการโอนในฐานะผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งครูผู้ช่วยก็ต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ในขณะที่ทำเรื่องโอน

ข้อเท็จจริง นาย ท. เดิมดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๓ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส. ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาสังกัดเดิมให้ไปสอบแข่งขันในตำแหน่งครูผู้ช่วย ต่อมานาย ท. ย้ายไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๓ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล น. ขณะที่มีการประกาศผลว่านาย ท. เป็นผู้สอบแข่งขันได้ ขอหารือว่า การอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาสังกัดเดิมจะมีผลให้สามารถดำเนินการต่อเกี่ยวกับการโอนได้หรือไม่ และผู้มีอำนาจให้การยินยอมให้โอนคือผู้บังคับบัญชาสังกัดเดิมหรือผู้บังคับบัญชาสังกัดปัจจุบันในขณะที่จะทำการโอน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการโอนพนักงานส่วนท้องถิ่นและข้าราชการอื่น ซึ่งเป็นผู้สอบแข่งขันได้หรือผู้ได้รับคัดเลือกมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๒/ว ๑๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๗) ได้กำหนดให้ผู้ขอโอนต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และเป็นผู้สอบแข่งขันได้หรือผู้ได้รับคัดเลือกซึ่งต้องมีความสมัครใจที่จะโอน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ และต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งของส่วนราชการ หรือหน่วยงานต้นสังกัดให้สมัครสอบเข้ารับการคัดเลือก และยินยอมให้โอนโดยไม่มีเงื่อนไขเมื่อสอบแข่งขันได้หรือได้รับคัดเลือกแล้ว ตามที่กำหนดในข้อ ๓ ซึ่งผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งของส่วนราชการหรือหน่วยงานต้นสังกัดดังกล่าวนั้น ย่อมหมายถึงผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งของส่วนราชการหรือหน่วยงานที่ผู้ขอโอนสังกัดอยู่ในขณะให้อนุญาตหรือให้ความยินยอม แล้วแต่กรณี สำหรับรายของนาย ท. นั้น ผู้ขอโอนสอบแข่งขันได้ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เรื่อง การขึ้นบัญชีและการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย ครั้งที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในขณะสมัครเข้าสอบแข่งขัน ผู้ขอโอนดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๓ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส. ผู้ขอโอนจึงต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ขอโอนในขณะนั้น เมื่อได้รับอนุญาตดังกล่าวโดยชอบแล้ว แม้ภายหลังผู้ขอโอนจะย้ายไปดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๓ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล น. ก็ไม่ทำให้การอนุญาตซึ่งให้ไว้โดยชอบแล้วนั้นเสื่อมเสียไป แต่เมื่อขณะขอโอน ผู้ขอโอนได้สังกัดอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล น. ผู้ขอโอนต้องได้รับความยินยอมให้โอนโดยไม่มีเงื่อนไขจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล น. และพ้นจากอำนาจของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเดิม

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๘)

กรณีศึกษาที่ ๔๔

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ได้ร่วมกันแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์ และร่วมกันไปกู้ยืมเงินจากชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย มาดำเนินการจัดซื้อโครงการสลากกินแบ่งรัฐบาลและนำสลากไปขายต่อ แต่ได้ทำการฉ้อโกงสหกรณ์เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหาย การดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และเมื่อกรรมการสหกรณ์ฯ กระทำการใด ๆ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและยังถือเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอีกด้วย ผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้

ข้อเท็จจริง นาย ส. กับพวก ในฐานะคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ได้ร่วมกันแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์ฯ เพื่อให้สหกรณ์ฯ มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล แล้วได้ร่วมกันไปกู้ยืมเงินจากชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มาดำเนินการจัดซื้อโครงการสลากกินแบ่งรัฐบาล กับบริษัท จ. โดยจ่ายเงินค่าจองจำนวน ๓๗๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ละงวดจะจ่ายเงินค่าซื้อสลาก งวดละ ๑๐,๐๐๐ เล่ม จำนวน ๗๓,๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยบริษัท จ. จะคืนเงินค่าจอง งวดละ ๗,๙๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๘ งวด และสหกรณ์ได้นำสลากไปขายต่อให้บริษัท ด. งวดละ ๘๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่นาย ส. กับพวก ได้ฉ้อโกงทำให้สหกรณ์ไม่ได้รับเงินค่าจองสลากคืน และสหกรณ์พร้อมทั้งสมาชิกได้รับความเสียหายเป็นจำนวนสูงถึง ๓๓๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ขอหารือว่า (๑) สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ไม่ใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานทางปกครอง การที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าไปเป็นประธานกรรมการ กรรมการ และเลขานุการในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด จะถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ (๒) ถ้าบุคคลดังกล่าวดำเนินการก่อให้เกิดความเสียหาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดจะสามารถพิจารณาดำเนินการทางวินัยได้หรือไม่ และการปฏิบัติหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ถ้าบุคคลดังกล่าวเจตนาก่อให้เกิดความเสียหายถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ เห็นว่า กรณีดังกล่าวคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามเรื่องเสร็จที่ ๓๒๒/๒๕๔๙ ได้เคยตีความและวินิจฉัยเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในสหกรณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ สรุปได้ความว่า การจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการเพื่อประโยชน์

แก่การดำรงชีพนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการเป็นกรณีปกติหรือเพื่อประโยชน์แก่การสนับสนุนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ตามบทนิยามคำว่า “สวัสดิการภายในส่วนราชการ” ในข้อ ๔ โดยเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการในการริเริ่ม ดำเนินการ หรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง นอกจากนี้ ในกรณีที่มีการจัดสวัสดิการในส่วนราชการตามกฎหมายใดเป็นการเฉพาะ การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการก็ยังคงต้องอยู่ในบังคับของระเบียบนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายเฉพาะนั้นด้วย ตามข้อ ๖ วรรคสอง ดังนั้น การจัดสวัสดิการของข้าราชการไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือตามกฎหมายเฉพาะ ให้ถือว่าเป็นการจัดสวัสดิการข้าราชการเช่นเดียวกันและย่อมได้รับการสนับสนุนหรือการอำนวยความสะดวกจากส่วนราชการด้วยกันทั้งสิ้น เช่น การให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการปฏิบัติหน้าที่ให้สวัสดิการภายในส่วนราชการโดยถือเป็นการปฏิบัติราชการ ตามข้อ ๑๖ ซึ่งอาจได้รับการพิจารณาความดีความชอบหรือมีความรับผิดทางวินัย หรือการอนุมัติให้ใช้ที่ดิน ทรัพย์สิน อาคาร สถานที่ การใช้น้ำ กระแสไฟฟ้า หรือสิ่งสาธารณูปโภคอื่นของส่วนราชการ ตามข้อ ๑๗ รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินการจากส่วนราชการในกรณีอื่น ไม่ว่าจะเป็นการรับรองให้ข้าราชการหรือลูกจ้างเป็นสมาชิกสหกรณ์ หรือการหักเงินเดือนของข้าราชการหรือลูกจ้างเพื่อชำระค่าหุ้นสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้ การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ของข้าราชการครู แม้ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ก็เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการในการดำรงชีพนั่นเอง จึงอยู่ในความหมายของการจัดสวัสดิการข้าราชการ ตามข้อ ๖ วรรคสอง และข้าราชการผู้ปฏิบัติงานเป็นกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๑๖ ด้วย

เทียบเคียงแนวคำพิพากษาศาลปกครอง คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๓๕/๒๕๕๔ กรณีข้าราชการตำรวจ ซึ่งเป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด ปลอมแปลงเอกสารสัญญากู้เงินสหกรณ์ฯ ในนามบุคคลอื่น และใช้เอกสารปลอมยื่นกู้ยืมต่อสหกรณ์ฯ เป็นเหตุให้สหกรณ์ฯ และสมาชิกที่ถูกปลอมลายมือชื่อเสียหาย ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยและมีคำสั่งให้ลงโทษไล่ออกจากราชการกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ข้าราชการตำรวจผู้นั้นจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่า การที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารคำขอกู้เงินของสมาชิกในสังกัดสถานีตำรวจภูธรตำบล ต. แต่กลับอาศัยอำนาจหน้าที่ของตนกระทำการปลอมแปลงเอกสารการกู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด ในนามบุคคลอื่น และรับเงินจำนวนดังกล่าวไปเป็นของตน การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตน ประกอบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ข้าราชการตำรวจ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ จำกัด จึงเป็นการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ตามหนังสือ ก.พ. ที่ นร. ๐๗๐๙.๒/ป ๔๓ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๐ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

จากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ประกอบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังกล่าว เมื่อนำมาเทียบเคียงกับกรณีของนาย ส. กับพวก แล้วเห็นว่า การที่นาย ส. กับพวก ปฏิบัติหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด ในฐานะประธานคณะกรรมการสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ฯ และผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว

๒. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด กระทำการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ฯ หน่วยงานต้นสังกัดจะสามารถดำเนินการทางวินัยแก่บุคคลนั้นได้หรือไม่ และความผิดดังกล่าวจะถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หมวด ๖ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ประกอบคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว พิพากษาว่าการกระทำของกรรมการสหกรณ์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อกรรมการสหกรณ์ฯ กระทำการใด ๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและยังถือเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อีกด้วย

กรณีจึงเทียบเคียงได้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปเป็นประธานกรรมการสหกรณ์ฯ กรรมการสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ฯ ซึ่งแม้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำกัด จะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากหน่วยงานรัฐ และมีพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้กำกับควบคุมการดำเนินการสหกรณ์โดยเฉพาะ แต่เมื่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวพิจารณาว่า การที่ข้าราชการตำรวจที่ไปปฏิบัติหน้าที่กรรมการในสหกรณ์ฯ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ กรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นประธานกรรมการสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ และผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ได้กระทำการอันก่อให้เกิดความเสียหายในสหกรณ์โดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก็มีความผิดทางวินัยด้วย เมื่อถือเป็นความผิดทางวินัยผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้

(มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ วันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗)

กรณีศึกษาที่ ๔๕

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสหกรณ์ โดยได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ไปราชการเพื่อประชุมคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ในกรณีที่ถูกฟ้องในคดีอาญา จะเป็นความผิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหรือไม่ จะต้องรอการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่นั้น เป็นอำนาจโดยตรงของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่จะพิจารณา

ข้อเท็จจริง นาย พ. กับพวก ที่เป็นคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ไปราชการเพื่อประชุมคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และได้กระทำการในฐานะคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ โดยศาลในคดีแพ่งได้พิพากษาให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ต่อมาถูกฟ้องคดีอาญา และศาลในคดีอาญาได้ประทับรับฟ้องไว้พิจารณา ขอหารือว่ากรณีดังกล่าวจะถือว่าเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ และอยู่ในข่ายที่จะต้องรอการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็นนี้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ได้พิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แล้วเห็นว่า กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ และได้รับเลือกเป็นประธาน รองประธาน คณะกรรมการ ผู้ตรวจกิจการสหกรณ์ หรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในสหกรณ์ออมทรัพย์ครู หากไปดำเนินการใด ๆ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่จนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่สหกรณ์ พฤติการณ์ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และกรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แม้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจะมีกฎหมายเฉพาะที่คอยกำกับควบคุมดูแลอยู่แล้ว แต่ก็ถือว่าการทำหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสหกรณ์ฯ เป็นการจัดสวัสดิการของข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือตามกฎหมายเฉพาะ ก็ถือว่าเป็นการจัดสวัสดิการข้าราชการเช่นเดียวกัน และย่อมได้รับการสนับสนุน หรือได้การอำนวยความสะดวกจากส่วนราชการด้วยกันทั้งสิ้น จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ ตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และอยู่ในความหมายของการจัดสวัสดิการข้าราชการ ตามข้อ ๖ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน สอดคล้องกับนัยการตอบข้อหารือของ

คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๒๒/๒๕๔๙ ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งต้องรักษาวินัยของการเป็นข้าราชการไว้อย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ ฉะนั้น ถ้าข้าราชการไปกระทำการอันถือเป็นความผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาก็สามารถดำเนินการทางวินัยได้ ดังนั้น การที่ นาย พ. กับพวก ได้ไปปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ไปราชการ เพื่อประชุมคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จึงถือเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ประเด็นที่สอง ในส่วนของการเลื่อนขั้นเงินเดือนนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นอำนาจโดยตรงของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่จะพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวอยู่ในข่ายที่จะต้องรอการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่ ตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และคำสั่งเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันมีผลให้ข้าราชการครูที่ได้รับผลกระทบในคำสั่งทางปกครองสามารถใช้สิทธิร้องทุกข์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อหน่วยงานที่อยู่เหนือขึ้นไปได้ โดยที่ ก.ค.ศ. มีฐานะเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยและตีความปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้คำปรึกษาพิจารณาตอบข้อหารือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ตรวจสอบและให้ความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับคำร้องทุกข์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อข้าราชการครู จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะพิจารณาให้ความเห็นตามข้อหารือดังกล่าวได้

(มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๙/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗)

แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)

กรณีศึกษาที่ ๑

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

(มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ช. วิธีการ ข้อ ๑๐.๑ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔))

การพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาไปดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษนั้น ให้พิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสายประถมศึกษาซึ่งมีขนาดสถานศึกษาเดียวกัน (ขนาดใหญ่พิเศษ) หรือขนาดใกล้เคียงกัน (ขนาดใหญ่) พร้อมกันก่อน แต่ถ้าไม่มีผู้บริหารสถานศึกษารายใดมีคุณสมบัติดังกล่าว ก็สามารถพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาขนาดกลางหรือขนาดเล็กไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษได้

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องนำความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมาประกอบการพิจารณาย้ายโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และต้องเปิดโอกาสให้อนุกรรมการทุกท่านได้ใช้ดุลพินิจพิเคราะห์ความเหมาะสมของผู้ยื่นคำร้องแต่ละรายว่ามีคุณสมบัติยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงใด หลังจากนั้นจึงลงคะแนนเสียงโดยให้อนุกรรมการมีสิทธิออกเสียงท่านละหนึ่งเสียงเพื่อเลือกคนที่เหมาะสมที่สุด การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาโดยมีมติลับให้อนุกรรมการแต่ละท่านจัดเรียงลำดับผู้ยื่นคำร้องที่มีความเหมาะสมอยู่ในลำดับ ๑-๔ แล้วเอาผลการจัดลำดับมารวมกันเพื่อหาค่าเฉลี่ย ไม่เป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด มติจากการประชุมดังกล่าวจึงเป็นมติที่ไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

ฟังได้ว่า นาย ณ. ผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดกลางยื่นคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากลับมีมติให้นาย ส. ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการย้าย ผู้ร้องทุกข์เห็นว่ามติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากขนาดสถานศึกษาที่ตนเป็นผู้บริหารอยู่นั้นใกล้เคียงกับขนาดของสถานศึกษาที่จะรับย้ายมากกว่าขนาดสถานศึกษาที่นาย ส. เป็นผู้บริหารอยู่ จึงได้นำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณา

แล้วเห็นว่า ถึงแม้หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาฯ ข้อ ๑๐.๑ จะกำหนดให้พิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาจากสถานศึกษาขนาดเดียวกันและขนาดใกล้เคียงกันพร้อมกันก่อน แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการพิจารณาคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษกรณีนี้ ไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษอื่นและผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ยื่นคำร้องเลย กรณีจึงต้องด้วยหลักในข้อ ๑๑ ของหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาฯ ที่กำหนดให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา สามารถพิจารณาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางหรือขนาดเล็ก เพื่อให้ย้ายไปสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษได้ คำร้องของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาขั้นตอนการดำเนินการของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแล้ว พบว่า ประการแรก ในกรณีดังกล่าวมีการตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายเพื่อประเมินศักยภาพและให้คะแนนผู้ยื่นคำร้องขอย้าย โดยนาย ส. ได้คะแนนในลำดับที่ ๕ (๘๒.๔๔ คะแนน) ส่วนผู้ยื่นคำร้องขอย้าย ๔ รายแรกได้คะแนน ๘๘.๓๓, ๘๔.๗๘, ๘๔.๑๑ และ ๘๔.๐๐ ตามลำดับ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากลับมีมติย้ายนาย ส. โดยไม่ปรากฏเหตุอันสมควรว่านาย ส. ซึ่งได้ผลคะแนนห่างจากรายอื่นอย่างชัดเจนมีคุณสมบัติเหมาะสมกว่าผู้ที่ได้รับคะแนนสูงกว่าทั้ง ๔ รายอย่างไร

ประการที่สอง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาใช้วิธีพิจารณาโดยมีมติลับให้อนุกรรมการแต่ละท่านจัดเรียงลำดับผู้ยื่นคำร้องที่มีความเหมาะสมอยู่ในลำดับ ๑ - ๔ แล้วเอาผลการจัดลำดับมารวมกันเพื่อหาค่าเฉลี่ย ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักในมาตรา ๒๒ ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ยังได้มีมติว่าการพิจารณาเรื่องการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติให้ผู้ได้ผลคะแนนประเมินศักยภาพจากคณะกรรมการกลั่นกรองฯ น้อยกว่าได้รับย้าย โดย อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณามีมติด้วยการลงคะแนนลับ เป็นการดำเนินการที่มิชอบด้วยกฎหมายอีกด้วย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะส่วนที่มีมติอนุมัติให้นาย ส. ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ออกตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว แล้วไปดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

กรณีศึกษาที่ ๒

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๙, ๑๐ และ ๑๒ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การพิจารณาย้ายและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาโดยวิธีลงคะแนนลับของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และการมีมติย้ายและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษารายที่ได้รับคะแนนประเมินศักยภาพในลำดับที่ ๔ โดยไม่ได้แสดงเหตุผลว่าผู้บริหารสถานศึกษารายดังกล่าวมีความเหมาะสมและจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการยิ่งกว่าผู้บริหารสถานศึกษารายที่ได้รับคะแนนประเมินศักยภาพในลำดับที่ ๑ - ๓ อย่างไร เป็นการไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ศ. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้รับคะแนนประเมินศักยภาพจากคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นลำดับที่ ๑ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาและใช้วิธีการลงคะแนนโดยทางลับมีมติให้ย้ายและแต่งตั้งนาย ป. ซึ่งได้รับคะแนนประเมินศักยภาพเป็นลำดับ ๔ (ลำดับสุดท้าย) โดยไม่มีการแสดงเหตุผลประกอบว่านาย ป. มีความเหมาะสมกว่าผู้บริหารสถานศึกษารายอื่น รวมทั้งผู้ร้องทุกข์ที่ได้รับคะแนนประเมินศักยภาพสูงกว่าอย่างไร ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการพิจารณาและมีมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด และไม่เป็นธรรม จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔) ข้อ ๙, ๑๐ และ ๑๒ กำหนดให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องพิจารณาผู้ประสงค์ขอย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ราย จากวิสัยทัศน์ความเป็นผู้นำ ความรู้ความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษา ผลการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ คุณวุฒิ การรักษาวินัย จรรยาบรรณ ความอาวุโสตามหลักราชการ และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในหน่วยงานการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมีหน้าที่ดำเนินการประเมินศักยภาพและจัดเรียงลำดับคะแนน โดย อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องนำผลคะแนนดังกล่าว

มาพิจารณาประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งหาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีความเห็นว่าไม่สมควรรับย้ายผู้ร้องทุกข์ที่มีคะแนนประเมินศักยภาพเป็นอันดับที่ ๑ ตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้พิจารณาประเมินศักยภาพ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาก็ต้องระบุเหตุผลให้ชัดเจนว่าเพราะเหตุใดจึงไม่เห็นด้วย ผู้ร้องทุกข์มีข้อด้อยอย่างไร และการที่จะพิจารณานาย ป. ซึ่งมีคะแนนประเมินศักยภาพอันดับสุดท้ายให้ได้รับย้ายและแต่งตั้งนั้น เพราะเหตุผลใด นาย ป. มีข้อเด่นกว่าผู้ร้องทุกข์และผู้ที่ได้รับคะแนนประเมินศักยภาพในลำดับที่ ๒ และ ๓ อย่างไร รวมถึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการอย่างไร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้มีมติโดยใช้วิธีการลงคะแนนโดยทางลับ ซึ่งเป็นการกระทำที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด อีกทั้งยังปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามิได้แสดงเหตุผลอันเหมาะสมเพียงพอที่จะสนับสนุนการมีมติย้ายและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษารายที่ได้รับคะแนนการประเมินศักยภาพจากคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายในลำดับต่ำที่สุดว่ามีคุณสมบัติเหนือกว่าผู้ร้องทุกข์อย่างไร จะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการอย่างไร กรณีจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วมีมติให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะที่ได้พิจารณามีมติอนุมัติการย้ายและแต่งตั้งดังกล่าว รวมทั้งคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้สั่งการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นการเฉพาะราย และดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๓
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

(ข้อ ๘ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ จงใจไม่ปฏิบัติตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) โดยการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เป็นการดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ว. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส. ได้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. โดยขอให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เฉพาะการพิจารณาย้ายผู้อำนวยการโรงเรียน อ. และให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ดำเนินการย้ายให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ คืนสิทธิให้แก่ผู้ร้องทุกข์ต่อไป

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เฉพาะการพิจารณาย้ายผู้อำนวยการโรงเรียน อ. และให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. ได้มีคำสั่งที่ ๓๔๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.

เขต ๑ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ที่พิจารณาแล้ว มีมติรับย้ายนาย ป. ให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. เหมือนเดิม แล้วเห็นว่า การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ มีมติใหม่โดยยังคงให้นาย ป. ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. โดยอ้างว่าเพื่อประโยชน์ของทางราชการและความเหมาะสม นั้น เป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เพราะนาย ป. เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้ขอย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนผู้ร้องทุกข์เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ข้อ ๘ (๘.๑) กำหนดไว้ว่า ให้ย้ายผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีขนาดสถานศึกษาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้มีคุณสมบัติตามข้อดังกล่าวก็คือผู้ร้องทุกข์ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ กลับพิจารณามีมติเลือกนาย ป. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. จึงเป็นการย้ายข้ามขนาดสถานศึกษาที่เกินกว่า ๑ ขนาดสถานศึกษา การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ อ้างว่าได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาข้อ ๙ และข้อ ๑๐ นั้น ไม่ถูกต้อง เพราะว่าการที่จะใช้หลักเกณฑ์ข้อ ๙ ได้นั้น จะต้องปรากฏว่าการพิจารณานั้นไม่เป็นไปตามข้อ ๘ ก่อน กล่าวคือ หากยังมีตำแหน่งว่างเหลืออยู่ให้พิจารณาผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสงค์ขอย้ายไปสถานศึกษาต่างกลุ่มหรือย้ายข้ามขนาดสถานศึกษาที่เกินกว่า ๑ ขนาดที่ตนเองดำรงอยู่ได้ และเมื่อพิจารณาจากข้ออภิปรายของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งให้พิจารณาการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งยื่นความประสงค์ขอย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. เสียใหม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ได้มีการอภิปรายความเหมาะสมระหว่างผู้ร้องทุกข์กับนาย ป. พร้อมกันว่าผู้ใดมีความเหมาะสมที่จะย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. และมีมติโดยเสียงข้างมากให้นาย ป. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. ทั้ง ๆ ที่เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ต้องด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาตามข้อ ๘.๑ เนื่องจากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใกล้เคียงกันนั้น เห็นว่า เป็นการพยายามหลีกเลี่ยงเพื่อที่จะไม่แต่งตั้งผู้ร้องทุกข์ให้ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ จงใจไม่ปฏิบัติตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีพฤติการณ์ที่แสดงออกให้เห็นว่าจงใจไม่ปฏิบัติตามมติ ก.ค.ศ. โดยการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและพยายามหาเหตุผลเพื่อให้นาย ป. ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหาร

สถานศึกษา ตามข้อ ๘.๑ ให้เป็นผู้ได้รับย้ายโดยอาศัยหลักเกณฑ์ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ทำให้การพิจารณาเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องทุกข์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิที่ควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ (๑๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจยับยั้งการปฏิบัติการที่ขัดแย้งกับหลักเกณฑ์และวิธีการของ ก.ค.ศ. จึงเห็นควรมีมติให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ปฏิบัติตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒

อนึ่ง ที่ประชุมเห็นว่าเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ผ่านมามีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีการร้องเรียนมายัง ก.ค.ศ. ดังนั้น เพื่อให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม จึงได้มีการประกาศตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ ฯ คณะนี้เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เห็นสมควรให้ฝ่ายเลขานุการมีหนังสือแจ้งอำนาจหน้าที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ เพื่อแจ้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ทราบต่อไป

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้

๑. เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ที่มีมติรับย้ายนาย ป. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. และยกเลิกคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ ที่ ๓๔๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔ ที่มีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งนาย ป. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ.

๒. ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ พิจารณาย้ายนาย ว. (ผู้ร้องทุกข์) ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. เนื่องจากเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์การย้ายผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติ

๓. ให้ฝ่ายเลขานุการแจ้งอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ เพื่อแจ้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. เขต ๑ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

กรณีศึกษาที่ ๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๘ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหาร สถานศึกษา หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ในข้อ ๑๑ กำหนดว่ากรณีที่พิจารณาย้ายตามข้อ ๑๐ แล้วยังมีตำแหน่งว่างเหลืออยู่ ให้พิจารณาผู้บริหารสถานศึกษาที่ขอย้ายข้ามขนาดเกินกว่า ๑ ขนาดได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายประเมินศักยภาพของผู้ประสงค์ขอย้ายด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาตามข้อ ๑๑ เมื่อไม่มีโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกัน (โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ) หรือโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงต้องนำคำร้องขอย้ายที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ ทั้งหมด มาพิจารณารวมกันในคราวเดียวทุกขนาด ทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่าผู้ร้องทุกข์เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้องทุกข์ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๑๐.๑ ประกอบข้อ ๑๑ และข้อ ค กำหนดให้มีการพิจารณาย้ายขนาดสถานศึกษาเดียวกัน และขนาดใกล้เคียงกันพร้อมกันก่อน แล้วจึงให้มีการย้ายข้ามขนาดสถานศึกษาเกินกว่า ๑ ขนาดได้ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลับมีมติรับย้ายนาย อ. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กไปดำรงตำแหน่งโรงเรียน อ. ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในขณะที่มีผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง รวมทั้งผู้ร้องทุกข์ขอย้ายแต่ไม่ได้รับพิจารณาให้ย้าย

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑๐ กำหนดให้ย้ายผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้วยกันทั้งภายในและต่างเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีขนาดสถานศึกษาเดียวกันและขนาดใกล้เคียงกันพร้อมกันก่อน ดังนั้น โรงเรียนที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะย้ายมาโรงเรียน อ. ตามข้อ ๑๐ จึงต้องเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษด้วยกันหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ใกล้เคียง ๑ ขนาด เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ขอย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก จึงเป็นการขอย้ายข้ามสถานศึกษา เกินกว่า ๑ ขนาด ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

ในข้อ ๑๐ จึงต้องพิจารณาตามข้อ ๑๑ ต่อไป ตามลำดับ ซึ่งตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๑ นี้ กำหนดกรณีที่พิจารณาย้ายตามข้อ ๑๐ แล้ว ยังมีตำแหน่งว่างเหลืออยู่ ให้พิจารณาผู้บริหารสถานศึกษาที่ขอย้ายข้ามขนาดเกินกว่า ๑ ขนาดได้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายประเมินศักยภาพของผู้ประสงค์ขอย้ายด้วย ดังนั้น การพิจารณาตามข้อ ๑๑ นี้ เมื่อไม่มีโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกันกับโรงเรียน อ. (โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ) หรือโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงต้องนำคำร้องขอย้ายที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ ทั้งหมดมาพิจารณารวมกันในคราวเดียวทุกขนาดทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งปรากฏตามข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายพิจารณาคำร้องขอย้ายแล้วเห็นว่า ผู้ขอย้ายทั้ง ๑๐ ราย รวมทั้งผู้ร้องทุกข์ไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อ ๑๐ จึงได้ประเมินศักยภาพตามองค์ประกอบทั้ง ๘ ด้าน ผลการประเมินผู้ที่ได้คะแนนเป็นลำดับที่ ๑ คือ นาย อ. และนาย พ. คะแนนเท่ากัน ๗๙ คะแนน จึงเสนอชื่อให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานำผลการประเมินศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๑๐ ราย และมติเลือกนาย อ. ย้ายลงโรงเรียน อ. การดำเนินการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนดแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๕
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

(มาตรา ๑๓ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๑๐.๒ ข้อ ๑๒ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีอำนาจทบทวนรายละเอียดในการประเมินศักยภาพผู้ที่ประสงค์ขอย้ายของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย และมีความเห็นแตกต่างจากข้อเสนอของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้

การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอำนาจของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้น ก.ค.ศ. หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางจึงไม่สามารถพิจารณาอนุมัติแทนได้ ส่วนหนังสือร้องเรียนของคณะผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไม่อยู่ในอำนาจของ ก.ค.ศ. ในการพิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย พ. ผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา โดยขอทราบผลหนังสือร้องเรียนที่ได้ร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และขอให้นำเรื่องการพิจารณาการย้ายผู้บริหารสถานศึกษามาดำเนินการโดย ก.ค.ศ. หรือหน่วยงานที่เป็นกลาง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นแรกที่ต้องพิจารณาตามคำขอของผู้ร้องทุกข์ คือ ขอทราบผลหนังสือร้องเรียนของคณะผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาว่าผลเป็นประการใด และขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงด้วย ที่ประชุมเห็นว่า ถึงแม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และในฐานะประธาน ก.ค.ศ. จะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงตามข้อร้องเรียน ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควรได้ แต่กรณีไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ฯ ที่จะดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาตามหนังสือร้องเรียนให้ผู้ร้องทุกข์ทราบแต่อย่างใด

ประเด็นที่ผู้ร้องทุกข์ขอให้นำเรื่องการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ป. มาพิจารณาที่ ก.ค.ศ. หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษาอื่นภายในส่วนราชการ หรือภายในเขตพื้นที่การศึกษา หรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา ต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้าย เมื่อโรงเรียน ป. เป็นโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อ. ดังนั้น การย้ายข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษาทั้งจากภายในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อ. หรือจากต่างเขตพื้นที่การศึกษามาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ป. จะต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อ. การที่ผู้ร้องทุกข์ขอให้นำเรื่องการพิจารณาย้ายผู้บริหารโรงเรียน ป. มาพิจารณาที่ ก.ค.ศ. หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางจึงไม่สามารถกระทำได้

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อ. มีมติไม่เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ในส่วนการย้ายผู้บริหารโรงเรียน ป. เป็นการเลือกปฏิบัตินั้น ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีหน้าที่จัดทำรายละเอียดในการประเมินศักยภาพบุคคลที่ประสงค์จะขอย้ายเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และในการพิจารณาย้ายได้กำหนดว่า ผู้ยื่นคำร้องขอย้ายไม่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้ย้ายเสมอไปและให้อำนาจ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีความเห็นแตกต่างจากคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงมีอำนาจที่จะพิจารณาและไม่เห็นชอบตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาเสนอ และมีอำนาจทบทวนรายละเอียดในการประเมินศักยภาพผู้ที่ประสงค์ขอย้าย การดำเนินการของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเรื่องการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ป. ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๖

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงส่วนหนึ่งเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น ไม่ผูกพันให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องมีมติไปตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่าผู้ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน อ. มีมติเห็นชอบและรับรองผู้ร้องทุกข์ว่าเป็นผู้เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อ. แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากลับรับย้ายนาย อ. แทน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาในการพิจารณาย้าย โดยการย้ายต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้าย ความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น ไม่ผูกพันให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องมีมติไปตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้งเมื่อพิจารณาคะแนนผลการประเมินศักยภาพของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายแล้ว ผู้ร้องทุกข์ที่ ๒ ได้คะแนนประเมิน ๒๓ คะแนน เป็นลำดับที่ ๙ ส่วนนาย อ. ได้คะแนนการประเมินเป็นลำดับที่ ๑ ดังนั้น การดำเนินการของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงถูกต้องตามหลักเกณฑ์แล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๗

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

(ข้อ ๙ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำหนดหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จากข้อเท็จจริงการใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ทำให้ผู้ยื่นคำร้องขอย้ายรายใดเสียสิทธิในการได้รับการพิจารณา ประกอบกับการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายเป็นไปอย่างเป็นธรรม จึงไม่จำต้องเพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกาศตำแหน่งว่างของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีผู้ยื่นคำร้องขอย้ายจำนวน ๗ รายรวมถึงผู้ร้อง ซึ่งทุกรายเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา

ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศรายละเอียดและแนวทางการประเมินศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา สายมัธยมศึกษา รวมถึงใช้ดุลพินิจพิจารณาตามแนวทางดังกล่าวและมีคำสั่งย้ายนาย ว. ไปดำรงตำแหน่ง

ผู้ร้องทุกข์เห็นว่า รายละเอียดและแนวทางการประเมินศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการใช้ดุลพินิจมีคำสั่งย้ายนาย ว. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาในประเด็นแรกเห็นว่า ประกาศรายละเอียดและแนวทางในการประเมินศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา สายมัธยมศึกษา ที่กำหนดให้ประเมินศักยภาพของผู้ยื่นคำร้องขอย้ายโดยแบ่งเป็นวิสัยทัศน์ความเป็นผู้นำ ๑๐ คะแนน ความรู้ความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษา ๑๐ คะแนน ผลการปฏิบัติงาน ๒๐ คะแนน ประสบการณ์ ๒๐ คะแนน คุณวุฒิ ๑๐ คะแนน การรักษาวินัยและจรรยาบรรณ ๑๐ คะแนน ความอาวุโสตามหลักราชการ ๑๐ คะแนน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในสถานศึกษาปัจจุบัน ๑๐ คะแนน รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมว่า (๑) ผู้ที่ได้รับการพิจารณาจะต้องได้รับคะแนนในองค์ประกอบข้อ ๑-๔ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐, (๒) ผู้ที่ผ่านการประเมินตามข้อ ๑ แล้วจึงจะนำผลคะแนนในองค์ประกอบข้อ ๕-๘ ไปรวมกับคะแนนในข้อ ๑ เพื่อจัดลำดับความเหมาะสมนั้น เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่นอกเหนือไปจากข้อ ๙ ของหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่ ก.ค.ศ.กำหนด เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติเพิ่มเติมโดยไม่มีอำนาจ ส่งผลให้การพิจารณาย้ายไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ยื่นคำร้องขอย้ายทั้ง ๗ ราย ต่างได้รับผลคะแนนการประเมินศักยภาพข้อ ๑-๔ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ จึงไม่มีผู้บริหารสถานศึกษารายใดถูกตัดสิทธิออกไป ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล จึงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สั่งย้ายนาย ว. แต่อย่างใด

ประเด็นต่อมา ที่ประชุมพิจารณาการใช้ดุลพินิจสั่งย้ายของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายเห็นว่า ที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมีมติเสนอแนะการย้ายนาย ว. ซึ่งได้คะแนนลำดับที่ ๑ (รวม ๘๖ คะแนน) โดยที่มาของคะแนนดังกล่าวเกิดจากการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายทุกคนให้คะแนนไว้ กรณีจึงถือว่าเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องเป็นธรรมแล้ว การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีมติพิจารณาการย้ายตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายเสนอ จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้ร้องทุกข์ขอให้ ก.ค.ศ.กำหนดวิธีการพิจารณาผู้เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหม่ โดยนำวิธีการพิจารณาประเมินผลเชิงประจักษ์ ณ โรงเรียนนั้น ๆ เข้าร่วมด้วย และให้เวลาในการนำเสนอด้วยวาจาและเอกสารมากขึ้น เนื่องจากระยะเวลาการนำเสนอด้วยวาจาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำหนดคือ ๑๐ นาที และการนำเสนอด้วยเอกสารเพียง ๕ หน้ากระดาษเอ ๔ ไม่เพียงพอต่อการนำเสนอผลงานและความเหมาะสมถึง ๔ องค์ประกอบ เห็นว่า ในประเด็นนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะให้ ก.ค.ศ. นำไปพิจารณาแก้ไขหรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เห็นว่าน่าจะให้ความเป็นธรรมมากขึ้น ไม่อาจนำมาพิจารณาในชั้นนี้ได้แต่อย่างใด

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๘

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗

(ข้อ ช ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๖ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ประเมินศักยภาพของผู้ขอย้ายและจัดลำดับความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ในหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แม้ว่าลำดับดังกล่าวจะไม่ตรงกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา กรณีก็เป็นการพิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมไปดำรงตำแหน่งได้ แม้ผู้บริหารรายนั้นจะไม่ได้ยื่นคำร้องขอไว้ก็ตาม

หากผู้ร้องทุกข์ไม่ได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปสถานศึกษาแห่งใด ผู้ร้องทุกข์ก็ไม่ใช่ผู้ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนเสียหายจากการย้ายผู้บริหารสถานศึกษารายอื่นไปดำรงตำแหน่งที่สถานศึกษาแห่งนั้น เมื่อไม่ได้รับความไม่เป็นธรรมจากการดำเนินการของผู้บังคับบัญชา จึงไม่เกิดสิทธิในการร้องทุกข์จากกรณีดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ช. ผู้ร้องทุกข์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาส่งคำร้องขอย้ายประจำปี ๒๕๕๕ โดยระบุโรงเรียน ธ. เป็นลำดับที่ ๑ และความเห็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน ธ. ก็ให้ผู้ร้องทุกข์อยู่ลำดับที่ ๑ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายกลับพิจารณาให้นาย ก. ได้รับการย้าย ทั้ง ๆ ที่มิได้เขียนคำร้องขอย้ายระบุโรงเรียน ธ. แต่อย่างใด ระบุเพียงว่า “สถานศึกษาใดก็ได้ในอำเภอ ม.” นอกจากนี้ผู้ร้องทุกข์ยังได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ส. แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากลับพิจารณาย้ายนาย จ. ซึ่งมิได้เขียนคำร้องขอย้ายระบุโรงเรียน ส. อีกทั้งยังไม่มีการประกาศตำแหน่งว่าง ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการดำเนินการทั้งสองกรณีไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณาคำร้องขอย้ายทั้งรายที่ระบุและไม่ได้ระบุสถานศึกษาไปพร้อมกันนั้น เป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้วตามข้อ ช ข้อ ๖ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงความเห็นประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

เท่านั้น ไม่ผูกพันการใช้ดุลพินิจของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องพิจารณามีมติตามความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่อย่างใด ดังนั้น การที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา แล้วจึงประเมินศักยภาพของผู้ขอย้ายทั้งสี่ราย พร้อมทั้งจัดลำดับความเหมาะสมและเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณาย้ายนาย ก. ซึ่งได้คะแนนประเมิน ๘๗ คะแนน เป็นลำดับที่ ๑ นั้น จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

๒. เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ประกาศให้โรงเรียน ส. เป็นสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพแล้วเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ กรณีจึงไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายกรณีปกติ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเห็นว่า ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาใด ก็พิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมไปดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้นได้ แม้จะไม่ได้ยื่นคำร้องขอย้ายไว้ก็ตาม นอกจากนี้ การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ส. เป็นกรณีการย้ายต่อเนื่องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน จึงไม่เข้าเงื่อนไขตามข้อ ๓ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ต้องประกาศตำแหน่งว่างก่อน อีกทั้งกรณีนี้เป็นการย้ายเพื่อประโยชน์ของทางราชการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ข้อ ช หนังสือ ก.ค.ศ. ฉบับเดียวกันที่ต้องประกาศตำแหน่งว่างหลังการย้าย ดังนั้น คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ในกรณีนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ถึงแม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะได้ประกาศรายชื่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำนวนถึง ๑๕ โรงเรียน มากผิดปกติ แต่ตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๓ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ นั้น ไม่ได้มีการกำหนดจำนวนสถานศึกษาที่จะประกาศให้เป็นสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ เพียงแต่ต้องเข้าเงื่อนไขว่าต้องมีการประกาศรายชื่อสถานศึกษานั้นก่อนไม่น้อยกว่า ๗ วัน ก่อนมีการยื่นคำร้องขอย้ายประจำปี ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้มีประกาศเรื่อง รายชื่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ก่อนมีการยื่นคำร้องขอย้ายประจำปีถึง ๗ เดือน เป็นการให้โอกาสทุกโรงเรียนทราบแล้ว และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้อธิบายว่า เหตุที่ประกาศถึง ๑๕ โรงเรียน เนื่องจากมีโรงเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภายใต้ จำนวน ๕ อำเภอ เป็นโรงเรียนประจำอำเภอที่ต้องการพัฒนายกระดับคุณภาพให้ผู้เรียนเข้าเรียนในพื้นที่ กรณีการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้ว

๓. ในส่วนที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้างว่า การพิจารณาย้ายนาย ป. ผู้อำนวยการโรงเรียน ส. ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน พ. และการย้ายนาย ว. ผู้อำนวยการโรงเรียน จ. ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน น. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะทั้งคู่ขาดคุณสมบัติเนื่องจากดำรงตำแหน่งไม่ครบ ๑ ปีนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการย้ายเพื่อประโยชน์ของทางราชการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายในกรณีดังกล่าวมิได้กำหนดคุณสมบัติในเรื่องการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะได้รับย้ายไว้ การที่ นาย ป. และนาย ว. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่ครบ ๑ ปี จึงไม่ขัดกับหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น ประกอบกับผู้ร้องทุกข์มิได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน พ. และโรงเรียน น. จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๒ โรงเรียนดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาที่จะใช้สิทธิในการร้องทุกข์ได้

๔. การที่ผู้ร้องทุกข์ร้องทุกข์ว่า การแต่งตั้งนาย ว. เป็นประธานคณะกรรมการประเมินศักยภาพผู้ขอย้ายในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้นาย ว. เป็นผู้มีส่วนได้เสียต่อการประเมินศักยภาพของผู้บริหารที่ยื่นคำร้องขอย้ายไปโรงเรียน น. นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการประเมินศักยภาพดังกล่าว ไม่ใช่คณะกรรมการในกระบวนการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุมัติให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ยื่นคำร้องขอย้ายได้การรับย้าย เป็นเพียงคณะกรรมการที่ช่วยตรวจสอบข้อมูลในเบื้องต้น โดยมีหน้าที่ประเมินศักยภาพองค์ประกอบ ข้อ ๕ – ๘ คือ คุณวุฒิ การรักษาวินัยและจรรยาบรรณ ความอาวุโส ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานเพื่อเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ในการพิจารณาจัดลำดับความเหมาะสมเท่านั้น ดังนั้น การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแต่งตั้งนาย ว. เป็นคณะกรรมการประเมินศักยภาพผู้ขอย้ายตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับนาย ว. ได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปโรงเรียน น. ซึ่งเป็นการย้ายกรณีเพื่อประโยชน์ของทางราชการ กรณีการย้ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้ประเมินศักยภาพของนาย ว. และผู้ขอย้ายรายอื่น ๆ ในทุกองค์ประกอบแล้วเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา จึงถือว่าถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายแล้ว อีกทั้งผู้ร้องทุกข์มิได้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอย้ายไปโรงเรียน น. จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนเสียหายจากการย้ายครั้งนี้

๕. กรณีร้องทุกข์ว่า มีการกำหนดตำแหน่งว่างล่วงหน้าหรือกำหนดตัวบุคคลไว้ก่อนเข้าสู่กระบวนการพิจารณา เข้าข่ายการฮั้วตำแหน่ง โดยพิจารณาบุคคลที่มีอาวุโสน้อยหรือเพิ่งเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เช่น กรณีของนาย อ. ผู้อำนวยการสถานศึกษา (โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน ๑๘๔ คน) ได้รับการพิจารณาการย้ายลงตำแหน่งโรงเรียนสถานศึกษา (โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน ๗๙๕ คน) เป็นการผิดหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า นาย อ. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา (โรงเรียนขนาดเล็ก) มาเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๔ เดือน จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติในการยื่นคำร้องขอย้าย อีกทั้ง นาย อ. ยื่นคำร้องขอย้ายเพียงรายเดียว จึงมีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ จ. ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลางได้ ตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๘ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ดังนั้น คำร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น อีกทั้งผู้ร้องทุกข์มิได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปโรงเรียน จ. จึงไม่ใช่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการย้ายครั้งนี้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการย้ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว สำหรับประเด็นคำร้องทุกข์เกี่ยวกับการย้ายผู้บริหารโรงเรียน พ. โรงเรียน น. และโรงเรียน จ. เมื่อผู้ร้องทุกข์มิได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปโรงเรียนดังกล่าว จึงมิได้เป็นผู้ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนเสียหายจากการย้ายอันเป็นเหตุให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาที่จะใช้สิทธิในการร้องทุกข์ได้ เห็นว่าคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๙

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๓ และข้อ ๔ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

การดำเนินการย้ายต่อเนื่องในคราวเดียวกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไม่จำต้องประกาศตำแหน่งว่างเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หลังจากย้ายทุกครั้ง

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่าผู้ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกาศตำแหน่งว่างเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หลังจากย้ายทุกครั้ง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗๔ ข้อ ๓ และข้อ ๔ กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกาศตำแหน่งว่าง กรณีมีตำแหน่งว่างภายหลังจากที่มีการย้าย เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน เพื่อให้ผู้ที่ยื่นคำร้องขอย้ายแต่ไม่ได้ระบุชื่อสถานศึกษาที่ว่างภายหลัง รวมทั้งผู้ที่มิได้ยื่นคำร้องขอไว้เดิมให้ยื่นคำร้องขอย้ายเพิ่มเติมได้ แต่กรณีการพิจารณาคำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์ในครั้งนี้เป็นการพิจารณาการย้ายในรอบแรก ตามข้อ ๑๐ ที่กำหนดให้พิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้วยกัน ทั้งภายในและต่างเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีขนาดสถานศึกษาเดียวกันและขนาดใกล้เคียงกันพร้อมกันก่อน เมื่อตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าโรงเรียน อ. เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนที่ขอย้ายมาดำรงตำแหน่งมีแต่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งโรงเรียน ช. ที่ผู้ร้องทุกข์ที่ ๑ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และโรงเรียน ข. ที่ผู้ร้องทุกข์ที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ก็เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จึงเป็นการย้ายข้ามขนาดสถานศึกษาเกินกว่า ๑ ขนาด ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑๐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงได้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ที่กำหนดว่า ในกรณีเมื่อพิจารณาย้ายตามข้อ ๑๐ แล้ว ยังมีตำแหน่งว่างเหลืออยู่ให้พิจารณาย้ายข้ามขนาดเกินกว่า ๑ ขนาดได้ต่อไป กรณีจึงเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องในคราวเดียวกัน มิใช่กรณีว่างจากการเหลือย้าย

ตามข้อ ๓ ที่ต้องดำเนินการประกาศตำแหน่งว่าง ตามที่ผู้ร้องทุกข์ที่ ๑ และที่ ๒ กล่าวอ้างแต่อย่างใด การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไม่ได้ดำเนินการประกาศตำแหน่งว่าง จึงถูกต้องตามหลักเกณฑ์แล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๐

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

(มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔), หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๙๖๘ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง)

เมื่อสถานศึกษาแห่งใดถูกยุบเลิกตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแห่งนั้นจะได้รับการพิจารณาให้ย้ายและแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งที่สถานศึกษาแห่งอื่นเป็นกรณีพิเศษ แต่ไม่ได้หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องพิจารณาย้ายและแต่งตั้งตามความประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษารายดังกล่าวเท่านั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาย่อมสามารถพิจารณาย้ายและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษารายนั้นไปดำรงตำแหน่งที่สถานศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่งได้ตามความเหมาะสม แม้ว่าจะเป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษารายนั้นไม่ได้ขอย้ายไปดำรงตำแหน่งก็ตาม

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง บ. ผู้บริหารสถานศึกษา เดิมเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน พ. ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ถูกยุบเลิก ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ป. ถ้าไม่ได้ตามระบุ ขอระงับการย้าย ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งย้ายผู้ร้องทุกข์ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ห. ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่สงวนไว้สำหรับพิจารณารับย้ายผู้บริหารจากโรงเรียนที่ถูกยุบเลิกเป็นกรณีพิเศษ ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากการพิจารณาย้ายไม่เป็นไปตามกฎหมาย จึงนำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นแรก ในส่วนของการบริหารจัดการบุคลากรที่เกิดจากการรวมโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ถึงแม้หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๙๖๘ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จะกำหนดให้สงวนตำแหน่งว่างของโรงเรียนในสังกัดเพื่อรองรับการรับย้ายของ

ผู้อำนวยการจากโรงเรียนที่มารวมและให้พิจารณาการย้ายเป็นกรณีพิเศษ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องมีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งตามความประสงค์ของผู้อำนวยการโรงเรียน ดังกล่าวเท่านั้น กรณียังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาต่อไป ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาสงวนตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ส. และผู้อำนวยการโรงเรียน ห. เพื่อพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนยุบเลิกเป็นกรณีพิเศษแล้ว และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาก็ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องทุกข์มีความเหมาะสมที่จะย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ห. กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายทุกประการ ข้อโต้แย้งของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้ ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นต่อมา ที่ผู้ร้องทุกข์ต่อสู้ว่าตนได้แสดงความประสงค์ในกรณีที่ไม่สามารถย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ป. ได้ ก็ขอระงับการย้ายนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อโรงเรียน พ. ที่ผู้ร้องทุกข์เคยดำรงตำแหน่งถูกยุบเลิกไปแล้ว อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาจึงจำต้องพิจารณาย้ายเพื่อจัดสรรตำแหน่งให้ผู้ร้องทุกข์ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง กรณีไม่สามารถระงับการย้ายได้ ข้อโต้แย้งของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งผู้ร้องทุกข์ ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ห. ตามมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษานั้น เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๑

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕

(มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ฉ. ๑. หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔))

บัญชีผู้ผ่านการคัดเลือกตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิม ไม่ใช่บัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งขึ้นภายหลัง การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณารับย้ายและย้ายต่อเนื่องโดยไม่พิจารณาเรียกบรรจุและแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิม จึงเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว อีกทั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายังไม่ต้องกำหนดสัดส่วนของจำนวนตำแหน่งว่างที่จะใช้รับย้ายและที่จะใช้บรรจุและแต่งตั้งจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกให้เท่ากันหรือต่างกันไม่เกิน ๑ ตำแหน่ง เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับการคัดเลือกขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

ฟังได้ว่า นาย ว. รองผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกลำดับที่ ๑๐ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามประกาศของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเดิม ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งขึ้นใหม่ได้มีคำสั่งย้ายผู้บริหารสถานศึกษาสองครั้ง คำสั่งแรกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งที่ว่างจากการเกษียณอายุราชการและเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด จำนวน ๑๑ ตำแหน่ง ย้ายต่อเนื่องจนครบทุกตำแหน่งจำนวน ๑๓ ราย ส่วนครั้งต่อมาย้ายและย้ายต่อเนื่องผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน ๑๔ ราย ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าคำสั่งทั้งสองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้กำหนดสัดส่วนของจำนวนตำแหน่งว่างที่จะรับย้ายและที่จะใช้บรรจุและแต่งตั้งจากบัญชีผู้สอบคัดเลือกให้เท่ากันหรือต่างกันไม่เกิน ๑ ตำแหน่ง ตามที่หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษากำหนด จึงได้นำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาฯ ข้อ ฉ. ๑. กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับคัดเลือกขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งอยู่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถพิจารณาใช้

ตำแหน่งว่างได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องกำหนดสัดส่วนของจำนวนตำแหน่งว่างที่จะใช้รับย้าย และที่จะใช้บรรจุและแต่งตั้งจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกให้เท่ากันหรือต่างกันไม่เกิน ๑ ตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องทุกข์สอบขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิม ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งขึ้นภายหลังยังไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จึงเป็นกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับการคัดเลือกขึ้นบัญชีรอการบรรจุและแต่งตั้งอยู่ เข้าข้อยกเว้นเป็นเหตุให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่ต้องกำหนดสัดส่วนของจำนวนตำแหน่งว่างเพื่อใช้ในการย้ายและการแต่งตั้งจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกแต่อย่างใด การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณาออกคำสั่งรับย้ายและย้ายต่อเนื่องทั้งสองครั้งจนครบทุกตำแหน่ง โดยไม่พิจารณาเรียกบรรจุและแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาตามประกาศ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาเดิม จึงเป็นการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๒
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์ได้รับการขึ้นบัญชีเป็นผู้ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มประสบการณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลำดับที่ ๑๓๒ เมื่อถึงลำดับที่ผู้ร้องทุกข์จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง ปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ไม่สมัครใจที่จะรับการบรรจุและแต่งตั้งและขอสละสิทธิ์การบรรจุและแต่งตั้ง ผู้ร้องทุกข์จึงต้องถูกยกเลิกการขึ้นบัญชี ทั้งบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและบัญชีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามที่กำหนดในข้อ ๑๐.๑ (๖) ของประกาศเรื่องรับสมัครสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงไม่อาจคงสิทธิ์ในการบรรจุและแต่งตั้งผู้ร้องทุกข์ไว้ในบัญชีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามคำขอของผู้ร้องทุกข์ได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ว. ดำรงตำแหน่งครู ได้สมัครเข้าสอบคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อรับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มประสบการณ์ โดยผู้ร้องทุกข์สอบคัดเลือกได้ลำดับที่ ๑๓๒ ของบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพื้นฐาน ต่อมาเมื่อมีการเรียกตัวผู้ผ่านการสรรหามาถึงลำดับที่ ๑๓๒ ของบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นลำดับของผู้ร้องทุกข์ แต่ไม่มีสถานศึกษาตามความประสงค์ของผู้ร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์จึงขอสละสิทธิ์ที่จะบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้วยเหตุผลว่าตนไม่ได้เลือกสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่เหลือและตนไม่สามารถเดินทางไปรับตำแหน่งในสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลได้ เพราะมีภาระที่ต้องดูแลครอบครัว

นาย ว. ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ขอให้คงสิทธิ์ในการบรรจุและแต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาเห็นว่า ก.ค.ศ. ได้มีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๖/ว ๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ดำเนินการสรรหา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีประกาศเรื่องรับสมัครสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

ผู้ร้องทุกข์ได้รับการขึ้นบัญชีเป็นผู้ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มประสบการณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลำดับที่ ๑๓๒ เมื่อถึงลำดับที่ผู้ร้องทุกข์จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง ปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ไม่สมัครใจที่จะรับการบรรจุและแต่งตั้งและขอสละสิทธิ์การบรรจุและแต่งตั้ง ผู้ร้องทุกข์จึงต้องถูกยกเลิกการขึ้นบัญชี ทั้งบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบัญชีรวมเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามที่กำหนดในข้อ ๑๐.๑ (๖) ของประกาศเรื่องรับสมัครสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงไม่อาจคงสิทธิ์ในการบรรจุและแต่งตั้งผู้ร้องทุกข์ไว้ในบัญชีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามคำขอของผู้ร้องทุกข์ได้ การที่ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการยกเลิกการขึ้นบัญชีของผู้ร้องทุกข์ทั้งบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบัญชีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ไม่อาจคงสิทธิ์ผู้ร้องทุกข์ในการบรรจุและแต่งตั้งในบัญชีเขตพื้นที่การศึกษาอีกต่อไปตามคำร้องขอของผู้ร้องทุกข์ได้ คำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๓

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๘ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งผู้แทน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งไม่มีส่วนได้เสียในการย้ายเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย โดยที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณามีมติเห็นชอบการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายด้วยแล้ว ถือว่าถูกต้องตามข้อ ๘.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่าผู้ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายจากอนุกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๓ คน โดยไม่ได้รับมอบหมายจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามข้อ ๘.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย ประกอบด้วย... (๓) อนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามที่ อ.ก.ค.ศ. มอบหมายที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการย้ายจำนวน ๓ คน ซึ่งจากคำชี้แจงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ผ่านมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้แต่งตั้ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายทุกครั้ง ซึ่งครั้งนี้ได้แต่งตั้งผู้แทน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นผู้ไม่มีส่วนได้เสียในการย้ายเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย และที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาก็ได้พิจารณามีมติเห็นชอบการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายด้วยแล้ว จึงเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

กรณีศึกษาที่ ๑๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖

(มาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๑.๑.๑ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๖/ว ๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา)

การพิจารณาว่าผู้สมัครเข้ารับการสรรหาตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติถึงเกณฑ์ข้อใดตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ให้พิจารณาจากตำแหน่งที่ผู้สมัครดำรงอยู่ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าผู้ร้องทุกข์จะเคยดำรงตำแหน่งอื่นถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน แต่เมื่อในขณะสมัครเข้ารับการสรรหา ผู้ร้องทุกข์เปลี่ยนตำแหน่งสายงาน ไม่ได้ดำรงตำแหน่งเดิมแล้ว และตำแหน่งปัจจุบันของผู้ร้องทุกข์มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน ผู้ร้องทุกข์ย่อมไม่มีสิทธิเข้ารับการสรรหาดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ท. ตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ เป็นผู้ผ่านการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามบัญชีรวมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่มทั่วไป) และเข้ารับการพัฒนาก่อนแต่งตั้งจนผ่านหลักสูตร ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีประกาศแก้ไขบัญชีผู้ผ่านการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยถอนชื่อผู้ร้องทุกข์ออกจากบัญชีเพราะเหตุขาดคุณสมบัติ เนื่องจากตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการของผู้ร้องทุกข์เป็นตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ซึ่งเทียบได้กับตำแหน่งนิติกร ระดับ ๕ เดิมเท่านั้น ไม่ถึงเกณฑ์คุณสมบัติตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

นาย ท. เห็นว่าตนมีคุณสมบัติครบถ้วน เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี สำหรับวุฒิปริญญาตรี โดยนับเวลารวมกับตำแหน่งอาจารย์ ๑ ซึ่งเป็นคุณสมบัติอีกข้อ การถอนชื่อดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตนได้รับความไม่เป็นธรรมจึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้อ ๑.๑.๑ (๓) ในหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา (ส่งพร้อม

หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๖/ว ๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕) ซึ่งกำหนดให้ผู้สมัครต้องดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี สำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรีนั้น ต้องเป็นกรณีที่ผู้สมัครยังดำรงตำแหน่งครูอยู่ในขณะที่ทำการสมัคร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้เปลี่ยนสายงานจากครูมาเป็นบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) แล้ว ก็ไม่สามารถใช้คุณสมบัติในข้อดังกล่าวได้อีก กรณีต้องพิจารณาตามข้อ ๑.๑.๑ (๔.๓) ที่กำหนดว่า ผู้สมัครต้องดำรงตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ และรับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ ๖ ดังนั้น เมื่อตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ ซึ่งเป็นตำแหน่งในปัจจุบันของผู้ร้องทุกข์เทียบได้กับตำแหน่งนิติกร ระดับ ๕ เดิมเท่านั้น ผู้ร้องทุกข์จึงไม่มีคุณสมบัติในการสมัครเข้ารับการสรรหาดังกล่าว การที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานถอนชื่อผู้ร้องทุกข์ออกจากบัญชีผู้ผ่านการสรรหาเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๕
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐)

ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ร้องทุกข์ไม่ได้แจ้งการประเมินและผลการประเมินการปฏิบัติงานให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นรายบุคคล ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่มีโอกาสชี้แจงหรือให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน จึงไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ทำให้ผลการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า โรงเรียน ส. ไม่ได้ประกาศเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน แต่ได้เรียกประชุมครูพร้อมได้แจ้งเวียนเกณฑ์ที่จะประเมินตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และได้ให้ข้าราชการครูลงชื่อรับทราบเกณฑ์การประเมินและได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ ๒ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการดังกล่าวประชุมพิจารณาและเสนอผลการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนการประเมินรวม ๘๘.๐๒ คะแนน อยู่ในระดับผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้ ๖๐ – ๘๙ % ซึ่งอยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงได้มีมติอนุมัติเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติดังกล่าว

นาง อ. ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.ว่า การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ไม่เป็นไปตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ และไม่ได้แจ้งการประเมินและผลการประเมินการปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบเป็นรายบุคคล แล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิจารณาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ให้ตนเพียง ๐.๕ ขั้น ทำให้ตนไม่มีโอกาสชี้แจงหรือให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน

อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) โรงเรียน ส. ได้มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบ และโรงเรียน ส. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคณะกรรมการดังกล่าวเพียง ๑ ราย คือ นาง จ. ที่ได้แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์

จัดทำรายงานการปฏิบัติงานตามโครงการไปนำเสนอโดยตรงต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว ผลการประเมินปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนรวม ๘๘.๐๒ คะแนน ซึ่งอยู่ระหว่าง ๖๐ – ๘๙ % อยู่ในระดับผลการประเมินเป็นที่ยอมรับได้เท่านั้น มิใช่อยู่ในระดับดีเด่นที่จะต้องประกาศรายชื่อ เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนการประเมินอยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจึงได้มีมติอนุมัติเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจึงได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น ตามมติดังกล่าว

ส่วนประเด็นว่าผู้บังคับบัญชานำระบบเปิดมาใช้หรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการนำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการตามมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้ส่วนราชการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างประจำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ สำนักงาน ก.พ. ได้นำมติดังกล่าวแจ้งเวียนให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ และหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๒/๙๙๘๐ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานแจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่มีการประเมิน และให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ประเมินเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินดังกล่าวก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับการเสนอเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้มีสิทธิพบผู้บังคับบัญชาได้ทันทีที่รับทราบผลการพิจารณา

เมื่อพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์แล้วเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ร้องทุกข์ไม่ได้แจ้งการประเมินและผลการประเมินการปฏิบัติงานให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นรายบุคคลแล้วเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณามีมติสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน และมีมติสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน (ให้ผู้ร้องทุกข์) ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) เพียง ๐.๕ ขั้น ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่มีโอกาสชี้แจงหรือให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน จึงไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตาม ย่อมถือว่าการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้กระทำโดยไม่ถูกต้องตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ทำให้ผลการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ฟังของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้นในข้อกฎหมาย จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคำสั่งโรงเรียน ส. เฉพาะรายนาง อ. แล้วให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ส. ดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ใหม่ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดต่อไป ทั้งนี้ ตั้งแต่ในขั้นตอนการแจ้งผลการประเมินการปฏิบัติงานให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเป็นรายบุคคล และให้ผู้ร้องทุกข์ได้มีโอกาสชี้แจงหรือให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน

กรณีศึกษาที่ ๑๖
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ๐.๕ ขั้น โดยในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์มิได้มีการแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน จึงเป็นกรณีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้นำระบบเปิดมาใช้ เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับแจ้งผลการประเมินจึงเป็นกรณีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิด ทำให้ผลการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ผู้ร้องทุกข์ ตำแหน่งครู โรงเรียน น. ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ผู้อำนวยการโรงเรียน น. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ร้องทุกข์ ได้ทำการประเมินผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงานตามแบบประเมินที่กำหนด ซึ่งผลการประเมินปรากฏว่า ผู้ร้องทุกข์ได้คะแนน ๔๕๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๕๐๐ คะแนน โดยผู้อำนวยการโรงเรียน น. มีความเห็นว่า ตามเกณฑ์ผู้ร้องทุกข์ควรได้รับเลื่อน ๑ ขั้น แต่งานอาจไม่เด่นโดยเฉพาะงานเอกสาร ความรับผิดชอบงานตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายใน และติดด้วยโควตา ๒ ขั้น จึงพิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น

คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาเห็นชอบตามที่คณะกรรมการระดับโรงเรียนเสนอ

อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีมติเห็นชอบให้เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น

ผู้ร้องทุกข์ ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ว่า การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) กระทำการไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนโดยใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ไม่เปิดเผย เป็นการพิจารณาโดยไม่สุจริต มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินแต่เพียงฝ่ายเดียว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานบนพื้นฐานของผลสำเร็จ และผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยส่วนราชการ

หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่าให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชา ผู้ประเมินจะต้องแจ้งการประเมินผล และผลการประเมินให้ผู้ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่มีการประเมิน และผู้ประเมินต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกประเมินได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินดังกล่าวก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนและให้มีการประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินแต่ละครั้งอยู่ในระดับดีเด่นในที่เปิดเผย เพื่อให้ข้าราชการทราบโดยทั่วกัน ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียน น. และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจมิได้มีการแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน จึงเป็นกรณีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้นำระบบเปิดมาใช้ เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับแจ้งผลการประเมิน มีโอกาสได้ชี้แจงให้ความเห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมิน อันเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน และก่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จึงเป็นกรณีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิด

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนเฉพาะกรณีที่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์ ๐.๕ ขั้น โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่ออกคำสั่งและให้ดำเนินการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ ให้ผู้ร้องทุกข์ใหม่ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายต่อไป

ส่วนในประเด็นการพิจารณาว่า ผู้ร้องทุกข์ควรจะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนจำนวนกี่ขั้นหรือไม่ เพียงใด นั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและชั้นเหนือขึ้นไปที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาให้ความเห็นภายใต้แบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ ก.ค.ศ. กำหนด และตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

กรณีศึกษาที่ ๑๗

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๖มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐)

การที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมิได้ชี้แจงเหตุผลในการไม่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และไม่แจ้งผลการประเมิน อีกทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์ได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลก่อนมีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน กรณีจึงเป็นการไม่ดำเนินการตามขั้นตอนนั้น ถือเป็นสาระสำคัญของการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิด ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ เป็นผลให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ก. ตำแหน่งครู โรงเรียน บ. วิทยฐานะครูชำนาญการ ไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปี ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. เสนอบัญชีขอรับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) โดยเสนอให้ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาเห็นชอบตามที่เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์

ผู้ร้องทุกข์จึงมีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอทราบข้อเท็จจริงเหตุของการไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้อำนวยการโรงเรียนมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อผู้ร้องทุกข์ว่าเหตุที่ไม่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากขาดราชการ ๑ วัน คือในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยไม่ทราบสาเหตุ อันเป็นเหตุให้ไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ (๔) ตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูโรงเรียน บ. ต่อมาผู้ร้องทุกข์จึงมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์

นาย ท. ร้องทุกข์ว่า ตนไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) โดยยื่นหนังสือร้องทุกข์ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดส่งคำร้องทุกข์มายัง ก.ค.ศ. เพื่อพิจารณา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีปัญหาข้อกฎหมายที่จำต้องพิจารณาประการแรกว่า ก.ค.ศ. มีอำนาจรับคำร้องทุกข์การเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้หรือไม่ เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

ได้พิจารณายกคำร้องทุกข์แล้ว และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น เห็นว่าผู้ร้องทุกข์ร้องทุกข์คำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งสั่งตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงต้องร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ตามข้อเท็จจริงผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์อย่างช้าวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน และได้ร้องทุกข์ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณายกคำร้องทุกข์ ต่อมาผู้ร้องทุกข์ได้ส่งคำร้องทุกข์ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ส่งคำร้องทุกข์ดังกล่าวเพื่อให้ ก.ค.ศ. พิจารณา การยื่นคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ดังกล่าว เป็นการยื่นคำร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. โดยยื่นผ่านผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๖ วรรคสาม ประกอบข้อ ๑๑ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณายกคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ เป็นการดำเนินการโดยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงอยู่ในอำนาจที่ ก.ค.ศ. จะรับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้

มีประเด็นจำต้องวินิจฉัยต่อไปว่า คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๔๒๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่สั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นไม่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ร้องทุกข์ โดยมิได้ชี้แจงเหตุผลกรณีที่ไม่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และไม่สั่งการให้คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์โดยละเอียด ตามข้อ ๑๔ ของประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และไม่แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ได้ทราบผลการประเมิน อีกทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์ได้ชี้แจงให้ความเห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ ของหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๐๒/๙๙๘๐ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ที่แจ้งให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ ตามมติของคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติเป็นหลักการให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ จึงเป็นกรณีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญของการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิด

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน เฉพาะกรณีที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ร้องทุกข์ โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่ออกคำสั่งและให้ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ให้ผู้ร้องทุกข์ใหม่ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๑๘
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. ๒๕๔๗, มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ได้แจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ร้องทุกข์ทราบก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการให้นำระบบเปิดตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ ย่อมมีผลให้คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่สมบูรณ์ แต่หากภายหลังได้เปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์เข้ารับฟังและชี้แจงเหตุผลการประเมินก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ ย่อมมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ ประกอบกับผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ใช้ดุลพินิจในการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยชอบและเป็นธรรมแล้ว คำสั่งที่สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ร้องทุกข์จำนวน ๐.๕ ขั้น จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ผู้ร้องทุกข์ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ จำนวน ๐.๕ ขั้น ซึ่งผู้ร้องทุกข์เห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากผู้ร้องทุกข์เป็นข้าราชการครูเพียงคนเดียวในจำนวนครูทั้งหมดจำนวน ๓๓ คน ที่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนครึ่งขั้น (๐.๕ ขั้น) โดยผู้ร้องทุกข์ไม่เคยได้รับทราบเหตุผลและคะแนนในการพิจารณาความดีความชอบจากผู้อำนวยการโรงเรียน ส. และคณะกรรมการในการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน อีกทั้งเมื่อผู้ร้องทุกข์ขอทราบผลคะแนน ก็ได้รับทราบเฉพาะคะแนนในส่วนที่ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ประเมิน ซึ่งให้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่จะพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ๑ ขั้น ในครั้งที่ ๒ โดยผู้ร้องทุกข์ไม่มีโอกาสได้ชี้แจงหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่าการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ร้องทุกข์ในครั้งที่ ๒ ได้ดำเนินการถูกต้องโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยในประการแรกว่าผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตามระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗๒ ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๔๘๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑) ข้อ ๗ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ ระบุว่า “การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง.."โดยมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ ได้มีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการขึ้น เพื่อให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการมีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ซึ่ง ก.พ. ได้มีหนังสือชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนแจ้งให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบ และถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

๑) ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี รวมทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานตามลักษณะงานที่แต่ละส่วนราชการเห็นสมควรกำหนดขึ้น ให้ข้าราชการทราบทั่วกันก่อนที่จะดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง

๒) ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานแจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่มีการประเมิน

๓) ให้ประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินแต่ละครั้งอยู่ในระดับดีเด่นในที่เปิดเผยให้ข้าราชการได้ทราบโดยทั่วกันทุกครั้งที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

๔) ให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้ประเมินเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินดังกล่าว ก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในข่ายเลื่อนขั้นเงินเดือนให้มีสิทธิพบผู้บังคับบัญชาได้ทันทีที่ทราบผลการพิจารณา

๕) ให้หัวหน้าส่วนราชการ รองหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเวียนหรือปิดประกาศคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการทุกคนได้ทราบ

จึงเห็นได้ว่า หากผู้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ย่อมถือว่าการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้กระทำไม่ถูกต้องตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญและมีผลทำให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่ชอบด้วยกฎหมาย เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ.๔๘๑/๒๕๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๐๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่อย่างไรก็ดี ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๗๐๙/๒๕๕๖ เป็นบรรทัดฐานไว้ว่า

(๑) ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ฝ่ายปกครองจะต้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๐ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้ว่า ก่อนออกคำสั่งทางปกครอง ฝ่ายปกครองจะต้องให้โอกาสคู่กรณีที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งและชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตน และในกรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นออกโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญดังกล่าว ย่อมมีผลทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนได้ แต่หากฝ่ายปกครองได้มีการรับฟังคู่กรณีในภายหลังก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ย่อมถือว่ามีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังเช่นคดีนี้ที่ฝ่ายปกครองได้ให้โอกาสคู่กรณีซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับฟังและชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่ได้มีการร้องทุกข์อันเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว

(๒) สำหรับการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนให้กับข้าราชการผู้ใต้บังคับบัญชานั้น ไม่เพียงแต่จะพิจารณาเฉพาะด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานเท่านั้น หากยังต้องพิจารณาถึงความสามารถ ความอุตสาหะ การรักษาวินัยการปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และข้อพิจารณาอื่นประกอบกันด้วย

ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำชี้แจงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน ส. ได้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของนาง ว. โดยมีการแจ้งการประเมินบุคลากรโดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งผู้สอน และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในการประชุมโรงเรียน ส. และได้แจ้งวิธีการประเมินในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งในการประเมินมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน ส. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน ส. และมีการนำผลการประเมินบุคลากรเข้าประชุมคณะกรรมการพิจารณาผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ พิจารณาจัดลำดับ

ผลจากการคัดกรองพบว่า นาง ว. มีข้อบกพร่องด้านคุณภาพการให้บริการคือ การประมาทเลินเล่อปล่อยปละละเลยนักเรียนในชั่วโมงการเรียนการสอนชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยปล่อยให้นักเรียนที่มีอายุระหว่าง ๑๐ - ๑๒ ปี เล่นอยู่หน้าระเบียงอาคารชั้นสองตามลำพัง จึงพิจารณาคัดกรองว่าไม่ควรอยู่ในกลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่นได้ เพราะมีเหตุประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ส่งผลให้นักเรียนมีอันตรายต่อร่างกาย พิจารณาแล้วเห็นว่าการที่โรงเรียน ส. ได้มีการประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี และแจ้งแนวปฏิบัติของบุคลากรและวิธีการประเมิน รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน ส. และจัดลำดับ และปิดประกาศรายชื่อบุคลากรที่มีผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานในระดับดีเด่นครั้งที่ ๒ ให้ข้าราชการครูโรงเรียน ส. ทราบถือเป็นเพียงหลักฐานที่แสดงว่าได้มีการประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนขั้นเงินเดือน และประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินแต่ละครั้งในระดับดีเด่นในที่เปิดเผยให้ข้าราชการได้ทราบโดยทั่วไป ซึ่งเป็นขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และข้อ ๓ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ เท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่ได้แจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ร้องทุกข์ทราบอันเป็นผลให้ผู้ร้องทุกข์ไม่มีโอกาสได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือคำปรึกษาก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน อันถือเป็นขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ จึงเป็นเหตุให้คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ดี ปรากฏตามหนังสือร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ว่า เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้ร้องทุกข์ได้ขอทราบผลคะแนนการประเมินจากผู้อำนวยการสถานศึกษาแล้ว รวมทั้งรับทราบเหตุผลการประเมินว่าเกิดจากกรณีเด็กประสบอุบัติเหตุตกอาคารเรียนแล้ว ซึ่งแม้ผู้ร้องทุกข์จะได้รับทราบเหตุผลการประเมินดังกล่าวในภายหลังจากที่มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนแล้ว กรณีย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์เข้ารับฟังและชี้แจงเรื่องดังกล่าวให้ทราบแล้วก่อนที่จะได้ใช้สิทธิร้องทุกข์และพิจารณาร้องทุกข์เสร็จสิ้น ตามนัยมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นผลให้คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนมีผลสมบูรณ์ตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กำหนดแล้ว คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ต้องพิจารณาประการต่อมาว่าผู้บังคับบัญชาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ในครั้งที่ ๒ จำนวน ๐.๕ ขั้นเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่าสามคนขึ้นพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน

ข้อ ๓ กำหนดให้พิจารณาผลการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นหลัก และให้พิจารณาถึงความประพฤติในการรักษาวินัยคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามที่ ก.ค.ศ.กำหนด และข้อ ๙ กำหนดให้คณะกรรมการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๓ มาเป็นหลักในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง โดยพิจารณาประกอบกับข้อมูลการลา พฤติกรรมการทำงาน ความประพฤติในการรักษาวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และข้อควรพิจารณาอื่นของผู้นั้น แล้วรายงานผลการพิจารณาพร้อมด้วยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๔๘๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ประเมินจาก ๓.๑ ผลการปฏิบัติงานโดยให้พิจารณาจาก (๑) ปริมาณงาน (๒) คุณภาพของงาน (๓) ความยุ่งยากในการจัดการเรียนรู้ (๔) ความขาดแคลน (๕) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องเรียน/โรงเรียน (๖) ความทันเวลา (๗) ผลลัพธ์ ประโยชน์ในการนำไปใช้และประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผลงาน (๘) การประหยัดทรัพยากรหรือความคุ้มค่าของผลงาน ๓.๒ ความประพฤติในการรักษาวินัย ๓.๓ คุณธรรมจริยธรรม ๓.๔ จรรยาบรรณวิชาชีพ/จรรยาบรรณ ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องทุกข์ได้คะแนน ๔๔๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๕๐๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๐๐ ซึ่งอยู่ในระดับควรเลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น โดยมีความเห็นว่าผู้ร้องทุกข์ควรพัฒนาคุณธรรมในตอนที่ ๒, ๓ และ ๔ โดยเฉพาะในด้านมนุษยสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือ การดูแลเอาใจใส่นักเรียนในชั่วโมงสอนให้ปลอดภัย ไม่ให้เกิดความสูญเสียต่อผู้เรียน องค์กร ชื่อเสียง ความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเท็จจริงว่า มีเหตุการณ์กรณีเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาประสบอุบัติเหตุตกอาคารเรียนในชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผู้ร้องทุกข์เป็นผู้รับผิดชอบชั่วโมงการเรียนการสอนอยู่ ดังนั้นการที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์จำนวน ๐.๕ ขั้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และสำหรับกรณีที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้างว่าผู้บังคับบัญชากลั่นแกล้งและมีอคติต่อผู้ร้องทุกข์นั้น ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานใดที่สนับสนุนให้เห็นได้ว่าผู้บังคับบัญชามีเจตนากลั่นแกล้งผู้ร้องทุกข์อย่างไร จึงเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ของผู้ร้องทุกข์ คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔) ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดและใช้ดุลพินิจโดยชอบและเป็นธรรมแล้ว คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ร้องทุกข์ในครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔) จำนวน ๐.๕ ขั้น จึงชอบด้วยกฎหมาย คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๑๙

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

(หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๔๘๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑)

การที่ผู้อำนวยการโรงเรียน ว. ได้กำหนดแบบประเมินผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียน ว. ขึ้นใหม่ โดยไม่ใช้แบบประเมินที่กำหนด ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๔๘๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ เป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบ

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ศ. และนาง ช. ร้องทุกข์คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๒) ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ. ที่ ๕๙๒/๒๕๕๒ สั่ง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ในส่วนของโรงเรียน ว. โดยผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้างว่า ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู โรงเรียน ว. ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียน ว. ขึ้นใหม่ โดยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู โรงเรียน ว. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๒) ผู้อำนวยการโรงเรียน ว. ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียน ว. ขึ้นใหม่จริง โดยไม่ใช้แบบประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/๔๘๒ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑) การดำเนินการของสถานศึกษาจึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบ ประกอบกับสถานศึกษาไม่ใช่ส่วนราชการหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อได้กระทำไปโดยไม่มีอำนาจ จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ. ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ ที่อนุมัติการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูโรงเรียน ว. และคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ. ที่ ๕๒๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ ในส่วนของโรงเรียน ว. ทั้งหมด แล้วดำเนินการใหม่ให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ. ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ ที่อนุมัติการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูโรงเรียน ว. และคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ. ที่ ๕๒๙/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ ในส่วนของโรงเรียน ว. ทั้งหมด แล้วดำเนินการใหม่ให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๐
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖

(ข้อ ๖ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐, หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๑๔๑๘๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙)

การที่ผู้ร้องทุกข์ไปทัศนศึกษาต่างประเทศ โดยไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา และไม่ได้ยื่นใบลาตามระเบียบ จึงถือเป็นการขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งอยู่ในรอบครึ่งปีแรกของการประเมินการเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงไม่มีสิทธิได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ตามข้อ ๖ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ม. ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ร้องทุกข์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ที่ ๓๑๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ถอนชื่อผู้ร้องทุกข์ออกจากคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ที่ ๑๒๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ ที่สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบการประเมินครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕) แก่ผู้ร้องทุกข์ ตามข้อ ๖ แห่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้ร้องทุกข์ได้เดินทางไปต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยไม่ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๑๔๑๘๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙ และไม่ได้จัดส่งใบลาต่อผู้มีอำนาจอนุญาตการลาตามระเบียบ เป็นเหตุให้ขาดราชการ ๔ วัน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้เดินทางไปต่างประเทศ ตามโครงการทัศนศึกษาดูงานของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยไม่ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๑๔๑๘๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙ และไม่ได้จัดส่งใบลาต่อผู้มีอำนาจอนุญาตการลาตามระเบียบ เป็นเหตุให้ขาดราชการ ๔ วัน และปกปิดจนเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งตามข้อ ๖ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อน

ขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้... (๔) ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งการเดินทางไปต่างประเทศดังกล่าวของผู้ร้องทุกข์ โดยไม่ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาจะเป็นการขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่นั้น ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๑๔๑๘๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙ สำหรับการไปทัศนศึกษาของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จะพิจารณาให้ไปได้เฉพาะในช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งการเดินทางไปต่างประเทศของผู้ร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้ยื่นแบบคำร้องขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศต่อผู้บังคับบัญชา และไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับการไปทัศนศึกษาของผู้ร้องทุกข์ได้ไปในวันราชการโดยไม่ยื่นใบลากิจหรือลาพักผ่อน จึงถือเป็นการขาดราชการในวันที่ ๑๙ ถึง ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ รวม ๔ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งอยู่ในรอบครึ่งปีแรก (๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ มีนาคม) ของการประเมินการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕) จึงไม่มีสิทธิได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ตามข้อ ๖ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ มีคำสั่งที่ ๓๑๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถอนรายชื่อผู้ร้องทุกข์ออกจากคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ที่ ๑๒๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ ที่สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์จึงถูกต้องชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๒๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

(ข้อ ๖ (๗) กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐)

การที่ผู้ร้องทุกข์มีวันลาเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด แม้ว่าจะได้รับผลการประเมินผลงานในระดับดีเด่น ก็ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาผ่อนผันให้เลื่อนขั้นเงินเดือนได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ว. ผู้ร้องทุกข์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗) เนื่องจากในรอบปีที่แล้วมา (๑ เมษายน ๒๕๕๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗) ผู้ร้องทุกข์ลาป่วยจำนวน ๕ ครั้ง ๙ วันทำการ ลากิจส่วนตัว ๕ ครั้ง ๑๑ วันทำการ รวมจำนวน ๑๐ ครั้ง ๒๐ วันทำการ เกินกว่าหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการพิจารณาดังกล่าวไม่ถูกต้องเป็นธรรม จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นแรก เมื่อผู้ร้องทุกข์ลาป่วย ๕ ครั้ง ลากิจส่วนตัว ๕ ครั้ง รวมเป็น ๑๐ ครั้ง ในรอบปี ๑ เมษายน ๒๕๕๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ กรณีจึงเป็นการลาเกิน ๘ ครั้ง สำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติราชการในสำนักงานตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๖ (๗) กำหนดว่า “ในครึ่งปีที่แล้วมาต้องไม่ลาหรือมาทำงานสายเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด” ประกอบกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖ “การกำหนดจำนวนครั้งการลาและการมาทำงานสายให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๓๗๑ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงแม้ว่าจะเป็นการลาตามข้อกฎหมาย และได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาทุกครั้งก็ตาม มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีมติเห็นชอบ ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗) ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ เนื่องจากมีวันลาเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ประเด็นต่อมา เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์มีจำนวนวันลาทั้งสิ้นรวม ๒๐ วัน เกิน ๑๕ วันทำการ ตามที่กำหนดในข้อ ๖ (๗) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ ประกอบกับข้อ ๖ (๖.๑) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงแม้ว่าผู้ร้องทุกข์จะได้รับผลการประเมินในระดับดีเด่น ระดับคะแนน ๙๐.๒๐ จากการประเมินผลตามข้อ ๙ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ กรณีของผู้ร้องทุกข์ก็ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณา

ผ่อนผันให้เลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗) ได้ ดังนั้น การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๒ ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ มีมติเห็นชอบไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗) ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ดำเนินการตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีมติเห็นชอบไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗) ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ เนื่องจากมีวันลาเกินจำนวนครั้งที่หัวหน้าส่วนราชการกำหนด คือ ในรอบปีที่แล้วมา (๑ เมษายน ๒๕๕๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗) ผู้ร้องทุกข์ลาป่วยจำนวน ๕ ครั้ง ๙ วันทำการ ลากิจส่วนตัว ๕ ครั้ง ๑๑ วันทำการ รวมจำนวน ๑๐ ครั้ง ๒๐ วันทำการ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาผ่อนผันให้เลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบดังกล่าวได้ ตามข้อ ๖ (๗) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖.๑ นั้น เป็นการดำเนินการโดยถูกต้องเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๒๒

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

(ข้อ ๖ (๒) วรรคสอง ข้อ ๑๓ (๓) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐)

กรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แม้จะให้รอการลงโทษไว้ก็ต้องถูกงดการเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกครั้งที่รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ก่อน ตามข้อ ๑๓ (๓) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดว่า ถ้าศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือโทษหนักกว่าจำคุก ให้งดเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกครั้งที่ได้รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ก่อน

เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้ถูกงดเลื่อนขั้นเงินเดือนไปแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนต้องสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำครึ่งปีต่อไปให้ผู้ร้องทุกข์ ตามข้อ ๖ (๒) วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อเท็จจริง

ฟังได้ว่า นางสาว น. ตำแหน่งครู ผู้ร้องทุกข์ถูกฟ้องเป็นจำเลยคดีอาญาในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญา และฐานเบิกความเท็จต่อศาลในการพิจารณาคดีอาญาและศาลจังหวัดมีคำสั่งประทับรับฟ้องไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ (๑ เมษายน ๒๕๕๕) ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาและเลื่อนขั้นเงินเดือนตามที่กฎหมายกำหนดได้พิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์เลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๐.๕ ขั้น และได้รายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพื่อนำเสนอและขอความเห็นชอบ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาฯ พิจารณาในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ แล้วมีมติเห็นชอบให้ผู้ร้องทุกข์เลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๐.๕ ขั้น ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนเห็นสมควรให้ผู้ร้องทุกข์ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน แต่ผู้ร้องทุกข์ถูกฟ้องเป็นจำเลยคดีอาญา ซึ่งเป็นกรณีทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ก่อนและกันเงินสำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ ตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐ ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ผู้ร้องทุกข์ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ (๑ เมษายน ๒๕๕๖) ผู้ร้องทุกข์ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๐.๕ ขั้น และในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๖) ผู้ร้องทุกข์ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น และคดีอาญาที่ผู้ร้องทุกข์ถูกฟ้องเป็นจำเลย ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษา ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนก็ได้ปฏิบัติทำนองเดียวกัน คือ รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ก่อนและกันเงินสำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ทุกครั้ง

ต่อมาศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ลงโทษจำคุกผู้ร้องทุกข์กับพวก รวม ๒ ราย ในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวนเพื่อแกล้งให้บุคคลอื่นรับโทษ เอาความเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำผิดอาญา และเบิกความเท็จต่อศาล

ในการพิจารณาคดีอาญา ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงงดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่รอไว้

ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ในรอบการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๑ (๑ เมษายน ๒๕๕๗) ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้พิจารณาเห็นว่า ผู้ร้องทุกข์ถูกศาลจังหวัดพิพากษาลงโทษจำคุกเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ และคดีนั้นเป็นความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ในรอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๑ (๑ เมษายน ๒๕๕๗) จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์ข้อ ๖ (๒) ของ กฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐

ผู้ร้องทุกข์เห็นว่า คำสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ และคำสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาในประเด็นแรกแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องทุกข์ถูกฟ้องคดีอาญาในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญา และฐานเบิกความเท็จต่อศาลในการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งเป็นความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งมิใช่ความผิดที่กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่พนักงานอัยการรับเป็นทนายแก้ต่างให้ และศาลจังหวัดได้ประทับฟ้องคดีแล้วก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ดังนั้น การที่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ก่อน และกันเงินสำหรับเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ในรอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ และมติเห็นชอบของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ ในกรณีนี้จึงชอบด้วยเช่นกัน

ประเด็นต่อมาตามข้อ ๑๓ (๓) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ ที่กำหนดว่า ถ้าศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือโทษหนักกว่าจำคุกให้งดเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกครั้งที่ได้รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้นั้น หมายถึงศาลที่ได้ประทับรับฟ้องคดีมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกหรือโทษหนักกว่าจำคุก โดยไม่ได้กำหนดให้ต้องเป็นคำพิพากษาคดีอันถึงที่สุดแต่อย่างใด ทั้งไม่ได้กำหนดว่าโทษจำคุกต้องได้รับโทษหรือต้องโทษจำคุกจริง และถูกลงโทษจำคุกจริงเท่านั้น เพราะถือว่าศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแล้ว จึงต่างจากกรณีของคุณสมบัติการเข้ารับราชการที่กำหนดว่าต้องไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ซึ่งกรณีนี้ต้องจำคุกจริง

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลจังหวัดได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้ร้องทุกข์ แม้จะยังไม่ใช่คำพิพากษาถึงที่สุด และได้สั่งให้รอการลงโทษไว้ก็เป็นกรณีตามข้อ ๑๓ (๓) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ แล้ว คำสั่งที่ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกครั้งที่ได้รอการเลื่อนขั้นเงินเดือนไว้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และมติเห็นชอบของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๗ ในกรณีนี้จึงชอบด้วยเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับคำสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ ในรอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ นั้น เนื่องจากผู้ร้องทุกข์ได้ถูกงดการเลื่อนขั้นเงินเดือนในกรณี

ถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ในกรณีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญาแก่พนักงานสอบสวนเพื่อแกล้งให้บุคคลอื่นรับโทษ เอาความเท็จฟ้องผู้อื่นต่อศาลว่ากระทำผิดอาญา และเบิกความเท็จต่อศาลในการพิจารณาคดีอาญามาแล้ว ในครั้งเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ กรณีจึงเข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๖ (๒) วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงต้องสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำครึ่งปีต่อไป คือ ครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ การที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๗ ที่เห็นชอบไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ร้องทุกข์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนจึงต้องแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ ครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องต่อไป

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ร้องทุกข์ ครั้งวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๓

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

(ข้อ ๑๐ (๑) และ (๒) หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒, หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๒๑ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒))

องค์ประกอบของคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธานคณะกรรมการชุดดังกล่าว แทนที่จะแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารงานบุคคล เป็นประธานกรรมการตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมถึงการดำเนินการตามกระบวนการในลำดับถัดมาจนกระทั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ม. ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ถูกคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการปรับเปลี่ยนคะแนนประเมินผลการปฏิบัติราชการจากระดับดีเด่นเป็นระดับดีมาก ส่งผลให้จำนวนเงินที่ผู้ร้องทุกข์จะได้รับจากการเลื่อนขั้นเงินเดือนลดลง ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากการดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมาย จึงนำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ซึ่งหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๒๑ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) วางหลักให้นำ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ มาบังคับใช้โดยอนุโลม โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ไว้อย่างชัดเจนว่า ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารงานบุคคลดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธานกรรมการ ส่วนรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารงานบุคคลได้รับแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการเท่านั้น คณะกรรมการกลั่นกรองชุดดังกล่าวจึงมีองค์ประกอบไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ขัดแย้งต่อเจตนารมณ์ที่ต้องการให้เกิดกลไกประกันความโปร่งใสและเป็นธรรมในการประเมินการปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัด ด้วยเหตุนี้ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินผลการปฏิบัติราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลให้การพิจารณาของคณะกรรมการชุดดังกล่าว รวมถึงการพิจารณามีมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายในกรณีของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งการตามมติดังกล่าว เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องทุกข์ แล้วดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

(ข้อ ๒.๑ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง การย้ายและการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค.(๒), หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง การประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ ตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ข้อ ๑.๔.๒)

การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนดวิธีการประเมินความเหมาะสมเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในระดับชำนาญการพิเศษ ให้ประเมินคุณลักษณะของบุคคลและผลการปฏิบัติงาน ๑๐๐ คะแนน อันมีองค์ประกอบย่อยได้แก่ ๑) ความรับผิดชอบ ๑๐ คะแนน ๒) ความคิดริเริ่ม ๑๐ คะแนน ๓) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ๑๐ คะแนน ๔) ความประพฤติ ๑๐ คะแนน ๕) ความสามารถในการสื่อความหมาย ๕ คะแนน ๖) การพัฒนาตนเอง ๑๐ คะแนน ๗) การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ๕ คะแนน ๘) การทำงานร่วมกับผู้อื่น ๕ คะแนน ๙) บุคลิกภาพและท่วงทีวาจา ๕ คะแนน ๑๐) ผลการปฏิบัติงานย้อนหลัง ๓ ปี ๑๐ คะแนน ๑๑) เค้าโครงเรื่องของผลงานที่ขอรับการประเมิน ๑๐ คะแนน และ ๑๒) ข้อเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนางาน ๑๐ คะแนน รวมถึงประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่งโดยการสัมภาษณ์อีก ๕๐ คะแนน อันเป็นการกำหนดวิธีการตัดสินอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรซึ่งหลักเกณฑ์ของ ก.ค.ศ. กำหนดให้อำนาจกระทำได้ กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง จ. ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับชำนาญการ สมัครเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) เพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ โดยผลการคัดเลือกปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนในลำดับที่ ๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีคำสั่งให้นาง อ. ซึ่งมีคะแนนประเมินลำดับที่ ๑ ได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการประเมินซึ่งกำหนดโดย อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่ชอบด้วยกฎหมายในหลายประการ เป็นเหตุให้ตนได้รับความไม่เป็นธรรม จึงนำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นแรก การที่คำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งให้เลื่อนและแต่งตั้งนาง อ. ไปดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษลงนามโดยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำดับที่ ๓ ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น ถึงแม้อำนาจในการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน จะอยู่ภายใต้การกำกับ ติดตาม และสั่งการตรงของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำดับที่ ๓ ก็มิได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติราชการแทนในกลุ่มบริหารงานบุคคล แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สาเหตุที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำดับที่ ๓ ลงนามในคำสั่งดังกล่าว ก็เนื่องมาจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาลำดับที่ ๑ กับ ๒ ไปราชการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้แก้ไขคำสั่งเดิมที่มีการประทับตรายางผิดพลาด จาก “ปฏิบัติราชการแทน” เป็น “รักษาการแทน” เรียบร้อยแล้ว กรณีจึงเป็นการที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจได้แก้ไขคำสั่งให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ไม่มีกรณีที่จะต้องยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งในประเด็นเกี่ยวกับอำนาจการลงนามอีกต่อไป คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นต่อมาในส่วนของการกำหนดองค์ประกอบเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลเพื่อนำมาใช้ในการประเมินนั้น หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง การย้ายและการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ข้อ ๒.๑ วางหลักให้นำหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง การประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ ตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา มาใช้บังคับ ซึ่งข้อ ๑.๔.๒ สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ในหนังสือฉบับดังกล่าวกำหนดว่าต้องมีองค์ประกอบในการพิจารณา ได้แก่ คุณสมบัติของบุคคล คุณลักษณะของบุคคล ผลการปฏิบัติงานย้อนหลัง ๓ ปี ชื่อผลงานที่จะส่งเข้าประเมินพร้อมเค้าโครงเรื่อง สัดส่วนของผลงานในส่วนที่ตนเองปฏิบัติ และรายชื่อผู้ร่วมจัดทำผลงาน (ถ้ามี) และข้อเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาผลงาน ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประกาศของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบย่อยในส่วนแรกที่เป็นการประเมินคุณลักษณะของบุคคลและผลการปฏิบัติงานหรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (๑๐๐ คะแนน) ไว้ทั้งสิ้น ๑๒ ข้อ ได้แก่ ๑) ความรับผิดชอบ ๑๐ คะแนน ๒) ความคิดริเริ่ม ๑๐ คะแนน ๓) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ๑๐ คะแนน ๔) ความประพฤติ ๑๐ คะแนน ๕) ความสามารถในการสื่อความหมาย ๕ คะแนน ๖) การพัฒนาตนเอง ๑๐ คะแนน ๗) การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ๕ คะแนน ๘) การทำงานร่วมกับผู้อื่น ๕ คะแนน ๙) บุคลิกภาพและท่วงทีวาจา ๕ คะแนน ๑๐) ผลการปฏิบัติงานย้อนหลัง ๓ ปี ๑๐ คะแนน ๑๑) เค้าโครงเรื่องของผลงานที่ขอรับการประเมิน ๑๐ คะแนน และ ๑๒) ข้อเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนางาน ๑๐ คะแนน จึงถือเป็นการกำหนดองค์ประกอบในการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลที่กฎหมายกำหนดแล้ว ดังนั้น คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นสุดท้าย การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินในส่วนที่สองให้ประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่งโดยการสัมภาษณ์อีก ๕๐ คะแนน พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อ ๑.๔.๒ เอกสารแนบท้าย ๑ ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ฉบับดังกล่าว ได้ให้อำนาจที่จะกำหนดเกณฑ์การตัดสินและอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร ดังนั้น การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาใช้ดุลพินิจกำหนดให้นำการสัมภาษณ์มาเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการประเมินจึงเป็นกรณีที่สามารถจะกระทำได้ และคณะกรรมการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งก็ได้ดำเนินการคัดเลือกโดยใช้วิธีการดังกล่าวกับผู้เข้ารับการประเมินทุกคน มิได้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะหรือมีลักษณะเอื้อประโยชน์ คำร้องทุกข์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๒๕

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

(หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง การย้ายและการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒), หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง การประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ ตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา)

การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำหัวเรื่องของประกาศผิดพลาดด้วยความบกพร่องทางธุรการ จากประกาศคัดเลือกข้าราชการ “เพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง” เป็นประกาศคัดเลือกข้าราชการ “เพื่อย้ายและแต่งตั้ง” แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ตลอดจนกระบวนการคัดเลือกทั้งหมดในประกาศ เป็นการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง บุคคลที่ต้องการสมัครรับการคัดเลือกย่อมศึกษาและเข้าใจได้ว่าเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประกาศเป็นการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง เมื่อประกาศรับสมัครไม่ทำให้บุคคลใดผิดหลง เสียโอกาส หรือเสียความเป็นธรรม การดำเนินการตามประกาศย่อมไม่เสียไป กรณีจึงไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องยกเลิกประกาศรับสมัครเพื่อดำเนินการใหม่แต่อย่างใด ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการแก้ไขประกาศรับสมัครให้ถูกต้องและนำผลการคัดเลือกเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งตามผลการคัดเลือกต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง พ. ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ) โดยผลการคัดเลือกปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้คะแนนในลำดับที่ ๑ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากลับมีมติให้ยกเลิกประกาศรับสมัครผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการดังกล่าวและดำเนินการประกาศสรรหาใหม่ เนื่องจากมีความบกพร่องด้านงานธุรการที่พิมพ์หัวเรื่องในประกาศผิดพลาด ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำเรื่องมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ทั้งกรณีของการคัดเลือกเพื่อย้ายและแต่งตั้ง และกรณีของการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งนั้น หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่องการย้ายและการเลื่อน

ระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) วางหลักให้นำ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง การประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ ตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา มาใช้บังคับ โดยการคัดเลือกเพื่อย้ายและแต่งตั้งนั้น หนังสือสำนักงาน ก.พ. ฉบับดังกล่าวกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครไว้ว่าจะต้องมีระดับตำแหน่งเท่ากับตำแหน่งที่จะได้รับการแต่งตั้ง ส่วนการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งนั้น ผู้สมัครจะต้องมีตำแหน่งต่ำกว่าตำแหน่งที่จะได้รับแต่งตั้ง ดังนั้น เมื่อประกาศรับสมัครของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ว่าจะต้อง ๑) ดำรงตำแหน่งในระดับ ๗ หรือที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือ ๒) ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๖ หรือที่ ก.ค.ศ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป หรืองานเลขานุการ หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต่ำกว่าตำแหน่งที่จะคัดเลือกเพื่อแต่งตั้ง เนื้อความในประกาศจึงชัดเจนว่าเป็นการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง

ประเด็นต่อไปต้องวินิจฉัยว่าการที่หัวเรื่องของประกาศไม่ตรงกับรายละเอียดเนื้อหานั้นจะเป็นเหตุให้การดำเนินการเสียไปหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลที่ประสงค์จะเข้ารับการคัดเลือกย่อมศึกษาประกาศรับสมัครและทราบว่าคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับการคัดเลือกนั้นต้องมีตำแหน่งต่ำกว่าตำแหน่งที่จะได้รับแต่งตั้งอันเป็นกรณีของการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง ลำพังหัวเรื่องของประกาศที่เกิดความผิดพลาดด้านธุรการจึงไม่ทำให้บุคคลที่สนใจเข้ารับการคัดเลือกหลงประเด็นว่ากรณีเป็นการคัดเลือกเพื่อย้ายและแต่งตั้ง อีกทั้งในขั้นตอนการสมัครนั้น ผู้สมัครจะต้องยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบด้วยตนเองที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งหากผู้สมัครมีความสงสัยประการใดก็ย่อมมีโอกาสที่จะสอบถามได้ ส่วนการที่นาง ร. ผู้สมัครอีกรายร้องทุกข์ประกาศคัดเลือกดังกล่าวนั้น ก็เป็นการโต้แย้งโดยไม่สุจริต กล่าวคือ ไม่ได้ร้องทุกข์เพราะตนเข้าใจประกาศผิดจึงเสียโอกาส แต่ร้องทุกข์เพราะตนได้รับผลการคัดเลือกในลำดับที่ ๒ จึงไม่ได้รับการแต่งตั้ง ดังนั้น หัวเรื่องของประกาศที่เกิดความผิดพลาดจึงไม่ทำให้บุคคลใดหลงประเด็น เสียโอกาส หรือเสียความเป็นธรรม การดำเนินการตามประกาศรับสมัครไม่เสียไป จึงไม่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาจะต้องยกเลิกประกาศรับสมัครแต่อย่างใด

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ (๑) เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะวาระที่ให้ยกเลิกประกาศรับสมัคร, (๒) ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการแก้ไขประกาศรับสมัครผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการให้ถูกต้อง และ (๓) ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอผลการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ดังกล่าว ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งตามผลการคัดเลือกต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๖
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

นาย ช. ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ร้องทุกข์การคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการออกประกาศ เรื่อง รับสมัครข้าราชการเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งย้ายหรือเลื่อนขั้นแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างและคาดว่าจะว่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งประกาศดังกล่าวได้กำหนดการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) โดยให้มีการย้ายและเลื่อนเพื่อแต่งตั้งในตำแหน่งที่ว่างในคราวเดียวกัน ใช้การคัดเลือกโดยกรรมการชุดเดียวกัน ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบเดียวกัน จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

ฟังได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ว่างจำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ระดับชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล) และตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสงค์จะดำเนินการคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งว่าง ๒ ตำแหน่งและตำแหน่งที่คาดว่าจะว่างหลังจากการหมุนเวียน

นาย ช. ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ว่าประกาศ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง รับสมัครข้าราชการเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งย้ายหรือเลื่อนขึ้นแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างและคาดว่าจะว่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ว่างจำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ระดับชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล) และตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสงค์จะดำเนินการคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งว่าง ๒ ตำแหน่งและตำแหน่งที่คาดว่าจะว่างหลังจากการหมุนเวียน โดยใช้หลักเกณฑ์การสรรหา องค์ประกอบการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค (๒) ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวซึ่งการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนั้น หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุดที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ กำหนดให้กรณีการย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และการเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และนำการจัดกลุ่มตำแหน่ง

บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๑๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ มาเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงขั้นตอน วิธีการดำเนินการเลื่อน การย้าย และคุณสมบัติของบุคคลมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การย้ายเป็นการคัดเลือกไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกันโดยบุคคลที่รับสมัครคัดเลือกจะต้องดำรงตำแหน่งระดับเดียวกับตำแหน่งที่ใช้รับย้าย ส่วนการเลื่อนเป็นการคัดเลือกไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น โดยบุคคลที่รับสมัครคัดเลือกจะต้องดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าตำแหน่งที่ใช้เลื่อน ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเพื่อแต่งตั้งที่แตกต่างกัน ดังนั้น การที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ดำเนินการออกประกาศ เรื่อง รับสมัครข้าราชการเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งย้ายหรือเลื่อนขึ้นแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างและคาดว่าจะว่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งประกาศดังกล่าวได้กำหนดการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) โดยให้มีการย้ายและเลื่อนเพื่อแต่งตั้งในตำแหน่งที่ว่างในคราวเดียวกัน ใช้การคัดเลือกโดยกรรมการชุดเดียวกัน ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบเดียวกัน จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนประกาศ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง รับสมัครข้าราชการเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งย้ายหรือเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างและคาดว่าจะว่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ทั้งนี้ หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะให้มีการแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่นแทนตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว ก็ให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาก่อนว่าจะสมควรใช้กระบวนการเลื่อนหรือย้าย และเมื่อเลือกใช้กระบวนการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ว่าด้วยการเลื่อนหรือย้ายตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด แล้วแต่กรณี

กรณีศึกษาที่ ๒๗

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕

(หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๖ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒), หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๘/ ว ๔๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง การดำเนินการกรณี ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย หรือ ก.พ. มีมติให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ)

การที่ผู้ร้องทุกข์ซึ่งแต่เดิมดำรงตำแหน่งบุคลากร ๗ ว ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบุคลากร ๘ ว โดยคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมไม่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ใด ๆ จากคำสั่งดังกล่าวได้ เมื่อต่อมาสำนักงาน ก.ค.ศ. มีมติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดบุคลากรลงกรอบอัตรากำลังใหม่ทั้งหมด จึงเป็นกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งให้ผู้ร้องทุกข์กลับไปดำรงตำแหน่งเดิม เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้รับแต่งตั้งใหม่ให้ดำรงตำแหน่งบุคลากร ๗ ว ซึ่งเป็นตำแหน่งอื่นที่อยู่ในประเภทและระดับเทียบเท่ากับตำแหน่งเดิม กรณีจึงเป็นการชอบด้วยหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องแล้ว อีกทั้งตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ตำแหน่งบุคลากร ๖ ว/ ๗ ว หรือตำแหน่งบุคลากร ๖ ว ก็ได้ปรับเป็นตำแหน่งระดับชำนาญการทั้งหมด ระดับตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์จึงไม่ได้ต่ำกว่าบุคคลอื่นที่ได้รับแต่งตั้งใหม่แต่อย่างใด ส่วนการจัดให้ลงตำแหน่งก่อนหลังนั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายระเบียบวางแนวปฏิบัติไว้ จึงตกเป็นอำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะพิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ส. ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ระดับชำนาญการ เดิมดำรงตำแหน่งบุคลากร ๗ ว ตำแหน่งเลขที่ ๑๑๐ ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดเข้ากรอบให้ลงตำแหน่งเลขที่ อ ๒๕ (๗ ว/ ๘ ว) และนาง ส. ได้ส่งผลงานเลื่อนเป็นบุคลากร ๘ ว แต่ภายหลังสำนักงาน ก.ค.ศ. ตรวจสอบพบว่าการจัดลงกรอบไม่ถูกต้องจึงมีคำสั่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดบุคลากรลงกรอบอัตรากำลังตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดใหม่ทั้งหมด ซึ่งนาง ส. ได้รับจัดเข้ากรอบในตำแหน่งเลขที่ อ ๔๐ ตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ ๒ – ๔/๕ หรือเจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ – ๓/๔/๕ โดยสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้อนุมัติตำแหน่งเลขที่ อ ๔๐ เป็นตำแหน่งบุคลากร ๗ ว เทียบเท่าตำแหน่งเดิมของนาง ส.

หลังจากนั้นมีตำแหน่งว่าง ๔ ตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งเลขที่ อ ๒๖ ตำแหน่งบุคลากร ๗ ว/๘ ว ตำแหน่งเลขที่ อ ๓๐ ตำแหน่งบุคลากร ๖ ว/๗ ว ตำแหน่งเลขที่ อ ๓๓ ตำแหน่งบุคลากร ๓ – ๕/๖ ว และตำแหน่งเลขที่ อ ๓๕ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ๖ ว/๗ ว แต่นาง ส. ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

ดังกล่าว จนกระทั่งมีตำแหน่ง อ ๓๖ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ๓ – ๕/๖ ว เกิดขึ้นภายหลัง นาง ส. จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง อ ๓๖ นี้

นาง ส. เห็นว่าการแต่งตั้งย้ายบุคลากรดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตนได้รับความไม่เป็นธรรมเนื่องจากถูกปรับลดตำแหน่งจากบุคลากร ๘ ว เป็น ๗ ว จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีดังกล่าว หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ ว ๖ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) วางหลักให้นำ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๘/ว ๔๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง การดำเนินการกรณี ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย หรือ ก.พ. มีมติให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับกับกรณีที่ ก.ค.ศ. มีมติให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) โดยอนุโลม ซึ่งหนังสือสำนักงาน ก.พ. ดังกล่าวกำหนดว่า ในกรณีที่ไม่สามารถแต่งตั้งให้ข้าราชการผู้นั้นกลับไปดำรงตำแหน่งเดิมได้ ถ้ามีตำแหน่งอื่นในประเภทและระดับเดียวกันซึ่งข้าราชการผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งว่างอยู่ ให้แต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นไปดำรงตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตำแหน่งเลขที่ อ ๔๐ ที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับเป็นตำแหน่งบุคลากร ๗ ว เทียบเท่าตำแหน่งเดิม ก่อนจะย้ายมาลงตำแหน่งเลขที่ อ ๓๖ ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล ๓ – ๕/๖ ว จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว ที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนถูกปรับลดจากตำแหน่งบุคลากร ๘ ว เป็น ๗ ว นั้น เป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะตำแหน่งบุคลากร ๘ ว เป็นการแต่งตั้งโดยมิชอบ ไม่ได้มีผลตามกฎหมายแต่อย่างใด ไม่อาจอ้างสิทธิประโยชน์ใด ๆ ได้ และตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ตำแหน่งบุคลากร ๖ ว/๗ ว หรือตำแหน่งบุคลากร ๖ ว ก็ได้ปรับเป็นตำแหน่งระดับชำนาญการทั้งหมดแล้ว ระดับตำแหน่งของผู้ร้องทุกข์จึงไม่ได้มีระดับตำแหน่งต่ำกว่าบุคคลอื่น ๆ ในตำแหน่งเลขที่ อ ๒๖, อ ๓๐, อ ๓๓ และ อ ๓๕ แต่อย่างใด ส่วนการจัดให้ลงตำแหน่งก่อนหลังนั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายหรือระเบียบวางแนวปฏิบัติไว้ จึงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะพิจารณา

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๒๘
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕

(หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่องการย้ายและการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ค. (๒), หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา)

การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และมีมติรับย้ายโดยวิธีการเปลี่ยนตำแหน่งตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมิได้ขออนุมัติมายัง ก.ค.ศ. เป็นการดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ประกาศรับย้ายหรือรับโอนข้าราชการมาดำรงตำแหน่ง เลขที่ อ ๓๘ (นิติกรปฏิบัติการ/ชำนาญการ) ซึ่งมีผู้ยื่นคำร้องขอย้าย ๒ ราย คือ นางสาว ช. ตำแหน่งครู โรงเรียนบ้าน ห. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๓ (เดิม) และนาย ส. ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๒ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ได้พิจารณารับย้ายรายนาย ส. ก่อน แต่ตรวจคุณสมบัติแล้วเห็นว่าดำรงตำแหน่งนิติกรที่สังกัดเดิมไม่ครบ ๑๒ เดือน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้าย ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ จึงมีมติไม่รับย้าย และมีมติให้รับย้ายนางสาว ช. มาลงตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการโดยวิธีการเปลี่ยนตำแหน่ง ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมิได้ขออนุมัติมายัง ก.ค.ศ. ซึ่งมีประเด็นพิจารณาดังนี้

๑. การรับย้ายโดยเปลี่ยนตำแหน่งรายนางสาว ช. จากตำแหน่งครู มาลงตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ โดยมิได้ขออนุมัติมายัง ก.ค.ศ. นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑.๑ แม้หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมิได้กำหนดว่า กรณีเปลี่ยนตำแหน่งจากตำแหน่งครู ตามมาตรา ๓๘ ก. (๒) มาเป็นตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) จะต้องขออนุมัติ ก.ค.ศ. ก่อนก็ตาม แต่ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวหัวข้อวิธีการ ข้อ ๑.๒ ระบุว่า “วิธีการเปลี่ยนตำแหน่งที่ไม่ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือก เป็นการเข้าสู่ตำแหน่งที่ ก.ค.ศ. มิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเข้าสู่ตำแหน่งนั้นได้ ให้ดำเนินการดังนี้ ...

๑.๒.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๕ คน พิจารณากลั่นกรองและนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณา

๑.๒ กรณีนางสาว ช. ตำแหน่งครู ตามมาตรา ๓๘ ก. (๒) เมื่อประสงค์ขอย้ายโดยเปลี่ยนตำแหน่งมาดำรงตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ ซึ่งเป็นตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) พิจารณาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ต้องส่งเรื่องไปยัง ก.ค.ศ. เพื่อเสนอขออนุมัติ เนื่องจากระดับตำแหน่งและการให้ได้รับเงินเดือนแตกต่างกัน จึงต้องให้ ก.ค.ศ. พิจารณาว่าจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทใด ระดับใด และรับเงินเดือนเท่าใดก่อน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) จึงจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการได้ เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ดำเนินการโดยมิได้ขออนุมัติ ก.ค.ศ. จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบ

๒. กรณีไม่รับย้ายนาย ส. โดยอาศัยเหตุดำรงตำแหน่งนิติกรที่สังกัดเดิมไม่ครบ ๑๒ เดือน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ พิจารณาแล้วเห็นว่า

๒.๑ กรณีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ก.ค.ศ. มีมติกำหนดแนวทางการดำเนินการ แจ้งตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่องการย้ายและการเลื่อนระดับตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) โดยกำหนดในข้อ ข. การย้ายว่า “๒. กรณีการย้ายในตำแหน่งวิชาการ... ๒.๒ การย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘”

๒.๒ ดังนั้น การพิจารณารับย้ายนาย ส. ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๒ (เดิม) มาดำรงตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ต้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ว ๗ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งได้กำหนดให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา หาใช่พิจารณารับย้ายโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ แต่อย่างใด

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) พิจารณามีมติไม่รับย้ายนาย ส. เนื่องจากดำรงตำแหน่งนิติกรที่สังกัดเดิมไม่ครบ ๑๒ เดือน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่มีมติให้รับย้ายนางสาว ช. มาดำรงตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ โดยวิธีการเปลี่ยนตำแหน่งตามหนังสือ

สำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๑๖ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมิได้ขออนุมัติมายัง ก.ค.ศ. เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ฟังขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ล. เขต ๑ (เดิม) ทบทวนการพิจารณารับย้ายบุคลากรลงตำแหน่งเลขที่ อ ๓๘ (นิติกรปฏิบัติการ/ชำนาญการ) เสียใหม่ให้ถูกต้อง

กรณีศึกษาที่ ๒๙

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒)

การร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. ต่อ ก.ค.ศ. เป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือการร้องทุกข์ไว้ จึงไม่อาจรับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยผู้ร้องทุกข์สามารถนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ร. ผู้ร้องทุกข์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อมาเมื่อผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับการคัดเลือกและเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ให้เพิกถอนมติของ ก.ค.ศ. ที่เห็นชอบการดำเนินการตามกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์มิใช่เป็นกรณีที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และมิใช่การร้องทุกข์มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือมติ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อีกทั้งมิใช่กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เลขาธิการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือเกิดจากการถูกสั่งพักราชการ ตามมาตรา ๑๐๓ ตามข้อ ๗ (๑) ของ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่เป็นการร้องทุกข์มติของ ก.ค.ศ. กรณีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามหลักในมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นหนังสือร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. ต่อ ก.ค.ศ. เป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์หรือการร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์สามารถนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยตรง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาวินิจฉัย

กรณีศึกษาที่ ๓๐
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖

(มาตรา ๑๒๓ วรรคสาม และมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

เมื่อ ก.ค.ศ. พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์แล้วมีมติยกคำร้องทุกข์ มติของ ก.ค.ศ. ย่อมเป็นที่สุด ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หากผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นประการใด ผู้บังคับบัญชาจะต้องแก้ไขคำสั่งไปตามนั้น ตามมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ส. ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ร้องทุกข์มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่พิจารณาเรื่องการคัดเลือกเพื่ออนุมัติและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) แล้วมีมติยกคำร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยโดยขอให้ยกเรื่องขึ้นทบทวนมติใหม่

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของนาง ส. ผู้ร้องทุกข์ แล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ มติดังกล่าวย่อมเป็นที่สุด ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจที่จะอุทธรณ์คำร้องทุกข์ต่อไปอีกได้ หากผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นประการใดแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องแก้ไขคำสั่งไปตามนั้น ตามมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อมติของที่ประชุมเป็นที่สุดแล้ว ที่ประชุมไม่จำต้องยกเรื่องขึ้นพิจารณาอีก

นอกจากจะเข้าเงื่อนไข ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่ามีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นที่ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ แต่กรณีดังกล่าว ไม่เข้าเงื่อนไขตามกฎหมายที่จะขอให้พิจารณาใหม่ได้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว จึงมีมติไม่รับเรื่องที่ผู้ร้องทุกข์ขอให้ยกเรื่องขึ้นทบทวนมติใหม่ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

(มาตรา ๑๒๓ มาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

การร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. ที่ไม่อนุมัติให้การลาไปศึกษาต่อภายในประเทศของผู้ร้องทุกข์ มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากเป็นคุณวุฒิที่ ก.ค.ศ. ยังไม่รับรอง เป็นกรณีที่ไม่ต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้ ผู้ร้องทุกข์ต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมติไม่อนุมัติให้การลาไปศึกษาต่อภายในประเทศ ระดับปริญญาโท ภาคปกติ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของผู้ร้องทุกข์มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากเป็นคุณวุฒิที่ ก.ค.ศ. ยังไม่รับรอง ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. ดังกล่าว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องที่ร้องทุกข์นี้ ไม่ใช่เป็นกรณีที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และมิใช่เป็นการร้องทุกข์มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือมติ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งมิใช่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เลขาธิการ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือเกิดจากการถูกสั่งพักราชการ ตามมาตรา ๑๐๓ ตามข้อ ๗ (๑) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงไม่ต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้ และการร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. ต่อ ก.ค.ศ. เป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ไว้ ผู้ร้องทุกข์จึงต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ไม่รับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณา และแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ

กรณีศึกษาที่ ๓๒

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗

(มาตรา ๑๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

กฎหมายให้สิทธิข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. เฉพาะกรณีที่เห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง มีมติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมเท่านั้น ไม่อาจร้องทุกข์คัดค้านมติ ก.ค.ศ. ต่อ ก.ค.ศ. ได้ แต่ผู้ร้องทุกข์สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ข. ตำแหน่งครู โรงเรียน จ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับพวกรวม ๕๙ ราย ร้องทุกข์คัดค้านมติ ก.ค.ศ. กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่รายงานตำแหน่งว่างมาเพื่อประกอบการพิจารณาของ ก.ค.ศ. ทำให้ ก.ค.ศ. มีมติยืนยันตามประกาศขึ้นบัญชีเดิมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎหมายให้สิทธิข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. เฉพาะกรณีที่เห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งมีมติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมเท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดให้มีสิทธิร้องทุกข์มติ ก.ค.ศ. แต่อย่างใด ซึ่งกรณีนี้ผู้ร้องทุกข์มิได้ร้องทุกข์มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แต่เป็นการร้องคัดค้านมติ ก.ค.ศ. จึงไม่อาจร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. แต่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ และตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฟ้องคดีปกครองในเรื่องเดียวกันนี้ต่อศาลปกครองแล้ว ดังนั้น ก.ค.ศ. และเลขาธิการ ก.ค.ศ. ในฐานะคู่กรณีของผู้ฟ้องคดี (ผู้ร้องทุกข์) จึงต้องรอฟังผลการพิจารณาวินิจฉัยในคดีดังกล่าว และปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครอง โดยมิอาจปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๓

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

(ข้อ ๕ และข้อ ๖ ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์ยื่นหนังสือร้องทุกข์เกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ และข้อ ๖ จึงไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ส. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งย้ายและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่าจะรับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้หรือไม่

เห็นว่า ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ กำหนดให้ การร้องทุกข์ให้ทำเป็นหนังสือยื่นหรือส่งต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และข้อ ๖ วรรคห้า กำหนดให้ในกรณีที่ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่ง หรือวันที่ที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองหนังสือเป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยย้ายผู้ร้องทุกข์จากผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอ ส. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอ ช. และปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการสำนักงานจังหวัดแจ้งขอส่งตัวผู้ร้องทุกข์ไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาอำเภอ ช. ตั้งแต่ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ และแจ้งว่าผู้ร้องทุกข์ได้ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาอำเภอ ช. เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตามหนังสือสำนักงานจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖ และผู้ร้องทุกข์ได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖ ประสงค์ขอย้ายจากผู้อำนวยการสถานศึกษาอำเภอ ช. ไปดำรงตำแหน่งที่ ๑) อำเภอ ส. ๒) อำเภอ ม. ๓) อำเภอ ว. แต่ผู้ร้องทุกข์มีหนังสือร้องทุกข์โดยไปรษณีย์ลงทะเบียนวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต้องถือวันที่ที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองหนังสือ คือ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นวันส่งหนังสือร้องทุกข์ จึงเป็นการร้องทุกข์ที่ยื่นเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ และข้อ ๖

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

(ข้อ ๕ วรรคสองกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากไม่ได้เซ็นรับทราบคำสั่ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐ วรรคสอง กำหนดให้ระยะเวลาสำหรับร้องทุกข์ขยายจาก ๓๐ วันเป็น ๑ ปีนั้น กรณีนี้ผู้ร้องทุกข์ควรจะได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าวอย่างช้าที่สุด คือ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันสิ้นเดือนที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับเงินเดือนตามการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) และผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์คำสั่งของผู้บังคับบัญชาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเห็นว่าเป็นการใช้สิทธิเกินระยะเวลาที่กำหนด จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องทุกข์และแจ้งผู้ร้องทุกข์ทราบแล้ว ผู้ร้องทุกข์ไม่สามารถนำเรื่องในประเด็นเดิมกลับมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้ นอกจากนั้น หนังสือร้องทุกข์ไม่มีการลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ จึงขาดสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ไม่อาจรับร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่าโรงเรียน ส. ได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ โดยผู้ร้องทุกข์ได้ผลการประเมินใน ๖๐ - ๘๙% อยู่ในระดับดี

ผู้ร้องทุกข์อ้างว่าไม่ได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากไม่ได้เซ็นรับทราบคำสั่ง แต่ทราบจากการถ่ายเอกสารส่งต่อกันประมาณช่วงเดือนมีนาคม จึงได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ร้องทุกข์โต้แย้งเหตุแห่งความไม่รู้ว่าไม่ได้รับทราบคำสั่งเนื่องจากไม่ได้เซ็นรับทราบ และอ้างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐ วรรคสอง ว่าระยะเวลาการร้องทุกข์ให้ขยายจาก ๓๐ วัน เป็น ๑ ปี นั้น แม้ผู้ร้องทุกข์จะอ้างเหตุว่าไม่ได้รับคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยอ้างว่าได้รับทราบคำสั่งนั้นในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีนี้ผู้ร้องทุกข์ควรจะได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าวอย่างช้าที่สุดคือวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันสิ้นเดือนที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับเงินเดือนตามการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๕) ผู้ร้องทุกข์จึงต้องร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันได้รับทราบเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ การที่ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์คำสั่งของผู้บังคับบัญชาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามหนังสือร้องทุกข์ฉบับลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ถือว่าผู้ร้องทุกข์ได้ใช้สิทธิในการร้องทุกข์คำสั่งต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแล้ว ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเห็นว่าเป็นการใช้สิทธิร้องทุกข์เกินระยะเวลาที่กำหนด จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องทุกข์และแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ คำวินิจฉัยคำร้องทุกข์จึงเป็นที่สุด ผู้ร้องทุกข์ไม่สามารถนำเรื่องในประเด็นเดิมกลับมาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้อีก

นอกจากนี้ หนังสือรองทุกข์ตองลงลายมือชื่อ ที่อยู และตำแหนงของผูรองทุกข์ และตองประกอบดวยสาระสำคัญที่แสดงขอเท็จจริงและเหตุผลใหเห็นวาตนไมไดรับความเปนธรรมหรือมีความคับของใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา แต่ปรากฏว่าตามหนังสือร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์นั้นไม่มีการลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์แต่อย่างใด จึงเป็นหนังสือร้องทุกข์ที่ขาดสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ไม่อาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๕

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนที่เป็นเหตุแห่งทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ได้ถูกเพิกถอนและอยู่ระหว่างดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด จึงถือได้ว่าขณะมีหนังสือร้องทุกข์การเลื่อนขั้นเงินเดือนต่อ ก.ค.ศ. นั้น ยังไม่มีทุกข์เกิดขึ้นกับผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย เห็นควรไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ รายไว้พิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ก. และนางสาว ข. ตำแหน่งครู โรงเรียน ญ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ ของโรงเรียน ญ. โดยในการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ ผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน คนละ ๐.๕ ขั้น จึงได้ร้องทุกข์การเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าวไปยัง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า โรงเรียน ญ. ประเมินไม่ถูกต้องตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๐ เรื่อง ระบบเปิดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงมีมติให้เพิกถอนคำสั่งแล้วดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนใหม่ให้ถูกต้อง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ รายหรือไม่ และการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีมติให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย แล้วให้ดำเนินการใหม่ เป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิจารณาเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑) มาตรา ๑๒๓ วรรคสองกำหนดว่า “ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งมีมติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.” คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของโรงเรียน ญ. ครั้งที่ ๒ ได้สั่งตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงถือได้ว่าผู้ร้องทุกข์ร้องทุกข์เพราะเห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จึงต้องร้องทุกข์มายัง ก.ค.ศ. และ ก.ค.ศ. เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาคำร้องทุกข์นั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงไม่มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ ทั้ง ๒ ราย

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้มีคำสั่งเพิกถอนการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย เพราะเห็นว่าดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด แล้วให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป เป็นการดำเนินการตาม

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๙ “เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ ...” ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีคำสั่งให้เพิกถอนการเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่ ๒ ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย แล้วให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมกับผู้ร้องทุกข์แล้ว

การที่ผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ รายได้ร้องทุกข์คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวได้ถูกเพิกถอนไปแล้วและอยู่ระหว่างการดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด จึงถือได้ว่าขณะมีหนังสือร้องทุกข์การเลื่อนขั้นเงินเดือนต่อ ก.ค.ศ. นั้น ยังไม่มีทุกข์เกิดขึ้นกับผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ ราย เห็นควรไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๒ รายไว้พิจารณา

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๖

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

นาย ภ. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้องทุกข์การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาต่อ ก.ค.ศ. ระหว่างการพิจารณาของ ก.ค.ศ. นาย ภ. ได้นำเรื่องการย้ายไปฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองได้มีคำพิพากษาก่อนที่ ก.ค.ศ. พิจารณามีมติ โดยพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะส่วนที่ให้ย้ายนาย ภ. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ. ถือได้ว่าเหตุแห่งทุกข์ อันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวได้ระงับสิ้นไปโดยคำพิพากษาของศาลปกครองแล้ว จึงไม่มีเหตุแห่งการร้องทุกข์ ตามกฎ ก.ค.ศ. ให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ภ. ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งย้ายและแต่งตั้งนาย ถ. จากตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ. และต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งว่าในระหว่างการพิจารณาของ ก.ค.ศ. นาย ภ. ได้นำเรื่องดังกล่าวไปฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองได้มีคำพิพากษาในคดีดังกล่าว ก่อนที่ ก.ค.ศ. พิจารณามีมติโดยพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะส่วนที่ให้ย้ายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายถ.) ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ.

นาย ภ. ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะส่วนที่ให้ย้ายนาย ถ. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ. ถือได้ว่าเหตุแห่งทุกข์อันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวได้ระงับสิ้นไป โดยคำพิพากษาของศาลปกครองแล้ว จึงไม่มีเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้พิจารณาอีกต่อไป

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองดังกล่าว หากผู้ร้องทุกข์เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครองดังกล่าวแล้วทำให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างไร ย่อมมีสิทธิที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้ตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๓๗

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

(มาตรา ๑๒๒ , ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๕, ข้อ ๗ (๒), ข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้มีคุณสมบัติตามประกาศรับสมัครคัดเลือกและเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นบัญชีในลำดับที่ ๑ ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ร้องทุกข์จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบในการประกาศกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน ถือว่าไม่มีเหตุแห่งทุกข์ในอันที่ร้องทุกข์ได้ และในการร้องทุกข์กฎหมายกำหนดให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นไม่ได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติอนุมัติให้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกว่าต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด และต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ

- ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางการศึกษา หรือทางอื่นที่ ก.ค.ศ. กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้

ผู้ร้องทุกข์ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับชำนาญการพิเศษ ร้องทุกข์ว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกต้องมีคุณสมบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๑๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ และตรงตามมาตรฐานตำแหน่งตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๕/ ว ๘ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ แต่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าว โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นการเฉพาะเพื่อการใดการหนึ่งหรือเฉพาะบุคคลกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมกับบุคลากรที่ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานวิชาการในกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนและดำรงตำแหน่ง “นักวิชาการศึกษา” ระดับชำนาญการ ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๗ มาแล้ว ๓ ปี ๑๐ เดือน แต่ไม่มีสิทธิสมัครเข้ารับการคัดเลือกโดยบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติตรงตามข้อ ๑ แล้ว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่ร้องทุกข์ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ตามหมวด ๙

ว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๕ ข้อ ๗ (๒) และข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากผู้ร้องทุกข์เป็นผู้มีคุณสมบัติตามประกาศรับสมัครคัดเลือกและเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นบัญชีในลำดับที่ ๑ ผู้ร้องทุกข์จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลกระทบในการดำเนินการในครั้งนี้แต่อย่างใด จึงไม่มีเหตุแห่งทุกข์ในอันที่ร้องทุกข์ได้ ประกอบกับกฎหมายกำหนดให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นไม่ได้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๘

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๕ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

การร้องทุกข์โดยไม่มีการบรรยายถึงประเด็นการย้ายของผู้ร้องทุกข์เองแต่ประการใด เพียงบรรยายร้องทุกข์ถึงความเป็นธรรมที่บุคคลอื่นได้รับ ซึ่งถือเป็นการร้องทุกข์ให้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของบุคคลอื่น ถือว่าทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ยังไม่เกิด จึงไม่อาจรับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ต. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้องทุกข์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ย้ายและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องทุกข์บรรยายในหนังสือร้องทุกข์ถึงการพิจารณาย้ายที่ไม่ให้ความเป็นธรรมกับนาย ส. โดยไม่มีการบรรยายถึงประเด็นการย้ายของผู้ร้องทุกข์เองแต่ประการใด จึงเป็นการร้องทุกข์การย้ายของนาย ส. ซึ่งถือเป็นการร้องทุกข์ให้พิจารณาเรื่องของบุคคลอื่น ที่ขัดต่อข้อ ๕ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ส่วนกรณีที่นาย ต. ไปแจ้งความร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานีตำรวจภูธรไว้เป็นหลักฐาน เห็นว่า ในหนังสือร้องทุกข์มิได้บรรยายเกี่ยวกับการแจ้งความที่สถานีตำรวจภูธรไว้แต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาสาระในบันทึกการแจ้งความดังกล่าวเห็นว่าเป็นการแจ้งความว่าหากนาย ส. ได้รับการย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน ย. ก็จะทำให้ตำแหน่งโรงเรียน ล. ที่นาย ส. ดำรงตำแหน่งอยู่ว่างลง ตนเองก็จะได้รับการย้ายไปเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ล. แทน นาย ส. จึงเห็นว่าขณะที่ผู้ร้องทุกข์มีหนังสือร้องทุกข์นั้น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ล. ยังไม่ใช่ตำแหน่งว่างและยังไม่มีการพิจารณาการย้ายเข้าสู่โรงเรียน ล. แต่ประการใด จึงถือได้ว่าทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ยังไม่เกิด ไม่อาจรับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๓๙

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕.

(ข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑, หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒)

การที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องขอย้ายระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยระบุสถานศึกษาที่ขอย้ายไปดำรงตำแหน่งคือโรงเรียน ด. โรงเรียน ม. ถ้าไม่ได้ตามระบุขอย้ายไปสถานศึกษาใดก็ได้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ม. จึงเป็นคำร้องขอย้ายที่มิได้ระบุชื่อสถานศึกษาที่ขอย้ายไปดำรงตำแหน่ง เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้พิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน น. แล้วนำคำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์มาประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ผู้ร้องทุกข์จึงมิใช่บุคคลซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. จึงมิใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ดังกล่าว ที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ศ. ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ม. เขต ๓ ได้ยื่นคำร้องขอย้ายระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยระบุสถานศึกษาที่ขอย้ายไปดำรงตำแหน่งคือโรงเรียน ด. โรงเรียน ม. ถ้าไม่ได้ตามระบุขอย้ายไปสถานศึกษาใดก็ได้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ม.

ต่อมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ได้พิจารณามีมติอนุมัติให้ย้ายนาย ส. ผู้อำนวยการโรงเรียน น. มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ม. ซึ่งเป็นตำแหน่งว่างตามประกาศตำแหน่งว่างในภายหลัง (วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ของปีที่ยื่นคำร้องขอย้าย) ตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองได้พิจารณาแล้วเสร็จตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ซึ่งเป็นตำแหน่งว่างต่อเนื่องจากการย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ม. อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ได้มีมติทราบที่คณะกรรมการกลั่นกรองมีมติเสียงข้างมากให้นำตำแหน่งว่างดังกล่าวไปพิจารณาพร้อมกับตำแหน่งว่างประจำปี ๒๕๕๔ ที่กำหนดยื่นคำร้องในระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ มีมติให้นำตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ซึ่งเป็นตำแหน่งว่างต่อเนื่องจากการย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนไปพิจารณาพร้อมกับตำแหน่งว่างประจำปี ๒๕๕๔ ที่กำหนดให้ยื่นคำร้องขอย้ายในระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ เป็นเหตุให้ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับการพิจารณาให้ย้ายตามคำขอ ผู้ยื่นคำร้องขอย้ายได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากถูกกระทบสิทธิจากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์เป็นคำร้องทุกข์ที่กฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจที่ ก.ค.ศ. จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้หรือไม่ เห็นว่า ในการร้องทุกข์ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ที่บัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ มาตรา ๑๒๒ , มาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ มาตรา ๑๒๒ เป็นการร้องทุกข์กรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ส่วนมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นการร้องทุกข์กรณีที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี และในมาตรา ๑๒๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง มีมติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.” และมาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องที่เกี่ยวกับ ... การร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ มาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ.” ซึ่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗ กำหนดว่า “การร้องทุกข์สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี เลขาธิการ หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือกรณีเหตุร้องทุกข์เกิดจากการถูกสั่งพักราชการตามมาตรา ๑๐๓ ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. และให้ ก.ค.ศ. เป็นผู้พิจารณา

ข้อเท็จจริงเรื่องนี้ปรากฏว่า เหตุแห่งทุกข์ของผู้ร้องทุกข์เกิดจากการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ มีมติทราบ กรณีที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายมีมติเสียงข้างมากให้นำตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ซึ่งเป็นตำแหน่งว่างต่อเนื่องจากการย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนไปพิจารณาพร้อมกับตำแหน่งว่าง ประจำปี ๒๕๕๔ ที่กำหนดยื่นคำร้องในระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ คำร้องทุกข์ดังกล่าวจึงเป็นการร้องทุกข์มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ว่าไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม จึงอยู่ในอำนาจที่ ก.ค.ศ. จะรับไว้พิจารณาได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิยื่นคำร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒) ข้อ ช. หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายกรณีปกติ วิธีการ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การขอความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ผู้ประสงค์ขอย้ายไปดำรงตำแหน่ง

๔.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำคำร้องขอย้ายภายในเขตพื้นที่การศึกษาจากต่างเขตพื้นที่การศึกษา และจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษทุกรายที่ระบุชื่อสถานศึกษาขอความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่ผู้ประสงค์ขอย้ายระบุไว้ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว มิได้รับความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ถือว่าคณะกรรมการสถานศึกษานั้นไม่ขัดข้อง สำหรับคำร้องขอย้ายที่ไม่ระบุชื่อสถานศึกษาให้ดำเนินการตามระยะเวลาอันสมควร

วรรคสอง “... สำหรับผู้ประสงค์ขอย้ายที่มิได้ระบุชื่อสถานศึกษาที่ขอย้ายไปดำรงตำแหน่งโดยระบุไว้กว้าง ๆ ว่า “สถานศึกษาใดก็ได้” ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายตามข้อ ๖ แล้วแต่กรณี พิจารณาให้ความเห็นว่าจะพิจารณาให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาใด แล้วจึงขอความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษานั้น และนำความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษามาประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยให้ดำเนินการพร้อมกับผู้ประสงค์ขอย้ายที่ระบุชื่อสถานศึกษา

ดังนั้น คำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์ซึ่งระบุในข้อสุดท้ายว่า “ถ้าไม่ได้ตามระบุขอย้ายไปสถานศึกษาใดก็ได้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ม.” จึงเป็นคำร้องขอย้ายที่มิได้ระบุชื่อสถานศึกษาที่ขอย้ายไปดำรงตำแหน่ง เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้พิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน น. แล้วนำคำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์ขอความเห็นจากคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียน น. มาประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๖ ผู้ร้องทุกข์จึงมิใช่บุคคลซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ผู้ร้องทุกข์จึงมิใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๖ ดังกล่าวที่จะร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้

อีกทั้งวิธีการข้อ ๑๐ ของหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวได้กำหนดว่า “ให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายและความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษามาประกอบการพิจารณาย้าย โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้ที่ยื่นคำร้องขอย้ายไม่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้ย้ายเสมอไป ” และวิธีการข้อ ๑ ซึ่งแก้ไขโดยมติ ก.ค.ศ. เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/๓๓๙๗ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓) กำหนดว่า “... ทั้งนี้ คำร้องขอย้ายให้ใช้พิจารณาย้ายได้ไม่เกินวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ของปีถัดไป หากพ้นกำหนดเวลาคำร้องใดไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ถือว่าคำร้องขอย้ายนั้นเป็นอันยกเลิก...” ดังนั้น การที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องขอย้ายไว้จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้ย้ายเสมอไป เนื่องจากการพิจารณาย้ายผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินการบริหารงานบุคคลเพื่อความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อคำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ของปีถัดจากปีที่ยื่นคำร้องขอย้าย คำร้องขอย้ายของผู้ร้องทุกข์จึงเป็นอันยกเลิกแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายได้พิจารณามีความเห็นจะพิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียน น. ตามวิธีการข้อ ๔ วรรคสองของหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายกรณีปกติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ร้องทุกข์ก็ยังคงอยู่ที่โรงเรียนเดิม กรณีจึงไม่กระทบสิทธิของผู้ร้องทุกข์แต่อย่างใด ผู้ร้องทุกข์จึงมิใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ ที่รับทราบ กรณีที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย มีมติให้นำตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. ซึ่งเป็นตำแหน่งว่างต่อเนื่องจากการย้ายผู้อำนวยการโรงเรียนไปพิจารณาพร้อมกับตำแหน่งว่างประจำปี ๒๕๕๔ อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๔๐
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

(ข้อ ๗(๑), ข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. เกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของคณะกรรมการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมิได้มีเหตุมาจากคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงไม่อยู่ในอำนาจของ ก.ค.ศ. ที่จะรับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล กลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. เกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา รายนาย ส. ว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมิชอบของคณะกรรมการเลือกตั้ง โดยผู้ร้องทุกข์ได้เคยคัดค้านท้วงติงว่า นาย ส. มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนและได้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแล้ว แต่คณะกรรมการเลือกตั้งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากลับเพิกเฉยไม่นำประเด็นข้อเท็จจริงและข้อโต้แย้งของผู้ร้องทุกข์มาประกอบการพิจารณา เป็นการไม่ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ร้องทุกข์ จึงขอให้สำนักงาน ก.ค.ศ. ชะลอการแต่งตั้งนาย ส. ให้เป็นผู้แทน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไว้ชั่วคราวและสั่งการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินการพิจารณาคุณสมบัติบุคคลดังกล่าวใหม่ให้ถูกต้อง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)พิจารณาแล้ว เห็นว่า คำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์มิได้มีเหตุเกิดจากคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามข้อ ๗ (๑) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่เป็นเหตุเกิดจากการกระทำของคณะกรรมการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแต่งตั้งตามข้อ ๑๔ ของหลักเกณฑ์และวิธีการได้มา การกำหนดคุณสมบัติอื่น วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้แทน ก.ค.ศ. อนุกรรมการผู้แทนคุรุสภา อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และอนุกรรมการผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการเลือกตั้ง ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ที่ ก.ค.ศ. จะรับเรื่องไว้พิจารณาแต่ประการใด จึงเห็นสมควรอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ (๔) ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าวไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

กรณีศึกษาที่ ๔๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๑๔ (๓) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้ร้องทุกข์ได้พ้นสภาพจากการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปแล้ว การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต่อไปจึงไม่เป็นประโยชน์แก่การบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับหรืออาจจะได้รับจากการกระทำของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์อีก ก.ค.ศ. จึงไม่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ต่อไป ให้ยุติการพิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ส. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียน จ. ได้ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นคำร้องขอย้ายโดยแจ้งความประสงค์ขอย้ายไปโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยเรียงลำดับดังนี้ ๑) โรงเรียน น. ๒) โรงเรียน บ. และ ๓) โรงเรียน ศ. ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีมติอนุมัติให้ย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายนำเสนอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจึงได้มีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยไม่ปรากฏชื่อของผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ได้รับย้ายไปโรงเรียนตามที่ผู้ร้องทุกข์ประสงค์ขอย้ายไปแต่อย่างใด หลังจากผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. และทางสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องทุกข์ได้มีหนังสือร้องทุกข์ ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีหนังสือชี้แจงว่าได้ดำเนินการพิจารณาย้ายผู้บริหารเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วทุกประการ และได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่านาย ส. ได้ลาออกจากราชการไปแล้ว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีดังกล่าวเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมหลังจากที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นคำร้องทุกข์มายัง ก.ค.ศ. ว่า ผู้ร้องทุกข์ได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแจ้งความประสงค์ขอลาออกจากราชการ เพราะมีความต้องการเปลี่ยนวิถีชีวิต ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้อนุญาตให้ผู้ร้องทุกข์ลาออกจากราชการแล้วเช่นนี้ จึงเห็นได้ว่า แม้ ก.ค.ศ.จะพิจารณามีมติตามที่ผู้ร้องทุกข์ร้องขอต่อไปก็ไม่อาจทำให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับการย้ายไปดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นความประสงค์จะย้ายได้ เนื่องจากผู้ร้องทุกข์ได้พ้นสภาพจากการเป็นข้าราชการไปแล้ว ดังนั้นการจะพิจารณาดำเนินการต่อไป จึงไม่เป็นประโยชน์แก่การบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่ผู้ร้องทุกข์ได้รับ หรืออาจจะได้รับจากการกระทำของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นี้อีกต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จำต้องพิจารณาวินิจฉัยอีก

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วเห็นควรยุติการพิจารณาและมีหนังสือแจ้งผู้ร้องทุกข์และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทราบ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๔ (๓) กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีศึกษาที่ ๔๒

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๗

(มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

เมื่อหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. เอาไว้ การที่สำนักงาน กศน. ดำเนินการย้ายผู้บริหารการศึกษา โดยอาศัยหลักเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อแก้ปัญหาการบริหารจัดการในหน่วยงานการศึกษา และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ก. ตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน. จังหวัด ฌ ได้รับคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน. จังหวัด ห โดยที่ตนไม่ได้แสดงความประสงค์ขอย้าย ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติปกติทั่วไป ทำให้ตนไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/ ว ๘ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ไม่ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการย้ายผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. เอาไว้ เมื่อสำนักงาน กศน. ตั้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการย้าย/เปลี่ยนตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อดำเนินการเรื่องดังกล่าวโดยอาศัยหลักเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อแก้ปัญหาการบริหารจัดการในหน่วยงานการศึกษาและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และภายหลังคณะกรรมการชุดนี้ได้มีมติเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดจำนวน ๗ ราย กรณีจึงเป็นการดำเนินการและเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำร้องทุกข์

กรณีศึกษาที่ ๔๓
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งเรื่องแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่การงานให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่ แล้วมอบหมายให้นาย ก. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลปฏิบัติหน้าที่แทนอีกหน้าที่หนึ่ง นาง ช. ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วมีมติให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่ การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีมติให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำขอต่อ ก.ค.ศ. ให้ยับยั้งมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่มีเหตุอันควรยับยั้งและฟังไม่ขึ้น

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ส. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งเรื่องแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่การงานสั่งให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่ แล้วมอบหมายให้นาย ก. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ปฏิบัติหน้าที่แทนอีกหน้าที่หนึ่ง นาง ช. ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วมีมติให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ขอให้ยับยั้งมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า นาง ช. ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่ นาง ช. จึงสามารถร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้ ตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของนาง ช. ซึ่งในการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีผู้มาประชุม ๗ คน ไม่มาประชุม ๓ คน ครบองค์ประชุมตามที่กฎหมายกำหนด จึงสามารถประชุมได้ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาและใช้อำนาจตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๔ (๓) แล้ว โดยที่ประชุมเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาได้ใช้อำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์ (นาง ช.) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้มีมติเพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติ ดังนั้น การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้นาง ช. หยุดปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมกับผู้ร้องทุกข์ (นาง ช.) แล้ว คำขอให้ยับยั้งมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว ไม่มีเหตุอันควรยับยั้งและฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำขอยับยั้งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่

การศึกษาพิจารณาทบทวนโดยระบุเหตุผลในการทบทวนว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาไม่ชอบด้วยกฎหมายประการใด หาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้ว ยังเห็นว่ามติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่ร้องขอต่อ ก.ค.ศ. ให้ติดตามตรวจสอบการดำเนินการดังกล่าวต่อไป

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำขอยับยั้งดังกล่าว

กรณีศึกษาที่ ๔๔
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรม เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๕, ๖, ๗ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑, มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

การที่ผู้ร้องทุกข์ขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ โดยอ้างเหตุว่าผู้ร้องทุกข์ศึกษาเอกสารที่จะใช้ประกอบการยื่นคำร้องทุกข์ยังไม่เสร็จนั้น มิใช่พฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจกระทำการใด ๆ ได้โดยสิ้นเชิง แต่เป็นเพียงปัญหาข้อขัดข้องทั่วไปที่สามารถพบได้ในการยื่นคำร้องทุกข์ จึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จะขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ได้ การที่ผู้ร้องทุกข์มีหนังสือร้องทุกข์ถึง ก.ค.ศ. เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ก.ค.ศ. ย่อมไม่มีอำนาจที่จะรับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณา

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีคำสั่งให้ย้ายนาย บ. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ธ. ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ต่อมาผู้ร้องทุกข์ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องขอย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ธ. ด้วยผู้หนึ่ง ยื่นหนังสือต่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาแจ้งว่าประสงค์จะร้องทุกข์ แต่เนื่องจากศึกษาเอกสารที่จะใช้ประกอบการร้องทุกข์ยังไม่เสร็จ จึงขอขยายระยะเวลาไปอีกสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้ว มีมติไม่รับคำร้องทุกข์

ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาย้ายบุคคลไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ธ. และการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่รับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ จึงร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาประการแรกว่า กรณีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาของ ก.ค.ศ. หรือไม่ เห็นว่า เหตุแห่งการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์เกิดจากการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติอนุมัติให้ย้ายนาย บ. ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ธ. เมื่อผู้ร้องทุกข์ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องขอย้ายเพื่อไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ธ. ด้วยผู้หนึ่ง เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม ถือได้ว่า

เหตุแห่งทุกข์เกิดจากมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของ ก.ค.ศ. ตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

๒. ปัญหาที่ต้องพิจารณาประการต่อมา คือ ก.ค.ศ. จะขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ได้หรือไม่ เห็นว่า ระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์เป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ตามข้อ ๕ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้อำนาจ ก.ค.ศ. ในการขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ไว้โดยเฉพาะ กรณีจึงต้องถือปฏิบัติตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ใดไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้ เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอเจ้าหน้าที่อาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่พฤติการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง

มาตรา ๖๖ ดังกล่าว มีเงื่อนไขสองประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง พฤติการณ์ที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจกระทำการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นจะต้องมิใช่ปัญหาข้อขัดข้องทั่วไปที่ผู้ร้องทุกข์อาจประสบได้ในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง แต่เป็นพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจกระทำการใด ๆ ได้โดยสิ้นเชิง และพฤติการณ์ดังกล่าวมิได้เกิดจากความผิดของผู้ร้องทุกข์เอง

ประการที่สอง ผู้ร้องทุกข์จะต้องมีคำขอขยายระยะเวลาอย่างช้าที่สุดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พฤติการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง และเมื่อ ก.ค.ศ. ได้พิจารณาขยายระยะเวลาให้แล้ว ผู้ร้องทุกข์จะต้องกระทำการภายในระยะเวลาที่ ก.ค.ศ. กำหนดด้วย

การที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ต่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แม้จะไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด เพราะอำนาจพิจารณาคำขอขยายระยะเวลาดังกล่าวเป็นอำนาจของ ก.ค.ศ. แต่การที่ผู้ร้องทุกข์ขอขยายระยะเวลาร้องทุกข์โดยอ้างเหตุว่าศึกษาเอกสารที่จะใช้ประกอบการยื่นคำร้องทุกข์ยังไม่เสร็จนั้น มิใช่พฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์ไม่อาจกระทำการใด ๆ ได้โดยสิ้นเชิง แต่เป็นเพียงปัญหาข้อขัดข้องทั่วไปที่สามารถพบได้ในการยื่นคำร้องทุกข์ จึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จะขยายระยะเวลายื่นคำร้องทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์ได้

๓. ปัญหาประการต่อมาคือ ก.ค.ศ. จะรับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณาได้หรือไม่ เห็นว่า ผู้ร้องทุกข์ทราบเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ดังนั้น วันสุดท้ายที่ผู้ร้องทุกข์จะยื่นคำร้องทุกข์ต่อ ก.ค.ศ. ได้ คือวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ แม้ว่าผู้ร้องทุกข์จะเคยร้องทุกข์ผ่านผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ตามข้อ ๖ วรรคสาม ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่หนังสือร้องทุกข์ก็มิได้มีสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลให้เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าวแต่ประการใด กระทั่งต่อมาผู้ร้องทุกข์ได้ส่งหนังสือร้องทุกข์ถึง ก.ค.ศ. โดยทางไปรษณีย์ ซึ่งที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

จึงเป็นกรณียื่นคำร้องทุกข์ล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว และไม่มีเหตุที่จะขยายระยะเวลาตามคำขอของผู้ร้องทุกข์ได้ ก.ค.ศ. ย่อมไม่มีอำนาจที่จะรับคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ไว้พิจารณา

ก.ค.ศ. พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ไม่รับคำร้องทุกข์

แนววินิจฉัยของ ก.ค.ศ. โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)

กรณีศึกษาที่ ๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงโทษนักเรียนที่หนีเรียน โดยการใช้โซ่ล่ามนักเรียนไว้กับต้นไม้ภายในโรงเรียน และจัดให้มีการประกาศทางเครื่องขยายเสียงเพื่อให้นักเรียนคนอื่นๆ ไปดูนักเรียนที่ถูกล่ามโซ่ว่าเป็นตัวประหลาด การกระทำดังกล่าวเป็นการกดขี่ข่มเหงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนปราศจากเสรีภาพในร่างกาย เป็นกรณีกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ด. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น กรณีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ในเรื่องลงโทษนักเรียนที่หนีเรียนจำนวนสองคน โดยการใช้โซ่ล่ามนักเรียนไว้กับต้นไม้ภายในโรงเรียน และจัดให้มีการประกาศทางเครื่องขยายเสียงเพื่อให้นักเรียนคนอื่นๆ ไปดูนักเรียนที่ถูกล่ามโซ่ว่าเป็นตัวประหลาด การกระทำดังกล่าวเป็นการกดขี่ข่มเหงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทั้งสองปราศจากเสรีภาพในร่างกาย โดยผู้อุทธรณ์โต้แย้งข้อกฎหมายว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อเท็จจริง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็นข้อกฎหมายว่า คำสั่งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า มูลกรณีเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจากผู้อุทธรณ์ลงโทษนักเรียนในบริเวณโรงเรียน ภ. ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียน ภ.ได้สืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง จึงได้รายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ ๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงผู้อุทธรณ์ กรณีทำโทษนักเรียนไม่เหมาะสม โดยการใช้โซ่ล่ามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๒ คน เป็นการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งดังกล่าวได้ทำการแจ้งข้อกล่าวหา ตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๓ (แบบ สว. ๒) ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ โดยผู้อุทธรณ์ได้ลงนามรับทราบและบันทึกถ้อยคำปฏิเสธข้อกล่าวหา ตามแบบบันทึกถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหา (แบบ สว. ๔) ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ และคณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนพยานแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้งดแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๓) แล้วรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป จึงถือว่าคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงได้ดำเนินการสอบสวน ตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการ

สอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ทราบ และเมื่อจากการรับฟังพยานต่าง ๆ ฟังได้ว่า เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็สามารถนำเสนอผู้สั่งแต่งตั้งให้คณะกรรมการสอบสวนให้พิจารณาได้ และเมื่อผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ พิจารณาเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็สามารถตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้ ในกรณีนี้เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนชุดดังกล่าว ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ทราบตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา ตามข้อ ๒๓ (แบบ สว. ๒) ผู้อุทธรณ์ได้ลงชื่อรับทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑ และต่อมาได้มีการแจ้งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว. ๓) ตามข้อ ๒๔ ผู้อุทธรณ์ได้ลงชื่อรับทราบเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ จึงถือได้ว่ากระบวนการในส่วนนี้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การกล่าวอ้างของผู้อุทธรณ์ในประเด็นนี้มิอาจรับฟังได้

ประเด็นข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้อุทธรณ์ได้รับคำสั่งโรงเรียน ภ. เรื่อง มอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายพัฒนาผู้เรียนปีการศึกษา ๒๕๕๐ มีหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน มิให้กระทำการใด ๆ ในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของตนเองและของโรงเรียน หรือกระทำการที่ขัดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียน ควบคุมการมาเรียนของนักเรียน ปรากฏว่าเด็กชาย ก. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/๖ และเด็กชาย ข. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/๗ ไม่เข้าห้องเรียนอยู่เสมอ ผู้อุทธรณ์จึงได้เชิญผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองมาเพื่อร่วมกันหาทางป้องกันและแก้ไข เพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนทั้งสองหนีเรียนดังที่ผ่านมาแต่ปรากฏว่าเด็กนักเรียนทั้งสองยังคงหนีเรียน ไม่เข้าห้องเรียนอีกจนกระทั่งวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้อุทธรณ์เรียกเด็กนักเรียนทั้งสองคนมาพบ แต่เด็กนักเรียนทั้งสองคนวิ่งหนี เมื่อผู้อุทธรณ์ติดตามนักเรียนมาได้ จึงพานักเรียนทั้งสองคนมาที่ต้นไม้บริเวณใกล้ ๆ อาคารพัฒนาผู้เรียน แล้วนำโซ่สำหรับคล้องรถจักรยานและจักรยานยนต์เพื่อป้องกันการสูญหายที่มีอยู่บริเวณนั้น คล้องที่เอวนักเรียนทั้งสองคนในลักษณะหลวมๆไม่เกิดการบีบรัดทำให้ได้รับบาดเจ็บแต่อย่างใด พาดคล้องกับต้นไม้ป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนหนีไปอีก จากนั้นก็ได้อบรมนักเรียนดังกล่าวและแจ้งให้ประชาสัมพันธ์ประกาศให้ไปดูตัวประหลาดที่ชอบหนีเรียน โดยมีผู้ไปดูประมาณ ๒๐ – ๓๐ คน และใช้เวลาในการอบรมสั่งสอนประมาณ ๒๐ นาที แล้วจึงให้เด็กนักเรียนทั้งสองคนเข้าห้องเรียนตามปกติ ในส่วนการดำเนินคดีอาญากับผู้อุทธรณ์นั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มอบอำนาจให้นาย ร. นิติกร เข้าแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร ให้ดำเนินคดีกับผู้อุทธรณ์ให้ถึงที่สุด กรณีลงโทษนักเรียนโดยการล่ามโซ่ติดกับต้นไม้ ซึ่งคดีดังกล่าวพนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการอีกทางหนึ่งด้วย โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า เรื่องที่พนักงานสอบสวนส่งมาตามมาตรา ๘๙ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการเพียงเล็กน้อย จึงให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยต่อไป ในส่วนการดำเนินคดีอาญานั้น อัยการมีความเห็นว่า ในคดีนี้ผู้เสียหายไม่ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด พนักงานสอบสวนจึงไม่มีอำนาจสอบสวน พนักงานอัยการไม่มีอำนาจพิจารณาสั่งคดีได้ ดังนั้น จึงต้องส่งสำนวนคืน ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้ยอมรับว่ามีการลงโทษในลักษณะดังกล่าวจริง แต่ทำไปเพื่ออบรมสั่งสอน มิได้มีเจตนาที่จะประจานหรือทำให้นักเรียนเสื่อมเสียอิสรภาพแต่อย่างใด อีกทั้งผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนผู้เสียหายก็ไม่ติดใจเอาเรื่อง และเห็นว่าการที่ผู้อุทธรณ์ลงโทษนักเรียนก็ด้วยเจตนาดี หวังให้นักเรียนกลับตนเป็นคนดี แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องของการลงโทษนักเรียน ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๖ กำหนดว่า “ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรงหรือแบบกลั่นแกล้งหรือลงโทษด้วยความโกรธหรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุ

ของนักเรียนหรือนักศึกษาและความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิดและกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป...” แม้ผู้อุทธรณ์จะกล่าวอ้างว่าตนมีเจตนาที่จะแก้นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีทั้งนักเรียนผู้เสียหาย ทั้งสองคนและผู้ปกครองไม่ติดใจเอาความก็ตาม แต่การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีดังกล่าวเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ อันเป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่การที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีมติให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๑ ขั้น ระดับแห่งการลงโทษหนักเกินกว่ากรณีความผิด เห็นสมควรมีมติลดโทษให้ผู้อุทธรณ์เป็นลงโทษภาคทัณฑ์ ให้เหมาะสมแก่กรณีความผิดต่อไป

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นการลงโทษนักเรียนไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ อันเป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่การที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖ มีมติให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ระดับแห่งการลงโทษหนักเกินกว่ากรณีความผิด จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ลดโทษผู้อุทธรณ์ จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ลงเป็นโทษภาคทัณฑ์ ให้เหมาะสมแก่กรณีความผิดต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ผู้อำนวยการสถานศึกษารู้อยู่แล้วว่า นาง ร. ตำแหน่งครู เป็นผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน และนาง ส. เป็นผู้มีสิทธิตามที่กฎหมายในการที่จะได้รับค่าเช่าบ้าน แต่ผู้อำนวยการสถานศึกษากลับจงใจหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย ด้วยการจัดให้นาง ร. เข้าพักในที่พักของทางราชการ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนทางราชการ แม้ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะได้มีหนังสือเร่งรัด ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย หลายครั้งแต่ผู้อำนวยการสถานศึกษามิได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่นาง ส. ผู้มีสิทธิโดยชอบในการเบิกค่าเช่าบ้าน และอาจเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในอันที่จะต้องเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้นาง ส. ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับการจัดเข้าบ้านพักของทางราชการ เป็นการทำให้ราชการต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น แต่ในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ได้มีการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ นาง ส. ผู้มีสิทธิเบิก เนื่องจากเมื่อผู้อำนวยการสถานศึกษาได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจบ้านเช่าของ นาง ส. ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง แต่นาง ส. ไม่ยินยอมให้ตรวจบ้านเช่าจึงไม่เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังเป็นผลให้มิอาจเบิกจ่ายค่าเช่าให้ นาง ส. ผู้มีสิทธิได้ จึงถือว่าราชการยังมิได้รับความเสียหายในส่วนนี้ การกระทำของผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงเป็นเพียงเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์เหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ว. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กรณีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงในเรื่องไม่ดำเนินการพิจารณาจัดข้าราชการเข้าบ้านพักของทางราชการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กฎหมาย และระเบียบวิธีปฏิบัติของทางราชการ

นาง ส. ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียน ว. ตามคำร้องขอของตนเอง เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๘ โดยการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านข้าราชการในขณะนั้นเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีฉบับดังกล่าว ไม่ได้ห้ามมิให้เบิกจ่ายค่าเช่าบ้านสำหรับข้าราชการที่ย้ายตามความประสงค์ของตนเอง เมื่อไม่เข้ากรณีต้องห้ามตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงต้องถือว่านาง ส. เป็นผู้มีสิทธิได้รับการเบิกค่าเช่าบ้าน แม้ว่าต่อมาจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยแก้ไขเนื้อความในมาตรา ๗ ให้ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งเดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้อีกต่อไปก็ตาม แต่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับเดียวกันนี้ก็ยังคงรับรองสิทธิ

ที่จะเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเองที่มีอยู่ตาม พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับให้มีอยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิ นอกจากนี้ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นกฎหมายใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันก็ยังคงมีการรับรองสิทธิของข้าราชการซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ให้ยังคงมีสิทธิอยู่ต่อไปจนกว่าจะหมดสิทธิ ดังนั้น นาง ส. จึงเป็นผู้มีสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ส่วนนาง ร. ได้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่โรงเรียน ว. ตามความประสงค์ของตนเอง เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางประจำสำนักงานใหม่ต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง ไม่มีสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ดังนั้น นาง ร. จึงเป็นผู้ไม่มีสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ส่งพร้อมหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๒๒.๓/ว ๑๐๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดให้ที่พักของแต่ละส่วนราชการ จะกำหนดให้เป็นที่พักสำหรับข้าราชการระดับใดให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งความประหยัดและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ส่วนการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ ให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณหรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจจัดที่พัก ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (๒) ที่พักของแต่ละส่วนราชการนอกจากที่พักตาม (๑) ให้จัดข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานลงมา ประเภทวิชาการระดับชำนาญการลงมาหรือดำรงตำแหน่งระดับ ๖ ลงมาหรือเทียบเท่า และเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเข้าพักอาศัยไม่ว่าข้าราชการผู้นั้นกำลังใช้สิทธิ์เบิกค่าเช่าบ้านอยู่หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีนี้ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๓๖๑/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ เรื่องการมอบอำนาจการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ ให้บุคคลต่อไปนี้ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีบ้านพักของสถานศึกษาให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้น นาย ว. ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน ว. มีหน้าที่ในการจัดข้าราชการเข้าที่พักของทางราชการให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีนี้นาง ส. ตำแหน่งข้าราชการครู วิทยฐานะครูชำนาญการซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ตามข้อ ๓(๒) ของหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ยื่นคำร้องขอเข้าบ้านพักจำนวน ๔ ครั้ง คือ ครั้งแรกวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ครั้งที่สองวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ ครั้งที่สาม ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔ ครั้งที่สี่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์มีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดให้บุคคลดังกล่าวได้เข้าพักในบ้านพักของราชการตามสิทธิที่ข้าราชการดังกล่าวมีอยู่ ประกอบกับบ้านพักของทางราชการก็ว่างอยู่สามารถจัดให้ข้าราชการดังกล่าวเข้าพักตามสิทธิได้ แต่ผู้อุทธรณ์ก็หาได้ดำเนินการไม่ แม้ว่าการจัดข้าราชการเข้าพักในที่พักของทางราชการจะได้ทำขึ้นในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งได้มีมติให้นาง ร. เข้าพักเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ก็ตาม แต่มติดังกล่าวมิได้เป็นการผูกพันให้ผู้อุทธรณ์จะต้องปฏิบัติตาม เป็นแต่เพียงการประกอบการใช้ดุลพินิจของผู้อุทธรณ์เท่านั้น เนื่องจากตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ๓๖๑/๒๕๕๐

ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ ได้มอบอำนาจให้การจัดบ้านพักของสถานศึกษาเป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา เมื่อผู้อุทธรณ์ในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาและในฐานะผู้มีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเห็นว่า มติของคณะกรรมการดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย ย่อมสามารถใช้ดุลพินิจดำเนินการให้เป็นไปตามโดยถูกต้องชอบธรรมได้ การกล่าวอ้างว่าได้กระทำลงในรูปแบบของคณะกรรมการ แล้วยกมติของคณะกรรมการขึ้นเป็นข้อให้ตนพ้นผิดนั้นจึงมิอาจกระทำได้ การกล่าวอ้างในข้อนี้ไม่อาจรับฟังได้

นอกจากนี้ข้อเท็จจริงยังพบว่าผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือโรงเรียน ว. หารือสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของนาง ส. ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยในเวลาต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มีหนังสือแจ้งรับรองการมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของนาง ส. ไปยังโรงเรียน ว. ผู้อุทธรณ์ก็ยังมิได้ดำเนินการแก้ไขให้การเป็นไปโดยถูกต้องจนกระทั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีหนังสือแจ้งรับรองสิทธิของนาง ส. ไปอีกครั้งหนึ่งและเร่งรัดให้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ภายหลังได้รับหนังสือดังกล่าวผู้อุทธรณ์ก็ยังมิได้ใส่ใจดำเนินการให้การเป็นไป โดยถูกต้องแต่อย่างใด จนกระทั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต้องมีหนังสือแจ้งให้โรงเรียน ว. รายงานผลการดำเนินการภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าว ผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือโรงเรียน ว. ชี้แจงว่าบ้านพักยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงยังไม่แล้วเสร็จ แต่ในความเป็นจริงแล้วได้จัดให้นาง ร. พักอาศัยในบ้านพักตลอดมา ตั้งแต่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา รวมเป็นเวลา ๘ เดือนแล้ว ในเวลาต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มีหนังสือให้ชี้แจงว่าเหตุใดไม่จัดนาง ส. ซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเข้าพักในบ้านพักของทางราชการ ผู้อุทธรณ์ได้มีหนังสือโรงเรียน ว. ชี้แจงว่าบ้านพักยังปรับปรุงไม่เสร็จ จึงยังไม่มีบ้านว่าง นาง ร. ยื่นคำขอก่อนจึงต้องจัดให้เข้าอยู่บ้านพักก่อน ท้ายที่สุดจนกระทั่งนาง ร. ได้ย้ายไปโรงเรียนอื่นแล้วจึงได้จัดให้นาง ส. การกระทำดังกล่าวของผู้อุทธรณ์อาจเป็นผลให้ทางราชการได้รับความเสียหาย คือ ต้องเบิกค่าเช่าบ้านให้นาง ส. ระหว่างที่ยังไม่ได้เข้าพักในที่พักของทางราชการ

ผู้อุทธรณ์ในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา มีหน้าที่ในอันที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ แต่พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ที่รู้อยู่แล้วว่านาง ร. เป็นผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน และนาง ส. เป็นผู้มีสิทธิตามที่กฎหมายในการที่จะได้รับค่าเช่าบ้าน แต่ผู้อุทธรณ์กลับจงใจหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย ด้วยการจัดให้นาง ร. เข้าพักในที่พักของทางราชการ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนทางราชการ แม้ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะได้มีหนังสือเร่งรัดให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหลายครั้ง แต่ผู้อุทธรณ์มิได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่นาง ส. ผู้มีสิทธิโดยชอบในการเบิกค่าเช่าบ้าน และอาจเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในอันที่จะต้องเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้นาง ส. ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับการจัดเข้าบ้านพักของทางราชการ เป็นการทำให้ราชการต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น แต่ในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ได้มีการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ นาง ส. ผู้มีสิทธิเบิก เนื่องจากเมื่อผู้อุทธรณ์ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจบ้านเช่าของ นาง ส. ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง แต่นาง ส. ไม่ยินยอมให้ตรวจบ้านเช่าจึงไม่เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังเป็นผลให้มิอาจเบิกจ่ายค่าเช่าให้ นาง ส. ผู้มีสิทธิได้ จึงถือว่าราชการยังมิได้รับความเสียหายในส่วนนี้ การกระทำของผู้อุทธรณ์จึงเป็นเพียงเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ มีมติให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้อุทธรณ์เป็นการเหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว เห็นสมควรมีมติยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ที่รู้อยู่แล้วว่านาง ร. เป็นผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน และนาง ส. เป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายในการที่จะได้รับค่าเช่าบ้าน แต่ผู้อุทธรณ์กลับจงใจหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย ด้วยการจัดให้นาง ร. เข้าพักในที่พักของทางราชการ ไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนทางราชการ แม้ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะได้มีหนังสือเร่งรัดให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหลายครั้ง แต่ผู้อุทธรณ์มิได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้มีสิทธิโดยชอบในการเบิกค่าเช่าบ้าน และอาจเกิดความเสียหายแก่ทางราชการในอันที่จะต้องเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้ผู้มีสิทธิ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับการจัดเข้าบ้านพักของทางราชการ เป็นการทำให้ราชการต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น แต่ในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ได้มีการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่นาง ส. ผู้มีสิทธิเบิก เนื่องจากเมื่อผู้อุทธรณ์ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจบ้านเช่าของนาง ส. ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง แต่นาง ส. ไม่ยินยอมให้ตรวจบ้านเช่า จึงไม่เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังเป็นผลให้มิอาจเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้ได้ จึงถือว่าราชการยังมิได้รับความเสียหายในส่วนนี้ การกระทำของผู้อุทธรณ์จึงเป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้อุทธรณ์เป็นการเหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๓
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖

(มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหญิง ตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน กรณีจงใจ เจตนา กระทำการกล่าวหาใส่ความผู้บังคับบัญชาและผู้อื่นโดยข้อความอันเป็นเท็จ กลั่นแกล้งเขียนหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยไม่ใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นการสร้างปัญหาและสร้างความยุ่งยากให้แก่หน่วยงานและผู้อื่น สร้างความแตกแยกในหมู่คณะและใส่ความทั้งที่ไม่มีพยานหลักฐาน เป็นการใส่ความเท็จทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อตาม กลั่นแกล้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเสียหาย พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และกรณีเป็นความผิดเล็กน้อยตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ฟังขึ้น จึงเห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษภาคทัณฑ์ ให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง จ. ตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน กรณีจงใจ เจตนากระทำการกล่าวหาใส่ความผู้บังคับบัญชาและผู้อื่นโดยข้อความอันเป็นเท็จ กลั่นแกล้งเขียนหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยไม่ใช้สิทธิตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นการสร้างปัญหาและสร้างความยุ่งยากให้แก่หน่วยงานและผู้อื่น สร้างความแตกแยกในหมู่คณะและใส่ความทั้งที่ไม่มีพยานหลักฐาน เป็นการใส่ความเท็จทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อตาม กลั่นแกล้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเสียหาย

กรณีสืบเนื่องจากการที่ผู้อุทธรณ์ร้องเรียนกล่าวหาว่านาย ง. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก. กระทำอนาจารผู้อุทธรณ์โดยการดึงผู้อุทธรณ์เข้าไปสวมกอด ๓ ครั้ง ยกขาพาดตักผู้อุทธรณ์ และข่มขู่ กลั่นแกล้งผู้อุทธรณ์ ให้ไม่ได้รับการพิจารณาจัดให้ลงกรอบอัตรากำลัง ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาและดำเนินการทางวินัยนาย ง. ในกรณีดังกล่าว แล้วสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนาย ง. ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน (ในชั้นอุทธรณ์ได้รับการลดโทษเป็นภาคทัณฑ์) และสั่งให้นาย ง. ไปช่วยราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข. ต่อมาผู้อุทธรณ์ก็ได้รับการจัดให้ลงกรอบอัตรากำลังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก. แล้ว แต่ผู้อุทธรณ์ยังคง

มีความเคลือบแคลงสงสัยและคับข้องใจ เนื่องจากเห็นว่าการพิจารณาความผิด นาย ง. นั้น ไม่ครบถ้วนตามข้อเท็จจริงและโทษที่ได้รับนั้นเบาเกินไป มีความประสงค์ให้นาย ง. ได้รับโทษสถานหนัก จึงทำหนังสือร้องเรียนกล่าวหา นาย ง. ไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ว่าราชการจังหวัดและฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทั่วไปของผู้อุทธรณ์ เนื่องจากเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และคาดหวังโดยสุจริตว่าความทุกข์ความคับข้องใจของตนจะได้รับการบรรเทาหรือปลดเปลื้องไป

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

ปัญหาข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นโต้แย้ง

ผู้อุทธรณ์โต้แย้งว่า นาย พ. ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์เป็นคู่กรณีกับผู้อุทธรณ์ในคดีในศาลปกครอง จึงเป็นบุคคลต้องห้าม มีลักษณะไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติลักษณะต้องห้ามของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้นั้น มีจุดมุ่งหมาย ที่จะใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเนื้อหาสาระหลักของเรื่อง ซึ่งผลการพิจารณาจะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาทางปกครองในเนื้อหาสาระของเรื่องได้รับการพิจารณาจากบุคคลที่เป็นกลาง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในทางที่เป็นคุณหรือโทษกับคู่กรณี อันอาจทำให้ข้อยุติในผลการพิจารณาทางปกครองไม่เป็นธรรมอย่างแท้จริง ดังนั้น ในการพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงต้องพิจารณาขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นต้องเสียความเป็นกลางหรือไม่ มิใช่หมายถึงเจ้าหน้าที่ทุกคนในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทางปกครองไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เลย ซึ่งการพิจารณาทางปกครองในการพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์นั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาเนื้อหาสาระของเรื่องว่า ผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยหรือไม่ เพียงใด อันจะนำไปสู่การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อไป ได้แก่ กรรมการในคณะกรรมการสอบสวน หรือผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษทางวินัย หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาความผิดและพิจารณาโทษทางวินัย ส่วนนาย พ. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์นั้น โดยที่ในชั้นการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ออกคำสั่งมิใช่เป็นผู้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอันเป็นเนื้อหาสาระของเรื่อง แต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย เพื่อดำเนินการพิจารณาเนื้อหาสาระของเรื่องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยไม่ว่าผู้ใดดำรงตำแหน่งนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติเช่นเดียวกัน การพิจารณาทางปกครองสำหรับการดำเนินการทางวินัยจึงต้องถือว่าเริ่มตั้งแต่การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นต้นไป ด้วยเหตุนี้การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นต่อมาผู้อุทธรณ์โต้แย้งว่า การพิจารณาดำเนินการทางวินัยผู้อุทธรณ์ ผู้บังคับบัญชากับพวกมิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการปฏิบัติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งลงโทษผู้อุทธรณ์จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นสมควรลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นสมควรลงโทษตัดเงินเดือน ผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน แล้วแต่กรณี เห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจึงต้องนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ แม้ในครั้งแรกผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะได้มีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน โดยมิได้นำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาก่อนตามกระบวนการขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการมิชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่ต่อมาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก็ได้มีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายกเลิกคำสั่งลงโทษดังกล่าวแล้วนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติให้ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน ตามมติดังกล่าว กรณีจึงเป็นการปฏิบัติโดยถูกต้องครบถ้วนตามกระบวนการและขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว การพิจารณาดำเนินการทางวินัยตลอดจนการสั่งลงโทษผู้อุทธรณ์จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

<u>ปัญหาข้อเท็จจริง</u>

กรณีมีประเด็นจำต้องวินิจฉัยว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีสืบเนื่องจากการที่ผู้อุทธรณ์ร้องเรียนกล่าวหาว่านาย ง. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทำอนาจารผู้อุทธรณ์โดยการดึงผู้อุทธรณ์เข้าไปสวมกอด ๓ ครั้ง ยกขาพาดตักผู้อุทธรณ์ และข่มขู่ กลั่นแกล้งผู้อุทธรณ์ ให้ไม่ได้รับการพิจารณาจัดให้ลงกรอบอัตรากำลัง ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาและดำเนินการทางวินัย นาย ง. ในกรณีดังกล่าวแล้วสั่งลงโทษตัดเงินเดือน นาย ง. ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน (ในชั้นอุทธรณ์ได้รับการลดโทษเป็นภาคทัณฑ์) และสั่งให้นาย ง. ไปช่วยราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข. ต่อมาผู้อุทธรณ์ก็ได้รับการจัดให้ลงกรอบอัตรากำลังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว แต่ผู้อุทธรณ์ยังคงมีความเคลือบแคลงสงสัยและคับข้องใจ เนื่องจากเห็นว่าการพิจารณาความผิดนาย ง. นั้น ไม่ครบถ้วนตามข้อเท็จจริง และโทษที่ได้รับนั้น เบาเกินไป มีความประสงค์ให้นาย ง. ได้รับโทษสถานหนัก จึงทำหนังสือร้องเรียนกล่าวหานาย ง. ไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ว่าราชการจังหวัด และฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพทั่วไปของผู้อุทธรณ์ เนื่องจากเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และคาดหวังโดยสุจริตว่าความทุกข์ ความคับข้องใจของตนจะได้รับการบรรเทา

หรือปลดเปลื้องไป แต่อย่างไรก็ดีการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวจะยังคงสุจริตอยู่ตราบเท่าที่ไม่เกินขอบเขตแห่งกฎหมาย และไม่เป็นการกระทบสิทธิของบุคคลอื่น หรือทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย การที่ผู้อุทธรณ์ร้องเรียนกล่าวหาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และบุคคลอื่นๆ ว่าให้การช่วยเหลือ นาย ง. ไม่ให้ถูกรับโทษและไม่ให้ถูกย้าย ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่เที่ยงธรรมในหลายๆ เรื่องนั้น ย่อมเป็นเหตุให้บุคคลผู้ถูกกล่าวหานั้นได้รับความเสียหาย หากข้อกล่าวหาดังกล่าวปราศจากมูลความจริง อันควรกล่าวหาเช่นนั้นแล้ว พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการทางวินัยแก่ นาย ง. ตามที่ผู้อุทธรณ์กล่าวหาแล้ว และเห็นว่า นาย ง. กระทำผิดตามข้อกล่าวหาและสั่งลงโทษดังกล่าว และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา จะมีมติลดโทษให้นาย ง. จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษภาคทัณฑ์ ก็ตาม การดำเนินการทางวินัยแก่นาย ง. ดังกล่าวก็ยังถือได้ว่าถูกต้องและเหมาะสมตามพฤติการณ์แห่งกรณี ส่วนข้อกล่าวหาอื่น ๆ ของผู้อุทธรณ์พิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามที่ผู้อุทธรณ์กล่าวหาแต่อย่างใด พฤติการณ์แห่งการร้องเรียนกล่าวหาของผู้อุทธรณ์จึงปราศจากความจริง ย่อมมีมูลอันควรกล่าวหาว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์ จึงเป็นการดำเนินการตามกฎหมายและตามมูลกรณีที่ปรากฏ หาเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยเป็นเท็จตามที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างไม่ และเมื่อพิจารณาพยานหลักฐานจากการสอบสวนไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอย่างใด ๆ ตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องเรียนกล่าวหา พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ย่อมถือได้ว่าเป็นความผิดวินัย กรณีกลั่นแกล้ง กล่าวหา หรือร้องเรียนผู้อื่น โดยปราศจากความจริง เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายไม่ถึงร้ายแรง ตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

กรณีมีปัญหาข้อเท็จจริงที่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นต่อมาว่า ตามพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์สมควรลงโทษผู้อุทธรณ์สถานใดและเพียงใด ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้โต้แย้งว่ากระบวนการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ไม่มีความเป็นธรรม ไม่มีความยุติธรรม นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า มูลกรณีของเรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจากผู้อุทธรณ์ถูกนาย ง. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชากระทำอนาจาร โดยดึงผู้อุทธรณ์เข้าไปสวมกอด ๓ ครั้ง และแสดงพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม โดยการยกขาขึ้นพาดบนขาของผู้อุทธรณ์ต่อหน้าบุคคลอื่น ๆ หลายคน ผู้อุทธรณ์ย่อมได้รับความอับอายและรู้สึกว่าถูกดูหมิ่นเหยียดหยามในศักดิ์ศรี และถูกกดขี่ ข่มเหงทางจิตใจอย่างร้ายแรง เมื่อผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับการจัดลงกรอบอัตรากำลังของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ย่อมเป็นธรรมดาที่ผู้อุทธรณ์จะคิดเข้าใจเองว่าถูกกลั่นแกล้งโดยไม่เป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจนั้น การที่ผู้อุทธรณ์ร้องเรียนกล่าวหาก็เพื่อร้องขอความเป็นธรรม และแม้จะกล่าวพาดพิงถึงบุคคลอื่นในทางเสียหายอยู่บ้างก็เป็นผลจากความคับข้องใจและเข้าใจว่าตนสามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ร้องเรียนต่อผู้มีอำนาจ ตลอดจนฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ของตนได้โดยสุจริต จึงเห็นว่า การที่ผู้อุทธรณ์กระทำไปก็ด้วยเหตุที่ตน ถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง ด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม และมีความคับข้องใจ ในการกระทำของผู้บังคับบัญชาตามสมควร การพิจารณาโทษผู้อุทธรณ์

ในกรณีดังกล่าว แม้ว่าผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ตามควรแก่กรณี แต่ก็ต้องพิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดด้วย พิจารณาแล้วเห็นว่า ระดับโทษของความผิดวินัยกรณีเช่นเดียวกันนี้ที่ผ่านมาจะมีมาตรฐานโทษ คือ ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ แล้วแต่กรณี ประกอบกับผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดด้วยความคับข้องใจดังได้กล่าวมาแล้ว และโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม จึงเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และกรณีเป็นความผิดเล็กน้อย ตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ฟังขึ้น จึงเห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษภาคทัณฑ์ ให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษภาคทัณฑ์ ให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเปิดศูนย์รับเลี้ยงเด็กเพื่ออุปการะดูแลเด็กผู้ยากไร้ ลงโทษเด็กในอุปการะโดยการตี เป็นการไม่เหมาะหลายคน พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น เป็นการลงโทษที่หนักเกินกว่ากรณีความผิด จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ช. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษจากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ในเรื่องเป็นผู้ปกครองดูแลเด็ก ได้กระทำการทารุณกรรมเด็กนักเรียนที่รับเลี้ยงภายในศูนย์ ล. จนเป็นเหตุให้เด็กหลบหนี และต่อมาได้ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในเรื่องเดียวกันนี้

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้เปิด “ศูนย์ ล.” เพื่อรับอุปการะเด็กผู้ยากไร้และได้ดำเนินการเรื่อยมา มีเด็กที่อยู่ในความอุปการะจำนวนหลายคน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ เทศบาล น. ได้ตรวจพบเด็กซึ่งอยู่ในความดูแลของศูนย์ ล. ของผู้อุทธรณ์ จำนวน ๕ คน ได้หนีออกจากศูนย์ ล. จึงได้แจ้งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทราบและนำเด็กทั้ง ๕ คน ส่งเข้ารับการสงเคราะห์ที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด และในวันเดียวกันพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดได้เข้าไปทำการตรวจสอบที่ศูนย์ ล. ของผู้อุทธรณ์อีกพบว่ามีเด็กอยู่ในความดูแลอีกจำนวนหลายคนและมีเด็กผู้ชายอีก ๑ คน ที่ขอเข้ารับการสงเคราะห์ที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด จึงได้นำเด็กผู้เข้ารับการสงเคราะห์ส่งไปยังบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดและในเบื้องต้นนักสังคมสงเคราะห์ของบ้านพักเด็กได้ทำการตรวจสภาพร่างกายเด็กไว้แล้ว

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้นำคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดเข้าไปทำการตรวจสอบที่ศูนย์ ล. ของผู้อุทธรณ์อีกก็พบว่ามีผู้อยู่ในความอุปการะ รวมจำนวน ๑๙ คน ตรวจสอบที่พักเด็กไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกและตรวจพบว่าเด็กอยู่ในความอุปการะของศูนย์ ล. ไปโรงเรียนเพียงสัปดาห์ละ ๑ - ๒ วัน ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สภาพร่างกายเด็กไม่สะอาด

ภาวะจิตใจซึมเศร้า สีหน้าเศร้า ไม่เริงร่า พูดน้อย ซึ่งในส่วนนี้ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ ตามกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มอบอำนาจให้นักสังคมสงเคราะห์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีกับผู้อุทธรณ์ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จนผู้อุทธรณ์ถูกพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาล ในข้อหาความผิดต่อร่างกาย ความผิดต่อเสรีภาพ ความผิดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ ๑๓๔๘/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดง ที่ ๑๗๑๔/๒๕๕๒ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ พิพากษายกฟ้อง เนื่องจากเห็นว่าพยานหลักฐานไม่มีน้ำหนักมั่นคงพอให้รับฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดตามฟ้องจริง พนักงานอัยการจึงได้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๐๕/๒๕๕๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๔๐๙/๒๕๕๕ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พิพากษาแก้เป็นว่าผู้อุทธรณ์มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๑ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๑ ให้ปรับกระทงละ ๘๐๐ บาท ผู้อุทธรณ์รวม ๗ กระทงเป็นปรับ ๕,๖๐๐ บาท หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ดังกล่าวนั้นได้ถึงที่สุด

<u>ปัญหาข้อกฎหมาย</u>

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือนนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาเห็นว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรลงโทษผู้อุทธรณ์โดยตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน แล้วได้รายงานผลการสอบสวนมายังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ และต่อมาเมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเสนอ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจึงชอบที่จะออกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือนได้ทันที ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การดำเนินกระบวนการพิจารณาทางวินัยดังกล่าวต่อผู้อุทธรณ์จึงเป็นการถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายแล้ว ดังนั้นคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ ๑๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่ลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

มีประเด็นที่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยในประการต่อไปว่า การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๓๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ โดยอาศัยมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ นั้น

ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้ออกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน แล้วก็จะต้องรายงานให้ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยผู้อุทธรณ์ แล้วมีความเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๓๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แต่เมื่อได้พิจารณาจากอนุกรรมการที่เข้าประชุมใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นคราวประชุมที่ได้พิจารณามีมติเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์นั้น ปรากฏว่ามีนาย จ. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ในองค์คณะดังกล่าวด้วย โดยที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย จ. ได้เคยเป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์มาก่อน แล้วได้ทำความเห็นเสนอไปยังผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงด้วยแล้ว ยังได้เข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการอีก จึงเห็นได้ว่าการที่นาย จ. ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยในชั้นเป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์มาก่อน และต่อมาได้มาวินิจฉัยในเรื่องการดำเนินการทางวินัยผู้อุทธรณ์ในเรื่องเดิมอีก โดยไม่ปรากฏว่านาย จ. ได้ขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาในเรื่องของผู้อุทธรณ์ หรือได้หยุดพิจารณาเรื่องนั้น หรือให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนหรือแจ้งให้ที่ประชุมทราบแต่อย่างใด กรณีดังกล่าวจึงถือว่าการพิจารณาทางปกครองของนาย จ. มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นผลให้การพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่มีมติเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลทำให้คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๓๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ที่เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไม่ชอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย จึงเห็นควรเพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในคราวประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

เฉพาะระเบียบวาระที่ ๔.๑.๒ ที่พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยผู้อุทธรณ์ และเพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ ๓๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่า องค์คณะนี้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องอุทธรณ์และร้องทุกข์เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เห็นว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีมติหรือขัดแย้งกับกฎหมาย กฎ ก.ค.ศ. ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งพิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการด้วย อีกทั้งเมื่อผู้อุทธรณ์ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษกรณีดังกล่าว จึงถือว่าการพิจารณาอุทธรณ์เป็นการพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยด้วย ประกอบกับกรณีดังกล่าวได้ปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติจากคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว ฉะนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม องค์คณะนี้จึงมีอำนาจวินิจฉัยข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดแล้ว ซึ่งถือเป็นกระบวนการภายในของฝ่ายปกครองเพื่อที่จะพิจารณาและออกคำสั่งทางปกครองต่อไป เพื่อพิจารณาว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ (๑๐) ประกอบกับข้อ ๑๕ และ ๑๗ ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

<u>ปัญหาข้อเท็จจริง</u>

ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ได้ถูกดำเนินคดีอาญาในเรื่องเป็นผู้ปกครองเด็กซึ่งได้กระทำการทารุณกรรมเด็กในปกครองอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นความผิดตามกฎหมายหลายฉบับ แต่เมื่อได้มีการพิสูจน์ความจริงกันตามกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมแล้ว ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยศาลได้ลงโทษผู้อุทธรณ์ว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา ๓๙๑ ฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เพียงข้อหาเดียวเท่านั้น ซึ่งเกิดจากการที่ผู้อุทธรณ์ได้ตีเด็กที่อยู่ในความดูแลและความผิดดังกล่าวนั้นเป็นเพียงความผิดลหุโทษ

มีประเด็นที่จำต้องพิจารณาว่าการที่ผู้อุทธรณ์ลงโทษเด็กด้วยการตีนั้นเป็นการปฏิบัติขัดกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือไม่ เห็นว่าตามระเบียบดังกล่าวใช้สำหรับการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ที่ได้กระทำความผิดจากการฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนโดยการลงโทษนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน แต่ในกรณีของผู้อุทธรณ์นั้นได้ลงโทษเด็กโดยการตี เนื่องจากได้ทำโคหรือกระบือที่เลี้ยงไว้สูญหายในระหว่างที่อยู่ในศูนย์ ล. หรือได้กระทำความผิดในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับระเบียบหรือข้อบังคับใด ๆ และศูนย์ ล. ของผู้อุทธรณ์นั้นก็ไม่ได้อยู่ในความหมายของสถานศึกษาตามระเบียบดังกล่าว เนื่องจากเป็นจัดตั้งขึ้นหรือเรียกชื่อกันเองโดยไม่ได้มีกฎหมายรองรับ แต่เห็นว่าการที่ผู้อุทธรณ์ได้กระทำการลงโทษเด็กนั้น

เป็นการลงโทษตามอารมณ์มากกว่าที่จะมีเจตนาอบรมสั่งสอนเด็กแต่อย่างใด จึงเห็นว่าการที่ผู้อุทธรณ์ได้ลงโทษเด็กด้วยการตีนั้น ไม่ได้อยู่ในบังคับตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ใช้บังคับเฉพาะนักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้กระทำผิดจากการฝ่าฝืนข้อบังคับของสถานศึกษาหรือของกระทรวงศึกษาธิการ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องประพฤติตนตามความคาดหวังของสังคมในฐานะที่อาชีพครูเป็นอาชีพพิเศษที่ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนศิษย์ควรจะมีวิธีการอบรมสั่งสอนและวิธีการลงโทษเด็กโดยไม่ใช้กำลังในการลงโทษ ควรหาวิธีการอื่นมาใช้ตามความเหมาะสมกับเด็กตามความรู้ ความสามารถแต่ผู้อุทธรณ์หาได้ใช้วิธีการเช่นนั้นไม่ เมื่อข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้ตีเด็กจริงโดยไม่เหมาะสมเป็นจำนวนหลายคน พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้อุทธรณ์จึงเป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ส่วนในกรณีที่ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้พิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ แล้วมีความเห็นว่าพฤติกรรมของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะการเลี้ยงดูแลเด็กแบบโหดร้าย กระทำการทารุณกรรมจนเป็นเหตุให้เด็กจำนวนหนึ่งต้องเดินหลบหนีออกจากศูนย์นั้น เห็นว่า เป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่ตรงตามคำพิพากษา เพราะเมื่อได้พิจารณาจากคำพิพากษาศาลและศาลอุทธรณ์ รับฟังได้ว่าเด็กที่อยู่ที่ศูนย์ ล. ซึ่งอ้างว่าถูกผู้อุทธรณ์ตีนั้น แพทย์ได้ตรวจร่างกาย พบเพียงรอยแดงจาง ๆ รอยขีดข่วนเก่ารอยช้ำแผลถลอกเก่า และรอยแผลเป็นเก่าเท่านั้น ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเกิดจากการกระทำของบุคคลหรืออุบัติเหตุตั้งแต่เมื่อใด ซึ่งลักษณะบาดแผลต่าง ๆ ที่ผู้เสียหายแต่ละคนได้รับนั้นจะมีขนาดเล็กเพียงประมาณ ๒ ถึง ๓ เซนติเมตร ไม่ปรากฏลักษณะบ่งเฉพาะของบาดแผล ทั้งไม่ปรากฏถึงความรุนแรงของแผลแต่ละแห่ง กรณีอาจเกิดจากอุบัติเหตุหกล้มหรือวิ่งเล่นซุกซนตามวัยของผู้เสียหายก็เป็นได้ ส่วนการเลี้ยงดูเด็กในศูนย์ ล. นั้น ได้ความตามรายงานการตรวจของแพทย์ว่าเด็กกลุ่มดังกล่าวที่ได้รับการตรวจประเมินทางร่างกายจากแพทย์ทุกคนมีพัฒนาการสมวัย สภาพร่างกายปกติ แม้บางรายส่วนสูงและน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ แต่สภาพร่างกายก็สมบูรณ์แข็งแรงดี มีภาวะโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติ การที่เด็กอ้างว่าไม่ได้กินข้าวครบทุกมื้อหรือกินไม่อิ่มนั้นพฤติการณ์น่าเชื่อว่า เกิดจากลักษณะนิสัยของเด็กบางคน การเป็นเด็กเลี้ยงยาก ไม่ยอมกิน รวมทั้งปริมาณตามต้องการที่แตกต่างกัน พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์จึงไม่พอรับฟังได้ถึงขนาดส่อลักษณะไปในทางที่เป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก ส่วนการที่ผู้อุทธรณ์ใช้ให้เด็กเลี้ยงโค กระบือ การตัดหญ้า เก็บกวาด รดน้ำต้นไม้และการปลูกผักต่าง ๆ ก็ล้วนเป็นงานที่มีลักษณะเช่นเดียวกับที่ชาวบ้านทั่วไปในชนบทพึงต้องกระทำอยู่เป็นประจำ ทั้งไม่ได้ความว่าผู้เสียหายต้องตรากตรำทำงานอย่างหนักจนไม่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตหรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็กแต่อย่างใด และการที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ้างว่าเรื่องของผู้อุทธรณ์ได้ออกเผยแพร่ตามสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทำให้ภาพพจน์ของ

ผู้อุทธรณ์และวงการครูเสื่อมเสียนั้น เห็นว่าช่วงเกิดเหตุนั้นได้มีการนำเสนอข่าวตามสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ถึงพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์จริง แต่เมื่อผู้อุทธรณ์ได้เข้าต่อสู้และได้พิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกระบวนการยุติธรรมแล้วปรากฏว่าศาลอุทธรณ์ได้ลงโทษผู้อุทธรณ์ว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๑ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเพียงความผิดลหุโทษเท่านั้น ในกรณีที่ตีเด็กหลายราย แต่เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาดังกล่าวกลับไม่ปรากฏข่าวสารที่จะนำเสนอเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและคืนความเป็นธรรมให้กับตัวผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตัดสินดังกล่าวเห็นว่าไม่เป็นธรรมกับตัวผู้อุทธรณ์และหนักเกินกว่ากรณีความผิด

ดังนั้น เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ตามที่ปรากฏดังกล่าวเป็นเพียงแค่ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว ส่วนการที่ต่อมาผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น เป็นการลงโทษที่หนักเกินกว่ากรณีความผิด เห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ให้เหมาะสมกับกรณีความผิดและสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการต่อไป

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่พิจารณาเรื่องของผู้อุทธรณ์ และเพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๓๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ และอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๔ (๑๐) ประกอบกับข้อ ๑๕ และข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อความเป็นธรรม อาศัยข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดแล้ว วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ตามที่ปรากฏดังกล่าวเป็นเพียงแค่ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว ส่วนการที่ต่อมาผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น เป็นการลงโทษที่หนักเกินกว่ากรณีความผิด จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้อุทธรณ์ ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๕
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยืมเงินงบประมาณออกมาใช้จำนวน ๒๔ สัญญา รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๘๔๐,๒๖๑ บาท โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ในการยืม และไม่มีการส่งใช้เงินยืม ทั้งที่เจ้าหน้าที่การเงินได้บันทึกแย้งแล้วว่า ไม่สามารถยืมได้เนื่องจากยังไม่ได้ส่งใช้เงินยืมครั้งก่อน และควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ยืม แต่ก็ยังคงสั่งการให้เจ้าหน้าที่การเงินดำเนินการเบิกเงินยืมมาให้ และเมื่อได้รับเงินยืมไปแล้วไม่ปรากฏว่าได้นำเงินยืมไปใช้จ่ายในราชการ พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และกรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ฉ. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องยืมเงินงบประมาณออกมาใช้ จำนวน ๒๔ สัญญา โดยไม่ได้ส่งใช้เงินยืมหรือส่งเอกสารหลักฐานล้างหนี้เงินยืมตามกำหนดเวลาตามสัญญา ภายหลังจากผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้อุทธรณ์ได้นำเงินสดมาคืนเพื่อล้างหนี้ตามสัญญายืมเงินดังนี้ (๑) เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ รวมจำนวน ๒๖๒,๐๐๐ บาท (๒) เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ รวมจำนวน ๕๗๘,๒๖๑ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๘๔๐,๒๖๑ บาท โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ในการยืม และไม่มีการส่งใช้เงินยืมทั้งที่เจ้าหน้าที่การเงินได้บันทึกแย้งแล้วว่า ไม่สามารถยืมได้เนื่องจากยังไม่ได้ส่งใช้เงินยืมครั้งก่อน และควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ยืม แต่ก็ยังคงสั่งการให้เจ้าหน้าที่การเงินดำเนินการเบิกเงินยืมมาให้ และเมื่อได้รับเงินยืมไปแล้วไม่ปรากฏว่าได้นำเงินยืมไปใช้จ่ายในราชการแต่อย่างใด

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบของคณะกรรมการสอบสวนที่ได้เข้าไปตรวจโรงเรียนแล้วพบว่ามีร่องรอยการจัดทำและซ่อมแซมสิ่งของปรากฏตามที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้าง ประกอบกับพยานซึ่งเป็นครูในโรงเรียนให้การสนับสนุน จึงเชื่อว่าผู้อุทธรณ์ได้ดำเนินการตามที่กล่าวอ้างจริง แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้อุทธรณ์ได้ใช้จ่ายเงินในการดำเนินการดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าใด เหมาะสมกับเงินจำนวน

๘๔๐,๒๖๑ บาท ที่เบิกจากทางราชการไปหรือไม่ เนื่องจากผู้อุทธรณ์เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง และเป็นผู้ถือเงินและจ่ายเงินเอง โดยมิได้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และไม่มีหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาแสดง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมกรณีอื่นๆ ประกอบแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงินงบประมาณของโรงเรียนออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ของการยืมเงินและไม่มีแผนงานหรือโครงการรองรับ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงินในวันเดียวกันถึง ๖ สัญญา รวมเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๑ ทำสัญญายืมเงิน จำนวน ๔ สัญญา รวมเป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท และทำสัญญายืมเงินของทางราชการอีกหลายฉบับ เบิกเงินแต่ละครั้งเป็นจำนวนมากไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งในแต่ละครั้งที่ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงิน เจ้าหน้าที่การเงินก็ได้ทักท้วงทุกครั้งแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่สามารถยืมเงินได้ เนื่องจากไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการยืมเงิน และการยืมเงินควรให้ครูซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการตามแผนการใช้เงินงบประมาณของโรงเรียนเป็นผู้ขอยืมเงินไปใช้จ่ายตามแผนงานโครงการของโรงเรียน แต่ผู้อุทธรณ์ก็ยังคงอนุมัติให้ตนเองทำสัญญายืมเงินได้ ซึ่งการดำเนินการต่างๆ ตามที่ผู้อุทธรณ์ชี้แจงถึงแม้จะมีการจัดทำจริง แต่เชื่อว่าน่าจะมีลักษณะเป็นการทยอยดำเนินการและเกิดค่าใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ต่างกัน กล่าวคือ การเบิกเงินโครงการอาหารกลางวัน ผู้อุทธรณ์ชี้แจงว่าได้ใช้ในการจัดทำและปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนรวม ๔ รายการ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงิน รวมจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท เงินจำนวนนี้ หากผู้อุทธรณ์เบิกออกมาแล้วได้นำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนโดยการจัดซื้อจัดจ้างในรายการใดรายการหนึ่ง ตามที่ชี้แจงในทันที หรือในลักษณะทยอยดำเนินการก็ควรจะมีหลักฐานการจ่าย เช่น ใบเสร็จรับเงินของร้านค้าหรือหลักฐานอื่น ๆ มาแสดงหักล้างได้บ้างก่อนที่จะทำสัญญายืมเงินในครั้งต่อไป แต่ปรากฏว่าตลอดระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงินฉบับแรกเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จนถึงวันที่ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงินฉบับสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ผู้อุทธรณ์ไม่สามารถนำหลักฐานการจ่ายหรือหลักฐานอื่นใดมาแสดงหักล้างก่อนที่จะทำสัญญายืมเงินในครั้งต่อไปได้เลย แม้กระทั่ง ในชั้นอุทธรณ์ซึ่งผู้อุทธรณ์มีระยะเวลาพอสมควร ในอันที่จะรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อหักล้างแก้ข้อกล่าวหาในชั้นอุทธรณ์ได้ แต่ผู้อุทธรณ์ก็ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงเพิ่มเติมที่จะทำให้เชื่อได้ว่าผู้อุทธรณ์มิได้แสวงหาประโยชน์จากเงินของทางราชการที่เบิกมา ซึ่งการเบิกถอนเงินของทางราชการจำนวนมากออกมาเก็บไว้กับตัว ทั้งที่เจ้าหน้าที่การเงินได้ทักท้วงแล้ว และไม่มีหลักฐานการจ่ายมาแสดง ย่อมเป็นข้อพิรุธประการหนึ่งว่าผู้อุทธรณ์กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เช่นใด ทั้งการที่ในภายหลังผู้อุทธรณ์นำเงินตามจำนวนที่ยืมจากทางราชการมาคืนให้กับทางราชการทั้งหมด (ภายหลังจากที่ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว) ก็ขัดกับข้อเท็จจริงตามที่ผู้อุทธรณ์ชี้แจงว่าเงินที่เบิกมาได้นำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนทั้งหมด เพราะหากใช้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของทางราชการไปแล้ว ผู้อุทธรณ์ควรจะนำหลักฐานการจ่าย เช่น ใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการจ่ายอื่นๆมาหักล้างสัญญายืมเงิน มิใช่นำเงินสดมาคืนเพื่อหักล้างสัญญายืมเงินเช่นนี้ และแม้ที่ประชุมได้ให้โอกาสแก่ผู้อุทธรณ์ในการชี้แจงและจัดส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติม แต่ก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐานเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามที่ที่ประชุมมีมติให้ผู้อุทธรณ์ชี้แจงเพิ่มเติมแต่อย่างใด ตามพฤติการณ์เชื่อว่าผู้อุทธรณ์มีเจตนาแสวงหาประโยชน์จากเงินของทางราชการ ข้อที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์ เห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะทำให้รับฟังในทางที่เป็นคุณแก่ผู้อุทธรณ์ได้ การที่ผู้อุทธรณ์ทำสัญญายืมเงินและเบิกเงินของทางราชการออกมาอย่างต่อเนื่องโดยไม่ปรากฏว่ามีแผนงาน โครงการจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องใช้จ่าย แม้เจ้าหน้าที่การเงินทักท้วงก็ไม่ระงับยับยั้งกลับฝืนอนุมัติเงินยืม ตามความต้องการของตน เมื่อถึงกำหนดการส่งใช้เงินยืมหรือส่งใช้เอกสาร

หลักฐานล้างหนี้ตามสัญญายืมเงิน ผู้อุทธรณ์ก็ไม่ส่งใช้เงินยืมหรือจัดส่งเอกสารหลักฐานเพื่อล้างหนี้ตามสัญญายืมเงิน และยังทำสัญญายืมเงินและเบิกถอนเงินออกไปเก็บไว้กับตัวอย่างต่อเนื่อง เป็นจำนวน ๒๔ สัญญา รวมเป็นเงินถึง ๘๔๐,๒๖๑ บาท พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และกรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อหรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กรณีต้องด้วยมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ที่กำหนดว่า การลงโทษผู้กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และกรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง กรณีต้องด้วยมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ที่กำหนดว่า การลงโทษผู้กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใด ไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๖
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, มติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเงินที่ขาดบัญชีไปเก็บรักษาไว้ในความครอบครอง เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังยักยอกเอาเงินดังกล่าวไปเป็นของตน และถูกฟ้องคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ ศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๘ ปี พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เหมาะสมกับกรณีความผิดและชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ส. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีศาลฎีกามีคำพิพากษาจำคุก ๘ ปี ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เนื่องจากมีคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๑๔๘๒/๒๕๕๖ ความอาญา ระหว่างพนักงานอัยการ โจทก์ ผู้อุทธรณ์ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยศาลพิพากษาให้จำคุกผู้อุทธรณ์ ๘ ปี จึงต้องด้วย กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ ที่กำหนดว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในกรณีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้ลงโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ถูกศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๘ ปี กรณีที่โจทก์ฟ้องว่าผู้อุทธรณ์ได้อาศัยโอกาสที่เป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการดูแลและรักษาทรัพย์สินของทางราชการ ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและมิชอบ เบียดบังยักยอกเอาเงินประเภทต่าง ๆ ของโรงเรียน ล. ซึ่งอยู่ในความดูแลรักษารับผิดชอบของผู้อุทธรณ์ ไปเป็นประโยชน์ของผู้อุทธรณ์โดยทุจริตหลายกรรม

ต่างกัน รวม ๑๔ กรรม โดยคำฟ้องข้อ ๒.๑๑ กล่าวหาว่า เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เวลากลางวัน ผู้อุทธรณ์ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ บันทึกรายการยอดเงินคงเหลือตามบัญชีเงินสดที่ยกยอดมาจากเดือนตุลาคม ๒๕๓๔ ต่ำกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่จริง ๒๐,๐๐๐ บาท และไม่มีเงินสดให้ตรวจนับในวันตรวจนับเงิน ทำให้เงินขาดบัญชีไป ๒๐,๐๐๐ บาท แล้วนำไปเก็บรักษาไว้ในความครอบครองของผู้อุทธรณ์ แล้ววันเดียวกันเวลากลางวันผู้อุทธรณ์ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เบียดบัง ยักยอกเอาเงินดังกล่าวไปเป็นของตนโดยทุจริต ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ตามฟ้องข้อ ๒.๒, ๒.๓, ๒.๖, ๒.๑๑, ๒.๑๓ รวม ๖ กระทง วางโทษจำคุกกระทงละ ๕ ปี รวมจำคุก ๓๐ ปี ทางนำสืบของผู้อุทธรณ์เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ หนึ่งในสาม คงจำคุก ๒๐ ปี ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ผู้อุทธรณ์มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ตามฟ้องข้อ ๒.๕ เฉพาะที่ผู้อุทธรณ์เขียนเช็คเลขที่ ๓๑๕๘๑๐๒ และ ๓๑๕๘๑๑๐ เบิกเงินเกินกว่าเงินงบประมาณที่โอนมา และตามฟ้องข้อ ๒.๑๒ เรียงกระทงลงโทษ จำคุกกระทงละ ๑ ปี รวมกับโทษจำคุกในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ตามฟ้องข้อ ๒.๖ และ ๒.๑๑ ตามคำพิพากษาชั้นต้นแล้ว คงจำคุก ๑๒ ปี ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ แล้ว คงจำคุก ๘ ปี ยกฟ้องในความผิดตามฟ้องข้อ ๒.๒, ๒.๓ และ ๒.๑๓ และตามฟ้องข้อ ๒.๑๒ เฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ด้วย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ผู้อุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ฎีกาว่าผู้อุทธรณ์ไม่ได้มีเจตนากระทำความผิดตามฟ้องทุกข้อ จึงเป็นการฎีกาโต้แย้งในปัญหาข้อเท็จจริง คดีนี้สำหรับฟ้องข้อ ๒.๖ และข้อ ๒.๑๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกผู้อุทธรณ์ไม่เกินห้าปี ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จึงเป็นคดีต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยฎีกา ตามคำฟ้องข้อ ๒.๖ และข้อ ๒.๑๑ จึงเป็นที่ยุติว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดตามคำฟ้องข้อ ๒.๑๑ ซึ่งเป็นการนำเงินที่ขาดบัญชีไปเก็บรักษาไว้ในความครอบครองของผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังยักยอกเอาเงินดังกล่าวไปเป็นของตนโดยทุจริต ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่า “การลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ” เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้อุทธรณ์กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ พฤติการณ์ฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีให้ลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดและชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ที่ผู้อุทธรณ์นำเงินที่ขาดบัญชีไปเก็บรักษาไว้ในความครอบครองของผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังยักยอกเอาเงินดังกล่าวไปเป็นของตนโดยทุจริต ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดและชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์ และให้แก้ไขคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ๘/๒๕๕๗ เรื่อง ลงโทษไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยให้เพิ่มเติมสาระสำคัญว่า “ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิด กรณีปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังยักยอกเอาเงินไปเป็นของตนเองโดยทุจริต ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่า การลงโทษผู้กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษเป็นไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ” ให้คำสั่งมีความสมบูรณ์ต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๗
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

(มาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาถูกสั่งให้มาประจำที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยมิได้มีการลงเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ และไม่ได้มีการยื่นขอลาตามระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และกรณีต้องด้วยความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามข้อ ๒ (๒) แห่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ศ. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ และไม่มาปฏิบัติราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามวันเวลา ดังนี้

วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ นาย ศ. ได้มาลงเวลาปฏิบัติราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ นาย ศ. ไม่ได้ลงเวลาและไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ทราบสาเหตุ อีกทั้งไม่ได้ยื่นหรือส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการรวมวันละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นเวลา ๗๐ วัน

ในชั้นคณะกรรมการสอบสวน ภายหลังที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้ง สว. ๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบพร้อมได้ให้โอกาสผู้อุทธรณ์ทำคำให้การแก้ข้อกล่าวหา แต่ก็ไม่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้ทำคำให้การแก้ข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวนว่าตนมิได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด

ต่อมาในชั้นอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ได้โต้แย้งว่าผู้อุทธรณ์มิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา หากแต่มีการกลั่นแกล้งผู้อุทธรณ์ ทั้งในช่วงเวลาวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้อุทธรณ์ได้เคยยื่นหนังสือขอลากิจต่อเจ้าหน้าที่งานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ลงรับหนังสือ แต่เจ้าหน้าที่แจ้งว่าไม่ต้องลงรับแต่จะนำรวมกับเอกสารอื่น ๆ เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อไป

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.)
พิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน อันได้แก่ ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรมและพยานบุคคลอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมพยานเอกสาร ได้แก่ บัญชีลงเวลามาปฏิบัติราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสมุดบันทึกผู้มาติดต่อราชการ ล้วนแล้วแต่มีความสอดคล้องตรงกันมาโดยตลอด โดยในช่วงเวลาวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ – ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ไม่ปรากฏพยานบุคคลรายใดเคยเห็นผู้อุทธรณ์มาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย จะมีก็แต่เพียงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ มีพยานบุคคลบางรายเห็นผู้อุทธรณ์มาพบนาย ว. (นิติกร) ซึ่งได้มีการแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้วว่าต้องไปปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อนวัตกรรม แต่หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์มาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับแจ้ง โดยไม่ทราบว่าผู้อุทธรณ์ไปไหนอยู่ที่ใด ทั้งยังไม่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้เคยไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้รับทราบว่าผู้อุทธรณ์ได้มาปฏิบัติหน้าที่ยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว แม้นาย ส. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ กำกับดูแลกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรม ซึ่งเป็นส่วนงานที่ผู้อุทธรณ์ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ได้ให้การว่าระหว่างวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ - ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ไม่เคยพบเห็นผู้อุทธรณ์มาปฏิบัติหน้าที่ราชการเลย โดยไม่ทราบว่าไปไหนทั้งไม่เคยยื่นใบลาหรือขออนุญาตตนไปราชการที่ใดเลย ดังนั้น เมื่อพิจารณาประกอบกันแล้วเห็นว่า ในระหว่างวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ จนกระทั่งวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผู้อุทธรณ์มาลงลายมือชื่อในสมุดบันทึกผู้มาติดต่อราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แม้ผู้อุทธรณ์ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้อุทธรณ์อยู่ปฏิบัติราชการหรือไม่ พฤติการณ์ดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ต่อมาภายหลังในช่วงระหว่างวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ก็ไม่ปรากฏหลักฐานการลงลายมือแสดงการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของผู้อุทธรณ์อีกเลย ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้โต้แย้งว่าช่วงเวลาดังกล่าวตนได้ลากิจโดยจัดส่งใบลาต่อเจ้าหน้าที่สารบรรณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่มิได้มีการลงรับแต่อย่างใด ซึ่งพิเคราะห์จากคำให้การของพยานบุคคล ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ธุรการที่ดูแลในเรื่องการลาของเจ้าหน้าที่ในกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเจ้าหน้าที่ธุรการของกลุ่มงานบริหารงานบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องการลาของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ยืนยันตรงกันว่าผู้อุทธรณ์ไม่เคยจัดส่งใบลาตามระเบียบของทางราชการหรือแจ้งว่าไปราชการที่ใดให้เจ้าหน้าที่ทราบเลย ทั้งพยานบุคคลดังกล่าวก็ไม่เคยมีสาเหตุโกรธเคืองผู้อุทธรณ์มาก่อน อันจะเป็นเหตุให้จำต้องให้การใส่ร้ายปรักปรำผู้อุทธรณ์ ต่อมาภายหลังเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ก่อนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีนี้เพียง ๑ วัน จึงปรากฏพฤติการณ์ว่าผู้อุทธรณ์กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กลุ่มงาน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานเอกสารซึ่งเป็นบัญชีลงเวลาการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการและลูกจ้างประจำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกอบด้วย

คำให้การของพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการขออนุญาตลาประเภทต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการในสังกัดแล้ว จึงเชื่อได้ว่าระหว่างวันเวลาดังกล่าวผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรณีจึงถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และกรณีต้องด้วยความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามข้อ ๒ (๒) แห่ง กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยมิได้มีการลงเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ และไม่ได้มีการยื่นขอลาตามระเบียบของทางราชการ กรณีจึงถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกจากราชการนั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๘
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลยและไม่ยื่นใบลาหรือแจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ลงโทษในระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษจากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ ๔๕๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ส. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียน ว. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. ที่ ๔๙๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ที่สั่งเพิ่มโทษจากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่าไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย และไม่ยื่นใบลาหรือแจ้งเหตุขัดข้องแก่ผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการ

ที่ประชุมพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวน มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) และเอกสารการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์แล้ว

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นาย ส. ดำรงตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ ไม่ไปปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ และไม่กลับมาปฏิบัติราชการ โดยไม่ยื่นใบลาหรือแจ้งเหตุผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

นาย ส. โต้แย้งในเบื้องต้นสรุปได้ว่า นาย ส. มีปัญหาด้านสุขภาพ แต่หาหลักฐานใบรับรองแพทย์ไม่ได้ ปัญหาเรื่องเด็กในปกครอง ปัญหาเรื่องเรียนปริญญาโท และปัญหาเรื่องงานที่โรงเรียนและเพื่อนร่วมงาน โดยมิได้โต้แย้งไว้เป็นประเด็นในเรื่องการไม่ไปปฏิบัติราชการเกินกว่า ๑๕ วัน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้อุทธรณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการหรือไม่

เห็นว่า ตามบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการโรงเรียน ว. สมุดหมายเหตุรายวันสอดคล้องกับพยานบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการครูโรงเรียน ว. ว่า นาย ส. ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ โดยไม่ยื่นใบลาหรือแจ้งเหตุผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบอีกทั้งผู้บังคับบัญชาได้มีหนังสือติดตามให้นาย ส. ไปปฏิบัติราชการ ๓ ครั้ง ได้แก่ หนังสือโรงเรียน ว. ที่ ศธ กขค/๐๐๑ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔, ที่ ศธ กขค/๐๑๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ และ ที่ ศธ กขค/๐๒๔ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ แต่นาย ส. ก็ไม่ได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่นาย ส. อ้างว่ามีปัญหาด้านสุขภาพแต่ไม่สามารถขอใบรับรองแพทย์ได้นั้นเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่มีหลักฐานมายืนยันว่านาย ส. เจ็บป่วยด้วยอาการใด ต้องพักรักษาตัวนานเท่าใด ซึ่งหากนาย ส. เจ็บป่วยจริงย่อมสามารถนำหลักฐานทางการแพทย์มายืนยันเพื่อประกอบการขออนุญาตลาตามระเบียบ แต่ นาย ส. ซึ่งรับราชการ มาเป็นเวลา ๒๔ ปี ซึ่งถือว่านานพอสมควรในอันที่จะทราบถึงการขออนุญาตลาตามระเบียบของทางราชการ แต่นาย ส. หาได้ขวนขวายหาหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการลาตามระเบียบไม่ แสดงได้ชัดเจนว่านาย ส. ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อุทธรณ์ประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

ส่วนข้อกล่าวอ้างเรื่องเด็กในปกครองที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและในชั้นสืบสวนนาย ส. ได้อ้างว่ามีชายฉกรรจ์มาข่มขู่เอาชีวิตนั้น ก็ไม่มีเหตุอันสมควรเช่นกัน เนื่องจากหากมีการข่มขู่นาย ส. ดังคำกล่าวอ้างจริง นาย ส. ก็ชอบที่จะขอความช่วยเหลือคุ้มครองหรือแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อจะนำตัวผู้ข่มขู่มาลงโทษ นอกจากนี้ยังอาจแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบถึงเหตุการณ์ล่วงหน้าก่อนที่จะไม่มาปฏิบัติราชการ หรือหาวิธีป้องกันภัยมิให้ต้องถูกทำร้ายโดยวิธีอื่น ๆ ได้ ประกอบกับการกล่าวอ้างดังกล่าวไม่ปรากฏพยานหลักฐานสนับสนุนคำให้การของนาย ส. แต่อย่างใด อุทธรณ์ในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ดังนั้น พฤติการณ์ของนาย ส. เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

ตามข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ลงโทษในระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษนาย ส. จากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ. ที่ ๔๙๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามมติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของนาย ส. ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

มติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของนาย ส. เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ลงโทษในระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเพิ่มโทษนาย ส. จากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๔๙๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของนาย ส. ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๙
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาชาย ตำแหน่งครู ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกัน ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่ส่งใบลาให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกรณี เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ (๒) การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ส. ตำแหน่งครู โรงเรียน ว. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทธรณ์คำสั่งโรงเรียน ว. ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่สั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกัน ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่ส่งใบลาให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนประกอบเอกสารการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู โรงเรียน ว. ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ ต่อเนื่องจนถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ รวม ๑๒๐ วัน คณะกรรมการสืบสวนได้ติดต่อให้ผู้อุทธรณ์มาโรงเรียน ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อแจ้งและให้ผู้อุทธรณ์รับทราบข้อกล่าวหา ซึ่งผู้อุทธรณ์ก็ได้มาแต่เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชาลงนามในแบบคำร้องขอย้ายเท่านั้น โดยไม่ได้ยื่นใบลาแต่อย่างใด และต่อมาในวันเสาร์ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ผู้อุทธรณ์ได้มาโรงเรียนและส่งเอกสารคำร้องขอย้ายให้ผู้บังคับบัญชาลงนามพร้อมส่งใบลาย้อนหลัง โดยระบุวันลาตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งมีหลักฐานประกอบใบลาคือสำเนาใบรับรองแพทย์ระบุว่า ผิวหนังบริเวณใบหน้าอักเสบติดเชื้อลมพิษ

เรื้อรังให้หยุดงาน ๑ วัน (ระบุวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖) สำเนาใบลาป่วยและรูปถ่าย โดยได้นำฝากกับครูเวรไว้ ซึ่งผู้อุทธรณ์ไม่ได้ยื่นใบลาตามระเบียบของทางราชการและไม่ได้ติดต่อกับทางโรงเรียนให้ทราบแต่อย่างใด และผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ลาเนื่องจากส่งใบลาล่าช้าไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ประกอบกับใบรับรองแพทย์ที่แนบมาไม่ใช่ฉบับจริง และในระหว่างที่ผู้อุทธรณ์ขาดราชการนั้นทางโรงเรียนก็ได้จัดให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๓ เป็นผู้สอนแทนตลอดมา

การที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างว่า ตนขาดราชการนั้นเนื่องจากมีอาการป่วย คือใบหน้าอักเสบติดเชื้อต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ศ. ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และต้องพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านตลอดมาจนถึงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ นั้น ไม่มีเหตุผลสมควรถึงแม้ว่าผู้อุทธรณ์จะป่วยและต้องรอเข้ารับการรักษาจริงตามที่กล่าวอ้าง ผู้อุทธรณ์ก็สามารถเดินทางกลับมาสอนได้ตามปกติและเมื่อถึงวันนัดที่จะต้องเข้ารับการรักษาก็สามารถลาป่วยเพื่อไปพบแพทย์ได้ ประกอบกับระยะเวลาการรักษาใบหน้าที่อักเสบก็ไม่น่าจะต้องใช้เวลาในการรักษานานหลายเดือนตามที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้าง และอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างว่า ที่ขาดราชการนั้นเป็นเพราะได้วิ่งเต้นกับบุคคลที่อ้างว่ารู้จักกับผู้ใหญ่ในกระทรวงสามารถช่วยให้ได้ย้ายกลับไปสอนยังภูมิลำเนาเดิมได้ และตนก็ได้กลับบ้านไปรอคำสั่งย้ายที่โรงเรียนปลายทาง ก็ไม่อาจรับฟังได้เช่นเดียวกัน ผู้อุทธรณ์ยังคงมีหน้าที่สอนที่โรงเรียนเดิมตามปกติ จะได้ย้ายหรือไม่ได้ย้ายอย่างไรก็จะต้องรอคำสั่ง โดยในระหว่างนั้นก็ต้องทำการสอนตามหน้าที่ของตนเช่นเดิม ข้อกล่าวอ้างนี้จึงฟังไม่ขึ้น แต่เนื่องจากผู้อุทธรณ์ได้กลับมาสอนที่โรงเรียนเดิมซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้มีมติในเรื่องการละทิ้งหน้าที่ราชการไว้ว่าข้าราชการที่ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่ตามกรณีเป็นการกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกจึงลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงโดยการให้ปลดออกจากราชการได้ พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดตาม มาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และเป็นความผิดตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ (๒) และเมื่อตรวจดูประวัติการรับราชการของนาย ส. ปรากฏว่ารับราชการมาเป็นเวลา ๔ ปี ๑๑ เดือน แม้ไม่เคยมีประวัติการถูกลงโทษทางวินัยมาก่อน แต่การปฏิบัติราชการไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน จำนวน ๔ ครั้ง (๑ เมษายน ๒๕๕๕, ๑ เมษายน ๒๕๕๖, ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ และ ๑ เมษายน ๒๕๕๗) เนื่องจากลาบ่อย ลาเกิน ผลการประเมินต่ำ กรณีไม่มีเหตุอันควรปรานีให้ลดโทษและไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในสถานโทษที่ต่ำกว่าโทษปลดออกจากราชการ เห็นสมควรลงโทษปลดออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้วอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๐
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาชาย ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดและชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ป. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาปฏิบัติราชการรวมเป็นเวลา ๕๐ วัน โดยไม่แจ้งสาเหตุให้ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนครูทราบ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนประกอบเอกสารการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์แล้ว เห็นว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และการดำเนินการสืบสวนชอบด้วยกฎหมายแล้ว ประกอบกับผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๔ (๑) โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนได้ตามข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และยื่นหนังสืออุทธรณ์ต่อ ก.ค.ศ. ซึ่งสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้รับเรื่องเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ เป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบด้วยข้อ ๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้ยื่นเอกสารประกอบอุทธรณ์เพิ่มเติม วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ผู้อุทธรณ์ได้ทำหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ ซึ่งถูกต้องตามข้อ ๔ วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงเป็นอุทธรณ์ที่จะรับไว้พิจารณาได้

การพิจารณาอุทธรณ์ประเด็นข้อกฎหมาย เห็นว่า

(๑) ประเด็นคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการขัดต่อกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยไม่ให้โอกาสผู้อุทธรณ์ใช้สิทธิโต้แย้งหรือนำพยานหลักฐานนำสืบหักล้างข้อกล่าวหา ไม่มีการแจ้ง สว. ๒ และ สว.๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเป็นการดำเนินการทางวินัย ตามกฎหมายเฉพาะตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๙๘ วรรคท้าย บัญญัติว่า ในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่สอบสวนก็ได้ ประกอบกับ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ กำหนดว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังต่อไปนี้ เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๔ (๑) โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้... (๒) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันและผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่านาย ป. ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันควร และมีพฤติการณ์ที่แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๗ วรรคสอง กรณีละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินเป็นเวลากว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันควร และตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ จึงเห็นควรงดการสอบสวนและเห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนพิจารณาแล้วเห็นชอบให้เสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจริง กรณีดังกล่าว ก.ค.ศ. เคยพิจารณาโทษมาก่อนแล้ว ระดับโทษไล่ออกจากราชการและประกอบกับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้เคยพิจารณาโทษกรณีเช่นนี้มาก่อนแล้ว ดังนั้น จึงเห็นสมควรไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเสนอมาโดยงดการสอบสวน และนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีมติไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ

เมื่อผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ รวมเป็น ๕๐ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และกรณีเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงงดการสอบสวน โดยไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในประเด็นว่าไม่มีการแต่งตั้ง

กรรมการสอบสวนผู้อุทธรณ์จึงฟังไม่ขึ้น และเมื่อไม่มีการแต่งตั้งกรรมการสอบสวน กรณีจึงไม่จำต้องแจ้ง สว. ๒ และ สว. ๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ผู้อุทธรณ์ควรมีสิทธิ์โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงปรากฏจากพยานบุคคลว่า ก่อนที่ผู้อุทธรณ์จะขาดราชการครบ ๑๕ วัน นาย ด. ครูโรงเรียน บ. ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ไปติดตามตัวผู้อุทธรณ์ได้พยายามติดต่อผู้อุทธรณ์ทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้ โดยนาย ด. พบผู้อุทธรณ์นั่งอยู่ที่ร้านอาหารหน้าร้านซื้อของเก่า บ้าน น. อำเภอ ม. จังหวัด อ. และได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่าใกล้ถึงเวลาที่จะครบกำหนดการไม่มาปฏิบัติราชการเกินสิบห้าวันแล้ว ซึ่งผู้อุทธรณ์ก็พยักหน้ารับทราบแล้ว ส่วนนาย ป. อาชีพรับจ้าง ซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้กับบ้านพักครูผู้อุทธรณ์อาศัยอยู่ ได้ให้การว่าผู้อุทธรณ์ได้หายไปจากบ้านพักครูซึ่งผู้อุทธรณ์อาศัยอยู่ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ไม่เคยสอนหนังสือเลย จนขณะนี้ก็ยังไม่มาทำงานเลย (๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๔) รวมถึงนาย จ. นาย ว. ครูโรงเรียน บ. ต่างก็ให้การสอดคล้องกันว่าผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และไม่สามารถติดต่อได้ และเมื่อพิจารณาจากคำให้การของนาย ช. (พี่ชายผู้อุทธรณ์) ซึ่งให้ถ้อยคำว่า “...ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาพักที่บ้านตนประมาณเกือบสองเดือนมาแล้วเหตุเพราะไม่พอใจที่ถูกเตือนไม่ให้ดื่มเหล้า ช่วงที่หายไปไม่เคยติดต่อกลับมาและตนได้พยายามตามหาแต่ไม่พบและโทรศัพท์ตามตอนแรกติดแต่ไม่รับช่วงหลังไม่สามารถติดต่อได้...” และคำให้การของนาง ส. (พี่สาวผู้อุทธรณ์) ซึ่งให้ถ้อยคำว่า “...ช่วงเวลาระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบันผู้อุทธรณ์ไม่เคยติดต่อมาหาตนและตนไม่ได้ติดต่อทางโทรศัพท์กับผู้อุทธรณ์เลย เนื่องจากไม่ทราบหมายเลขโทรศัพท์...” แล้ว เชื่อว่าช่วงเวลาที่ผู้อุทธรณ์ขาดราชการไป ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้อุทธรณ์ไปอยู่แห่งหนตำบลใด แม้แต่คนใกล้ชิดเช่นพี่ชายก็มิอาจติดต่อได้จึงเป็นเหตุให้กรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่อาจพบตัวผู้อุทธรณ์เพื่อให้โอกาสที่จะทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน จึงเห็นได้ว่า เมื่อโดยสภาพความเป็นจริงแล้วคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่อาจกระทำการแจ้งผู้อุทธรณ์ให้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานได้

(๒) ประเด็นคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เห็นว่า ก่อนผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการจนถูกตั้งกรรมการสืบสวน ตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ นั้น ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. จึงสั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการเป็นเวลา ๗ วันทำการ โดยไม่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบมีพฤติการณ์ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เห็นสมควรแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงต่อไป ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นชอบ และต่อมาผู้อำนวยการโรงเรียน บ. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้สั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยผู้อุทธรณ์เนื่องจากไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๑๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนวินัยไม่ร้ายแรง (ที่ถูกต้องเป็นเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง) และได้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้อุทธรณ์ว่า “ด้วยนาย ป. ข้าราชการครู ตำแหน่ง ครู คศ. ๒ ตำแหน่งเลขที่ ๑๙๖๒ โรงเรียน บ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รับเงินเดือนในระดับ คศ. ๒ ขั้น ๒๓,๗๘๐ บาท ขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมเป็นเวลา

๗ วันทำการ โดยไม่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ต่อมา นาย ป. มาปฏิบัติราชการพร้อมยื่นใบลาป่วยและมีใบรับรองแพทย์มายื่น พฤติการณ์เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ แต่เห็นว่า นาย ป. มีเหตุผลของการลา ประกอบกับได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการมานานและได้ประกอบคุณงามความดีตลอดมาจึงให้งดโทษเป็นการว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร และให้คืนเงินในช่วงขาดราชการ ๗ วันให้แก่ทางราชการและให้พึงระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป” ซึ่งผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อในหนังสือว่ากล่าวตักเตือน (แต่ไม่ได้ลงวันเดือนปีที่ลงลายมือชื่อ) หลังจากที่ผู้อุทธรณ์ถูกว่ากล่าวตักเตือนข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการเกินกว่า ๑๕ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา ผู้อำนวยการโรงเรียน บ. จึงได้สั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า นาย ป. ผู้อุทธรณ์ มีพฤติการณ์ที่แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอันเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๗ วรรคสอง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ.๒๕๔๙ ข้อ ๒ จึงเห็นควรงดการสอบสวนและเห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่องแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เป็นการตั้งกรรมการสืบสวนซึ่งผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ และมีการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยผู้อุทธรณ์เนื่องจากไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๑๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนวินัยไม่ร้ายแรง (ที่ถูกต้องเป็นเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรง) และได้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้อุทธรณ์ในเวลาต่อมา ส่วนคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ เป็นกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการเกินกว่า ๑๕ วัน คือตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา จึงเป็นการแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในพฤติการณ์การไม่มาปฏิบัติราชการของผู้อุทธรณ์ต่างคราวกันกับคำสั่งโรงเรียน บ. ที่ ๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

(๓) ประเด็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียน บ. ไม่ได้ส่งคำสั่งลงโทษทางวินัย ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗/๒๕๕๔ เรื่อง ไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้อุทธรณ์ลงนามรับทราบในคำสั่งแต่อย่างใด ผู้อุทธรณ์มาทราบในภายหลังด้วยตนเอง เพราะเพื่อนครูมาบอกเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ เมื่อผู้อุทธรณ์ได้รับทราบเช่นนี้แล้ว ผู้อุทธรณ์พร้อมกับเพื่อนครูจึงได้รีบช่วยกันคิดอ่านเขียนอุทธรณ์เป็นบันทึกข้อความอุทธรณ์ในวันนั้นอย่างเร่งรีบ เพราะเกรงว่าจะไม่ทันกำหนดอุทธรณ์ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำสั่งและบันทึกขออุทธรณ์คำสั่งลงโทษที่ได้ส่งให้ ก.ค.ศ. ไปก่อนแล้ว แต่สำหรับคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗๔/๒๕๕๖ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นั้น ผู้อุทธรณ์ได้ลงนามรับทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นั้น เห็นว่าเดิมผู้อุทธรณ์อุทธรณ์ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ไล่ออกจากราชการต่อ ก.ค.ศ. ตามหนังสืออุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และ สำนักงาน ก.ค.ศ. รับอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยปรากฏหลักฐานว่าผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษ แต่ไม่ได้ลงวัน เดือน ปี ที่รับทราบคำสั่งลงโทษ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) รับอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ไว้พิจารณา เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา มีหนังสือแจ้งคำสั่งลงโทษไปยังผู้อุทธรณ์ ตามหนังสือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ศธ ๐๔๑๘๑/๑๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) โดยที่อยู่ตามจ่าหน้าซอง คือ บ้านเลขที่ ๗๒/๗ หมู่ ๑๐ ตำบล ท. อำเภอ ท. จังหวัด อ. (ตรงกับหลักฐานทางทะเบียนบ้าน) แต่หนังสือถูกส่งคืนเนื่องจากไม่มีผู้รับตามที่จ่าหน้าและย้ายที่อยู่ใหม่ ต่อมาผู้อำนวยการโรงเรียน บ. จึงดำเนินการแจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้อุทธรณ์โดยวิธีการส่งคำสั่งให้พี่ชายและพี่สาวผู้อุทธรณ์ (ปรากฏตามรายงานตามหนังสือโรงเรียน บ. ที่ ศธ ๐๔๑๘๑.๐๕๒/๑๖๗ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ว่า “โรงเรียน บ. ได้รับคำสั่งลงโทษไล่นาย ป. ออกจากราชการแล้ว และได้ดำเนินการแจ้งให้พี่ชายและพี่สาวของนาย ป. แล้ว ส่วนบุตรสาวของนาย ป. ทราบว่าไปทำงานที่กรุงเทพฯ ไม่สามารถติดต่อได้ และโรงเรียนแจ้งไปที่ สกสค. อ. สหกรณ์ออมทรัพย์ครู อ. เรียบร้อยแล้ว” จากการตรวจสอบที่อยู่ของพี่ชายและพี่สาวของผู้อุทธรณ์ จากสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและที่อยู่ซึ่งให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง พบว่า นาย ช. (พี่ชายผู้อุทธรณ์) อยู่บ้านเลขที่ ๒๐๑ หมู่ ๑๐ ตำบล ง. อำเภอ ม. จังหวัด อ. ส่วนนาง ส. (พี่สาวผู้อุทธรณ์) อยู่บ้านเลขที่ ๒๗๑/๑ หมู่ ๑๐ ตำบล ท. อำเภอ ม. จังหวัด อ. แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่งและวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ว่า

“มาตรา ๗๐ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าไม่มีผู้ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่เห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้มีการรับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น”

เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แจ้งคำสั่งลงโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์ โดยวิธีทางไปรษณีย์ แต่หนังสือถูกส่งคืนเนื่องจากไม่มีผู้รับตามที่จ่าหน้า และย้ายที่อยู่ใหม่จึงเป็นกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าผู้อุทธรณ์ยังไม่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๑ ตอนท้าย หลังจากนั้นได้มีการส่งคำสั่งลงโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์อีกครั้งโดยโรงเรียน บ. ส่งให้แก่นาย ป. (พี่ชายผู้อุทธรณ์) และนาง ส. (พี่สาวผู้อุทธรณ์) แม้เป็นบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ แต่บุคคลทั้งสองก็มิใช่ผู้ที่อยู่ที่เดียวกับผู้อุทธรณ์ การแจ้งคำสั่งดังกล่าวจึงมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๐ เมื่อการแจ้งคำสั่งลงโทษไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงไม่สามารถทราบได้ว่าผู้อุทธรณ์รับทราบคำสั่งลงโทษวันใด เมื่อใด เพื่อจะนำมานับระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ว่าผู้อุทธรณ์ได้ยื่นอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งลงโทษหรือไม่ ตามที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่า

“ข้อ ๓ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ให้ถือวันที่ผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัย แต่ได้มีการแจ้งคำสั่งลงโทษทางวินัยให้ผู้ถูกลงโทษทราบพร้อมกับมอบสำเนาคำสั่งลงโทษทางวินัยให้ผู้ถูกลงโทษ รวมทั้ง

บันทึกลงวันเดือนปี เวลาและสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้ง พร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันที่ผู้ถูกลงโทษได้รับแจ้งคำสั่ง

ในกรณีที่ไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยได้โดยตรง แต่ได้มีการแจ้งเป็นหนังสือโดยส่งสำเนาคำสั่งลงโทษทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษ ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ โดยส่งสำเนาคำสั่งลงโทษทางวินัยไปสองฉบับ เพื่อให้ผู้ถูกลงโทษเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยส่งกลับคืนมาเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ ในกรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่าผู้ถูกลงโทษได้รับเอกสารดังกล่าวหรือมีผู้รับแทนแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ให้ผู้ถูกลงโทษลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งทางวินัยกลับคืนมา ให้ถือว่า ผู้ถูกลงโทษได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว”

เมื่อวิธีการแจ้งคำสั่งลงโทษแก่ผู้อุทธรณ์มิได้เป็นไปตามบทกฎหมาย ประกอบกับคำสั่งลงโทษที่ผู้อุทธรณ์ส่งประกอบอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์เพียงแต่ลงลายมือชื่อไว้ มิได้ลงวันที่รับทราบคำสั่งลงโทษ จึงไม่สามารถทราบได้ว่าวันใดเป็นวันที่เริ่มนับระยะเวลายื่นอุทธรณ์ ดังนั้นจึงควรตีความในทางเป็นคุณว่าผู้อุทธรณ์ยื่นหนังสืออุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และได้มีมติว่าการออกคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ระบุแต่เพียงว่า ผู้อุทธรณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรนั้น เป็นการออกคำสั่งลงโทษที่ไม่มีข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ การออกคำสั่งลงโทษจึงมีข้อความไม่สมบูรณ์ตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๓ จึงมีมติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยให้มีการระบุถึงข้อพิจารณาข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจอย่างไรในการลงโทษผู้อุทธรณ์ และให้ทำการแจ้งคำสั่งที่แก้ไขดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์ทราบเพื่อผู้อุทธรณ์สามารถใช้สิทธิโต้แย้งการใช้ดุลพินิจในการลงโทษได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น แม้ผู้อุทธรณ์จะทราบคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗/๒๕๕๔ เรื่อง ไล่ออกจากราชการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ในภายหลังและได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์ในเวลาต่อมา แต่ ก.ค.ศ. ก็ได้รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา ผู้อุทธรณ์จึงไม่เสียสิทธิ์ในการอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์แต่อย่างใด

และเมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแก้ไขคำสั่งลงโทษโดยระบุวันเวลาที่ผู้อุทธรณ์ละทิ้งหน้าที่ราชการเพื่อให้ผู้อุทธรณ์ได้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗๔/๒๕๕๖ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นั้น ผู้อุทธรณ์ได้ลงนามรับทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ต่อ ก.ค.ศ. สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้รับหนังสืออุทธรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด

ประเด็น ที่กล่าวอ้างว่าคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗๔/๒๕๕๖ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ระบุข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิดไม่เพียงพอที่ผู้อุทธรณ์จะโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานได้นั้น เห็นว่า คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๗๔/๒๕๕๖ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้ระบุว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดวินัยในเรื่อง “ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา นับถึงวันที่

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (วันที่รายงานสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง) รวมเป็นเวลา ๕๐ วัน ติดต่อกันโดยไม่แจ้งสาเหตุให้ผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนครูในโรงเรียนทราบ... ” จึงเป็นการระบุข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิดพอที่จะให้ผู้อุทธรณ์แก้ข้อกล่าวหาได้แล้วว่า ตามวันเวลา วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาปฏิบัติราชการ ซึ่งผู้อุทธรณ์ชอบที่จะแสดงพยานหลักฐานได้ว่าระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์ไปอยู่แห่งหนตำบลใด เหตุใดจึงไม่มาปฏิบัติราชการ อุทธรณ์ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

๒) ปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้รับรายงานสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริง) ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาปฏิบัติราชการ รวมเป็นเวลา ๕๐ วัน โดยไม่แจ้งสาเหตุให้ผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนครูทราบ กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าวเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการหรือไม่

เห็นว่าพยานหลักฐานที่รับฟังลงโทษผู้อุทธรณ์นั้น ต่างก็มีพยานให้การสอดคล้องต้องกันว่าผู้อุทธรณ์หายจากบ้านไปไม่มีใครพบเห็น โดย นาย ด. ครูโรงเรียน บ. ให้ถ้อยคำว่า “ตนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ไปติดตามตัวนาย ป. ตนได้พยายามติดต่อทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้ ตนพบนาย ป. นั่งอยู่ที่ร้านอาหาร หน้าร้านซื้อของเก่าบ้าน น. อำเภอ ม. จังหวัด อ. ตนได้แจ้งให้นาย ป. ทราบว่าใกล้ถึงเวลาที่จะครบกำหนดการไม่มาปฏิบัติราชการเกินสิบห้าวันแล้ว ซึ่งนาย ป. ก็พยักหน้ารับทราบแล้ว” และนาย จ. ครูโรงเรียน บ. ให้ถ้อยคำว่า “...นาย ป. ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ติดต่อกันจนถึงปัจจุบันโดยไม่ทราบสาเหตุ เนื่องจากตนอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันเงินกู้ของนาย ป. ตนได้พยายามติดต่อทางโทรศัพท์ แต่ไม่สามารถติดต่อได้ ตนได้ไปสืบถามตามบ้านของญาติพี่น้องของนาย ป. แต่ก็ไม่พบและไม่มีผู้ใดทราบว่านาย ป. อยู่ที่ใด เวลาใด นาย ป. เมาจะพูดเพ้ออยู่คนเดียว แต่ถ้าไม่เมามักจะเก็บตัวเงียบ” นอกจากนี้ นาย ช. (พี่ชายของผู้อุทธรณ์) ก็ได้ให้ถ้อยคำว่า “ผู้อุทธรณ์ไม่ได้มาพักที่บ้านตนประมาณเกือบสองเดือนมาแล้วเหตุเพราะไม่พอใจที่ถูกเตือนไม่ให้ดื่มเหล้าช่วงที่หายไปไม่เคยติดต่อกลับมาและตนได้พยายามตามหาแต่ไม่พบและโทรศัพท์ตามตอนแรกติดแต่ไม่รับช่วงหลังไม่สามารถติดต่อได้ และไม่ทราบมีเหตุเกี่ยวกับอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยของนาย ป. ว่าเกิดขึ้นหรือไม่ ไม่ทราบว่าประวัติการรักษาและบำบัดเกี่ยวกับโรคประสาทและอาการติดแอลกอฮอล์ เคยพบว่ามีอาการพูดอยู่คนเดียวช่วงที่ยังเมาอยู่และจะซึมหลังจากสร่างเมา” และนาง ส. พี่สาวผู้อุทธรณ์ก็ได้ให้ถ้อยคำว่า “ช่วงเวลาระหว่างวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน นาย ป. ไม่เคยติดต่อมาหาตนและตนไม่ได้ติดต่อทางโทรศัพท์กับนาย ป. เลย เนื่องจากไม่ทราบหมายเลขโทรศัพท์ นาย ป. ไม่มีประวัติการรักษาพยาบาลหรือการบำบัดเกี่ยวกับโรคประสาทหรืออาการติดเหล้า นาย ป. มีอาการที่พบเห็นหรือสังเกตได้คือการพูดคนเดียว ซึ่งเป็นอาการหลังจากดื่มเหล้าแล้วและจะมีอาการซึม เหม่อลอย ช่วงหลังสร่างเมา” ส่วนพยานหลักฐานซึ่งผู้อุทธรณ์อ้างว่า เหตุที่ไม่มาปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้รับรายงานว่าผู้อุทธรณ์ป่วย เครียด และไปตามหาลูกสาวที่หายจากบ้านนั้น เมื่อพิจารณาจากเอกสารประกอบอุทธรณ์ ได้แก่ สำเนาการตรวจรักษาตามสถานพยาบาลต่าง ๆ ก็ไม่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์มีการรักษาโรคเครียดหรือเจ็บป่วยด้วยอาการที่แพทย์สั่งให้ต้องพักรักษาตัว ในช่วงที่ผู้อุทธรณ์ขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่อย่างใด สำหรับการติดตามหาลูกสาวที่หายไป ก็ไม่มีกฎหมายใด ๆ ที่สามารถให้ผู้อุทธรณ์เอาเวลาราชการไปติดตามลูกสาวซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวการกล่าวอ้างเหตุขาดราชการของผู้อุทธรณ์

เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ขาดพยานหลักฐานสนับสนุน ดังนั้น การขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างว่าเป็นความผิดของผู้บังคับบัญชาที่ไม่ตักเตือนผู้อุทธรณ์เมื่อไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น เห็นว่าเมื่อผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการผู้อำนวยการโรงเรียน บ. ก็ได้สั่งให้นาย ด. ครูโรงเรียน บ. ไปตามหา ซึ่งนาย ด. ได้พยายามติดต่อทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ไม่สามารถติดต่อได้ผู้อุทธรณ์ได้ จนกระทั่งไปพบผู้อุทธรณ์นั่งอยู่ที่หน้าร้านอาหารหน้าร้านซื้อของเก่า บ้าน น. อำเภอ ม. จังหวัด อ. ซึ่งเป็นท้องที่ คนละอำเภอกับที่ผู้อุทธรณ์มีถิ่นที่อยู่ และต่างอำเภอกับโรงเรียน บ. โดยนาย ด. แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่าใกล้ถึงเวลาที่จะครบกำหนดการไม่มาปฏิบัติราชการเกินสิบห้าวันแล้ว จึงเห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียน บ. มิได้ละเลยต่อการที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการ ส่วนที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างว่าไม่รู้ระเบียบเกี่ยวกับการขาดราชการนั้น เห็นว่าผู้อุทธรณ์รับราชการมานาน ควรทราบระเบียบของทางราชการดี ประกอบกับก่อนที่ผู้อุทธรณ์จะถูกลงโทษไล่ออกจากราชการผู้อุทธรณ์เคยถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามคำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อ. ที่ ๑๓๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ กรณีรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมทางราชการ และละทิ้งหน้าที่ราชการ และนอกจากนี้ผู้อุทธรณ์ยังได้ถูกว่ากล่าวตักเตือนเนื่องจากขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมเป็นเวลา ๗ วันทำการ โดยไม่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบมาแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าผู้อุทธรณ์ไม่ทราบว่าหากไม่มาปฏิบัติราชการจะต้องทำอย่างไร ควรทำอย่างไร และผู้อุทธรณ์สามารถใช้สิทธิ์การลาได้เพียงใด กล่าวโดยสรุปเห็นว่าการที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ – วันที่๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ. ได้รับรายงาน) เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาปฏิบัติราชการ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ – วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ซึ่งเป็นวันที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้รับรายงาน) เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยความผิดปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒ (๒) การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้นจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหญิง ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร่วมกันเรียกรับเงินจากข้าราชการครูผู้ส่งผลงานทางวิชาการ กลุ่มสาระปฐมวัย จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าจะนำไปจ่ายให้กรรมการผู้อ่านผลงานทางวิชาการเพื่อช่วยเหลือให้ผลงานที่ส่งผ่านเกณฑ์การประเมิน และต่อมาถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับกุมดำเนินคดี ในข้อหาร่วมกันเรียกรับเงินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงานโดยวิธีการทุจริตหรือผิดกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการหาผลประโยชน์อาจทำให้เสื่อมเสียความเป็นธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยมีความมุ่งหมายที่จะเป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่นเพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบหรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และมาตรา ๙๔ วรรคสอง กรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นการถูกต้องแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่เคยกระทำความผิดวินัยมาก่อน และกรณีดังกล่าวมิใช่กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่อันจะเข้ามติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ และไม่ต้องด้วยกรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกหรือกรณีเรียกร้องเงินจากราษฎรเพื่อฝากเข้าทำงานจึงไม่ต้องด้วยมติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๑๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ และ ที่ นร ๐๗๐๙.๓/ว ๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ที่ลงโทษผู้กระทำผิดในระดับเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คือ ไล่ออกจากราชการ จึงมีเหตุอันสมควรลดหย่อนผ่อนโทษจึงมีมติโดยเสียงข้างมากให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ว. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษจากลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้นเป็นโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องร่วมกันเรียกรับเงินจากข้าราชการครูผู้ส่งผลงานทางวิชาการ กลุ่มสาระปฐมวัย จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าตนจะนำไปจ่ายให้กรรมการผู้อ่านผลงานทางวิชาการเพื่อช่วยเหลือให้ผลงานที่ส่งผ่านเกณฑ์การประเมิน และต่อมาถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับกุมดำเนินคดี ในข้อหาร่วมกันเรียกรับเงินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งผลการวางแผนจับกุมดังกล่าวก็ปรากฏว่า โทรศัพท์หมายเลขที่เป็นเสียงผู้หญิงโทรมาเพื่อเรียกรับเงิน

จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท เป็นโทรศัพท์ของผู้อุทธรณ์เอง ทั้งขณะถูกจับกุมก็พบกระดาษรายชื่อ จำนวน ๒ แผ่นที่ผู้อุทธรณ์ได้เขียนและจดไว้

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนประกอบกับเอกสารอุทธรณ์ ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติตามคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ว่า ผู้อุทธรณ์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการช่วยประสานงานเกี่ยวกับการส่งผลงานทางวิชาการของเพื่อนครู แต่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างว่าไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าผู้อุทธรณ์ได้เรียกรับเงินจากข้าราชการครูผู้ส่งผลงานทางวิชาการกลุ่มสาระปฐมวัย จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือไม่

เมื่อเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. นาง จ. นาง อ. นางสาว บ. และนาง ส. ได้รับโทรศัพท์จากหมายเลขซึ่งเป็นเสียงผู้หญิงไม่ทราบชื่อ สกุล บอกว่าถ้าอยากให้ผลงานทางวิชาการที่ส่งแล้วผ่านให้จ่ายเงิน จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท จึงได้ทำบันทึกถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และนำไปสู่การวางแผนจับกุมร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยนาย ก. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และนาย ส. ตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจ ซึ่งผลการวางแผนจับกุมดังกล่าวก็ปรากฏว่า โทรศัพท์หมายเลขที่เป็นเสียงผู้หญิงโทรมาเพื่อเรียกรับเงิน จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท เป็นโทรศัพท์ของผู้อุทธรณ์เอง ทั้งขณะถูกจับกุมก็พบกระดาษรายชื่อจำนวน ๒ แผ่น ที่ผู้อุทธรณ์ได้เขียนและจดไว้

ส่วนการที่ผู้อุทธรณ์ให้การในชั้นคณะกรรมการสอบสวนว่า เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้มีผู้หญิงมาพูดคุยและแจ้งความต้องการ โดยต้องการให้ผู้อุทธรณ์และสามีของผู้อุทธรณ์ช่วยเหลือพาไปหาอาจารย์หรือติดต่ออาจารย์ผู้อ่านผลงาน เพื่อให้ผลงานทางวิชาการของตนและพวกผ่านการประเมิน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ส่งผลงานกลุ่มสาระปฐมวัยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชื่ออะไรบ้างจำไม่ได้ จึงขอยืมมือถือจากสามีของผู้อุทธรณ์ แต่เงินหมดและแบตเตอรี่อ่อน สามีผู้อุทธรณ์จึงหยิบมือถือของผู้อุทธรณ์ไปให้ผู้หญิงคนดังกล่าว ผู้อุทธรณ์จึงได้ถามสามีว่ารู้จักเขาหรือ เขาเป็นใครมาจากไหน ทำไมใจง่ายให้เขาเอามือถือของผู้อุทธรณ์ไปใช้ เดี๋ยวจะเป็นโทษ ไม่รู้ว่าเขาจะโทรถึงใครบ้าง คุยเรื่องอะไร ซึ่งแม้คำให้การดังกล่าวสอดรับกับคำให้การของสามีของผู้อุทธรณ์ก็ตาม พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์พยายามจะเบี่ยงประเด็นเพื่อให้เห็นว่า ในวันดังกล่าวมีผู้หญิงแปลกหน้าซึ่งผู้อุทธรณ์และสามีของผู้อุทธรณ์ไม่รู้จักมาใช้โทรศัพท์ของผู้อุทธรณ์และอาจจะพูดคุยถึงการเรียกรับเงินกันแต่ก็หารับฟังเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะข้อเท็จจริงก็ปรากฏตามคำให้การของผู้อุทธรณ์ว่า ผู้หญิงคนดังกล่าวมาเพื่อขอความช่วยเหลือเพื่อให้พาไปหาอาจารย์หรือติดต่ออาจารย์ผู้อ่านผลงาน เพื่อให้ผลงานทางวิชาการของตนและพวกผ่านการประเมิน ดังนั้น จึงไม่มีเหตุให้สงสัยว่าผู้หญิงคนดังกล่าวจะโทรไปเรียกรับเงินจากบุคคลอื่นแต่อย่างใด และหากผู้หญิงคนดังกล่าวเป็นผู้เรียกรับเงินก็ย่อมต้องพบตัวอยู่ในสถานที่ที่ผู้อุทธรณ์ถูกจับกุม แต่จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในขณะทำการจับกุมมีเพียงผู้อุทธรณ์กับสามีของผู้อุทธรณ์มิปรากฏบุคคลอื่นอยู่ด้วยแต่อย่างใด ทั้งยังพบกระดาษรายชื่อข้าราชการครูที่ถูกเรียกรับเงินประมาณ ๒๕ รายชื่อ จำนวน ๒ แผ่น กอปรกับหากผู้อุทธรณ์มิได้มีเจตนาเรียกรับเงินจากข้าราชการครูผู้ส่งผลงานจริง ก็ไม่มีเหตุใดที่จะต้องมีการดำเนินการวางแผนจับกุมโดยมีการนัดหมายนำเงินล่อซื้อไปจ่ายให้กับผู้อุทธรณ์ที่บ้าน ซึ่งการนำเงินล่อซื้อไปจ่ายให้ผู้อุทธรณ์ก็ปรากฏว่า นาย ก. นาย พ. จ.ส.ต. ธ. และ ด.ต. ค. ซึ่งเป็นผู้ร่วมดำเนินการในการวางแผนจับกุม ก็ให้การสอดคล้องกันว่า การนำเงินล่อซื้อไปจ่ายให้ผู้อุทธรณ์เป็นการดำเนินการตามนัดหมาย ดังนั้นจึงเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้ใช้โทรศัพท์หมายเลขโทรไปเรียกรับเงินจากนาง จ. นาง อ.

นางสาว บ. และนาง ส. เพื่อช่วยเหลือให้ผลงานที่ส่งผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับการเลื่อนวิทยฐานะจริง อันครบองค์ประกอบความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว อันนำมาสู่การวางแผนเพื่อจับกุมผู้อุทธรณ์ในที่สุด ส่วนประเด็นที่จะได้มีการส่งมอบเงินกับมือผู้อุทธรณ์หรือไม่ อย่างไรนั้น มิใช่ประเด็นหลัก เพราะจากข้อเท็จจริงที่ได้วินิจฉัยมาแล้วนั้น เห็นได้ว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอันครบองค์ประกอบความผิดวินัยแล้ว และกรณีดังกล่าวผู้อุทธรณ์ได้รับสารภาพต่อศาลชั้นต้น จนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาว่าผู้อุทธรณ์มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓ จำคุก ๒ ปี ผู้อุทธรณ์ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ต่อมาผู้อุทธรณ์ได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ โดยขอให้ลงโทษสถานเบาและรอการลงโทษจำคุกโดยศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาแก้เป็นว่าให้ปรับผู้อุทธรณ์ ๑๐,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่ง ลดโทษกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ แล้ว คงปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และคุมความประพฤติผู้อุทธรณ์ไว้ ๑ ปี

ส่วนการที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่า ผู้อุทธรณ์ได้รับการเกลี้ยกล่อมจากฝ่ายต่าง ๆ ทำนองว่าให้รับสารภาพเสียเรื่องจะได้จบ ผู้อุทธรณ์ไม่มีความรู้ทางกฎหมายกับทั้งไม่มีที่ปรึกษาก็เห็นคล้อยตามโดยไม่รู้ว่าการรับสารภาพจะส่งผลต่อความผิดวินัยถึงเพียงนี้ เห็นว่า เป็นคำกล่าวอ้างที่ฟังไม่ขึ้น เชื่อว่าการรับสารภาพดังกล่าวผู้อุทธรณ์ยอมจำนนต่อพยานหลักฐาน จึงให้การรับสารภาพและการที่สามีของผู้อุทธรณ์ให้การว่าตนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้น่าจะเป็นการเตรียมการเพื่อกล่าวหาตนกับผู้อุทธรณ์ เห็นว่าเป็นความคิดเห็นของสามีของผู้อุทธรณ์ฝ่ายเดียว เพราะพยานบุคคลให้การสอดคล้องกันว่าไม่รู้จักผู้อุทธรณ์เป็นการส่วนตัวและไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน จึงไม่มีเหตุผลใดที่พยานจะให้การปรักปรำผู้อุทธรณ์ด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จโดยให้ผู้อุทธรณ์ได้รับความเสียหาย

เมื่อพิเคราะห์จากพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วที่ประชุมเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์ที่ได้ใช้โทรศัพท์ของผู้อุทธรณ์ หมายเลขโทรไปเรียกรับเงินจากนาง จ. นาง อ. นางสาว บ. และนาง ส. เพื่อช่วยเหลือให้ผลงานที่ส่งผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับการเลื่อนวิทยฐานะ จนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีในข้อหาร่วมกันเรียกรับเงินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงานโดยวิธีการอันทุจริตหรือผิดกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ หรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และมาตรา ๙๔ วรรคสอง กรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) จึงเป็นการถูกต้องแล้ว แต่จะเป็นกรณีที่สามารถลดโทษให้แก่ผู้อุทธรณ์ได้หรือไม่ นั้น ที่ประชุมมีความเห็นแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

<u>อนุกรรมการฝ่ายเสียงข้างมาก (๖ เสียง)</u> พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าในขณะที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัย กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าวของผู้อุทธรณ์แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษ

ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการนั้น ในขณะนั้นอาศัยพฤติการณ์ที่ผู้อุทธรณ์ได้เรียกรับเงินจากข้าราชการที่ส่งผลงานทางวิชาการ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าจะนำไปจ่ายให้แก่กรรมการผู้อ่านผลงานทางวิชาการ จนถูกดำเนินคดีอาญากระทั่งศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๒ ปี แต่ผู้อุทธรณ์ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี โดยไม่รอการลงอาญา แต่ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาแก้เป็นให้ปรับผู้อุทธรณ์ ๑๐,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่งลดโทษกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ แล้ว คงปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และคุมความประพฤติผู้อุทธรณ์ไว้ ๑ ปี กอปรกับปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่เคยกระทำความผิดทางวินัยมาก่อน และกรณีดังกล่าวมิใช่กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ เพราะผู้อุทธรณ์มิได้มีหน้าที่ในการอ่านผลงานทางวิชาการหรือเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการและไม่ต้องด้วยกรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือก หรือกรณีเรียกร้องเงินจากราษฎรเพื่อฝากเข้าทำงาน จึงไม่ต้องด้วยมติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๑๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ และที่ นร ๐๗๐๙.๓/ว ๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ที่ลงโทษผู้กระทำผิดในระดับเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คือ ไล่ออกจากราชการ เหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นโทษปลดออกจากราชการ จึงมีเหตุอันควรลดหย่อนผ่อนโทษโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษผู้อุทธรณ์จากโทษไล่ออกจากราชการเป็นโทษปลดออกจากราชการ

<u>อนุกรรมการเสียงข้างน้อย (๔ เสียง)</u> พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้อุทธรณ์ไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนผ่อนโทษเนื่องจากถึงแม้ว่าศาลอุทธรณ์ จะได้มีคำพิพากษาปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และคุมความประพฤติผู้อุทธรณ์ไว้ ๑ ปี แต่การกระทำความผิดทางอาญาและกรณีการกระทำผิดทางวินัยอันเป็นการกระทำทางปกครองแยกต่างหากจากกัน และการที่ผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าวก็เป็นเหตุทำให้พิจารณาตัดสินระดับโทษได้ ๒ ระดับ คือ ไล่ออกจากราชการหรือปลดออกจากราชการ แต่เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานการลงโทษก็เห็นว่ากรณีดังกล่าวนั้นเป็นกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นผู้มีวิชาชีพครูเช่นเดียวกันกับผู้อุทธรณ์ที่ผู้อุทธรณ์จำต้องมีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และเข้าใจว่าผู้ส่งผลงานทางวิชาการทุกคนย่อมประสงค์ที่จะให้ตนเองผ่านการประเมินและได้เลื่อนวิทยฐานะโดยไม่ประสงค์ที่จะไม่ผ่านการประเมินแต่อย่างใด แต่ผู้อุทธรณ์กลับอาศัยโอกาสดังกล่าวในการเรียกรับเงินซึ่งผู้อุทธรณ์ไม่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้กระทำผิดรายอื่น สถานโทษไล่ออกจากราชการจึงเป็นกรณีที่เหมาะสมกับความผิดแล้ว เห็นสมควรยกอุทธรณ์

ส่วนประธานอนุกรรมการได้ของดออกเสียง

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขายหรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือวิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นการให้หรือได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อให้ตนเองหรือ

ผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบ หรือเสื่อมเสียความเที่ยงธรรม และมาตรา ๙๔ วรรคสอง กรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) จึงเป็นการถูกต้องแล้ว แต่อย่างไรก็ดี ในขณะที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังกล่าวของผู้อุทธรณ์แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ นั้น ในขณะนั้นอาศัยพฤติการณ์ที่ผู้อุทธรณ์ได้เรียกรับเงินจากข้าราชการที่ส่งผลงานทางวิชาการ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าจะนำไปจ่ายให้แก่กรรมการผู้อ่านผลงานทางวิชาการ จนถูกดำเนินคดีอาญากระทั่งศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๒ ปี แต่ผู้อุทธรณ์ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี โดยไม่รอการลงอาญา แต่ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาแก้เป็นให้ปรับผู้อุทธรณ์ ๑๐,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่งลดโทษกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ แล้ว คงปรับ ๕,๐๐๐ บาทโทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และคุมความประพฤติผู้อุทธรณ์ไว้ ๑ ปี กอปรกับปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่เคยกระทำความผิดทางวินัยมาก่อน และกรณีดังกล่าวมิใช่กระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันจะเข้ามติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ เพราะผู้อุทธรณ์มิได้มีหน้าที่ในการอ่านผลงานทางวิชาการหรือเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการ และไม่ต้องด้วยกรณีเรียกและรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกหรือกรณีเรียกร้องเงินจากราษฎรเพื่อฝากเข้าทำงาน จึงไม่ต้องด้วยมติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว ๑๕ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๖ และ ที่ นร ๐๗๐๙.๓/ว ๒ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ที่ลงโทษผู้กระทำผิดในระดับเดียวกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการคือไล่ออกจากราชการ เหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นโทษปลดออกจากราชการ จึงมีเหตุอันสมควรลดหย่อนผ่อนโทษโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีมติให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลดโทษผู้อุทธรณ์จากโทษไล่ออกจากราชการเป็นโทษปลดออกจากราชการ

กรณีศึกษาที่ ๑๒

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหญิง ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ๑ ราย ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรณีเล่นการพนัน พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่แจ้งมติ ก.ค.ศ. ให้ปฏิบัติ และมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันและเสพสุรา ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖ โดยในส่วนของการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

นาง น. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ม. อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาในข้อกล่าวหาว่าร่วมเล่นการพนันไพ่ป๊อกแปด – เก้า อันเป็นการพนันประเภทห้ามขาด ตามบัญชี ก อันดับที่ ๑๑ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ พนันเอาทรัพย์สินกันโดยมิได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้เล่นได้ โดยพนักงานอัยการจังหวัด ม. เป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด ม. และศาลจังหวัดพิจารณาแล้วพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๓ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษ คดีสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น คดีถึงที่สุด นาง น. และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ถูกกักขังตามคำพิพากษาตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ผู้อุทธรณ์ถูกกักขังตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริง เห็นว่าพฤติการณ์มีมูลควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีอำนาจดำเนินการวินัยอย่างร้ายแรง จึงรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเห็นว่า ผู้อุทธรณ์และนาง พ. อยู่ระหว่างถูกกักขัง

ตามคำพิพากษาศาล เป็นเวลาติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน จึงได้มีคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์ และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ออกจากราชการไว้ก่อน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

คณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาทั้งพยานเอกสาร พยานบุคคล และพฤติการณ์แวดล้อมแล้วเชื่อว่า ผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้กระทำผิดวินัยในเรื่องถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาในข้อกล่าวหาร่วมเล่นการพนันไพ่ป๊อกแปด – เก้า อันเป็นการพนันประเภทห้ามขาดตามบัญชี ก. อันดับที่ ๑๑ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ พนันเอาทรัพย์สินกัน โดยมิได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้เล่นได้ ศาลจังหวัดพิจารณาแล้วพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ๓ เดือน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังคนละ ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษคดีสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วพิพากษายืนตามศาลชั้นต้นคดีถึงที่สุด ผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ถูกกักขังตามคำพิพากษา เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดผู้อุทธรณ์และนาง พ. ออกจากราชการ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ แล้วรายงานให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณา แล้วมีมติให้ปลดผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ออกจากราชการ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผู้อุทธรณ์จึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการต่อ ก.ค.ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พิจารณาประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย กรณีที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า การลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวชอบด้วยมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารักษาราชการแทน...” และมีมติให้แก้ไขคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในกรณีเกี่ยวกับการประทับตราตำแหน่งของนาย ช. จาก “ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็น “รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” ให้ถูกต้องต่อไป

ที่ประชุมได้พิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบกับคำพยานบุคคลจำนวน ๘ ราย ตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดำเนินการสอบปากคำพยานบุคคลดังกล่าว ดังนี้

๑) ประเด็นการดำเนินการทางวินัยที่เป็นการกระทำความผิดอาญานั้น จะนำผลการดำเนินคดีอาญามาพิจารณาร่วม และจะต้องมีผลผูกพันให้ผู้มีอำนาจต้องสั่งการทางวินัยตามผลแห่งคดีอาญา หรือไม่ อย่างไร พิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็นนี้ศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยกรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยเข้าลักษณะความผิดทางอาญาไว้ ดังนี้ “การดำเนินคดีอาญานั้นมุ่งหมายควบคุมการกระทำของบุคคลในสังคมมิให้กระทำการที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อคุ้มครองสังคมโดยรวมให้มีความสงบสุข ส่วนการดำเนินการทางวินัยนั้น เป็นมาตรฐานในการรักษาวินัยของข้าราชการที่มุ่งปราบปรามข้าราชการที่กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด ซึ่งรวมถึงขนบธรรมเนียมของทางราชการ โดยใช้วิธีการลงโทษทางวินัย ซึ่งมีผลเป็นการปรามไม่ให้ข้าราชการอื่นกระทำผิดวินัยเพราะเกรงกลัวการลงโทษด้วย นอกจากนี้การสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัย มีกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดขั้นตอนและวิธีการสอบสวนแยกต่างหากจากการดำเนินคดีอาญาที่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว อีกทั้งการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อจะลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาก็แตกต่างจากการรับฟังพยานหลักฐาน เพื่อลงโทษในคดีอาญาของศาล โดยในคดีอาญานั้น ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ ก็ต่อเมื่อมีพยานหลักฐานปรากฏชัดแจ้งปราศจากข้อสงสัย ส่วนการลงโทษทางวินัยผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏในสำนวนของคณะกรรมการสอบสวนเป็นสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานชัดแจ้งปราศจากข้อสงสัยดังเช่นคดีอาญา และไม่ต้องรอฟังผลคดีอาญาแต่อย่างใด เพราะแม้เรื่องนั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลจะมีความเห็นแตกต่างออกไป ผู้พิจารณาโทษทางวินัยก็หาจำต้องรับผิดแต่อย่างใดไม่ ถ้าหากการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังว่าพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องในคดีอาญาและศาลได้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความไปโดยชอบแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่กระทบต่อการพิจารณาลงโทษทางวินัยที่ได้ดำเนินการไปแล้ว” (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๒/๒๕๔๙)

ดังนั้น ในกรณีตามปัญหาในการดำเนินการทางวินัยที่เป็นการกระทำความผิดอาญาด้วยนั้น ส่วนราชการจะนำผลคดีอาญามารับฟังได้เมื่อกฎหมายกำหนดให้นำมาใช้เช่น ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งเท่านั้น กรณีอื่น ๆ ส่วนราชการอาจจะนำผลการดำเนินคดีอาญามาประกอบการพิจารณาร่วมด้วยก็ได้ แม้จะมีกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างกันแต่ก็ไม่จำต้องถือข้อเท็จจริงเป็นไปในทำนองเดียวกัน เพราะการดำเนินการทางวินัยจะต้องถือข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานตามสำนวนการสอบสวนทางวินัยและลงโทษตามความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ แม้จะมีการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดทางวินัยก็ไม่มีผลผูกพันให้ผู้มีอำนาจต้องสั่งการทางวินัยตามผลแห่งคดีอาญา

๒) ประเด็นเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน ถือว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุกจริง ๆ หรือได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีตามข้อเท็จจริง ศาลจังหวัดมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกผู้อุทธรณ์ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๓ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษ คดีสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ผู้อุทธรณ์ถูกกักขังตามคำพิพากษา คู่ความไม่ยื่นฎีกา

คดีถึงที่สุด และการลงโทษในทางอาญากฎหมายกำหนดระดับโทษที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ดังนี้ (๑) ประหารชีวิต (๒) จำคุก (๓) กักขัง (๔) ปรับ (๕) ริบทรัพย์สิน ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า ผู้ใดต้องโทษกักขังให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขัง ซึ่งมิใช่เรือนจำ ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นก็อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกขัง และศาลมีอำนาจตามกฎหมายที่จะเปลี่ยนโทษกักขังได้ตามเงื่อนไขของกฎหมายตามมาตรา ๑๘ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ตามประมวลกฎหมายอาญา ด้วยข้อกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ถือว่าผู้อุทธรณ์ต้องโทษให้จำคุกจริงๆ แต่อย่างใด เนื่องจากผลของคดีถึงที่สุดนั้นได้ถูกเปลี่ยนจากโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแล้ว

๓) ประเด็นแนวทางการลงโทษทางวินัยในกรณีที่ข้าราชการครูเล่นการพนันแล้วต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแล้วให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน พิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางเทียบเคียงกรณีที่ข้าราชการครูเล่นการพนันแล้วต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแล้วเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับระดับโทษ นั้น ก.ค.ศ. ยังไม่เคยมีการวินิจฉัยในกรณีดังกล่าวไว้ แต่มีแนวเทียบเคียงที่ ก.ค.ศ. เคยพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องลักษณะนี้ไว้ว่า หากเป็นคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด โดยศาลมิได้ดำเนินการสืบพยานและลงโทษจำเลยไปตามคำรับสารภาพเท่ากับว่าข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยได้กระทำผิดอาญาตามที่ถูกฟ้องจริงหรือไม่ ยังไม่ได้รับการพิสูจน์และยังฟังไม่ได้เป็นที่ยุติอย่างแท้จริง กรณียังสามารถรับฟังข้อเท็จจริง จากการสอบสวนทางวินัยเป็นอย่างอื่นได้อีก ดังนั้น กรณีของผู้อุทธรณ์เมื่อยังฟังไม่ได้ว่าเป็นผู้เล่นพนันไพ่แปดเก้า แต่รับว่าได้เข้าไปในบริเวณที่มีการเล่น จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นผู้ร่วมเล่นการพนัน แต่การที่ผู้อุทธรณ์รับสารภาพต่อพนักงานสอบสวน และในชั้นศาลเพื่อให้คดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และถูกกักขัง ๓ เดือนนั้น ในกรณีของผู้อุทธรณ์ จึงอาจพิจารณาเทียบเคียงได้ตามแนวทางการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหาเล่นการพนันไพ่แปดเก้า เอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาตและให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนและชั้นศาล โดยศาลได้พิพากษาลงโทษปรับ ๑,๐๐๐ บาท รับสารภาพ ลดกึ่งหนึ่งริบของกลางจ่ายสินบนนำจับ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติว่า พฤติการณ์เป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อุทธรณ์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลดโทษจากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด และสั่งให้กลับเข้ารับราชการต่อไป

ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นที่แตกต่างกันประธาน จึงได้ให้อนุกรรมการอภิปรายเหตุผลโดยสรุปได้ ดังนี้

<u>ฝ่ายที่ ๑ (ความเห็นให้ยกอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์)</u> พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้อุทธรณ์ได้ให้ถ้อยคำยอมรับว่าได้เข้าไปในบ้านที่เกิดเหตุจริง และไม่ทราบว่าบ้านที่เกิดเหตุดังกล่าวมีการลักลอบเล่นการพนัน และตนไม่ได้มีเจตนาเล่นการพนันตามที่ถูกกล่าวหา และการไปบ้านในวันนั้น ไปเอาเงินดอกเบี้ย

ที่ผู้อุทธรณ์ให้เงินนาง น. ไปให้คนอื่นกู้ ส่วนนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) อ้างว่ามาตามคำชักชวนของผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์และพยานฝ่ายผู้อุทธรณ์ที่ถูกกักขัง ต่างให้การสอดคล้องต้องกันว่า พวกตนไม่ได้ร่วมเล่นการพนัน แต่ได้มีผู้มาแนะนำและขอร้องผู้ที่ถูกจับมาด้วยกันว่า แม้ผู้ใดไม่ได้เล่นก็ให้รับสารภาพไปเลย เพราะหากต่อสู้คดี จะทำให้เรื่องยุ่งยากไม่จบง่ายๆ หากรับสารภาพแล้วจะมีผู้รับผิดชอบไม่ให้เดือดร้อนใด ๆ ทั้งสิ้น และจะทำเรื่องประกันตัวและปล่อยตัวไปทันทีไม่ให้เดือดร้อนถึงหน้าที่การงานอีกด้วย หากปฏิเสธจะไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆ ทั้งสิ้น แต่พอรับสารภาพแล้วเหตุการณ์ก็ไม่เป็นอย่างที่พูด จนกระทั่งได้ถูกศาลพิพากษากักขังแทนจำคุก เป็นเวลา ๓ เดือน

จากการพิจารณาคำกล่าวอ้างของผู้อุทธรณ์ ที่ให้การรับสารภาพในชั้นศาล แม้การรับสารภาพของผู้อุทธรณ์จะรับสารภาพตามคำแนะนำและคำร้องขอของคนที่ผู้อุทธรณ์ไม่รู้จักว่าให้รับสารภาพไปเลย เห็นว่าผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ย่อมมีความตระหนักในเรื่องนี้เป็นอย่างดีว่าโทษทางอาญา ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ มิได้บัญญัติโทษไว้เพียงแค่โทษปรับเท่านั้น แต่รวมถึงโทษจำคุกด้วย ซึ่งในการพิพากษาและลงโทษนั้นเป็นดุลพินิจของศาล ในการที่จะคาดเดาว่าเมื่อถูกจับในข้อหาเล่นการพนันไพ่ป๊อกแปด – เก้า อันเป็นการพนันห้ามขาด ตามบัญชี ก. อันดับที่ ๑๑ ท้ายพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ พนันเอาทรัพย์สินกันโดยมิได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้เล่นได้ว่าจะต้องถูกปรับตามคำแนะนำของบุคคลอื่นเท่านั้น ผู้อุทธรณ์ในฐานะเป็นข้าราชการครู เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ รับราชการมานาน เพียงแค่ได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่นว่า ให้รับสารภาพแล้วจะมีบุคคลอื่นมาเสียค่าปรับให้นั้น จึงเป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่มีน้ำหนักน่ารับฟัง หากผู้อุทธรณ์เข้าไปรับเงินดอกเบี้ยจริงในขณะที่ถูกจับ ผู้อุทธรณ์ย่อมปฏิเสธและแสดงหลักฐานหรืออ้างอิงพยานที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกัน ให้เชื่อถือในขณะนั้นว่าผู้อุทธรณ์ไม่ได้เล่นการพนันดังกล่าวได้ในขณะนั้น ตามสัญชาตญาณแห่งการปกป้องสิ่งร้ายไม่ให้เกิดแก่ตน อีกทั้งผู้อุทธรณ์ให้การรับสารภาพในชั้นศาล คงจะพออนุโลมได้ว่าผู้อุทธรณ์สละสิทธิที่จะทำให้โจทก์พิสูจน์ความผิดของผู้อุทธรณ์ จนปราศจากความสงสัยเพราะศาลสามารถลงโทษผู้อุทธรณ์ได้ โดยไม่ต้องสืบพยานโจทก์เลย อีกทั้ง การจับกุมการเล่นการพนัน กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลที่อยู่ในบริเวณที่มีการเล่นการพนันเป็นผู้ร่วมเล่นการพนันด้วย ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ บัญญัติว่า “ผู้ใดอยู่ในวงเล่นการพนันอันขัดต่อบทบัญญัตินี้ หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวง หรือใบอนุญาต ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการเล่นในงานรื่นเริงสาธารณะหรืองานนักขัตฤกษ์หรือในที่สาธารณะ” จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้อุทธรณ์ที่จะต้องมีหน้าที่นำสืบให้ได้ว่าเป็นผู้อยู่ในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ถ้าผู้อุทธรณ์สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันจนปราศจากข้อสงสัย จึงจะเป็นผู้พ้นจากการเป็นผู้กระทำผิด เมื่อบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงบทสันนิษฐาน กฎหมายมิได้ห้ามผู้อุทธรณ์ หรือนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ชอบที่จะพิสูจน์ว่าตนมิได้ร่วมเล่นการพนันแต่อย่างใด หากทั้งสองให้การว่าตนเองไม่ได้เล่นการพนันก็ชอบที่จะพิสูจน์ความจริงได้ ส่วนในกรณีที่ ผู้อุทธรณ์อ้างว่าไม่ทราบว่าบ้านที่เกิดเหตุดังกล่าวมีการลักลอบเล่นการพนันนั้น เห็นว่าเมื่อนาง น. ให้ถ้อยคำว่า นาง น. ทราบมาก่อนว่าจะมีการเล่นการพนันในวันและสถานที่ดังกล่าว จึงได้โทรศัพท์ชักชวนให้ผู้อุทธรณ์ร่วมกันนำเงินมาให้บุคคลอื่นกู้ยืม และให้ผู้อุทธรณ์มารับเงินดอกเบี้ยจากเงินที่นำมาให้กู้ โดยให้มารับเงินที่บ้านดังกล่าว และผู้อุทธรณ์ก็ยอมรับว่า นาง น. ได้โทรศัพท์ให้ผู้อุทธรณ์มารับเงิน

และผู้อุทธรณ์ ได้ไปพบนาง ส. ที่บ้าน และนาง ส. ก็รับว่าสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่เล่นการพนัน และได้เดินทางไปสถานที่ดังกล่าวร่วมกับผู้อุทธรณ์ จึงเชื่อได้ว่าผู้อุทธรณ์ต้องทราบว่าสถานที่ที่จะไปรับเงินจากนาง น. นั้น เป็นสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน ย่อมเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่ผู้อุทธรณ์ที่จะเข้าไปในสถานที่ที่แห่งนั้น ในสถานภาพที่ผู้อุทธรณ์เป็นครูที่จะต้องรักษาชื่อเสียงและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามที่ผู้อุทธรณ์ต่อสู้ว่าไม่ทราบว่าสถานที่ดังกล่าวมีการเล่นการพนัน จึงไม่อาจนำมารับฟังได้ ประกอบกับในเรื่องนี้เมื่อไม่มีบุคคลใดที่จะชี้หรือยืนยันได้ว่าผู้อุทธรณ์ได้ร่วมเล่นการพนันหรือไม่นั้น จึงจำต้องพิจารณาอาศัยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน และพยานบุคคลที่ผู้นำเข้าสืบ จำนวน ๘ ราย ที่ผู้อุทธรณ์ได้นำสืบเข้ามาเป็นพยานนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานบุคคลรายนาย ด. นาย ส. นาย ว. และนาย ค. ต่างล้วนให้ถ้อยคำว่าไม่ได้เป็นผู้เล่นการพนัน และไม่ได้เป็นผู้ถูกดำเนินคดีในครั้งดังกล่าวแต่อย่างใด และไม่เคยเห็นหรือได้ยินว่า ผู้อุทธรณ์เล่นการพนันจึงเป็นเพียงการให้ถ้อยคำเกี่ยวกับความประพฤติของผู้อุทธรณ์จึงเป็นพยานแวดล้อม ส่วนพยานบุคคลรายนาง ป. นาง ภ. นาง จ. และนางสาว น. ต่างล้วนให้ถ้อยคำว่าตนไม่รู้จักผู้อุทธรณ์ และนาง พ. เพิ่งมารู้จักทั้งสองเมื่อครั้งที่ถูกกักขัง และไม่เคยเห็นผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ร่วมเล่นการพนันแต่อย่างใด การให้ถ้อยคำว่าไม่รู้จักและไม่เคยเห็นผู้อุทธรณ์นั้น จะนำมาเป็นเหตุผลในการรับฟังและยืนยันว่าผู้อุทธรณ์ และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มิได้เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันหาได้ไม่ เนื่องจากพยานไม่รู้จักและไม่เคยเห็นกันมาก่อน จึงไม่อาจชี้หรือยืนยันว่าผู้อุทธรณ์มิได้ร่วมเล่นการพนันได้ จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ การนำพยานบุคคลเข้านำสืบของผู้อุทธรณ์ จึงไม่สามารถหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าด้วยการพนันได้แต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาเทียบเคียงแนวทางที่ ก.ค.ศ. เคยวินิจฉัยว่า กรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา น. ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหาเล่นการพนันไพ่แปด-เก้าเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาตและให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนและชั้นศาลโดยศาลได้พิพากษาลงโทษปรับ ๑,๐๐๐ บาท รับสารภาพลดกึ่งหนึ่งริบของกลางจ่ายสินบนนำจับ ซึ่งที่ประชุมนั้นได้มีมติว่า พฤติการณ์เป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อุทธรณ์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลดโทษจากโทษปลดออกจากราชการ เป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด และสั่งให้กลับเข้ารับราชการต่อไป แต่ในเรื่องนี้ผู้อุทธรณ์ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหาเล่นการพนันไพ่แปด – เก้าเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาตและให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนและชั้นศาลโดยศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้อุทธรณ์ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุก ๓ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษ ผู้อุทธรณ์ถูกกักขังตามคำพิพากษา พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้อุทธรณ์ถูกกักขังเป็นเวลา ๓ เดือน ย่อมนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะนำมาลดโทษเป็นวินัยไม่ร้ายแรงเช่นเดียวกับแนวเทียบเคียงที่ ก.ค.ศ. ได้เคยวินิจฉัยให้ลดโทษจากโทษปลดออกจากราชการเป็นลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ซึ่งในเรื่องนั้นศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ๑,๐๐๐ บาท กอปรกับในเรื่องนี้ ศาลจังหวัด ม. พิจารณาการเล่นการพนันของจำเลย ๗๑ คน มีลักษณะเป็นบ่อนการพนันขนาดใหญ่ ซึ่งอาจส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม

อันดีของประชาชน จึงไม่มีเหตุอันสมควรรอการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยทั้งหมดรวมผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) โดยให้ลงโทษจำคุกผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๓ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษ คดีสู่ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ผู้อุทธรณ์และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ถูกกักขังตามคำพิพากษา ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ คู่ความไม่ยื่นฎีกา คดีถึงที่สุด พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่แจ้งมติ ก.ค.ศ. ให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนัน และเสพสุรา ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖ โดยในส่วนของการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ

ฝ่ายที่ ๒ (ความเห็นให้อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้น) พิจารณาแล้วเห็นว่า การรับสารภาพในชั้นศาลของผู้อุทธรณ์ แม้เป็นการรับสารภาพตามคำแนะนำและคำร้องขอของคนหนึ่งที่ผู้อุทธรณ์ไม่รู้จักว่าให้รับไปเลย จะถือว่าผู้อุทธรณ์สละสิทธิ์ในการพิสูจน์ความผิดของผู้อุทธรณ์จนปราศจากความสงสัย เพราะศาลสามารถลงโทษผู้อุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องนำสืบพยานโจทก์ไม่ได้ เพราะบางคดีที่มีการรับสารภาพกับตำรวจก็ไม่อาจแสดงได้ว่า บุคคลดังกล่าวสละสิทธิ์ในการต่อสู้ ซึ่งในการดำเนินการทางวินัยเป็นระบบไต่สวน ย่อมที่จะแสวงหาพยานหลักฐานในการที่จะพิสูจน์ว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันได้ การรับสารภาพของผู้อุทธรณ์เป็นการรับสารภาพอันเนื่องมาจากมีคนแนะนำให้รับสารภาพเพื่อให้เรื่องจบเท่านั้น จึงเชื่อว่าการที่ผู้อุทธรณ์เข้าไปในบ่อนการพนันดังกล่าวเป็นการเข้าไปเพื่อรับเงินตามคำบอกของ นาง น. ตามที่กล่าวอ้างไว้ ประกอบกับผู้อุทธรณ์อาจจะไม่ทราบมาก่อนว่าบ้านดังกล่าวมีการเล่นการพนัน เนื่องจากบ่อนการพนันดังกล่าวมีลักษณะเป็นบ่อนวิ่ง มิใช่บ่อนที่มีอาคารสถานที่ที่เป็นหลักแหล่งแน่นอน และไม่เห็นด้วยกับความเห็นของอนุกรรมการฝ่ายที่ ๑ ที่เห็นว่า การให้ถ้อยคำของพยานบุคคลที่ผู้อุทธรณ์นำเข้าสืบว่าตนไม่รู้จักและไม่เคยเห็นผู้อุทธรณ์ ไม่สามารถหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าด้วยการพนันได้ว่าผู้อุทธรณ์มิได้เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันหาได้ไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า บ่อนการพนันดังกล่าวมีลักษณะเป็นบ่อนวิ่งและเป็นบ่อนท้องถิ่น ไม่มีสถานที่ที่เล่นเป็นหลักแหล่ง จึงอนุมานได้ว่าในห้วงเวลาดังกล่าว ประชาชนคนทั่วไปย่อมไม่ทราบว่าบ้านดังกล่าวได้มีการเปิดบ่อนเล่นการพนัน ดังนั้น ผู้อุทธรณ์ย่อมมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปทำธุระไปรับเงินจากนาง น. ในบ้านดังกล่าวได้ ประกอบกับคนที่ร่วมเล่นการพนันย่อมรู้จักกันดีว่าใครบ้างเป็นผู้ร่วมเล่นพนันบ้าง เนื่องจากเป็นขาประจำจึงไม่ยากที่จะจำกันได้เพราะมีเล่นกันเพียง ๗๑ คน

ในการพิจารณาแนวเทียบเคียงการร่วมเล่นการพนันกับกรณีที่ ก.ค.ศ. ได้เคยวินิจฉัยไว้ ซึ่งเป็นกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหาเล่นการพนันไพ่แปด – เก้าเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาตและให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนและชั้นศาล โดยศาลได้พิพากษาลงโทษปรับ ๑,๐๐๐ บาท รับสารภาพลดกึ่งหนึ่งริบของกลาง จ่ายสินบนนำจับ ซึ่งที่ประชุมนั้นได้มีมติว่า พฤติการณ์เป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็น

ผู้ประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อุทธรณ์ฟังขึ้นบางส่วน จึงมีมติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลดโทษจากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ให้เหมาะสมกับกรณีความผิด และสั่งให้กลับเข้ารับราชการต่อไป แต่ในเรื่องนี้ผู้อุทธรณ์ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีข้อหาเล่นการพนันไพ่แปด – เก้าเอาทรัพย์สินกัน โดยไม่ได้รับอนุญาต และให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนและชั้นศาล โดยศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้อุทธรณ์ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๓ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ๓ เดือน โดยไม่รอการลงโทษ ผู้อุทธรณ์ถูกกักขังตามคำพิพากษา พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับความเห็นของอนุกรรมการฝ่ายที่ ๑ ที่ว่าเมื่อผู้อุทธรณ์ได้ถูกกักขังแล้ว จะพิจารณาระดับโทษให้ต่ำกว่าโทษปลดออกจากราชการไม่ได้ เนื่องจากเป็นปัญหาข้อกฎหมาย เพราะผู้อุทธรณ์ถูกกักขัง จึงเห็นว่าในกรณีดังกล่าวนี้ ควรจะต้องพิจารณาความแตกต่างของคำพิพากษาระหว่างให้ลงโทษจำคุกแต่ให้รอการลงโทษ หรือโทษปรับ และในชั้นการดำเนินการทางวินัย ได้พิจารณาเป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กับให้ลงโทษจำคุกแต่เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทนว่าจะพิจารณาให้เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ได้หรือไม่ก่อน เพราะไม่ใช่การจำคุกจริงๆ ประกอบกับในเรื่องนี้ได้มีการให้ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการไว้ก่อน จึงถือว่าไม่เป็นผู้ขาดราชการ อีกทั้งพยานต่างล้วนให้ถ้อยคำยืนยันว่าผู้อุทธรณ์มิได้เป็นผู้เล่นการพนันแต่อย่างใด โดยเฉพาะพยานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้อุทธรณ์ยังยืนยันว่าผู้อุทธรณ์มิได้มีพฤติกรรมในการเล่นพนัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเชื่อว่าผู้อุทธรณ์มิได้เป็นผู้ร่วมเล่นการพนัน ประกอบกับการดำเนินการทางวินัยเป็นระบบไต่สวน จึงเห็นควรดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้สิ้นสงสัยว่า ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันหรือไม่ ก่อนที่จะพิจารณามีมติด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าผู้อุทธรณ์ และนาง พ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มิได้เป็นผู้ร่วมเล่นการพนันในครั้งถูกจับแต่อย่างใด

ต่อมาประธานในที่ประชุมจึงได้ให้อนุกรรมการลงความเห็นตามลำดับ หากฝ่ายที่มีความเห็นให้อุทธรณ์ฟังขึ้นในปัญหาข้อเท็จจริงเป็นฝ่ายเสียงมาก จะต้องพิจารณาพฤติกรรมของผู้อุทธรณ์ต่อไป

ฝ่ายที่ ๑ มีความเห็นให้อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น (๕ เสียง) เห็นชอบตามที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ฝ่ายที่ ๒ มีความเห็นให้อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้น (๕ เสียง)

งดออกเสียง (๓ เสียง)

ปรากฏว่า คะแนนเสียงฝ่ายที่ ๑ และฝ่ายที่ ๒ มีเสียงเท่ากัน (๕ เสียง) ประธานอนุกรรมการ จึงออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดตามความเห็นของฝ่ายที่ ๑

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๔/ว ๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่แจ้งมติ ก.ค.ศ. ให้ปฏิบัติตาม และมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการลงโทษข้าราชการเล่นการพนันและเสพสุรา ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นว ๒๐๘/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๔๙๖ โดยในส่วนของ

การพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าข้าราชการผู้ใดเล่นการพนันควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชาการมีคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรยกอุทธรณ์

และในเรื่องนี้มีผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทั้งหมด ๒ ราย แม้มีผู้อุทธรณ์เพียงรายเดียวที่อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ส่วนนาง พ. มิได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษก็ตาม แต่ตามกรณีดังกล่าวเป็นการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ถูกกล่าวหาทั้ง ๒ ราย ในคำสั่งเดียวกัน จึงเป็นเหตุแห่งลักษณะคดีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกตั้งกรรมการสอบสวนรายอื่นด้วยทุกราย ที่ประชุมจึงมีอำนาจพิจารณาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยรายที่ไม่ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วเห็นว่า การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษปลดนาง พ. ออกจากราชการ นั้น ชอบแล้ว เห็นควรมีมติรับทราบ

กรณีศึกษาที่ ๑๓
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับราษฎร เช่ารถยนต์จากผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์หลายรายโดยมีเจตนาไม่สุจริต พฤติการณ์เป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดออกจากราชการเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

นาง ข. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องมีพฤติกรรมร่วมกับนาย ธ. และนาย ว. ทำสัญญาเช่ารถยนต์ของผู้อื่นแล้วไม่นำรถยนต์ไปส่งคืนให้แก่เจ้าของจำนวนหลายคัน นาย ธ. ได้เช่ารถยนต์ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นโคโลล่าอัลติส หมายเลขทะเบียน วฮ ๓๓๗๗ กรุงเทพมหานคร จากบริษัท ส. โดยมีผู้อุทธรณ์เป็นผู้ค้ำประกันสัญญา ตั้งแต่วันที่ ๒๐ – ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๐ เมื่อครบกำหนดนาย ธ. ไม่นำรถมาคืน บริษัท ส. จึงแจ้งความดำเนินคดีกับนาย ธ. และผู้อุทธรณ์ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาล ท. ดำเนินคดีกับนาย ธ. ข้อหายักยอกทรัพย์แต่เพียงคนเดียว ส่วนผู้อุทธรณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจมิได้ดำเนินคดีหรือดำเนินการใด ๆ กับผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด

นาย ธ. ได้เช่ารถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า รุ่นแจ๊ส หมายเลขทะเบียน กล ๒๔๗ เชียงใหม่ จากบริษัท ช. ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ – ๕ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยมีผู้อุทธรณ์เป็นผู้ค้ำประกัน เมื่อครบกำหนดต้องคืนรถเช่าปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ขอเช่ารถต่อเป็นเวลา ๖–๑๐ วัน จนกระทั่งวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๐ นาย ธ. ก็ยังไม่ได้นำรถยนต์ที่เช่ามาคืนให้กับบริษัท ช. ดังนั้น บริษัท ช. จึงได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร ม. ในข้อหายักยอกทรัพย์กับนาย ธ. และผู้อุทธรณ์ โดยพนักงานสอบสวนได้ออกหมายจับที่ ๔๐๒/๒๕๕๑, ๔๐๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เห็นควรสั่งฟ้องนาย ธ. และผู้อุทธรณ์ และได้ส่งสำนวนให้อัยการจังหวัดแล้ว แต่มิได้มีการติดตามตัวผู้อุทธรณ์มาดำเนินคดีแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่ผู้อุทธรณ์มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

ผู้อุทธรณ์ได้เช่ารถยนต์ยี่ห้อเชฟโรเลต รุ่นโคโลราโด หมายเลขทะเบียน กข ๓๑๓๕ หนองบัวลำภู จากร้าน ฟ. จังหวัด อ. ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๐ เมื่อครบกำหนดแล้วผู้อุทธรณ์ไม่นำรถมาคืนให้กับร้าน ฟ. ต่อมามีการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้อุทธรณ์ และฟ้องเป็นคดีอาญาต่อศาลชั้นต้นในข้อหาร่วมกันยักยอกทรัพย์ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ ศาลแขวงอุดรธานีพิพากษาให้จำคุกผู้อุทธรณ์และให้ชดใช้ค่าเสียหายของรถยนต์คันดังกล่าวกับโจทก์ ผู้อุทธรณ์ได้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผู้อุทธรณ์ได้ฎีกาคำพิพากษาของ

ศาลอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาผู้อุทธรณ์ได้ยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์จึงได้ถอนฟ้องคดีดังกล่าว

ผู้อุทธรณ์ได้เช่ารถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า รุ่นแจ๊ส หมายเลขทะเบียน กจ ๙๕๔๘ อุดรธานี จากร้าน ร. ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ แล้วไม่นำรถยนต์คันดังกล่าวส่งคืนตามกำหนด ต่อมาเจ้าของร้าน ร. ได้ขายกิจการร้านค้าให้กับนางสาว ส. โดยนางสาว ส. ไม่ทราบว่าการดำเนินคดีกับผู้อุทธรณ์ไปถึงขั้นตอนใดแล้ว

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ) พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้ร่วมกับนาย ธ. และนาย ว. เช่ารถยนต์จากผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์ แล้วนำรถคันที่เช่าไปให้นาย ค. นาย ก. ไม่ทราบนามสกุล ใช้หรือเช่าช่วงต่อ เมื่อนาย ค. หรือนาย ก. ไม่นำรถยนต์คันที่เช่ามาคืน เมื่อครบกำหนด ผู้อุทธรณ์ก็น่าที่จะเข็ดหลาบไม่เช่าให้บุคคลดังกล่าวใช้อีก แต่ผู้อุทธรณ์กลับไปเช่ารถยนต์ ทั้งในฐานะผู้เช่าหรือผู้ค้ำประกันให้กับนาย ค. หรือนาย ก. ใช้อีกจำนวนหลายคัน โดยเช่าจากสถานประกอบการให้เช่ารถยนต์หลายสถานที่และหลายครั้ง ทั้งที่ยังไม่สามารถติดตามรถเช่าคันเดิมมาคืนได้ แสดงให้เห็นว่าผู้อุทธรณ์มีเจตนาร่วมกับนาย ธ. และนาย ว. เช่ารถยนต์จากร้านค้าผู้ประกอบการให้เช่ารถโดยมีเจตนาไม่สุจริต ทั้งในฐานะผู้เช่าหรือผู้ค้ำประกัน โดยมีการเช่ารถยนต์หลายคัน ซึ่งหากไม่มีเจตนาในการฉ้อโกงเจ้าของร้านรถเช่า เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่ารถแล้วผู้ร่วมเช่ารถยนต์ไม่นำรถยนต์คันที่เช่ามาคืน ผู้อุทธรณ์ก็น่าที่จะแก้ปัญหารถยนต์คันดังกล่าวแล้วไม่ทำการเช่ารถยนต์ในครั้งต่อมา แต่ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้ทำการเช่ารถยนต์คันอื่นอีกในช่วงระยะเวลาเดียวกันอีกหลายคัน จึงรับฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์มีเจตนาเช่ารถยนต์มาโดยไม่สุจริต พฤติการณ์เป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้ร่วมกับนาย ธ. และนาย ว. เช่ารถยนต์จากผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์ แล้วนำรถคันที่เช่าไปให้นาย ค. นาย ก. ไม่ทราบนามสกุล ใช้หรือเช่าช่วงต่อ เมื่อนาย ค. หรือนาย ก. ไม่นำรถยนต์คันที่เช่ามาคืนเมื่อครบกำหนด ผู้อุทธรณ์ก็น่าที่จะเข็ดหลาบไม่เช่าให้บุคคลดังกล่าวใช้อีก แต่ผู้อุทธรณ์กลับไปเช่ารถยนต์ ทั้งในฐานะผู้เช่าหรือผู้ค้ำประกันให้กับนาย ค. หรือนาย ก. ใช้อีกจำนวนหลายคัน โดยเช่าจากสถานประกอบการให้เช่ารถยนต์หลายสถานที่และหลายครั้ง ทั้งที่ยังไม่สามารถติดตามรถเช่าคันเดิมมาคืนได้ แสดงให้เห็นว่าผู้อุทธรณ์มีเจตนาร่วมกับนาย ธ. และนาย ว. เช่ารถยนต์จากร้านค้าผู้ประกอบการให้เช่ารถโดยมีเจตนาไม่สุจริต พฤติการณ์เป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๔

มติ ก.ค.ศ.

โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย และเป็นผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ธ. ตำแหน่งครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย และเป็นผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ประกอบหนังสืออุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์และให้โอกาสผู้อุทธรณ์แถลงการณ์ด้วยวาจาอย่างเต็มที่แล้วรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๙.๓๐ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พบรถจักรยานยนต์ ขับขี่โดยผู้อุทธรณ์ ซึ่งผู้อุทธรณ์เป็นบุคคลที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีท่าทางมีพิรุธ น่าสงสัย จึงเรียกตรวจ ผลการตรวจไม่พบสิ่งของผิดกฎหมาย แต่สงสัยว่าจะเสพยาบ้ามา จึงขอตรวจปัสสาวะเบื้องต้นโดยความยินยอมของผู้อุทธรณ์เอง ผลการตรวจเบื้องต้นผลเป็นบวก พบสารเสพติด (เมทแอมเฟตามีน) ในปัสสาวะ โดยผู้อุทธรณ์ยอมรับว่าได้เสพยาบ้ามา จำนวน ๓ เม็ด โดยผู้อุทธรณ์ได้ให้ชายชาวเขาไม่ทราบชื่อไปซื้อมา เจ้าหน้าที่จึงได้เชิญผู้อุทธรณ์มาตรวจปัสสาวะยืนยันผลที่โรงพยาบาล จากผลตรวจปัสสาวะมีผลบวกพบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดดังกล่าวนั้นจึงได้แจ้งผู้อุทธรณ์ว่าจะต้องถูกจับและถูกควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจภูธร โดยแจ้งสิทธิของผู้ต้องหา/ผู้ถูกจับโดยผู้อุทธรณ์ทราบและเข้าใจ และโดยกล่าวหาว่าเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย และเป็นผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกาย ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นกรณีเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) ต่อมาผู้อุทธรณ์ถูกนำตัวฟ้องต่อศาลจังหวัด ความอาญา คดีหมายเลขดำที่ ๑๓๐๑/๒๕๕๖ เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก และศาลจังหวัด

ได้มีคำพิพากษา ตามคดีหมายเลข แดงที่ ๑๓๐๖/๒๕๕๖ ระบุว่า จำเลย (ผู้อุทธรณ์) ให้การรับสารภาพตามข้อเท็จจริงที่กล่าวมาข้างต้น ให้ลงโทษจำคุก ๘ เดือน และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลย (ผู้อุทธรณ์) ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง จำคุก ๔ เดือน และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี และคุมความประพฤติของจำเลย (ผู้อุทธรณ์)ไว้ มีกำหนด ๑ ปี โดยให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติปีละ ๔ ครั้ง และให้ส่งตัวจำเลย (ผู้อุทธรณ์) เข้ารับการบำบัดรักษาจากการติดยาเสพติด ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่พนักงานคุมประพฤติเห็นสมควร ซึ่งปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ไม่เข้ารับการบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดครบตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่พนักงานคุมประพฤติกำหนดตามคำพิพากษาของศาลจังหวัด จึงถือได้ว่ามิได้เข้ารับการบำบัดรักษาตามมติคณะรัฐมนตรีอันเป็นข้อยกเว้นที่มิให้ปฏิเสธการให้ออกจากราชการ อีกทั้งผู้อุทธรณ์ได้ ให้การรับสารภาพและบันทึกเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยให้การเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๗ ว่า “ข้าพเจ้าขอรับสารภาพตามข้อกล่าวหา” และให้การเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ว่า “ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ แต่ขอรับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหา ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นความจริงตามที่ถูกกล่าวหานั้น” การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ กรณีเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย และเป็นผู้ขับขี่เสพหรือรับเข้าร่างกาย ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย พฤติการณ์เป็นการเสพยาเสพติด (ยาบ้า) ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นควรยกอุทธรณ์

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นกรณีเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย และได้ถูกดำเนินคดี ศาลมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดจริง และผู้อุทธรณ์มิได้ทำการบำบัดให้ครบถ้วนตามคำพิพากษาจึงไม่ใช่กรณีที่จะนำมติคณะรัฐมนตรีที่ให้โอกาสผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดซึ่งพ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดแล้วมายกเว้นได้ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ และเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๕
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาล่วงละเมิดทางเพศและกระทำอนาจารเด็กนักเรียนหญิงหลายราย และข่มขืนกระทำชำเราเด็กนักเรียนหญิง พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ เมื่อพิจารณาประกอบแนวการพิจารณาโทษข้าราชการครูกระทำผิดวินัย กรณีประพฤติชั่วทางเพศ ครูชายมีภรรยา คู่กรณีเป็นศิษย์หรือผู้เยาว์ กระทำการร่วมประเวณี ระดับความผิดร้ายแรงมาก ระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา นั้น ยังไม่เหมาะสมกับกรณีความผิด จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาย ส. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา อุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ ที่ ๓๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ ที่สั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่อง กระทำการล่วงละเมิดทางเพศและกระทำอนาจารเด็กนักเรียนหญิงหลายราย และข่มขืนกระทำชำเราเด็กนักเรียนหญิงโรงเรียน ว. นาย ส. ได้กระทำอนาจารโดยการจับเอวเด็กหญิง ท. และให้ดูภาพโป๊ จับนม ขยำนม และขยำอวัยวะเพศเด็กหญิง น. จับเอวและจับอวัยวะเพศเด็กหญิง ณ. ทำการกอดและล้วงจับอวัยวะเพศเด็กหญิง ย. จับนมและจับอวัยวะเพศเด็กหญิง อ. จับเอวและใช้มือล้วงเข้าไปในกระโปรงเพื่อจับอวัยวะเพศ (แต่ไม่ถูกอวัยวะเพศ) เด็กหญิง ฎ. จับเอวและจับอวัยวะเพศเด็กหญิง ม. จับเอวและขยำนมเด็กหญิง ว. จับเอวเด็กหญิง ก. และกระทำการล่วงละเมิดทางเพศโดยการกอด จูบ จับนมและจับอวัยวะเพศ และกระทำการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง ศ. และตกลงจ่ายค่าเสียหายให้กับนาง ล. มารดาของเด็กหญิง ศ. ทั้งหมดเป็นนักเรียนโรงเรียน ว. เหตุเกิดที่ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์และห้องเก็บของในโรงเรียน ว. ในวันเวลาราชการและหรือวันเสาร์วันอาทิตย์ ในขณะที่นักเรียนซึ่งเป็นผู้เสียหายทั้งหมดเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ต่อเนื่องถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ในชั้นสอบสวน ผู้อุทธรณ์ให้การแก้ข้อกล่าวหาปฏิเสธไม่ได้มีเจตนากระทำอนาจารและล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์ของตนทั้งหมดอ้างว่า ได้อบรมสั่งสอนศิษย์มาเป็นเวลานาน ๓๓ ปี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูกับนักเรียนย่อมมีการถูกเนื้อต้องตัวกันบ้างตามลักษณะกิจกรรมที่สอน แสดงความรักความโอบอ้อมอารีกับเด็กนักเรียนเสมือนพ่อคนที่ ๒ ของเด็กนักเรียน เรื่องทั้งหมดเกิดขึ้นจากผู้อำนวยการโรงเรียน (นาย บ.) ร่วมกับผู้ปกครองเด็กนักเรียนบางคนเจตนากลั่นแกล้งเพื่อทำลายชื่อเสียง และเอาผิดกับผู้อุทธรณ์ทั้งทางวินัยและทางอาญา ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้กระทำอนาจารและล่วงละเมิดทางเพศและข่มขืนกระทำชำเราเด็กนักเรียนผู้เสียหายจริง เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำอนาจารนักเรียนและกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน สมควรลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาแล้วเห็นชอบ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาในคราวประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามประเด็นการสอบสวนว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำอนาจารนักเรียน แต่ไม่เห็นชอบในประเด็นที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง ศ. ด้วยเหตุผลว่า ผลการตรวจชันสูตรบาดแผลหรือศพของแพทย์ตามใบนำส่งผู้บาดเจ็บหรือศพให้แพทย์ตรวจชันสูตรไม่พบร่องรอยการมีเพศสัมพันธ์แต่อย่างใด จึงมีมติให้ลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการสอบสวนพิจารณา อันเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง กรณีจำต้องพิจารณาประเด็นว่า การสอบสวนของกรรมการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และพยานหลักฐานที่ปรากฏในการสอบสวนพิจารณารับฟังได้หรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า เมื่อผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้อุทธรณ์แล้ว คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวน ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ตามนัยข้อ ๒๓ ตามแบบ สว. ๒ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และได้รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและแจ้งสรุปพยานหลักฐานให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ตามนัยข้อ ๒๔ ตามแบบ สว. ๓ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ทราบและให้โอกาสผู้อุทธรณ์ยื่นคำชี้แจงนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ตามแบบ สว. ๔ โดยมีการสอบปากคำพยานบุคคลทั้งที่เป็นผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กนักเรียนหญิง จำนวน ๑๓ ราย ครูและผู้ปกครองนักเรียนรวม ๑๘ ราย และปากคำพยานบุคคลฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาอีก จำนวน ๑๔ ราย ซึ่งการสอบปากคำพยานบุคคลได้ปฏิบัติ ตามข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ของกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว กล่าวคือ มีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวน ก่อนการสอบสวนกรรมการแจ้งให้พยานทราบฐานะกรรมการ การสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กได้สอบสวนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

และมีข้าราชการครูและบุคคลที่เด็กร้องขอเข้าร่วมในการสอบปากคำ และกรรมการสอบสวนไม่ได้กระทำหรือจัดให้กระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้บุคคลนั้นให้ถ้อยคำอย่างใด ๆ หรือกระทำให้ท้อใจ หรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ หรือไม่ให้ถ้อยคำ ซึ่งอยากจะให้ด้วยความเต็มใจ ในเรื่องที่ถูกกล่าวหานั้น ปรากฏตามบันทึกถ้อยคำ สว. ๕ การสอบสวนของกรรมการสอบสวนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนพยานหลักฐานใดจะรับฟังได้หรือไม่ เพียงใดนั้น เห็นว่า กรรมการสอบสวนได้สอบปากคำเด็กนักเรียนหญิงซึ่งเป็นผู้เสียหายที่ถูกผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารและข่มขืนล่วงละเมิดทางเพศให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง ตามแบบ สว. ๕ และบางคนบันทึกด้วยลายมือของตนเองต่อหน้ากรรมการ ซึ่งตามคำให้การคือ เด็กหญิง ท. ว่าถูกจับเอวบ่อย ๆ เด็กหญิง น. ว่าถูกจับขยำนมและอวัยวะเพศ เด็กหญิง ณ. ว่าถูกจับเอวและอวัยวะเพศ เด็กหญิง ย. ว่าถูกกอดและล้วงจับอวัยวะเพศ เด็กหญิง อ. ว่าถูกจับนมและอวัยวะเพศ เด็กหญิง ฏ.ว่าถูกจับเอว และล้วงจับอวัยวะเพศแต่ไม่ถูกอวัยวะเพศ เด็กหญิง ม. ว่าถูกจับเอวและอวัยวะเพศ เด็กหญิง ว. ว่าถูกจับเอวและขยำนม เด็กหญิง ก. ว่าถูกจับเอว เด็กหญิง ช. ว่าถูกกอดเอวและเอามือวางบนตักต้นขา เด็กหญิง ธ. ว่าถูกจับเอว เด็กหญิง ร. ว่าถูกจับเอว และเด็กหญิง ศ. ว่าถูกจับอวัยวะเพศ กอด จูบ จับนม และถูกข่มขืนล่วงละเมิดทางเพศ โดยอวัยวะเพศของผู้อุทธรณ์ล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศตน นอกจากนี้เด็กนักเรียนหญิงทั้งหมดยังให้การในรายละเอียดพฤติการณ์การกระทำของผู้อุทธรณ์ในขณะสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เปิดให้ดูรูปโป๊ ภาพโป๊ และกระทำกับเด็กนักเรียนหลายคนบ่อยครั้ง สถานที่เกิดเหตุทั้งในห้องเรียนคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องเก็บของของโรงเรียน ว. เหตุเกิดขึ้นตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และโดยเฉพาะเด็กหญิง ศ. ให้การว่า ถูกผู้อุทธรณ์เอาอวัยวะเพศล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของตน ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๒ ชัดเจนถึงรายละเอียดการกระทำของผู้อุทธรณ์ คำให้การของพยานเด็กนักเรียนซึ่งเป็นผู้เสียหายโดยตรง ถือเป็นประจักษ์พยานสามารถรับฟังได้หนักแน่นมั่นคงเพื่อพิสูจน์ว่า ผู้อุทธรณ์เป็นผู้กระทำผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหา เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดว่าพยานเด็กนักเรียนเหล่านี้จะให้การในลักษณะปั้นแต่งหรือปรักปรำให้ร้ายผู้อุทธรณ์หรือร่วมมือวางแผนกับผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่จะใส่ร้ายผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด ประกอบกับพยานบุคคลซึ่งเป็นครูด้วยกันก็ให้การว่าได้รับรู้รับทราบจากการบอกเล่าของเด็กนักเรียนบ้าง ครูด้วยกันบ้าง และเมื่อเรียกเด็กนักเรียนมาซักถามก็ได้ความตามที่ได้รับรู้รับฟังมา รวมถึงพยานบุคคลซึ่งเป็นผู้ปกครองเด็กนักเรียนที่เสียหาย ก็ได้ความตามที่เด็กนักเรียนเล่าให้ฟัง โดยเฉพาะนาง ล. มารดาเด็กหญิง ศ. ให้การถึงรายละเอียดตามที่เด็กหญิง ศ. บอกเล่าให้ฟัง และตนเองยังได้ตกลงกับผู้อุทธรณ์ให้จ่ายเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้ตนยุติเรื่อง และได้รับเงินจากผู้อุทธรณ์จริงจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยนำฝากเข้าบัญชีธนาคาร ก. สาขา พ. เลขที่ ๗๓๐-๒-๓๒๙๔๗-๖ นาง ล.ยังได้ไปแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้อุทธรณ์อีกด้วย นอกจากนี้ นาย ย.ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ให้การว่า เรื่องที่เกิดขึ้นเด็กนักเรียนมาแจ้งให้ตนทราบว่าถูกผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารจึงได้ให้เด็กนักเรียนบันทึกลายมือไว้ และเรียกคณะครูมาหารือเรื่องที่เกิดขึ้น และเรียกผู้อุทธรณ์มาสอบถามในวันเดียวกัน ซึ่งผู้อุทธรณ์ตอบว่าไม่ได้ทำ นาย ย. จึงบอกว่า

เด็กนักเรียนยืนยันว่า ถูกผู้อุทธรณ์ล่วงละเมิดทางเพศจะต้องตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้อุทธรณ์กล่าวว่า เพื่อเป็นการตัดปัญหาขอลาออกจากราชการก็แล้วกัน จึงได้ส่งคำร้องขอลาออกของผู้อุทธรณ์ไปตามระเบียบ และต่อมาได้ยับยั้งการลาออกเพราะเห็นว่ากรณีมีมูล และทำการสืบสวนข้อเท็จจริงรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ ส่วนพยานบุคคลที่ผู้อุทธรณ์อ้างคณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำโดยชอบแล้ว ต่างให้การสอดคล้องต้องกันว่าผู้อุทธรณ์เป็นคนดี ไม่เชื่อว่าผู้อุทธรณ์จะกระทำการอนาจารและล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน รวมตลอดถึงพยานซึ่งเป็นเด็กนักเรียนผู้เสียหายที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างเป็นพยานต่างก็ให้การว่า ถูกผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารจริง คำให้การของพยานบุคคลฝ่ายผู้อุทธรณ์ จึงเป็นเพียงพยานบอกเล่าไม่มีน้ำหนักรับฟังให้หักล้างพยานหลักฐานของฝ่ายผู้กล่าวหาซึ่งเป็นผู้เสียหายโดยตรงได้ พยานหลักฐานในชั้นสอบสวนสามารถรับฟังพิสูจน์ความผิดของผู้อุทธรณ์ได้โดยปราศจากข้อสงสัย และมีน้ำหนักมั่นคงว่าผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารและข่มขืนล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนจริง

การที่ผู้อุทธรณ์อ้างในชั้นอุทธรณ์ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากผู้อำนวยการโรงเรียนวางแผนปรักปรำปั้นแต่งเรื่องขึ้นโดยร่วมมือกับนาง ล. มารดาเด็กหญิง ศ. เด็กนักเรียนผู้เสียหาย ผู้ปกครองเด็กนักเรียน และคณะครูโรงเรียน ว. ฝ่ายตรงข้ามผู้อุทธรณ์ใส่ร้ายผู้อุทธรณ์ให้ได้รับโทษทางวินัยและทางอาญา ข้อกล่าวหาไม่ชัดเจนในรายละเอียดนั้น เป็นข้ออ้างที่ผู้อุทธรณ์กล่าวอ้างข้อเท็จจริงขึ้นมาและนำสืบพยานหลักฐานซึ่งเป็นเพียงพยานบอกเล่าลอย ๆ ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานฝ่ายผู้กล่าวหาได้ และแม้ผู้อุทธรณ์จะอ้างสำเนาใบนำส่งผู้บาดเจ็บหรือศพให้แพทย์ตรวจชันสูตร คดีที่ ๘๓/๒๕๕๒ สถานีตำรวจภูธร พ. ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นพยานหลักฐานว่า ผลการตรวจภายในช่องคลอดไม่พบบาดแผลหรือร่องรอยฉีกขาด ไม่พบว่ามีร่องรอยการมีเพศสัมพันธ์นั้น ก็ไม่ปรากฏว่าในชั้นสอบสวนผู้อุทธรณ์ขอให้คณะกรรมการสอบปากคำพยานบุคคล ตำรวจและแพทย์ผู้ทำการตรวจประกอบว่ายืนยันสำเนาใบนำส่งผู้บาดเจ็บหรือศพ สำเนาใบนำส่งผู้บาดเจ็บหรือศพจึงเป็นพยานเอกสารและบันทึกข้อความในสำเนาใบนำส่งผู้บาดเจ็บหรือศพ เป็นเพียงพยานบอกเล่าห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน หากรับฟังก็ไม่มีน้ำหนักหักล้างคำให้การของเด็กหญิง ศ. ซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรงเป็นประจักษ์พยาน รวมถึงคำให้การของนาง ล. มารดาเด็กหญิง ศ. ยืนยันว่าได้รับเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จากผู้อุทธรณ์เพื่อยุติเรื่องและยังไปแจ้งความดำเนินคดีกับผู้อุทธรณ์ น้ำหนักพยานของผู้กล่าวหารับฟังเชื่อได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำการข่มขืนล่วงละเมิดทางเพศเด็กหญิง ศ. จริง และที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่าพยานเด็กนักเรียนยืนยันกับตนว่าผู้อุทธรณ์ไม่มีเจตนาจะกระทำอนาจาร แต่คณะกรรมการสอบปากคำพยานเด็กนักเรียนเหล่านั้นกลับคำให้การนั้น ก็ไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการได้จูงใจ ขู่เข็ญให้เด็กนักเรียนให้การใส่ร้ายผู้อุทธรณ์ อีกทั้งคณะกรรมการยังให้เด็กนักเรียนบันทึกคำให้การด้วยลายมือตนเอง ข้ออ้างอุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่าการดำเนินการทางวินัยต้องยึดหลักการเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕) และมาตรา ๒๒๗ ที่วางหลักว่า การบรรยายฟ้องต้องบรรยายการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่กระทำนั้น คณะบุคคลหรือสิ่งของพอให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

และให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ ที่วางหลักว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด นั้น เป็นการกล่าวอ้างกระบวนการดำเนินคดีอาญา โดยมีศาลยุติธรรมเป็นผู้ทำหน้าที่ในระบบกล่าวหา โจทก์เป็นผู้มีหน้าที่นำสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย จึงต้องปฏิบัติตามวิธีการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดโดยเคร่งครัด ซึ่งแยกต่างหากจากการดำเนินการทางวินัย โดยมีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นระบบไต่สวนเพื่อพิสูจน์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่

ในการพิจารณาอุทธรณ์ แม้ที่ประชุมได้ให้ความเป็นธรรมกับผู้อุทธรณ์ โดยเห็นว่าผู้อุทธรณ์ถูกฟ้องคดีอาญาในกรณีเดียวกันกับที่ถูกกล่าวหาทางวินัย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงมีมติให้รอผลคำพิพากษาคดีอาญาถึงที่สุด เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย แต่ปรากฏว่าในคดีอาญาที่ผู้อุทธรณ์ถูกฟ้องในกรณีเดียวกันกับที่ถูกกล่าวหาทางวินัย คดีหมายเลขดำที่ ๗๗๑/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๙/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕ ว่าจำเลย (ผู้อุทธรณ์) มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘๕ เป็นความผิดสองกรรม ให้ลงโทษทุกกรรม เป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโทษจำคุก กระทงละ ๒ ปี รวมจำคุก ๔ ปี แม้ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่ศาลอุทธรณ์ก็มิได้พิจารณาในทางที่เป็นคุณกับผู้อุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์พิจารณาพยานหลักฐานแล้ว เห็นพ้องด้วยตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น พิพากษายืน และคดีถึงที่สุดแล้ว ตามหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ คำพิพากษาคดีอาญาก็มิได้มีผลในทางที่เป็นคุณกับผู้อุทธรณ์แต่อย่างใด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำอนาจาร โดยการจับเอว จับนม และอวัยวะเพศของเด็กนักเรียนหลายคน และได้กระทำชำเราล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนซึ่งเป็นศิษย์อยู่ในความดูแล พยานหลักฐานในการสอบสวนรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัย และมีน้ำหนักมั่นคง สามารถพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัยผู้อุทธรณ์ได้แล้วว่า การกระทำของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งลงโทษผู้อุทธรณ์ ตามความร้ายแรงแห่งกรณีได้ตามที่กฎหมายกำหนด การดำเนินการทางวินัยจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง เมื่อพิจารณาประกอบแนวการพิจารณาโทษข้าราชการครูกระทำผิดวินัย กรณีประพฤติชั่วทางเพศ ครูชายมีภรรยา คู่กรณีเป็นศิษย์หรือผู้เยาว์ กระทำการร่วมประเวณี ระดับความผิดร้ายแรงมาก ระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารและได้กระทำชำเราล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์ดังกล่าวมาข้างต้น และมีจำนวนหลายราย ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และวางแนว

การพิจารณาโทษถึงขั้นไล่ออกจากราชการ เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑ และครั้งที่ ๗/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑ การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (เดิม) นั้น ยังไม่เหมาะสมกับกรณีความผิด เห็นสมควรเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการ ให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ เมื่อพิจารณาประกอบแนวการพิจารณาโทษข้าราชการครูกระทำผิดวินัย กรณีประพฤติชั่วทางเพศ ครูชายมีภรรยา คู่กรณีเป็นศิษย์หรือผู้เยาว์ กระทำการร่วมประเวณี ระดับความผิดร้ายแรงมาก ระดับโทษไล่ออกจากราชการ การที่ผู้อุทธรณ์กระทำอนาจารและได้กระทำชำเราล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กนักเรียนหญิงซึ่งเป็นศิษย์และมีจำนวนหลายราย ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และวางแนวการพิจารณาโทษถึงขั้นไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (เดิม) นั้น ยังไม่เหมาะสมกับกรณีความผิด จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษปลดออกจากราชการเป็นโทษไล่ออกจากราชการให้เหมาะสมกับกรณีความผิดต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๑๖
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาชาย ตำแหน่งครู ได้ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนโดยได้ร่วมประเวณีและได้กระทำอนาจารต่ออวัยวะสำคัญทางเพศ ลวนลามทางเพศเด็กหญิง ว. อายุ ๑๒ ปี นักเรียนโรงเรียน บ. ในบริเวณห้องพักในบ้านพักครูของผู้อุทธรณ์ซึ่งตั้งอยู่บริเวณโรงเรียน บ. พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และกรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ก. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียน บ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่าเมื่อครั้งรับราชการที่โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ประกอบเอกสารอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์แล้ว มีกรณีที่จำต้องวินิจฉัย ดังนี้

<u>ปัญหาข้อกฎหมาย</u>

ผู้อุทธรณ์ได้โต้แย้งในปัญหาข้อกฎหมายว่า การที่ผู้อุทธรณ์ได้ถูกบิดาของเด็กหญิง ว. ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร จ. จังหวัด ช. ว่า ได้กระทำผิดในข้อหากระทำชำเราเด็กอายุไม่เกินสิบสามปีโดยเด็กยินยอมหรือไม่ก็ตาม พาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจารโดยใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดทำนองคลองธรรมหรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใด พรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลโดยปราศจากเหตุอันควร ผู้อุทธรณ์เห็นว่าเป็นการกล่าวหาในคดีอาญาเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่ได้ดำเนินคดี

ในศาล ผู้อุทธรณ์ให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ผู้อุทธรณ์มีสิทธิต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และตราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลว่าผู้อุทธรณ์ผิดตามที่กล่าวหา กฎหมายยังถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ กรณียังสรุปไม่ได้หรือยังไม่มีการพิสูจน์ว่า ผู้อุทธรณ์ผิดตามที่กล่าวหาจึงยังไม่ควรลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ผู้อุทธรณ์เห็นว่าควรระงับยับยั้งคำสั่งลงโทษไว้ก่อน หากภายหลังปรากฏว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดจริงจะน้อมรับคำสั่งลงโทษโดยไม่โต้แย้งแต่อย่างใด

เห็นว่า การดำเนินการทางวินัยกับการดำเนินคดีอาญาเป็นคนละกรณีกัน และไม่ขึ้นต่อกันหรือต้องรอผลคดีอาญา เช่น กรณีการกระทำของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำการในสิ่งที่เป็นทั้งความผิดทางวินัยและเป็นความผิดทางอาญา กรณีการกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อศิษย์ ทุจริตการเงิน เล่นการพนัน ลักทรัพย์ ใช้อาวุธปืนฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย เป็นต้น กรณีเหล่านี้ในทางกฎหมายบ้านเมืองถือว่าเป็นความผิดทางอาญา เมื่อมีการร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือในกรณีเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน แม้ไม่มีการร้องทุกข์เจ้าพนักงานสอบสวนก็ต้องดำเนินการสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ เมื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้วก็เสนอสำนวนคดีต่อพนักงานอัยการเพื่อมาพิจารณาเห็นสมควรสั่งฟ้องหรือไม่ จากนั้นจึงฟ้องคดีต่อศาลโดยเปิดโอกาสให้จำเลยและผู้ฟ้องคดีมีโอกาสต่อสู้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานหักล้างกัน เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานและมีคำพิพากษา กระบวนพิจารณาดังกล่าวอาจใช้ระยะเวลายาวนาน ขณะเดียวกันเมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดวินัยผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๓ มีหน้าที่ต้องตั้งกรรมการสอบสวนวินัยไม่ร้ายแรงหรืออย่างร้ายแรง ตามแต่กรณี คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่แสวงหาความจริงและความยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา โดยไม่ต้องรอผลการสอบสวนในคดีอาญา เนื่องจากแต่ละกระบวนการเป็นอิสระต่อกันและไม่ผูกพันกัน รวมทั้งผลการพิจารณาอาจแตกต่างกันได้ เช่น กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปนั่งดูชาวบ้านตั้งวงเล่นการพนัน ต่อมาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวไปพร้อมกับนักพนันทั้งคณะ เกี่ยวกับเรื่องนี้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๕ กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหามีภาระการพิสูจน์ว่าตนเองมิได้กระทำความผิด ซึ่งพนักงานสอบสวนมักจะเกลี้ยกล่อมให้ผู้ต้องหารับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบเสีย อันจะทำให้คดียุติ หากข้าราชการครูยินยอมเสียค่าปรับทั้งที่มิได้กระทำความผิดและต่อมามีการนำผลคดีทางอาญามารับฟังเพื่อลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวนี้ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ข้าราชการครูผู้นั้น จึงตั้งกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ได้ความจริงและความยุติธรรม เป็นต้น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๔๖๓/๒๕๕๑ ว่าเมื่อข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาด้วย ข้าราชการผู้นั้นย่อมถูกดำเนินการทางวินัยและทางอาญาไปพร้อมกันได้ แม้ว่าผลคดีอาญายังไม่ถึงที่สุดก็ตาม เนื่องจากการดำเนินคดีอาญานั้นมุ่งประสงค์ควบคุมการกระทำของบุคคลในสังคมมิให้กระทำการที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อคุ้มครองสังคมโดยรวมให้มีความสุข ส่วนการดำเนินการทางวินัยเป็นมาตรการในการรักษาวินัยของข้าราชการที่มุ่งปราบปรามข้าราชการที่กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนดโดยใช้วิธีการลงโทษทางวินัย ซึ่งมีผลเป็นการปรามไม่ให้ข้าราชการอื่นกระทำผิดวินัย

เพราะเกรงกลัวการลงโทษด้วย อีกทั้งการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อจะลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาก็แตกต่างจากการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อลงโทษคดีอาญาของศาล โดยคดีอาญาศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ต่อเมื่อมีพยานหลักฐานปรากฏชัดแจ้งปราศจากข้อสงสัย ส่วนการลงโทษทางวินัยผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งรวมถึงสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติโดยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานชัดแจ้งปราศจากข้อสงสัยดังเช่นคดีอาญา และไม่จำต้องรอฟังคดีอาญาแต่อย่างใด ดังนั้นการที่ผู้อุทธรณ์โต้แย้งประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าว ว่าเป็นการกล่าวหาในคดีอาญาตราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดตามที่กล่าวหาจึงยังไม่ควรลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อเท็จจริง

ผู้อุทธรณ์โต้แย้งประเด็นข้อเท็จจริงว่า การที่คณะกรรมการมีความเห็นว่าผู้อุทธรณ์มีพฤติการณ์ข่มขู่ห้ามมิให้คณะกรรมการสถานศึกษานำเรื่องไปเปิดเผยไม่เป็นความจริง ผู้อุทธรณ์เห็นว่าเป็นกรณียังอยู่ในระหว่างพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้อุทธรณ์ จึงยังไม่ควรเปิดเผยในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น และการที่ผู้อุทธรณ์มีการทำบันทึกตกลงกับบิดามารดาของเด็กหญิง ว. ผู้อุทธรณ์เห็นว่าเป็นแนวทางของกระบวนการยุติธรรมที่ได้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และไม่ขัดต่อกฎหมาย ถือเป็นการเยียวยาผู้เสียหายในการที่จะได้รับความอับอาย แต่กระบวนการยุติธรรมยังไม่ยุติ จะต้องดำเนินการในชั้นศาลอีกต่อไป การมอบเงินดังกล่าวให้แก่บิดามารดาของเด็กหญิง ว. หาใช่ต้องการให้จบเรื่องและไม่ขยายผลออกไปแต่อย่างใดไม่ และการที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ากรณีต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ผู้อุทธรณ์เห็นว่าควรให้โอกาสผู้อุทธรณ์ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด หากภายหลังพิสูจน์ได้ว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดจริงจึงลงโทษทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ นั้น

เห็นว่า เมื่อพิจารณาจากความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลับ ที่ ๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ได้พิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนแล้ว รับฟังได้ว่า ผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว และกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน โดยเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลาประมาณ ๑๙.๓๐ - ๒๐.๓๐ น. ผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียน ม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนโดยได้ร่วมประเวณีและได้กระทำอนาจารต่ออวัยวะสำคัญทางเพศ ลวนลามทางเพศ เด็กหญิง ว. อายุ ๑๒ ปี นักเรียนโรงเรียน ม. ในบริเวณห้องพักในบ้านพักครูของผู้อุทธรณ์ซึ่งตั้งอยู่บริเวณโรงเรียน ม. โดยเห็นว่าเด็กหญิง ว. ผู้เสียหาย เป็นเด็กหญิง อายุเพียง ๑๒ ปีเศษยังเป็นนักเรียนแต่ถูกละเมิดทางเพศอันเป็นเรื่องน่าอับอาย หากเรื่องราวตามถ้อยคำที่ให้ไว้ต่อคณะกรรมการ

สอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมิได้เกิดขึ้นจริง ก็ยากที่ผู้เสียหายจะปั้นแต่งเรื่องขึ้นปรักปรำผู้อุทธรณ์ได้ถึงเพียงนั้น และในการสอบปากคำเด็กหญิง ว. ก็ได้ให้ถ้อยคำว่า ห้องที่เกิดเหตุมืดเพราะปิดไฟ นางสาว ส. (น้า) เป็นผู้เปิดไฟหลังจากน้าเข้ามาผู้เสียหายก็รีบใส่เสื้อผ้าซึ่งใส่เสร็จก่อนที่พ่อบ้านจะเข้ามา และที่ไม่ร้องให้คนอื่นช่วยเพราะกลัวครู ดังนั้นการให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนถึงเรื่องเปิดไฟหรือปิดไฟอาจคลาดเคลื่อนได้ หรือลำดับของเหตุการณ์ไม่ว่าจะมีการให้เด็กหญิง ว. ช่วยงานเอกสารก่อนหรือไม่ หรือมีการเจ็บที่อวัยวะเพศหรือไม่ ไม่ใช่ประเด็นสำคัญในเรื่องนี้ ไม่มีผลหักล้างข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ได้ และการหยุดการกระทำกลางคันก็อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งระยะทางจากจุดที่ นาย ด. อยู่ขณะได้ยินเสียงร้องกับจุดที่เกิดเหตุมีระยะทางประมาณ ๒๐๐ เมตร และเป็นทางลาดชันก็มีเวลาพอที่เด็กหญิง ว. จะสวมเสื้อผ้า และผลการตรวจชันสูตรของแพทย์ที่ผู้เสียหายเข้ารับการตรวจในวันรุ่งขึ้นหลังเกิดเหตุก็สอดคล้องกับคำให้การของเด็กหญิง ว. ที่ว่าเอาอวัยวะเพศเข้าไปในอวัยวะเพศของเด็กหญิง ว. แต่เข้าไปได้เพียงเล็กน้อยผู้อุทธรณ์ก็หยุด แพทย์ผู้ตรวจชันสูตรจึงลงความเห็นว่า เด็กหญิง ว. ผ่านการร่วมประเวณีมา ทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า หลังเกิดเหตุผู้อุทธรณ์ได้มีการเจรจาตกลงกับบิดามารดาของเด็กหญิง ว. โดยตกลงที่จะไม่เอาความต่อกันและผู้อุทธรณ์ได้มอบเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) อันเป็นการสนับสนุนถ้อยคำของเด็กหญิง ว. และนางสาว ส. มากขึ้น ซึ่งประจักษ์พยานทั้งสองให้การสอดคล้องกันเป็นลำดับโดยปราศจากข้อพิรุธสงสัย อีกทั้งปรากฏว่าพยานทั้งสองไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์มาก่อน จึงไม่มีข้อระแวงสงสัยพยานทั้งสองรายว่าจะกลั่นแกล้งปรักปรำผู้อุทธรณ์ให้ได้รับความเสียหายในเรื่องดังกล่าวแต่ประการใด อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

เนื่องจากผู้อุทธรณ์ปัจจุบันได้รับราชการอยู่ในสังกัดโรงเรียน บ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๗ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง กรณีผู้อุทธรณ์เมื่อครั้งรับราชการในสังกัดโรงเรียน ม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยผลการสอบสวนพบว่ามีมูลความผิดตามที่ถูกกล่าวหาในเรื่องกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน โดยคณะกรรมการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนเห็นว่าสำนวนการสอบสวนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีการดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหารับทราบข้อกล่าวหา การรวบรวมและสรุปพยานหลักฐานที่กล่าวหาการแจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาการสอบถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหาและพยานผู้กล่าวหา การตรวจสอบพยานวัตถุและเอกสารที่เกี่ยวข้องและการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่ตลอดจนระยะเวลาในการสอบสวน เป็นไปตามกระบวนการพิจารณาที่กำหนดไว้ ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ กอปรกับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์มีพฤติการณ์กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และได้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา ๙๔ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีมติให้ลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ

สรุป พิจารณาเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาจริง พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และกรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียน การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ นั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๗
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับนักเรียนจนตั้งครรภ์และได้ไปจดทะเบียนสมรสกับหญิงอื่น หลังจากนั้นทำพิธีแต่งงานกับนักเรียนและจดทะเบียนสมรส พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ระดับโทษคือไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ว. ตำแหน่งครูผู้ช่วย โรงเรียน พ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำสั่งโรงเรียน พ. ที่ ๑๘๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อ ก.ค.ศ. กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ โดยมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียน ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๓ มีผู้พบเห็นผู้อุทธรณ์พานางสาว ศ. ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์เข้าไปในบ้านพักและอยู่กันตามลำพัง

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ บิดามารดาผู้เสียหายไปพบผู้อำนวยการโรงเรียน แจ้งว่าผู้เสียหายมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้อุทธรณ์และได้มีการทำบันทึกข้อตกลงระหว่างผู้อุทธรณ์กับบิดามารดาผู้เสียหาย

วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้อุทธรณ์จดทะเบียนสมรสกับนางสาวค. ที่สำนักทะเบียนอำเภอ ช. จังหวัด ล.

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้อุทธรณ์เข้าพิธีมงคลสมรสกับผู้เสียหาย

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้เสียหายคลอดบุตร แพทย์รับรองว่าคลอดปกติ ครบ ๓๗ สัปดาห์ ๖ วัน

วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการโรงเรียน พ. แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีผู้อุทธรณ์ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียน ตามคำสั่งโรงเรียน พ. ที่ ๒๕/๒๕๕๔ ปรากฏว่ากรณีมีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการโรงเรียน พ. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับนักเรียน ตามคำสั่งโรงเรียน พ. ที่ ๑๗๓/๒๕๕๔

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์จดทะเบียนหย่ากับนางสาว ค. ที่สำนักทะเบียนอำเภอ ม. จังหวัด อ.

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ ฉบับลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ว่าไม่ขอลงชื่อรับทราบข้อกล่าวหาและขอให้คณะกรรมการสอบสวนส่งแบบแจ้งข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ทราบทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ แต่ผู้อุทธรณ์ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาและให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งทางไปรษณีย์ คณะกรรมการสอบสวน จึงแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้อุทธรณ์จดทะเบียนสมรสกับนางสาว ศ. ผู้เสียหาย ที่สำนักทะเบียนอำเภอ พ. จังหวัด ส.

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้อุทธรณ์ให้การแก้ข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๔

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการสอบสวนสรุปผลการสอบสวนตามแบบ สว. ๖ เห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าบุตรของนางสาว ศ. ผู้เสียหาย กับผู้อุทธรณ์เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งขณะเกิดว่าเด็กชาย ร. โดยแพทย์ลงความเห็นว่า คลอดปกติ ครบ ๓๗ สัปดาห์ ๖ วัน เมื่อนับย้อนหลังจากวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ ไป ๓๗ สัปดาห์ ๖ วัน เป็นวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งขณะนั้นผู้เสียหายยังมีสภาพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียน พ. ความสัมพันธ์ของผู้อุทธรณ์ที่คบหากับผู้เสียหายก่อนหน้าวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เป็นความสัมพันธ์ฉันชู้สาว และในขณะที่ผู้อุทธรณ์มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับผู้เสียหายแล้วยังได้ไปจดทะเบียนสมรสกับนางสาว ค. เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ ม. จังหวัด อ. ต่อมาได้เข้าพิธีมงคลสมรสกับผู้เสียหาย เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ พฤติกรรมของผู้อุทธรณ์ไม่เหมาะสมกับการเป็นครู ซึ่งควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน แม้ภายหลังจะรับผิดชอบการกระทำของตนด้วยการเข้าพิธีมงคลสมรสกับผู้เสียหายก็เพราะจำนนต่อหลักฐาน และการจดทะเบียนหย่ากับนางสาว ค. ก็เพราะเหตุที่ตนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง

ส่วนประเด็นที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่า มีการเปลี่ยนข้อความในบันทึกของนาย น. บิดาของผู้เสียหายนั้น พิจารณาจากบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ พบว่านาย น. ได้ลงลายมือชื่อในบันทึกดังกล่าว โดยไม่ปรากฏว่าได้โต้แย้งคัดค้านแต่อย่างใด ประกอบกับบันทึกของนาย น. ฉบับวันจันทร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๓ มีข้อความสอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงดังกล่าวส่วนบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ และบันทึกของนาย น. และบันทึกของนาง ส. บิดาและมารดาของผู้เสียหายซึ่งไม่ได้ระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึก ที่ผู้อุทธรณ์อ้างในชั้นอุทธรณ์นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการบันทึกภายหลังจากที่ผู้อุทธรณ์ได้สมรสกับผู้เสียหายและย้ายเข้าไปอยู่ร่วมกับครอบครัวของผู้เสียหายแล้ว จึงเป็นพยานที่มีน้ำหนักน้อย ไม่น่าเชื่อถือ จึงไม่อาจรับฟังให้เป็นคุณกับผู้อุทธรณ์ได้ และการที่ผู้อุทธรณ์อ้างว่ามูลเหตุเกิดจากความเข้าใจผิดนั้น ไม่อาจรับฟังได้เช่นกัน การกระทำของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ระดับโทษคือไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น เห็นสมควรยกอุทธรณ์

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ระดับโทษคือไล่ออกจากราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการนั้น เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์

กรณีศึกษาที่ ๑๘
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙, ข้อ ๒๔ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๖ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาชาย ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ และผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ๑ ราย ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ กรณีกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากการระบุเหตุผลในการมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการไม่สอดคล้องกับข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานใน สว.๓ และมิได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์มาชี้แจงข้อกล่าวหา หรือนัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา อีกทั้ง การแจ้ง สว. ๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบเพียงประเด็นเดียว ซึ่งแตกต่างไปจากที่ได้แจ้ง สว. ๑ และ สว. ๒ และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ได้ทราบและยกข้อเท็จจริงโต้แย้งต่อสู้ จึงเป็นการดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนข้อ ๒๔ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๖ ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อดำเนินการไม่ถูกต้องผลจะเป็นไปตามข้อ ๔๖ แห่งกฎ ก.ค.ศ. ดังกล่าว ย่อมทำให้ผู้อุทธรณ์หลงประเด็นในการต่อสู้ อีกทั้งเป็นเหตุให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและองค์คณะผู้มีอำนาจวินิจฉัยความผิดใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า ผู้อุทธรณ์กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ หลงประเด็น เนื่องจากมิได้อยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วน

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ภ. ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ และนาย ส. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มีเพียงผู้อุทธรณ์ที่อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) ให้ผู้อุทธรณ์ทราบเพียงกรณีเดียว กล่าวคือ “ร่วมกับนาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ดำเนินการจัดซื้อในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซื้อพัสดุ ๘ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๒๖๗,๑๖๒ บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซื้อพัสดุ ๓๗ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๘๙๑,๗๐๐ บาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซื้อพัสดุ ๑ ครั้ง รวมเป็นเงิน จำนวน ๘,๕๐๐ บาท โดยไม่มีการขออนุญาตในการจัดซื้อจัดจ้างและไม่มีการตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือมีการตรวจรับพัสดุและขออนุมัติเบิกเงินแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่ามีการจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย เนื่องจากไม่มีใบเสร็จรับเงินจึงไม่อาจตรวจสอบได้ว่า ได้นำพัสดุที่จัดซื้อไปใช้ในราชการจริงหรือไม่ และเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง” และมิได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์มาชี้แจงข้อกล่าวหา หรือนัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ทั้งที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (สว. ๑) และบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (สว. ๒) คณะกรรมการสอบสวนจะได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาว่า ผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ๓ กรณี ดังนี้

“(๑) ผู้อุทธรณ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัย เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ได้ยืมเงินจากบัญชีเงินประกันอุบัติเหตุของวิทยาลัย จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แล้วนำไปชำระหนี้เงินกู้ของตนที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจังหวัด แล้วไม่ส่งคืน (๒) ร่วมกับนาย ส. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ดำเนินการจัดซื้อในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซื้อพัสดุ ๘ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๒๖๗,๑๖๒ บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซื้อพัสดุ ๓๗ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๘๙๑,๗๐๐ บาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซื้อพัสดุ ๑ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๘,๕๐๐ บาท โดยไม่มีการขออนุญาตในการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่มีการตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือมีการตรวจรับพัสดุและขออนุมัติเบิกเงินแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่ามีการจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย เนื่องจากไม่มีใบเสร็จรับเงิน จึงไม่อาจตรวจสอบได้ว่า ได้นำพัสดุที่จัดซื้อไปใช้ในราชการจริงหรือไม่ และเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง และ (๓) อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าอินเตอร์เน็ต ค่าวารสารติดต่อผู้ปกครอง ค่ากิจกรรมชมรมผู้ปกครองครู ที่จัดเก็บในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๐ เพื่อนำไปใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ” และข้อเท็จจริงและการระบุเหตุผลที่นำมาลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการไม่สอดคล้องกับข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานใน สว. ๓ ซึ่งข้อเท็จจริงจะระบุว่า “ด้วยนาย ภ. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ... รับเงินเดือนในอันดับ ค.ศ. ... ขั้น ... บาท ได้กระทำผิดวินัยในเรื่อง เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ยืมเงินจากบัญชีเงินประกันอุบัติเหตุของวิทยาลัยเทคนิค จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แล้วนำไปชำระหนี้เงินกู้ของตนที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูแล้วไม่ส่งคืนจนถึงปัจจุบัน”

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (สว. ๑) และบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (สว. ๒) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา (ผู้อุทธรณ์) ทราบว่าได้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องอะไร เพื่อจะได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนเข้ามาต่อสู้ การแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ (สว. ๒) มีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และแจ้งให้ทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และสิทธิในการอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ในเบื้องต้น ส่วนการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) เป็นการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ (สว. ๓) จะต้องมีข้อเท็จจริง และรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหามากกว่าการชี้แจงและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาทั้งหมดโดยละเอียด และมีโอกาสศึกษาพิจารณาดำเนินการให้การแก้ข้อกล่าวหาและตรงตามประเด็นที่ถูกกล่าวหาโดยไม่หลงข้อต่อสู้ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้ว จะต้องจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการสอบสวน เพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร โดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และระบุพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็น

การสนับสนุนข้อกล่าวหา ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๔ และพยานหลักฐานที่จะนำมาพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน และต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวน พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๔๒

ประเด็นปัญหาในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนวินัยระบุเหตุผลในการมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการไม่สอดคล้องกับข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานใน สว. ๓ และมิได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์มาชี้แจงข้อกล่าวหา หรือนัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา อีกทั้งการแจ้ง สว. ๓ ให้ผู้อุทธรณ์ทราบเพียงประเด็นเดียว ซึ่งแตกต่างไปจากที่ได้แจ้ง สว. ๑ และ สว. ๒ และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ได้ทราบและยกข้อเท็จจริงโต้แย้งต่อสู้ จึงเป็นการดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายตามกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๔ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๖ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อการดำเนินการไม่ถูกต้อง ผลจะเป็นไปตามข้อ ๔๖ แห่งกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ย่อมทำให้ผู้อุทธรณ์หลงประเด็นในการต่อสู้ อีกทั้งเป็นเหตุให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และองค์คณะผู้มีอำนาจวินิจฉัยความผิดใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ หลงประเด็นไปด้วย เนื่องจากมิได้อยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนอาศัยข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากข้อกล่าวหาที่ปรากฏใน สว. ๓ และมิได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์มาชี้แจงข้อกล่าวหา หรือนัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ย่อมทำให้เสื่อมเสียความเป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์ จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป แล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป ในกรณีปัญหาข้อเท็จจริงว่า อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้นหรือไม่ จึงยังไม่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยในชั้นนี้

ในส่วนกรณีของนาย ส. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ถูกกล่าวหาว่า “...ดำเนินการจัดซื้อในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซื้อพัสดุ ๘ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๒๖๗,๑๖๒ บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซื้อพัสดุ ๓๗ ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวน ๘๙๑,๗๐๐ บาท และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซื้อพัสดุ ๑ ครั้ง รวมเป็นเงิน จำนวน ๘,๕๐๐ บาท โดยไม่มีการขออนุญาตในการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่มีการตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือมีการตรวจรับพัสดุและขออนุมัติเบิกเงินแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่ามีการจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย เนื่องจากไม่มีใบเสร็จรับเงิน จึงไม่อาจตรวจสอบได้ว่าได้นำพัสดุที่จัดซื้อไปใช้ในราชการจริงหรือไม่ และเป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง” พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการ

ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของนาย ส. เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา (ผู้อุทธรณ์) แต่อย่างไรก็ตาม นาย ส. ในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานพัสดุของวิทยาลัยเทคนิค จะต้องดำเนินการตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด ถ้าเห็นว่าการใดที่ปฏิบัติไปนั้นเป็นไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแล้วเห็นว่า การสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่ดำเนินการตามระเบียบพัสดุอย่างไร นาย ส. ก็มีสิทธิจะโต้แย้งคำสั่งต่อผู้บังคับบัญชาได้ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชายังคงยืนยันตามคำสั่งเดิม นาย ส. จะต้องปฏิบัติตาม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาถ้อยคำของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัย ต่างล้วนให้ถ้อยคำว่าได้มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ครุภัณฑ์ และนำมาใช้ในราชการจริง แม้นาย ส. มิได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบก็ตาม ก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐานโดยชัดแจ้งว่านาย ส. มีเถยจิตที่จะคิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันจะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และหาได้มีข้อบ่งชี้โดยชัดแจ้งในอันที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงแต่ประการใดไม่ พฤติการณ์เป็นเพียงความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ว่ากล่าวตักเตือน ตามมติ อ.ก.ค.ศ. เป็นลายลักษณ์อักษรกรณีจัดซื้อจัดจ้างระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๐ โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว เห็นควรรับทราบ

นาย ภ. (ผู้อุทธรณ์) ได้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ นาย ส. มิได้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์ แต่ก็เป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ที่จะต้องพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยรายนาย ส. ด้วย เมื่อพิจารณาแล้วพบปัญหาข้อกฎหมายซึ่งทำให้เสื่อมเสียความเป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีนาย ส. ที่อาศัยคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเดียวกับผู้อุทธรณ์ แต่มีข้อกล่าวหาต่างกัน และในการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวนาย ส. ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา และมีโอกาสได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแล้ว โดยผู้บังคับบัญชาเห็นว่า พฤติการณ์ของนาย ส. เป็นกรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีโดยถือประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนตามมาตรา ๘๕ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อ ก.ค.ศ. ตามข้อ ๙ ตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีตามข้อกล่าวหา แม้จะรับฟังได้ว่า นาย ส. มิได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมและไม่ปรากฏพยานหลักฐานโดยชัดแจ้งว่า นาย ส. มีเถยจิตที่จะคิดทุจริตต่อหน้าที่ราชการ โดยการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันจะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และหาได้มีข้อบ่งชี้โดยชัดแจ้งในอันที่จะแสดงให้เห็นว่า เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย

แก่ราชการอย่างร้ายแรงแต่ประการใด การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร กรณีจัดซื้อจัดจ้างระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๐ โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว จึงเห็นควรรับทราบ

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้นในปัญหาข้อกฎหมาย จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายแล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป และกรณีที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ว่ากล่าวตักเตือนนาย ส. เห็นว่า การนั้นเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว จึงมีมติเป็นเอกฉันท์รับทราบ

กรณีศึกษาที่ ๑๙
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

(ข้อ ๒๔ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหญิง ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร่วมกับนาง บ. เรียกรับเงินจากนาง ว. เพื่อให้เข้าทำงานที่บริษัทการบินไทย พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากมิได้แจ้ง สว. ๓ เพิ่มเติมให้ได้รับทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่าเป็นความผิดกรณีใด มาตราใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ กระบวนการดำเนินการทางวินัยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงให้เพิกถอนคำสั่งเพิ่มโทษจากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ และสั่งให้กลับเข้ารับราชการแล้วดำเนินการทางวินัยใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาง ก. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษจากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องร่วมกับนาง บ. เรียกรับเงินจากนาง ว. เพื่อให้เข้าทำงานที่บริษัทการบินไทย

ข้อเท็จจริง เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งครูที่โรงเรียน บ. ได้ร่วมกับนาง ธ. อ้างว่าสามารถจัดหาคนให้เข้าทำงานที่บริษัทการบินไทย โดยให้เสียค่าดำเนินการรายละ ๑๑๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่สามารถจัดหางานให้ได้ เหตุเกิดระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาว่าการที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการที่มีมติเพิ่มโทษจากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ โดยมิได้มีการแจ้ง สว. ๓ เพิ่มเติม นั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ซึ่งจากการตรวจสอบบันทึกการแจ้งและการรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) แล้วเห็นว่า ในชั้นการสอบสวนพิจารณาคณะกรรมการการสอบสวนได้มีการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่า มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งครูที่โรงเรียน บ. ได้ร่วมกับนาง ธ. อ้างว่าสามารถจัดหาคนให้เข้าทำงานที่บริษัทการบินไทย โดยให้เสียค่าดำเนินการรายละ ๑๑๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่สามารถจัดหางานให้ได้ เหตุเกิดระหว่าง ปีพ.ศ. ๒๕๔๙

พฤติการณ์เป็นการประพฤติตนไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตน และไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียตามนัยมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้ตามแบบ สว. ๓ จะแจ้งข้อกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่แจ้งพฤติการณ์ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งเมื่อ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมีมติให้เพิ่มโทษผู้อุทธรณ์เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยที่มิได้แจ้ง สว.๓ เพิ่มเติมให้ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่าเป็นความผิดกรณีใด มาตราใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ กระบวนการดำเนินการดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง ตามข้อ ๒๔ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดว่า “การพิจารณาพยานหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น” อันถือเป็นสาระสำคัญ ซึ่งเป็นผลให้การพิจารณาสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ ตามนัยมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย อุทธรณ์ฟังขึ้นในข้อกฎหมาย จึงเห็นสมควรเพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ และให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งที่สั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการแล้วดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ส่วนปัญหาข้อเท็จจริงจึงยังไม่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยในชั้นนี้

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ และให้ผู้บังคับบัญชาเพิกถอนคำสั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์จากโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เป็นโทษไล่ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการแล้วดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๐
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

(มาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙, มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๒๔ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๒ และข้อ ๔๕ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นาย ร. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน จ. และนาง ว. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบธรรมเนียมของทางราชการ พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง แต่เนื่องจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในฐานะผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยพิจารณารายงานการสอบสวนแล้วเห็นว่า การกระทำของทั้งสามรายเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงและต้องได้รับโทษ โดยมิได้สั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกทั้งสามมาพบเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด หรือไม่ส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ หรือมีหนังสือขอให้มาชี้แจง หรือนัดมาให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๒๔ (สว. ๓) ทราบแต่อย่างใด แต่กลับพิจารณาสำนวนและสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ นาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามข้อ ๔๐ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๕ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และกรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นว่าไม่ร้ายแรง แต่ไม่ลงโทษตามอำนาจของตนเอง ก่อนที่จะเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานั้น ไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ร. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน จ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน กรณีถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ทะเบียนคุมบัญชีเงินฝากธนาคาร เงินอุดหนุน และเงินอาหารกลางวัน มีการบันทึกบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ การรับเงินจ่ายเงินตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึง ณ วันที่เข้าตรวจสอบวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔ ยังไม่มีการบันทึกบัญชี (๒) รายงานเงินคงเหลือประจำวันทำสิ้นสุด ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ยังมิได้จัดทำ (๓) เงินเรียนฟรี ๑๕ ปี โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นเงิน ๓๒,๘๐๒ บาทยังไม่ออกใบเสร็จรับเงินส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (๔) รายการถอนเงินตามบัญชีเงินฝากธนาคารเงินอุดหนุน ระหว่างวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ปรากฏ ดังนี้

ถอนเงินจำนวน ๒๒ รายการ เป็นเงิน ๑๐๗,๑๙๖.๑๑ บาท พบใบเสร็จค่าสาธารณูปโภคจำนวน ๕ รายการ เป็นเงิน ๙,๓๑๙.๑๑ บาท ที่เหลือจำนวน ๑๗ รายการ ไม่พบหลักฐานเป็นเงิน ๙๗,๘๗๗.๐๐ บาท (๕) รายการถอนเงินตามบัญชีเงินฝากธนาคารอาหารกลางวัน ระหว่างวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ปรากฏดังนี้ ถอนเงินจำนวน ๒๐ รายการ เป็นเงิน ๑๒๗,๑๘๓.๐๐ บาท ไม่พบหลักฐานการจ่ายเงินจำนวน ๒๐ รายการ เป็นเงิน ๑๒๗,๑๘๓.๐๐ บาท (๖) รายการถอนเงินอาหารกลางวัน พบรายการถอนเงินสูงผิดปกติ ดังนี้ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นเงิน ๘,๑๙๐ บาท เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถอนเงินจำนวน ๒ ครั้ง คือวันที่ ๑๑ และ ๒๖ เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๓,๕๘๓ บาท เดือนอื่น ๆ อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๘,๐๐๐ บาท เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ ถอนเงินจำนวน ๒ ครั้ง วันที่ ๑๐ และ ๓๑ เป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๑๕๖ บาท สูงกว่าปกติ เดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถอนเงิน ๘,๐๐๘ บาท ปิดภาคเรียนไม่น่าจะเบิกเต็มเดือน

นาง ว. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน ม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน กรณีถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องดังต่อไปนี้ ๑) เบิกจ่ายเงินอาหารกลางวันโดยไม่มีหลักฐาน ตั้งแต่ในช่วงเวลาที่สุ่มตรวจสอบ (วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓) (๒) ไม่จัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดเป็นเวลา ๑๗ เดือน ในช่วงเวลาที่สุ่มตรวจสอบ (๓) ไม่จัดทำทะเบียนคุมเงินแยกประเภท ตามวัตถุประสงค์ของเงิน ตามแนวปฏิบัติงานบัญชีตามระบบการควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นเหตุให้จำนวนเงินที่เหลืออยู่ในบัญชีเงินฝากธนาคาร “เงินอุดหนุน” เป็นเงิน ๑๙๑,๓๙๓.๗๒ บาท ไม่สามารถชี้ได้ว่า เป็นเงินตามวัตถุประสงค์ประเภทใดบ้าง ทำให้สงสัยว่าการใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเงินทำให้ทางราชการเสียหาย (๔) เบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ และหลังจากการเบิกเงินจากธนาคารมาแล้วไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเงิน เก็บเงินสดไว้ในมือเกินอำนาจไม่บันทึกบัญชีตามระบบการควบคุมเงินของหน่วยงานย่อย ส่อเจตนาอาศัยอำนาจหน้าที่รับผิดชอบแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว (๕) เบิกเงินอุดหนุนอื่นไปใช้จ่ายโดยไม่มีหลักฐานมาแสดง เป็นเงิน ๑๕๓,๑๔๔.๕๕ บาท (๖) การจัดทำบัญชีปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ยังไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เลย ทั้งที่มีการใช้จ่ายเงินอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเงินอาหารกลางวันจะต้องเบิกจ่ายเงินมาจัดทำอาหารกลางวันทุกวัน

นาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียน ม. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) เบิกจ่ายเงินอุดหนุนอื่นไปใช้จ่ายไม่มีหลักฐาน เป็นเงิน ๑๕๓,๑๔๔.๕๕ บาท ไม่มีการจัดทำทะเบียนคุมแยกประเภท มีการบันทึกจ่ายในทะเบียนคุมเงินฝากธนาคารประเภทเงินอุดหนุนอื่น ในเบื้องต้นรับฟังได้ว่า น่าจะเป็นค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาจริง แต่มิได้จัดทำหลักฐานการใช้จ่ายเงินตามระเบียบกำหนด (๒) กรณีเบิกจ่ายเงินอาหารกลางวันไปใช้จ่ายไม่มีหลักฐาน ไม่จัดทำทะเบียนคุมเงินแยกประเภทและไม่นำบัญชีเงินฝากธนาคารเงินอาหารกลางวันมาให้ตรวจสอบ อีกทั้งละเว้นการปฏิบัติตามข้อกำหนดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ถือว่าส่อเจตนาไม่โปร่งใส ปกปิด ปิดบัง ไม่ให้การร่วมมือรับตรวจให้เรียกเงินคืนทั้งจำนวน ในช่วงระยะเวลาที่สุ่มตรวจสอบ

คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มิได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด จึงมีความเห็นให้ยุติเรื่องแล้วรวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นควรยุติเรื่องเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สว.๖) ตามข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ เพื่อพิจารณาสั่งสำนวนตามข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง ของกฎสอบสวนฉบับเดียวกัน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วมีความเห็นต่างจากคณะกรรมการสอบสวน โดยเห็นว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงและต้องได้รับโทษวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรได้รับโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน แต่มีเหตุลดหย่อนผ่อนโทษเป็นภาคทัณฑ์ และเสนอให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาต่อไป โดยมิได้สั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกทั้งสามรายมาพบเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่าเป็นความผิดวินัย กรณีใดตามมาตราใด หรือส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ทั้งสามรายหรือหนังสือขอให้ชี้แจง หรือนัดมาให้ถ้อยคำ หรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และให้โอกาสทั้งสามรายที่จะชี้แจงให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ (สว.๓) แต่อย่างใด

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาสำนวนแล้วโดยมีความเห็นว่า การกระทำเป็นความผิดและควรได้รับโทษภาคทัณฑ์ ซึ่งมีความเห็นต่างจากความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนที่เห็นควรให้ยุติเรื่องในชั้นแจ้ง สว. ๒ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ตามข้อ ๔๒ ที่กำหนดว่า “การพิจารณาพยานหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน และต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น” และตามมาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน” แต่กลับพิจารณาสำนวนและมีความเห็นให้ลงโทษภาคทัณฑ์ทั้งสามราย ตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และเสนอเรื่องให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณามีมติก่อนออกคำสั่งลงโทษ โดยไม่ได้ลงโทษตามอำนาจหน้าที่ของตนก่อนที่จะรายงานการลงโทษไปยัง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้นำเสนอองค์คณะพิจารณา แต่ถ้าคณะกรรมการสอบสวนและผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องสั่งลงโทษตามอำนาจของตน กล่าวคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาเห็นชอบให้ลงโทษภาคทัณฑ์ทั้งสามราย ก็จะต้องสั่งลงโทษตามอำนาจหน้าที่ของตนตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อส่งคำสั่งลงโทษแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษทั้งสามรายทราบก็จะต้องแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ไปด้วย โดยให้เวลาเพื่อให้ผู้ถูกลงโทษใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ แล้วจึงรายงานการดำเนินการทางวินัยตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งจะต้องนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณาต่อไป ดังนั้น เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจสั่งลงโทษ แต่ไม่สั่งลงโทษตามอำนาจของตนก่อนที่จะรายงานการลงโทษไปยัง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แต่กลับทำความเห็นและเสนอเรื่องให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจารณามีมติก่อนออกคำสั่งลงโทษ จึงเป็นกรณีที่

ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดมีผลให้คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน นาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % นาย ร. นาง ว. ผู้อุทธรณ์ และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) เป็นคำสั่งกระทบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามข้อ ๔๐ ข้อ ๔๒ ข้อ ๔๕ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังกล่าวเสียก่อน การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามิได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย แม้จะเป็นการลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ฟังขึ้นในปัญหาข้อกฎหมาย มีมติเอกฉันท์ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. เพิกถอน มติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

๒. เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน นาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) และมีมติให้คำแนะนำเพิ่มเติม ดังนี้

๓. เมื่อเพิกถอนมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเพิกถอนคำสั่งลงโทษตามข้อ ๑. และ ๒. แล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่า ผลรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของกลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่านาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) กระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยจึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้ดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงทันที ตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

๔. หากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจารณาผลการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จะต้องดำเนินการสอบสวนวินัยต่อไป โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย และคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยจะต้องมีข้อเท็จจริงและขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ กล่าวคือ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา โดยจะต้องให้ผู้ถูกกล่าวหา ได้ทราบข้อกล่าวหาทั้งหมดโดยละเอียด และมีโอกาสศึกษาพิจารณาให้การแก้ข้อกล่าวหาตรงตามประเด็นที่ถูกกล่าวหา โดยไม่หลงข้อต่อสู้ กล่าวคือ พิจารณาว่า มีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร โดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และระบุพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบโดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ข้อ ๒๔ และพยานหลักฐานที่จะนำมาพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัย หรือไม่ อย่างไร ให้พิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวน ข้อ ๔๒ ฉบับเดียวกัน และให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๕. หากในกรณีผู้บังคับบัญชาพิจารณาสำนวนแล้วเห็นต่างจาก คณะกรรมการสอบสวนที่เห็นควรยุติเรื่อง โดยเห็นเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม ผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกนาย ร. นาง ว. (ผู้อุทธรณ์) และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มาพบเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาว่า เป็นความผิดวินัย กรณีใดตามมาตราใด และให้โอกาสบุคคลทั้งสามที่จะชี้แจงให้ถ้อยคำนำสืบแก้ข้อกล่าวหา หรือโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน หากผู้บังคับบัญชาพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาต้องสั่งลงโทษตามความเห็นของตน โดยไม่ต้องนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจารณามีมติก่อน แล้วแจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้อุทธรณ์และผู้ถูกดำเนินการทางวินัยที่เป็นผู้ถูกลงโทษทราบ พร้อมกับแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้ทราบด้วย โดยแจ้งให้อุทธรณ์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

๖. ในการดำเนินการทางวินัยในกรณีนี้ควรแยกสำนวนการสอบสวนออกจากกัน เนื่องจากเหตุแห่งลักษณะคดีที่ปรากฏในโรงเรียน จ. และโรงเรียน ม. นั้น ต่างเหตุต่างกรณีกัน ดังนี้ (๑) สำนวนการสอบสวนวินัยนาย ร. เป็น ๑ สำนวน (๒) สำนวนการสอบสวนวินัยนาง ว. และนาง อ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) เป็น ๑ สำนวน ส่วนปัญหาข้อเท็จจริงว่า อุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ฟังขึ้นหรือไม่ จึงยังไม่จำต้องพิจารณาในชั้นนี้

กรณีศึกษาที่ ๒๑
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙, ข้อ ๒๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐, ข้อ ๘ (๑) ระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑)

กระบวนการสอบสวนการดำเนินการทางวินัย ที่ขัดกับหลักการรับฟังคู่ความทั้งสองฝ่ายโดยไม่เปิดโอกาสและมิได้สรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา ได้รับทราบสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพื่อชี้แจงโต้แย้ง และหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสืบหักล้างเพื่อพิสูจน์ความผิดของตนจึงส่งผลกระทบต่อสิทธิของข้าราชการผู้ถูกลงโทษทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาทางปกครอง การสอบสวนวินัยดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีมติเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติของ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และเพิกถอนหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ถูกดำเนินการทางวินัย และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป แล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ภ. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

<u>ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย</u>

นาย ศ. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานการอาชีวศึกษา (ถูกว่ากล่าวตักเตือน)

นาย ท. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานการอาชีวศึกษา (ถูกว่ากล่าวตักเตือน)

ผู้อุทธรณ์เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัย ส. วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อครั้งผู้อุทธรณ์ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ก. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับหนังสือแจ้งกรณีที่นาย ศ. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัย ก. ได้ส่งคำร้องและขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องการยืมเงินบำรุงการศึกษาของผู้อุทธรณ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัย ก. จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ได้ยืมเงินเพื่อสำรองเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ยัง

ไม่ได้ส่งใช้เงินยืม รวมทั้งมีพฤติกรรมให้ครูรวมทั้งบุคลากรในวิทยาลัยยืมเงินทดรองราชการแทน แล้วนำเงินยืมนั้นไปให้ผู้อำนวยการวิทยาลัย เพื่อใช้จ่ายโดยไม่ได้ใช้จ่ายเงินยืมนั้นตามวัตถุประสงค์ของการยืมเงิน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ๑๐๘๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ และได้ดำเนินการสืบสวนตามข้อร้องเรียนแล้ว จึงทำหนังสือแจ้งผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ โดยสำนักติดตามและผลการประเมินอาชีวศึกษา เห็นว่าผู้อุทธรณ์มีการกระทำที่ส่อเจตนาไปในทางไม่สุจริตต่อหน้าที่และทำให้การบริหารงานบุคคลในเรื่องการยืมเงินของวิทยาลัยมีข้อบกพร่องทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการจริง เห็นควรดำเนินการทางวินัย ส่วนรองผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายบริหารทรัพยากร (นาย ท.) เห็นควรว่ากล่าวตักเตือน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์เป็นกรณีมีมูลเป็นความผิดวินัย จึงให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. ตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายและระเบียบให้อำนาจ

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ๒๑๕๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (สว.๑) และได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ศธ ๐๖๐๑/๗๘๗๓ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์ทราบและแจ้งสิทธิคัดค้าน แต่ไม่พบว่าคณะกรรมการสอบสวนมีการแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงให้นาย ท. และนาย ศ. ทราบหรือไม่

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์เพื่อรับทราบข้อกล่าวหา (สว.๒) ว่า “ผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ร่วมกับนาย ท. และนาย ศ. ยืมเงินตามสัญญายืมเงินเลขที่ ๔๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ใช้จ่ายจริงเป็นเงินเพียงจำนวน ๗๕,๙๐๔ บาท โดยเป็นผู้เก็บรักษาเงินและนำเงินไปใช้จ่ายเพียงผู้เดียว แต่ไม่ส่งหลักฐานการจ่ายและเงินเหลือจ่ายเพื่อส่งใช้คืนเงินยืมภายในกำหนดให้ครบถ้วนจนถึงปัจจุบัน” ในแบบ สว.๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ และแจ้งว่าผู้อุทธรณ์มีสิทธิให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งผู้อุทธรณ์ได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้วและปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยจะนำเอกสารหลักฐานมาแก้ข้อกล่าวหา

ในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ได้เรียกให้นาย ท. และนาย ศ. ไปพบเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและแจ้งว่านาย ท. และนาย ศ. มีสิทธิให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาในแบบ สว. ๒ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้นาย ท. และนาย ศ. ทราบในวันเดียวกันในแบบ สว. ๓ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ระบุ พยานบุคคลคงระบุเพียงพยานเอกสาร ๓ รายการ ดังนี้ ๑) สัญญายืมเงินเลขที่ ๔๘/๕๒ ๒) หนังสือวิทยาลัย ก. ที่ ศธ ๐๖๕๐.๐๘/๑๘๖๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และ ๓) สัญญายืมเงินของนาง ล. เลขที่ ๔๕/๕๑

ต่อมาในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้อุทธรณ์รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในแบบ สว.๓ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ความว่า

“๑. ข้อกล่าวหาท่านถูกกล่าวหาว่าร่วมกับนาย ท. และนาย ศ. ยืมเงินสัญญาเลขที่ ๔๘/๕๒ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ใช้จ่ายจริงเป็นเงินเพียง ๗๕,๙๐๔ บาท โดยท่านเป็นผู้เก็บรักษาและนำเงินไปใช้จ่ายแต่เพียงผู้เดียวแต่ไม่ส่งหลักฐานการจ่ายและเงินเหลือเพื่อส่งใช้คืนเงินยืมภายในกำหนดให้ครบถ้วนจนถึงปัจจุบัน จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ จึงส่อไปในทางทุจริต และไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และถือได้ว่าท่านไม่ดำเนินการนำเอกสารหลักฐานมาหักล้างเงินยืม ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยละเว้นไม่กระทำจึงส่อไปในทางทุจริต ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

๒. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

- สัญญายืมเงินเลขที่ ๔๘/๕๒
- หนังสือวิทยาลัยกว. ที่ ศธ ๐๖๕๐.๐๘/๑๘๖๔ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
- สัญญายืมเงินของนาง ล. เลขที่ ๔๕/๕๑
- หนังสือสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ที่ ศธ ๐๖๕๕.๑๔/(อศจ.นฐ)/๑๙๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒
- หนังสือวิทยาลัย ก. ที่ ศธ ๐๖๕๕.๐๙/๒๑๔ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒
- หนังสือบันทึกข้อความวิทยาลัย ก. เรื่อง การส่งคืนเงินยืมของวิทยาลัยการอาชีพ พ. ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๒ ลงชื่อ นาย อ. หัวหน้าการเงิน และนาย ท. รอง ผอ. วิทยาลัยฯ ฝ่ายบริหารทรัพยากร
- หนังสือบันทึกข้อความวิทยาลัย ก. เรื่อง ขอยืมเงินทดรองจ่าย ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

ผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัยพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์การกระทำของนาย ภ. ผู้อุทธรณ์ เป็นความผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนงานของหน่วยงานการศึกษาหรือของทางราชการ เป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นสมควรให้ลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ทั้งนี้ นาย ภ. ผู้อุทธรณ์เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยกรณีการยืมเงินและค้างเงินยืมมาครั้งหนึ่งแล้ว จึงเห็นควรติดตามความประพฤติเกี่ยวกับการบริหารงานในด้านการเงินเป็นเวลา ๑ ปี ส่วนพฤติการณ์ของนาย ศ. และนาย ท. พิจารณาแล้วเห็นว่า ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ยืมเงินร่วมกับผู้อุทธรณ์ เพื่อจะนำไปใช้จัดประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙-๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ไม่ได้มีเจตนานำเงินยืมส่วนที่เหลือไปเป็นประโยชน์ส่วนตน จึงไม่มีมูลเป็นความผิดวินัย เนื่องจากไม่อาจคาดเห็นผลว่าผู้อุทธรณ์จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการในการล้างเงินยืมดังกล่าว เห็นควรให้ว่ากล่าวตักเตือน

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เห็นว่า พฤติการณ์ของนาย ภ. ผู้อุทธรณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่มีการแสวงหาประโยชน์ โดยการยืมเงินรายได้ของสถานศึกษา ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบแนวมติคณะรัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร.๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ส่วนพฤติการณ์ของนาย ท. และนาย ศ. ไม่เป็นความผิดวินัย เนื่องจากไม่อาจคาดหมายได้ว่าผู้อุทธรณ์จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการในการล้างเงินยืมล่าช้า เห็นควรให้ว่ากล่าวตักเตือนไว้ก่อน

อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ พิจารณาแล้วมีมติว่า กรณียืมเงินตามสัญญายืมเงินเลขที่ ๔๘/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ใช้จ่ายจริงเป็นเพียงจำนวน ๗๕,๙๐๔ บาท โดยนาย ภ. เป็นผู้เก็บรักษาเงินและนำเงินไปใช้จ่ายเพียงผู้เดียว และได้ส่งใช้เงินยืมจำนวน ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท และครั้งที่ ๒ ส่งใช้เงินยืมเป็นเงินจำนวน ๘,๐๐๐ บาท รวมส่งใช้เงินยืมเป็นเงิน ๑๓๘,๔๒๙ บาท ยังไม่ส่งใช้เงินยืมอีกจำนวน ๓๒๓,๕๗๑ บาท การยืมเงินรายได้สถานศึกษาซึ่งถือเป็นเงินนอกงบประมาณของนาย ภ. จึงเกินกว่าความจำเป็นที่จะต้องใช้ในราชการ ทั้งยังนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ยืมและมิได้เป็นไปเพื่อการจัดการเรียนการสอนและไม่ปรากฏว่า นาย ภ. ได้ใช้เงินยืมที่นอกเหนือจากที่สามารถเบิกจ่ายได้เพื่อประโยชน์ใด ๆ แก่ทางราชการ ดังนั้น การยืมเงินของนาย ภ. จึงไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และนาย ภ. ได้ส่งคืนเงินเหลือจ่ายเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นเงินจำนวน ๓๒๓,๕๗๑ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เป็นระยะเวลาถึง ๒ ปี ๙ เดือน นับแต่วันครบกำหนดส่งใช้เงินยืม พฤติการณ์เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง และฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสองและมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบแนวมติคณะรัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร.๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ส่วนกรณีของนาย ศ. และนาย ท. ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ยืมเงินร่วมกับผู้อุทธรณ์ เพื่อจะนำไปใช้จัดประชุมทางวิชาการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยและการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับภาค ภาคกลาง ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๙-๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงไม่ได้มีเจตนานำเงินยืมส่วนที่เหลือไปเป็นประโยชน์ส่วนตน แต่เมื่อได้ร่วมลงชื่อเป็นผู้ยืมเงินจึงต้องมีหน้าที่คืนเงินเหลือจ่ายร่วมกับนาย ภ แม้นาย ภ. จะมีหนังสือยินยอมชดใช้เงินคืนแต่เพียงผู้เดียวก็ไม่ทำให้นาย ศ. และนาย ท. พ้นจากพันธะกรณีไปได้เมื่อนาย ศ. และนาย ท. ไม่ได้ส่งเงินเหลือจ่ายคืนภายในกำหนด ๓๐ วัน จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๔๗ ถือว่าเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่เนื่องจากทั้งสองราย แม้จะร่วมลงชื่อเป็นผู้ยืมและรับเงินยืม แต่ไม่ได้เป็นผู้นำเงินที่ยืมไปใช้ประโยชน์แต่อย่างใด กรณีจึงถือเป็นความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ การให้งดโทษแก่นาย ศ. และ นาย ท. เป็นให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร จึงเหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีคำสั่งไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

ผู้อุทธรณ์ จึงอุทธรณ์คำสั่งไล่ออกจากราชการต่อ ก.ค.ศ.

ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ มีประเด็นจำต้องพิจารณาประการแรกก่อนว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีอำนาจพิจารณาการดำเนินการทางวินัยนาย ท. และนายศ. หรือไม่ เนื่องจากทั้งสองมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยในคำสั่งเดียวกับผู้อุทธรณ์ ซึ่งได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อ ก.ค.ศ.

พิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘ (๑) กำหนดว่า การรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงให้เสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา และเมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณามีมติเป็นประการใดแล้วให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติไปตามนั้นและให้รายงาน ก.ค.ศ. พิจารณา ประกอบกับข้อ ๔ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ฉบับลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัยและออกจากราชการที่เป็นงานเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ดังนั้น อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) จึงมีอำนาจพิจารณาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยนาย ท. และนาย ศ.

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการสอบสวนวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้

<u>กรณีที่</u> ๑ คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ (ผู้อุทธรณ์) ทราบในแบบ สว. ๓ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ให้นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบ ในแบบ สว. ๓ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ระบุพยานบุคคล คงระบุเพียงพยานเอกสาร ๗ รายการ และ ๓ รายการ และไม่มีการสรุปว่าพยานเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารใด และไม่มีการสรุปข้อเท็จจริงที่สอบสวนในเรื่องว่ามีความเป็นมาอย่างไร อันเป็นข้อเท็จจริงที่นำไปใช้เป็นเหตุผลในการสั่งลงโทษทางวินัยนาย ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย เป็นการดำเนินการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้อุทธรณ์ (ผู้อุทธรณ์) ทราบในแบบ สว. ๓ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบในแบบ สว.๓ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้สรุปคำให้การพยานบุคคลให้ผู้อุทธรณ์ (ผู้อุทธรณ์) นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบ ทั้งที่ได้มีการสอบปากคำพยานบุคคลมาก่อนที่จะแจ้ง สว. ๓ คงระบุเพียงพยานเอกสารทราบ ๗ รายการ ๓ รายการตามลำดับ โดยไม่มีการสรุปว่า พยานเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารใด ไม่สรุปคำให้การของพยานบุคคลฝ่ายกล่าวหามีใครบ้าง และไม่มีการสรุปข้อเท็จจริงที่สอบสวนในเรื่องว่า มีความเป็นมาอย่างไร ไม่มีการระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา อันเป็นข้อเท็จจริงที่นำไปใช้เป็นเหตุผลในการสั่งลงโทษทางวินัยผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ย่อมทำให้ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) หลงประเด็นในการต่อสู้ได้ และเป็นเหตุให้ผู้อุทธรณ์ถูกพิจารณาว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้รับคำสั่งลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง แม้นาย ท. และ

นาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) จะถูกว่ากล่าวตักเตือนก็ตาม แต่ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทั้งที่ตามสำนวนการสอบสวนปรากฏมีคำให้การพยานบุคคล ๗ คน และ ๓ คน ที่ให้การเป็นผลร้ายต่อผู้อุทธรณ์

การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน จึงเป็นการพิจารณาข้อเท็จจริงฝ่ายเดียว ขัดกับหลักการรับฟังคู่ความทั้งสองฝ่าย และลงมติไปตามที่พิจารณานั้น โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. ชี้แจงโต้แย้ง และหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสืบหักล้างเพื่อพิสูจน์ความผิดของตน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนจะต้องนำหลักฐานทั้งฝ่ายกล่าวหา และฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามาพิจารณาชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ เป็นความผิดฐานใด ตามมาตราใด ลงโทษสถานใด ตามหลักการรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้ว จึงทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งการต่อไป

นอกจากนี้ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานแล้ว คณะกรรมการสอบสวนมีการสอบสวนบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลเพิ่มเติม ได้แก่รายนาย ช. และนางสาว อ. เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ คณะกรรมการสอบสวนก็มิได้สรุปพยานหลักฐานดังกล่าวให้ ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบ มีผลทำให้ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ วรรคสอง ข้อ ๒๕ และข้อ ๔๒ โดยเฉพาะข้อ ๔๒ ความว่า “การพิจารณาพยานหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย หรือไม่ อย่างไร ให้พิจารณาจากพยานหลักฐาน ในสำนวนการสอบสวนและต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น” ตามข้อเท็จจริงเมื่อไม่ได้สรุปคำให้การพยานบุคคลให้ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบ จึงไม่มีโอกาสยกข้อเท็จจริงขึ้นโต้แย้งต่อสู้ กรณีถือไม่ได้ว่า ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) มีโอกาสทราบข้อเท็จจริง อย่างเพียงพอและมีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาส ที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งกรณีไม่แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปคำให้การพยานเพิ่มเติมให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ศาลปกครองสูงสุดได้วางแนววินิจฉัยไว้ตามคดีหมายเลขดำที่ อ ๒๑๐/๒๕๕๒ สรุปความว่า “กรณีที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมิได้สรุปถ้อยคำของพยานบุคคลที่ให้การสนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างครบถ้วน และให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และมิได้เรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย (แบบ สว. ๓) ความบกพร่องของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการไม่ได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ การที่หน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการ ตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนข้างต้น จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการออกคำสั่งดังกล่าว”

<u>กรณีที่ ๒</u> การที่คณะกรรมการสอบสวนแจ้งให้นาย ท. และ นาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) รับทราบข้อกล่าวหาในแบบ สว. ๒ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามแบบ สว. ๓ ทราบ ในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันเดียวกัน เป็นการดำเนินการสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อได้พิจารณาเรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนตามข้อ ๑๖ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ในการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง และแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๓ วรรคห้า กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามิได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพหรือรับสารภาพบางส่วน ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาแล้วดำเนินการ ตามข้อ ๒๔ ต่อไป ข้อ ๒๔ วรรคหนึ่งกำหนดว่า เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๒๓ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และถ้าเห็นว่า ยังฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการตามที่ถูกกล่าวหาก็ให้มีความเห็นยุติเรื่องแล้วดำเนินการตามข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ โดยอนุโลม ข้อ ๒๔ วรรคสอง กำหนดว่า ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใดก็ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มี ให้ทราบ โดยระบุวันเวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ โดยคำนึงถึงหลักการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ การแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้แจ้งพยานหลักฐานฝ่ายกล่าวหาเท่าที่มีตามที่ปรากฏไว้ในสำนวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ แม้พยานหลักฐานจะฟังได้เพียงว่าเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง

ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ อันเป็นการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาในเบื้องต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและเข้าใจเรื่องราวที่ถูกกล่าวหาได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าที่ปรากฏในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาเตรียมการที่จะให้ถ้อยคำเพื่อแก้ข้อกล่าวหาได้ถูกต้องตรงกับข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ และคณะกรรมการสอบสวนจะได้ทราบว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะรับสารภาพทั้งหมด รับสารภาพบางส่วน ปฏิเสธ หรือข้อแก้ตัวในเบื้องต้นว่ามีเช่นไร จะได้นำมาเปรียบเทียบกับข้อกล่าวหาว่าข้อใดที่ผู้ถูกกล่าวหาให้การรับ หรือมีพยานหลักฐานยืนยันชัดเจนอยู่แล้วจะได้ไม่ยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการสอบสวน ส่วนข้อใดผู้ถูกกล่าวหาไม่รับก็จะเป็นประเด็นที่จะต้องสอบสวนต่อไป

ข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากที่ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) โดยคณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และถ้าเห็นว่ายังฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำตามที่ถูกกล่าวหาก็ให้มีความเห็นยุติเรื่อง ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่จะต้องพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหาในกรณีใดหรือไม่ และเป็นแนวทางที่จะให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียดครบถ้วน และลงมติว่า

พยานหลักฐานของฝ่ายกล่าวหาที่รวบรวมได้มีน้ำหนักเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยก่อนที่แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓)

ข้อ ๒๔ วรรคสอง เป็นขั้นตอนภายหลังจากที่ได้มีการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) และภายหลังที่คณะกรรมการสอบสวนประชุมกัน โดยคณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) โดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใดตามมาตราใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ โดยคำนึงถึงหลักการคุ้มครองพยาน การแจ้งและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งพยานหลักฐานฝ่ายกล่าวหาเท่าที่มีตามที่ปรากฏไว้ในสำนวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ แม้พยานหลักฐานจะฟังได้เพียงว่าเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงก็ตาม อันเป็นการแจ้งข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหามากกว่าการชี้แจงและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบ ข้อกล่าวหาทั้งหมดโดยละเอียด รวมทั้งผู้ถูกกล่าวหายังมีสิทธิที่จะยื่นคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการสอบสวนได้ก่อนที่จะทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และมีโอกาสศึกษาพิจารณาดำเนินการให้การแก้ข้อกล่าวหาตรงตามประเด็นที่ถูกกล่าวหาโดยไม่หลงข้อต่อสู้

ดังนั้น การที่คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการประชุมในวันเดียวกับการแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) และการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) ภายในวันเดียวกัน คือ วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเห็นว่า ในขั้นตอนการประชุมของคณะกรรมการสอบสวนภายหลังที่แจ้ง สว. ๒ แล้วถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ รัดกุมในการแสวงหารวบรวมพยานหลักฐานและการพิจารณาวินิจฉัยพยานหลักฐานเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจวินิจฉัย และลงมติว่า มีพยานหลักฐานใดของฝ่ายกล่าวหาที่รวบรวมได้มีน้ำหนักเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่า นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้กระทำการตามข้อกล่าวหาหรือไม่ และได้กระทำการ เมื่อใดอย่างไร เพื่อพิสูจน์ว่า นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้กระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหาในกรณีใด หรือไม่ อย่างไร หรือ เห็นควรยุติเรื่อง จากนั้นในกรณีที่เห็นว่ามีพยานหลักฐานของฝ่ายกล่าวหามีน้ำหนักเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาได้ว่า นาย ท.และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้กระทำการตามข้อกล่าวหาคณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ (สว. ๓) ให้นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ทราบต่อไป แต่ในเรื่องนี้ คณะกรรมการสอบสวนกำหนดวันประชุมภายในวันเดียวกับที่แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) และแจ้งข้อกล่าวและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) จึงเห็นว่าการดำเนินการในการสรุปพยานหลักฐานซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิเบื้องต้นให้กับนาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) จะต้องใช้เวลาพอสมควรมิใช่วันเดียวกับวันที่แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว. ๒) และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน (สว. ๓) ย่อมส่งผลให้นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้รับทราบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานไม่ละเอียดครบถ้วนหรือพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ยังไม่ได้พิจารณาตรวจสอบโดยรอบคอบ อันเป็นข้อเท็จจริงที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นำไปใช้เป็นเหตุผลในการพิจารณาว่าการกระทำของนาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย)เป็นความผิดวินัยตามข้อกล่าวหรือไม่ และทำให้การแก้ข้อกล่าวหาของนาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ไม่ตรงตามประเด็นที่ถูกกล่าวหา โดยหลงข้อต่อสู้ได้ รวมทั้งอาจจะทำให้นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้รับการลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิด แม้ท้ายสุดนาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) จะถูกว่ากล่าวตักเตือนก็ตาม

ด้วยเหตุและผลดังกล่าวข้างต้นการที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ ออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามมติของ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ จึงเห็นสมควรให้เพิกถอนมติของ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ และเพิกถอนคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายแล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

สำหรับการพิจารณา รายงานการดำเนินการทางวินัย นาย ท. และนาย ศ. ซึ่งถูกว่ากล่าวตักเตือนนั้น เนื่องจากผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทั้งสองรายถูกแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงสำนวนเดียวกับผู้อุทธรณ์เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องเพิกถอนหนังสือว่ากล่าวตักเตือนนาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป แล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไปเช่นกัน

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่ากระบวนการสอบสวนการดำเนินการทางวินัย เป็นการพิจารณาที่ขัดกับหลักการรับฟังคู่ความทั้งสองฝ่ายโดยไม่เปิดโอกาสและมิได้สรุปพยานหลักฐานให้ผู้อุทธรณ์นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) ได้รับทราบสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพื่อชี้แจงโต้แย้ง และหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสืบหักล้างเพื่อพิสูจน์ความผิดของตน จึงส่งผลกระทบต่อสิทธิ ของผู้อุทธรณ์นาย ท. และนาย ศ. ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย และเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับความผิดมีผลทำให้ผู้อุทธรณ์ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาทางปกครอง การสอบสวนวินัยดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีมติเอกฉันท์ให้เพิกถอนมติของ อ.ก.ค.ศ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ และเพิกถอนคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ๒๘๕๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการและสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ และเพิกถอนหนังสือว่ากล่าวตักเตือนนาย ท. และนาย ศ. และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ชอบด้วยกฎหมายต่อไป แล้วส่งเรื่องการดำเนินการทางวินัยไปยังสำนักงาน ก.ค.ศ. เพื่อนำเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาตามระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

ทั้งนี้ ในชั้นนี้ ก.ค.ศ. ไม่จำต้องวินิจฉัยว่า ผู้อุทธรณ์ นาย ท. และนาย ศ. (ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย) กระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่

กรณีศึกษาที่ ๒๒
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้คำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน จึงเห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการดังกล่าว และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นาย ส. ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๐๑๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องกระทำการลวนลามและล่วงละเมิดทางเพศนางสาว น. นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มาฝึกงานที่โรงเรียน โดยข่มขู่ว่าจะไม่ลงชื่อรับรองผลการปฏิบัติงาน จนผู้เสียหายเกิดความกลัว จึงยินยอมร่วมประเวณีด้วย และกระทำการบังคับขู่เข็ญถ่ายภาพผู้เสียหายในลักษณะลามกอนาจารและเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร ของผู้เสียหายนั้น เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับความอับอายและไม่ผ่านการฝึกอบรมและเรียนไม่จบหลักสูตร

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักกฎหมายเรื่องความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครองมีปรากฏในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุอื่นใดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้ ดังนั้น เมื่อการสอบสวนความผิดวินัยเป็นกระบวนการขั้นตอนการเตรียมการและดำเนินการของเจ้าหน้าที่ อันนำไปสู่การออกคำสั่งลงโทษทางวินัย การสอบสวนความผิดวินัยจึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง จึงต้องดำเนินการด้วยความเป็นกลาง ซึ่งไม่มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดไว้โดยเฉพาะ จึงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในกระบวนการพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ ปรากฏว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดจริง และคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริง พฤติการณ์

เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการนั้น ต่างประกอบด้วยบุคคลเดียวกันและทำหน้าที่เช่นเดียวกัน กล่าวคือ (๑) นาย ส. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ (๒) นาย ช. ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ ทำหน้าที่เป็นกรรมการ และ (๓) นาย ธ. ตำแหน่งนิติกรปฏิบัติการ ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวต่างใช้พยานหลักฐานชุดเดียวกันเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณา จึงเป็นการยากที่คณะกรรมการชุดเดียวกันอันประกอบด้วยบุคคลเดียวกันและทำหน้าที่เช่นเดียวกันนั้นจะพิจารณาและวินิจฉัยไปในทางที่แตกต่างกัน ดังนั้น กรณีเช่นนี้ย่อมเห็นได้ว่ากรณีมีเหตุอื่นใดอันเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้ การสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์จึงประกอบด้วยบุคคลที่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังได้กล่าวมาแล้ว และเป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น เมื่อการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์เป็นการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมส่งผลให้การดำเนินการต่อมานั้นเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๐๑๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการดังกล่าว และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการแล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ทั้งนี้ เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่องที่ ๔.๒ และแนวคำวินิจฉัยตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๓๔๙/๒๕๔๙ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๖๐๐/๒๕๕๔

เมื่อวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงในชั้นนี้ และเห็นสมควรให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจา

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้ว มีมติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ ๐๑๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการดังกล่าว และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการแล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป เนื่องจากเป็นการวินิจฉัยเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นสาระสำคัญ เป็นผลให้ไม่จำต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปในข้อเท็จจริง จึงได้งดพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง และงดการแถลงการณ์ด้วยวาจา

กรณีศึกษาที่ ๒๓
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้อุทธรณ์เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นบุคคลเดียวกับกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และประธานกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร่วมพิจารณาการดำเนินการทางวินัยผู้อุทธรณ์ จึงมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ไม่เป็นกลางโดยสภาพภายในตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งผลให้คำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน จึงเห็นสมควรให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการดังกล่าว และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินกระบวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อุทธรณ์ใหม่ให้เป็นการถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่านาง ป. ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทธรณ์คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๑๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องคัดลอกหรือลอกเลียนหรือนำเอาผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต วิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย ม. ของนางสาว ศ. เพื่อนำไปใช้ในการเสนอขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนวิทยฐานะของตนหรือการให้ตนได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยนาย พ. เป็นประธานกรรมการ นาย ร. เป็นกรรมการและนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้มีคำสั่งที่ ๔๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ประกอบด้วยนาย ส. เป็นประธานกรรมการ นาย ว. เป็นกรรมการ และนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่านาย ก. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่าร้ายแรง ทำการสอบสวนวินัยในเรื่องเดียวกันนั้นอีก

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาเห็นว่า มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติ

เกี่ยวกับความไม่เป็นกลางไว้ว่า เจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจจะทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า หลังจากที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้รับเรื่องกรณีที่มีการร้องเรียนกล่าวหาผู้อุทธรณ์แล้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงประกอบด้วย ๑. นาย พ. ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่ม น. เป็นประธานกรรมการ ๒. นาย ร. ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เป็นกรรมการ และ ๓. นาย ก. นิติกรชำนาญการ เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาเมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้รับรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๔๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ โดยมีนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ เห็นว่าถึงแม้ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ จะไม่ได้กำหนดเป็นข้อห้ามไว้ว่าบุคคลที่เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้ว สามารถถูกแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้หรือไม่ก็ตาม แต่เนื่องจากในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนที่ผู้บังคับคับบัญชาจะมีคำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้นบุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนให้ไปพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลางโดยสภาพภายนอกตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีความเป็นกลางโดยสภาพภายในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน เมื่อกรณีนี้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เคยแต่งตั้งนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้ว จึงถือว่านาย ก. เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์กับเรื่องที่เกิดขึ้น การที่นาย ก. เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้ว และเคยทำความเห็นเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นนำไปเสนอเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ และผลของการสืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อุทธรณ์ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลับมีคำสั่งแต่งตั้งนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์อีก นาย ก. ย่อมมีความคิดเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้อุทธรณ์ เมื่อนาย ก. ได้เสนอข้อเท็จจริงใด ๆ ต่อที่ประชุมของคณะกรรมการสอบสวนย่อมทำให้เกิดความโน้มเอียงต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการสอบสวนได้ ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แต่งตั้งนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ ทั้งที่นาย ก. เคยเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้ว จึงถือว่าการพิจารณาทางปกครองของนาย ก. มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงประกอบด้วย นาย พ. เป็นประธานกรรมการ นาย ร. เป็นกรรมการและนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาในการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ระเบียบวาระที่ ๔.๒ เรื่อง การรายงานการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (รายนาง ป.) นาย พ. ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่นใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้เข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในคราวพิจารณาระเบียบวาระการพิจารณาการรายงานการดำเนินการทางวินัยรายนาง ป. จะถือว่าเป็นผู้มีสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

เห็นว่าคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงประกอบด้วย ๑. นาย พ. ผู้อำนวยการกลุ่ม น. เป็นประธานกรรมการ ๒. นาย ร. ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เป็นกรรมการ และ ๓. นาย ก. นิติกรชำนาญการ เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาเมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้รับรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงมีคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๔๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น จึงได้รายงานตามลำดับชั้นถึงขั้นการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยบุคคลที่จะเป็นผู้พิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลางโดยสภาพ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และมีความเป็นกลางโดยสภาพภายในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน เมื่อนาย พ. เป็นประธานกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงถือว่านาย พ. เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์กับเรื่องที่เกิดขึ้น การที่นาย พ. เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้ว และเคยทำความเห็นเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นนำไปเสนอเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ และผลของการสืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้อุทธรณ์ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และได้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องเดิมที่ตนเองได้ร่วมทำการสืบสวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นในเรื่องนั้นมาแล้ว ย่อมมีสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

โดยที่การพิจารณาลงโทษผู้อุทธรณ์ ผู้พิจารณามีสภาพร้ายแรงที่ไม่เป็นกลาง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้คำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย อุทธรณ์ฟังขึ้นในข้อกฎหมาย เห็นสมควรเพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๑๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๔๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องต่อไป โดยทำการตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ให้ถูกต้อง มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดและมีความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง แล้วดำเนินการสอบสวนใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งพิจารณาแล้วรายงานการดำเนินการทางวินัยตามลำดับชั้นตามกฎหมายต่อไป

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ประกอบด้วยนาย พ. เป็นประธานกรรมการ นาย ร. เป็นกรรมการ และนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้มีคำสั่งที่ ๔๓๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ประกอบด้วยนาย ส. เป็นประธานกรรมการ นาย ว. เป็นกรรมการ นาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ จึงถือว่านาย ก. เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์กับเรื่องที่เกิดขึ้น การที่นาย ก. เคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาแล้วและเคยทำความเห็นเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ว่าพฤติการณ์ของผู้อุทธรณ์มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีคัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นนำไปเสนอเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ และผลของการสืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้อุทธรณ์ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลับมีคำสั่งแต่งตั้งนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้อุทธรณ์อีก นาย ก. ย่อมมีความคิดเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้อุทธรณ์ เมื่อนาย ก. ได้เสนอข้อเท็จจริงใด ๆ ต่อที่ประชุมของคณะกรรมการสอบสวนย่อมทำให้เกิดความโน้มเอียงต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการสอบสวนได้ จึงถือว่าการพิจารณาทางปกครองของนาย ก. มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้ไม่เป็นกลางโดยสภาพภายใน ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ ๒๑๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงประกอบด้วยนาย พ. เป็นประธานกรรมการ นาย ร. เป็นกรรมการและนาย ก. เป็นกรรมการและเลขานุการ ต่อมาในการประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๕ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ระเบียบวาระที่ ๔.๒ เรื่อง การรายงานการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (รายนาง ป.) นาย พ. ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและเป็นผู้แทนบุคลากรทางการศึกษาอื่นใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้เข้าร่วมประชุม อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในคราวพิจารณาระเบียบวาระการพิจารณาการรายงานการดำเนินการทางวินัยรายนาง ป. จึงถือว่าเป็นผู้มีสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เช่นกัน โดยที่การพิจารณาลงโทษผู้อุทธรณ์ผู้พิจารณามีสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลาง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้คำสั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๑๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่สั่งลงโทษปลดผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ ๔๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ที่สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้อุทธรณ์ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ แล้วดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องต่อไป โดยทำการตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ให้ถูกต้อง มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และมีความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง แล้วดำเนินการสอบสวนใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งพิจารณาแล้วรายงานการดำเนินการทางวินัยตามลำดับชั้นตามกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๔
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖

(ข้อ ๒๔ กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐, มาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาชาย นาย ส. ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และนาย น. ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ส่งผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ โดยอ้างว่าจะช่วยเหลือให้ผลงานของข้าราชการครูผ่านหรือได้รับการปรับปรุงผลงาน แต่เนื่องจาก การดำเนินการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้ (๑) อนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่ประธานการประชุม ลงนามในประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมแทนประธานอนุกรรมการโดยไม่มีอำนาจ ตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ (๒) ประกาศ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) แต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) เป็นนิติกร จำนวน ๔ คนเกินกว่าที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีมติให้แต่งตั้งนิติกร จำนวน ๓ คน การกระทำจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การสอบสวนเพิ่มเติมที่ดำเนินการไปไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (๓) ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นประธานกรรมการสอบสวนวินัย กฎหมายมิได้กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และขณะแต่งตั้ง ก.ค.ศ. ก็ยังมิได้เทียบให้มีวิทยฐานะ แม้ภายหลัง ก.ค.ศ. ได้เทียบวิทยฐานะเพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการทางวินัยตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/ว ๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขอเทียบให้ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ จึงไม่อาจแปลความหมายได้ว่าตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะขณะทำการแต่งตั้ง และไม่สามารถนำหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/ว ๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ใช้ย้อนหลังไปเพื่อรับรองความไม่ชอบด้วยกฎหมายได้แต่อย่างใด (๔) คณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมมิได้มีการดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว. ๓) ที่ได้ไปทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วนำมาเป็นเหตุในการเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และลงโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ให้ผู้อุทธรณ์ทั้งสองได้ทราบและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ และขัดกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อเท็จจริง

๑) นาย ส. (ผู้อุทธรณ์ที่ ๑) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษจากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ

๒) นาย น. (ผู้อุทธรณ์ที่ ๒) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่องได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ส่งผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ (ค.ศ. ๓) โดยอ้างว่าจะช่วยเหลือให้ผลงานของข้าราชการครูผ่านหรือได้รับการปรับปรุงผลงาน

ในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการได้ใช้พยานหลักฐานที่คณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมได้ทำการสอบสวนเป็นเหตุแห่งการพิจารณาเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และลงโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๒ เห็นว่า ๑. ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ มีมติให้แต่งตั้งนิติกร จำนวน ๓ คน เพื่อไปสอบสวนเพิ่มเติม ต่อมาในวันที่ VV เดือน VVV พ.ศ. VVVV มีประกาศ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA แต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม โดยมีนาย ม. เป็นผู้ลงนามในประกาศดังกล่าว ประกอบด้วยนาง ต. นิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นประธานกรรมการ นางสาว ช. นิติกรชำนาญการ เป็นกรรมการ และนาย ด.นิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมตามประกาศดังกล่าวได้ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมระหว่าง วันที่ bb เดือน bbb ถึงวันที่ yyy เดือน bbb พ.ศ. aaaa ทำการสอบสวนพยานบุคคล ๑๓ ราย ซึ่งรวมผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ด้วย และมีการนำผลการสอบสวนเพิ่มเติมเสนอต่อที่ประชุม อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ได้นำเอกสารมายื่นเพิ่มเติมในวัน s ที่ ss เดือน sss พ.ศ. ssss ซึ่งเป็นวันประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ทำให้อนุกรรมการในที่ประชุมไม่สามารถที่จะศึกษารายละเอียดพร้อมส่งเอกสารหลักฐานที่ผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ยื่นได้ จึงเห็นว่าเพื่อความละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งศึกษารายละเอียดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงมีมติให้ถอนออกไปก่อนแล้วนำเสนอที่ประชุมพิจารณา

วันที่ RR เดือน RRR พ.ศ. RRRR มีประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) โดยนาย ฒ. เป็นผู้ลงนามในประกาศดังกล่าว โดยมีการแต่งตั้งนาย ด. นิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นประธานกรรมการ นาง ต. นิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นกรรมการ นางสาว ข. นิติกรชำนาญการ เป็นกรรมการ และนาย ศ. นิติกรปฏิบัติการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า

ก่อนเริ่มประชุมนาย ธ. อนุกรรมการ ขอถอนตัวไม่ร่วมพิจารณาเรื่องนี้ เนื่องจากเคยร่วมพิจารณาเรื่องนี้ใน อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ

กรณีมีปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นก่อนที่จะพิจารณาในปัญหาข้อเท็จจริงว่ากระบวนการสอบสวนเพิ่มเติม ๒ ครั้ง ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนี้

๑. ประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ปรากฏว่าผู้ที่ลงนามในประกาศฉบับดังกล่าว คือ นาย ม. ซึ่งเป็นอนุกรรมการ ที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) เป็นผู้ลงนามในประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ไม่ใช่นาย ฒ. ประธานอนุกรรมการเป็นผู้ลงนาม ซึ่งในกรณีดังกล่าวเห็นว่า อำนาจในการลงนามแทนประธานนั้นไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้อนุกรรมการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ทำการแทนประธานอนุกรรมการ และไม่ปรากฏว่าประธาน อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ได้มอบอำนาจให้อนุกรรมการทำหน้าที่แทนในการลงนามในประกาศหรือคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๗ วรรคสอง บัญญัติให้อนุกรรมการทำหน้าที่แทนประธานอนุกรรมการได้เฉพาะในการประชุม ในกรณีที่ประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เท่านั้น โดยให้ที่ประชุมเลือกอนุกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ดังนั้น อนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่ประธานการประชุม จึงไม่มีอำนาจลงนามในประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมแทนประธานอนุกรรมการได้ การที่นาย ม. อนุกรรมการ ลงนามในประกาศโดยระบุว่า ทำหน้าที่ประธาน อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) จึงเป็นการลงนามโดยไม่มีอำนาจ ส่งผลให้ประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้การสอบสวนเพิ่มเติมที่คณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA เสียไปทั้งหมด ไม่สามารถนำมาใช้รับฟังเพื่อเพิ่มโทษและลงโทษผู้อุทธรณ์ทั้งสองได้

๒. ประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ฉบับลงวันที่ RR เดือน RRR พ.ศ. RRRR เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) แม้นาย ฒ. ประธาน อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจลงนามได้ก็ตาม แต่ประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) อ้างอำนาจการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ตามมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการที่มีมติให้แต่งตั้งนิติกร จำนวน ๓ คน ไปทำการสอบสวนเพิ่มเติม แต่ประกาศดังกล่าวกลับแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) เป็นนิติกรจำนวน ๔ คน ดังนั้น การแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) จึงเป็นการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเกินเลยกว่าที่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีมติให้กระทำได้ ดังนั้น ประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับ

วินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) เรื่องแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม (คณะที่ ๒) จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การสอบสวนเพิ่มเติม ที่ดำเนินการไปนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

๓. กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา สำหรับตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ ประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งและมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา โดยกรรมการสอบสวนจะต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกรหรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดหรือรับรอง หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคน และเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว แม้ภายหลังประธานกรรมการจะดำรงตำแหน่งหรือตำแหน่งที่มีวิทยฐานะต่ำกว่าหรือเทียบได้ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหาก็ไม่กระทบถึงการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ” ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีนาย ม. อนุกรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๗ วรรคสอง พิจารณาเรื่องของผู้อุทธรณ์ทั้งสองแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการพิจารณา จึงมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้สิ้นกระแสความต่อไป นั้น ซึ่งการตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม จำต้องตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกรรมการสอบสวนด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ “ประธานกรรมการสอบสวนต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา สำหรับตำแหน่งที่มีวิทยฐานะประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งและมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าหรือเทียบไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา...” แต่ตามประกาศ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมผู้อุทธรณ์ที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ มีนาง ต. ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นประธานกรรมการ และประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) มีนาย อ. ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ เป็นประธานกรรมการ โดยที่ตำแหน่งดังกล่าวกฎหมายมิได้กำหนดให้เป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และขณะแต่งตั้ง ก.ค.ศ. ก็ยังมิได้เทียบให้มีวิทยฐานะ แม้ต่อมาภายหลัง ก.ค.ศ. ได้เทียบวิทยฐานะเพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการทางวินัยแล้ว ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/ ว ๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขอเทียบให้ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ จึงไม่อาจแปลความหมายได้ว่าตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะขณะทำการแต่งตั้ง และไม่สามารถนำหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ ๐๒๐๖.๙/ว ๕ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ใช้ย้อนหลังไปเพื่อรับรองความไม่ชอบด้วยกฎหมายได้แต่อย่างใด ดังนั้น การสอบสวนเพิ่มเติมตามประกาศ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ฉบับลงวันที่ AA เดือน AAA พ.ศ. AAAA และฉบับ

ลงวันที่ RR เดือน RRR พ.ศ. RRRR จึงไม่ชอบด้วยกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ วรรคสอง เป็นเหตุให้การสอบสวนเพิ่มเติมทั้งหมดเสียไป ตามข้อ ๔๓ ของ กฎ ก.ค.ศ. ฉบับเดียวกัน

๔. นอกจากนี้ยังปรากฏต่อไปอีกว่า อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ได้พิจารณาเรื่องของผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และผู้อุทธรณ์ที่ ๒ โดยมิได้ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมได้มีการดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) ที่ได้ไปทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วนำมาเป็นเหตุในการเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และลงโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ให้ผู้อุทธรณ์ทั้งสองได้ทราบและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๔ แต่อย่างใด แม้ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) จะเห็นว่าคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมให้ผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ทราบ เนื่องจากเป็นการสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อกล่าวหาเดิมก็ตาม แต่การแจ้ง สว. ๓ นั้น กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ มิได้กำหนดให้แจ้งเฉพาะข้อกล่าวหาเท่านั้น แต่คณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมยังมีหน้าที่แจ้งและต้องสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาด้วย

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมทั้งสองคณะ มิได้มีการแจ้ง สว. ๓ โดยสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมให้ผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ทราบ จึงเห็นว่า การนำพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมมารับฟังเพื่อเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และลงโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๒ จึงเห็นว่าเป็นการพิจารณาเพิ่มโทษและลงโทษโดยไม่เป็นไปตาม กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๔๒ ซึ่งกำหนดว่า “การพิจารณาพยานหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ อย่างไรให้พิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้สรุปแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้วเท่านั้น” กรณีดังกล่าวจึงถือได้ว่ายังมิได้ดำเนินการอธิบายข้อกล่าวหาและแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามข้อ ๒๔ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ และขัดกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า “ในกรณีคำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน” ฉะนั้น การที่ อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ได้พิจารณาจากเอกสารหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวนเพิ่มเติมที่มิชอบแล้วมีมติเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และลงโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๒ เป็นโทษไล่ออกจากราชการทั้งสองคน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๔ วรรคสาม กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ และมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ทั้งนี้ เทียบเคียงมติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง การพิจารณาคำสั่งลงโทษไล่นาง ด. ออกจากราชการ

มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิกถอนคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สั่งเพิ่มโทษผู้อุทธรณ์ที่ ๑ จากโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นโทษไล่ออกจากราชการ และมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ที่ ๒ ออกจากราชการ และสั่งให้ผู้อุทธรณ์ที่ ๑ และที่ ๒ กลับเข้ารับราชการแล้วพิจารณาสำนวนการดำเนินการทางวินัยของผู้อุทธรณ์ทั้งสองอีกครั้ง แล้วดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายต่อไป

กรณีศึกษาที่ ๒๕
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

(ข้อ ๑๗ และ ข้อ ๑๔ (๑๐) ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.ค.ศ. แล้ว ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีการตรวจสอบภายหลังแล้วพบว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่ถูกต้องตามข้อ ๓ วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษผู้อุทธรณ์และสั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ ดังนั้น เมื่อคำสั่งลงโทษได้ถูกยกเลิกแล้ว จึงไม่มีคำสั่งทางปกครองที่โต้แย้งสิทธิของผู้อุทธรณ์อีกต่อไป เหตุแห่งการอุทธรณ์จึงได้หมดสิ้นไปแล้ว จึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จำต้องพิจารณาวินิจฉัยอีกต่อไป

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า นางสาว ม. ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร แต่เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มีการตรวจสอบภายหลังแล้วพบว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงไม่ถูกต้องตามข้อ ๓ วรรคสอง ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนไม่มีผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดหรือรับรอง หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคน จึงทำให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป ตามข้อ ๔๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ฉบับเดียวกัน เป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงให้โรงเรียนออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ และปรากฏว่าผู้อุทธรณ์ได้กลับเข้าปฏิบัติราชการตามเดิม ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว จึงไม่มีคำสั่งทางปกครองที่โต้แย้งสิทธิของผู้อุทธรณ์อีกต่อไป เหตุแห่งการอุทธรณ์จึงได้หมดสิ้นไปแล้ว จึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จำต้องพิจารณาวินิจฉัยอีกต่อไป เห็นสมควรยุติการพิจารณาและมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๑๔ (๑๐) ของกฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาเห็นว่า เมื่อคำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการได้ถูกยกเลิกไปแล้ว จึงไม่มีคำสั่งทางปกครองที่โต้แย้งสิทธิของผู้อุทธรณ์อีกต่อไป เหตุแห่งการอุทธรณ์จึงได้หมดสิ้นไปแล้ว จึงไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. จำต้องพิจารณาวินิจฉัยอีกต่อไป จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุติการพิจารณาและมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๑๔ (๑๐) ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

กรณีศึกษาที่ ๒๖
มติ ก.ค.ศ.
โดย อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

(มาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, ข้อ ๒ และข้อ ๓ (๑) กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕)

อำนาจการสั่งพักราชการเป็นของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้ว่าผู้บังคับบัญชานั้นจะไม่ได้เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงก็ตาม

ข้อเท็จจริง

รับฟังได้ว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ จึงได้ประสานงานเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนร่วมกัน แต่เนื่องจากมีเหตุขัดแย้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ เขต ๒ และเขต ๓ จึงได้รายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย ในระหว่างการดำเนินการทางวินัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เสร็จสิ้น สมาคมครูจังหวัดได้เป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย ในคดีแพ่งให้ร่วมกันชดใช้เงินค่าเสียหายกรณีเป็นกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้ร่วมกันจัดซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายเป็นเหตุให้สหกรณ์และสมาชิกได้รับความเสียหาย ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ข้าราชการครูรายดังกล่าวกับพวกรวม ๑๖ คน ร่วมกันชำระเงิน ๔๔๓,๖๙๗,๒๓๒.๘๘ บาท พร้อมอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี และคดีอาญาในเรื่องยักยอก ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร และความผิดต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งศาลพิพากษาว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก, ๒๖๘, ๓๕๓ ประกอบมาตรา ๘๓ การกระทำของผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย (จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๗ จำเลยที่ ๑๐ และจำเลยที่ ๑๓) ตามลำดับ เป็นการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กระทำผิดหน้าที่ของตนโดยทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นแต่กระทงเดียว จำคุกคนละ ๓ ปี ทางนำสืบของจำเลยที่ ๑ ถึง ๑๕ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงลงโทษจำคุกคนละ ๒ ปี โดยคดีอาญาดังกล่าวพนักงานอัยการมิได้รับเป็นทนายความแก้ต่างให้ผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย ต่อมาสมาคมครูได้มีหนังสือร้องเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งพักราชการหรือสั่งให้ผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ รายออกจากราชการไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากมีคำพิพากษาให้จำคุกในคดีอาญาถูกฟ้องในคดีแพ่งและศาลมีคำพิพากษาให้ร่วมกันชดใช้เงินและถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ได้พิจารณาและมีคำสั่งให้ดำเนินการสั่งพักราชการผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย เนื่องจากมี

เหตุที่ต้องสั่งพักราชการ ตามนัยมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๒ และ ข้อ ๓ (๑) กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย เห็นว่าผู้มีอำนาจในการสั่งพักราชการผู้ร้องทุกข์ได้นั้น ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง คือ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ไม่ได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ร้องทุกข์ จึงไม่ใช่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์ และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ที่ทำการแทน ก.ค.ศ.) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๗ (๓) และมาตรา ๙๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ วรรคห้า ประกอบกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑ ข้อ ๒ แล้วเห็นได้ว่า โดยหลักแล้วผู้มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน คือผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง วรรคสี่ หรือวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันเป็นบทบัญญัติเรื่องของการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยกำหนดให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ที่เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ดังนั้นผู้ที่มีอำนาจในการออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน จึงเป็นอำนาจของผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย ให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยที่มาตรา ๑๐๐ วรรคหกได้บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ระดับเหนือขึ้นไป มีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง หรือมาตรานี้ได้” ซึ่งเมื่อนำมาปรับใช้กับกรณีการออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนก็คือ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ หากมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่ออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน แต่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ไม่ออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ผู้บังคับบัญชาของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ระดับเหนือขึ้นไป จึงมีอำนาจออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ ดังนั้น การที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ร้องทุกข์ทั้ง ๔ ราย จึงหาได้ตัดอำนาจในเบื้องต้นของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๕๓ คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๑ ในการที่จะออกคำสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแต่อย่างใด

<u>มติ</u> อ.ก.ค.ศ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาเห็นว่า เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาแล้วว่ามีเหตุที่จะพักราชการผู้ร้องทุกข์ได้ตามข้อ ๓ (๑) จึงสามารถที่จะมีคำสั่งพักราชการผู้ร้องทุกข์ได้ คำร้องทุกข์ฟังไม่ขึ้น จึงมีมติเสียงข้างมากให้ยกคำร้องทุกข์

คณะผู้จัดทำ

นายพินิจศักดิ์ สุวรรณรังค์	เลขาธิการ ก.ค.ศ.	ที่ปรึกษา
นางจินตนา มีแสงพราว	รองเลขาธิการ ก.ค.ศ.	ที่ปรึกษา
นางสาวอุษณีย์ ธโนศวรรย์	รองเลขาธิการ ก.ค.ศ.	ที่ปรึกษา
นายศรีชัย พรประชาธรรม	รองเลขาธิการ ก.ค.ศ.	ที่ปรึกษา
นางปราณี ศิวารมณ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย	
นางจีรนันท์ เพ่งพินิจ	ผู้อำนวยการภารกิจกฎหมาย อุทธรณ์ และร้องทุกข์	

<u>ภารกิจกฎหมาย อุทธรณ์ และร้องทุกข์ :</u>

นางสาวนันทิพัฒน์ บุญทวี	นายมานิตย์ คณะโต	นางสาวจินตนา สนสิน
นายเทพพงศ์ แย้มวงษ์โต	นายธวัชชัย วงค์ก่ำ	นางสาวสุกัลยา นรจีน
นางดลยา กระต่ายจีน	นางสาวอุมาภรณ์ จีรวัฒน์พงษ์	นางวันดี ชูชะรา
นางไอรินทร์ กระต่ายทอง	นายสิงหา นราภักดิ์	นางสาวณัฐพร หุตะสิทธิ์
นายเจษฎา สิงห์ทน	นายเดชอนัน คุนุ	นางสุรจิตร อณุพินิช
นายปิติภัทร จักรเพชร	ว่าที่ร้อยตรีพงศ์ รัตนะ	นายชัยโย อนุเกตุ
นางสาวพิมผกา สิงห์สุข	นางสาวพิชชานันท์ วิริยะบัณฑิตกุล	นางสาวฎาวรรณ นาน้อม
นายเจริญชัย บินชัย	นายนรากร แพงทะพันธ์	นายบุญทวี ทรงศิริ
นางสาววรัญญา ตรงพิสุทธิ์ศักดิ์	นางสาวกัลยวรรธน์ อินริสพงษ์	นางพิมพ์ใจ ศรีบุญส่ง
นายวันชัย หิรัญกวินกุล	นางสาวศุศิชา ช่วงชิด	นายสิรคุณ พรรณนิตานนท์
นางสาววรินยุพา นำนาผล		

เจ้าของ : สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงาน ก.ค.ศ.

กระทรวงศึกษาธิการ

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๓๕ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๓๕

www.otepc.go.th/ Facebook สำนักงาน ก.ค.ศ.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission

กระทรวงศึกษาธิการ

อาคารราชมังคลาภิเษก ชั้น ๓, ๕, ๖, ๗

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทร ๐-๒๒๘๐-๑๑๐๔-๙ www.otepc.go.th